URKUNDER TILL JUDARNAS HISTORIA I SVERIGE

AV

HUGO VALENTIN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1924

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk tillhör Goethe Universität, Frankfurt am Main och har scannats av dem. Det anpassades för Projekt Runeberg i februari 2013 av Bert H.

FÖRORD.

Första avdelningen av föreliggande urkundspublikation innehåller lagar och författningar, som varit eller alltjämt äro normerande för judarnas rättsliga ställning i Sverige. För enskilda personer utfärdade kungliga resolutioner, resp. dispenser, ha icke medtagits, om de ej haft karaktär av prejudikat. För tiden efter judeemancipationens genomförande (1870) ha in extenso blott medtagits de lagar och författningar, som uteslutande röra mosaiska trosbekännare, men ej sådana, som angå främmande, inklusive mosaiska, trosbekännare, ej heller prejudikat. Att dessa aktstycken uteslutits beror framför allt på svårigheten att ur mängden av det sista halvseklets lagar och författningar rörande stats- och samhällslivets mest skilda områden uppleta alla de bestämmelser, som kunna tänkas gälla de mosaiska trosbekännarna som sådana, helst det icke alltid är fullt klart, huruvida vissa författningar, som möjligen avse alla svenska medborgare eller främmande trosbekännare utan undantag, hava avseende även på tidigare bestämmelser rörande judarnas ställning i Sverige. I slutet av publikationens första avdelning har emellertid inryckts ett kort omnämnande, som dock icke gör anspråk på fullständighet, av efter år 1870 tillkomna lagar, författningar och prejudikat rörande främmande trosbekännare, varigenom tidigare för judarna gällande bestämmelser ändrats, kompletterats eller tolkats.

I andra avdelningen ha endast sådana akter medtagits, som belysa äldre svensk-judiskt kulturliv. De här förekommande översättningarna från hebreiska ha verkställts av fil. mag. David Tabachovitz.

De officiella skrivelsernas stereotypa inlednings- och avslutningsord ha uteslutits, men i övrigt äro urkunderna diplomatiskt återgivna. Titelrubriker, ord eller bokstäver, som icke förekomma i originalet, ha försetts med klammer. Då ej källan angives, är denna det s. k. årstrycket, efter 1825 Svensk författningssamling.

Falun i augusti 1924.

Utgivaren.

[KUNGL. BREV TILL STOCKHOLMS ÖVERSTÅTHÅLLARE ANG. HÄR VISTANDE JUDARS UTVISANDE.

Dat. Stockholm 3 Dec. 1685*Stiernman*, Samling Utaf Kongl. Bref etc., IV, s. 638.].

Såsom Consistorium här uti Stockholm Oss i underdånighet tilkänna gifwit, huru såsom några Judar skola uppehålla sig här i Staden, och icke allenast de understå sig här att föröfwa deras Judiske Religion, utan ock ännu flere wara hit förwäntandes med hustror och barn, till den ända sig här att nedsättia, hwarutaf lätteligen kan följja förargelse och wara att befrukta, det ett och annat missbruk uti Wår rätta Evangeliska Religion däraf kunde insmyga; Och Wi sådant hafwe tagit i betänckiande, och för den Konungsliga ifwer Wi alltid drage för Wår rena obesmittade lära, och på det alt tillfälle må förekommas, hwarigenom den kan råka uti någon fara, hafwe funnit för godt, det inge Judar, såsom Christi Namns och Församlings försmädare, må tillåtas här i Staden eller annorstädes i Wåre provincier att wistas; Altfördenskull är härmed till Eder Wår nådige willje och befallning, att I straxt låten ansäja alle här uti Staden befindtelige Judar, det de, inom 14. dagars förlopp, sig hädan utur Staden och landet förfoga, och, wid högsta straff, icke understå sig öfwer den föresatte termin här att förblifwa.

[CAROLUS.

E. Lovisin.Riksregistraturet.]

[KUNGL. BREV TILL STOCKHOLMS ÖVERSTÅTHÅLLARE ANG. HÄR VISTANDE JUDARS UTVISANDE.

Dat. Stockholm 29 Dec. 1685*Stiernman*, Samling Utaf Kongl. Bref etc., IV, s. 639.].

Såsom Wi hafwe förnummit, at några Judar sig ännu här i Staden uppehålla skola, hwilka Wi ingen längre härwist wele förunna; Ty är härmed till Eder Wår nådige villje och befallning, att I sådane Judar tillsäja låten, att de ofördröjeligen packa sig utur landet.

[CAROLUS.

J. Wallenstedt.Riksregistraturet.]

[KUNGL. BREV TILL STOCKHOLMS ÖVERSTÅTHÅLLARE ANG. HÄR VISTANDE JUDARS UTVISANDE.

Dat. Stockholm 3 Dec. 1685*Stiernman*, Samling Utaf Kongl. Bref etc., IV, s. 638.].

Såsom Consistorium här uti Stockholm Oss i underdånighet tilkänna gifwit, huru såsom några Judar skola uppehålla sig här i Staden, och icke allenast de understå sig här att föröfwa deras Judiske Religion, utan ock ännu flere wara hit förwäntandes med hustror och barn, till den ända sig här att nedsättia, hwarutaf lätteligen kan följja förargelse och wara att befrukta, det ett och annat missbruk uti Wår rätta Evangeliska Religion däraf kunde insmyga; Och Wi sådant hafwe tagit i betänckiande, och för den Konungsliga ifwer Wi alltid drage för Wår rena obesmittade lära, och på det alt tillfälle må förekommas, hwarigenom den kan råka uti någon fara, hafwe funnit för godt, det inge Judar, såsom Christi Namns och Församlings försmädare, må tillåtas här i Staden eller

annorstädes i Wåre provincier att wistas; Altfördenskull är härmed till Eder Wår nådige willje och befallning, att I straxt låten ansäja alle här uti Staden befindtelige Judar, det de, inom 14. dagars förlopp, sig hädan utur Staden och landet förfoga, och, wid högsta straff, icke understå sig öfwer den föresatte termin här att förblifwa.

[CAROLUS.

E. Lovisin.Riksregistraturet.]

[KUNGL. BREV TILL STOCKHOLMS ÖVERSTÅTHÅLLARE ANG. HÄR VISTANDE JUDARS UTVISANDE.

Dat. Stockholm 29 Dec. 1685*Stiernman*, Samling Utaf Kongl. Bref etc., IV, s. 639.].

Såsom Wi hafwe förnummit, at några Judar sig ännu här i Staden uppehålla skola, hwilka Wi ingen längre härwist wele förunna; Ty är härmed till Eder Wår nådige villje och befallning, att I sådane Judar tillsäja låten, att de ofördröjeligen packa sig utur landet.

[CAROLUS.

J. Wallenstedt.Riksregistraturet.]

[UR] KYRKO-LAG OCH ORDNING;

Gifven Stockholms Slott 3 September 1686.Svensk Lagsamling, utgifven af G. R. Lilienberg, III:5, s. 860. Stockholm 1885.

Cap. 3. § 10.

Judar, Turckar, Morianer och Hedningar, som här i Rijket inkomma, skola undervijsas om vår rätta Lära, och befordras til Doop och Christendom; försuma the thetta som böra sig härom vårda låta, tå skola the therföre tiltalas.

[KUNGL. BREV TILL AMIRALITETSKONSISTORIET I KARLSKRONA ANG. DÄRVARANDE TURKARS OCH JUDARS GUDSTJÄNST.

Dat. Lund 12 Febr. 1718*Stiernman*, Samling Utaf Kongl. Bref etc., VI, s. 484.].

Utaf Consistorii til mig aflåtne Skrifwelse dat. d. 23. sidstl. December har jag inhämtat, huruledes, i anledning af Kyrko-Lagen, Consistorium blifwit föranlåtit at sig förfråga, huruwida de ifrån Turkiet hit i landet komne Judar och Turkar må tillåtas at öfwa deras Gudstjenst, samt de förre sådane Ceremonier, som de wid omskärelsen förmena sig obehindrat kunna bruka. Hwaröfwer som högsta Ombudsmannen sig har utlåtit, det honom wore obekant uti hwad afseende desse Judar äro uti Riket inkomne eller här wistas; ty har Consistorium min utlåtelse deröfwer begärt, jämväl ock om deras begrafningar, der någon af dem med döden skulle afgå. Och länder fördenskull Consistorio deruppå til wänligit Swar, det har jag detta ärende Hans Maj:t i underdånighet berättat och förnummit Hans Kongl. Maj:ts nådiga mening och wilja wara, det berörde Judar och Turkar fuller intet bör betagas inom lyckta dörar at öfwa deras Gudstjenst, jämväl Judarne at låta omskära sina barn inom lyckta dörar, emedan de icke, som undersåtare, utan som främmande sig här i landet uppehålla, hwarföre dem ock bör efterlåtas på någon tjenlig plats utom Staden at begrafwa deras döda, enär någon af dem skulle igenom döden

afgå. Dock om Prästerskapet kunde med goda skäl öfwertala någon af dem at antaga den Christna läran, eller at låta Barnen döpas och i den rätta läran upfostras; så wore det både Gud och Konungen behageligit.

S. CRONHJELM.

[UR] KYRKO-LAG OCH ORDNING;

Gifven Stockholms Slott 3 September 1686.Svensk Lagsamling, utgifven af G. R. Lilienberg, III:5, s. 860. Stockholm 1885.

Cap. 3. § 10.

Judar, Turckar, Morianer och Hedningar, som här i Rijket inkomma, skola undervijsas om vår rätta Lära, och befordras til Doop och Christendom; försuma the thetta som böra sig härom vårda låta, tå skola the therföre tiltalas.

[KUNGL. BREV TILL AMIRALITETSKONSISTORIET I KARLSKRONA ANG. DÄRVARANDE TURKARS OCH JUDARS GUDSTJÄNST.

Dat. Lund 12 Febr. 1718*Stiernman*, Samling Utaf Kongl. Bref etc., VI, s. 484.].

Utaf Consistorii til mig aflåtne Skrifwelse dat. d. 23. sidstl. December har jag inhämtat, huruledes, i anledning af Kyrko-Lagen, Consistorium blifwit föranlåtit at sig förfråga, huruwida de ifrån Turkiet hit i landet komne Judar och Turkar må tillåtas at öfwa deras Gudstjenst, samt de förre sådane Ceremonier, som de wid omskärelsen förmena sig obehindrat kunna bruka. Hwaröfwer som högsta Ombudsmannen sig har utlåtit, det honom wore obekant uti hwad afseende desse Judar äro uti Riket inkomne eller här wistas; ty har Consistorium min utlåtelse deröfwer begärt, jämväl ock om deras begrafningar, der någon af dem med döden skulle afgå. Och länder fördenskull Consistorio deruppå til wänligit Swar, det har jag detta ärende Hans Maj:t i underdånighet berättat och förnummit Hans Kongl. Maj:ts nådiga mening och wilja wara, det berörde Judar och Turkar fuller intet bör betagas inom lyckta dörar at öfwa deras Gudstjenst, jämväl Judarne at låta omskära sina barn inom lyckta dörar, emedan de icke, som undersåtare, utan som främmande sig här i landet uppehålla, hwarföre dem ock bör efterlåtas på någon tjenlig plats utom Staden at begrafwa deras döda, enär någon af dem skulle igenom döden afgå. Dock om Prästerskapet kunde med goda skäl öfwertala någon af dem at antaga den Christna läran, eller at låta Barnen döpas och i den rätta läran upfostras; så wore det både Gud och Konungen behageligit.

S. CRONHJELM. [KUNGL. BREV] TILL CONSISTORIUM UTI STOCKHOLM ANG: DE JUDEN MARCUS JANS OCH DESS HUSTRUS FEGE URSILS (!) DOTTERS BEGIÄRTE ÄCHTENSKAPS SKILLNAD, HWARÖFWER SWARAS ATT DE SKOLA UTUR RIJKET FÖRPASSAS.

[Dat. Karlberg 15 juni 17191].

Wij hafwa Tro Tienare utur Eder inkomne underdånigste skrif-welse af d. 12 sidstl. Maij i nåder låtit Oss föreläsas, om den Ächten-skaps skillnad, som Wallisken [Wallochen = valaken] och Juden Marcus Jan2 är sinnad att antaga Wår rena Evangeliska lähra, till hwilc-ken ända I och dageligen låten honom utj dess Christendomb under-wijsas; Men Hustrun Fege Usils dotter däremot skall wilja utj dess Troos bekännelse wara framhärdig, så hafwen I funnit så mycket mindre swårhet at lemna dem den å bägge sidor begiärta skillnaden i ächtenskapet. Och länder Eder där på till nådigt swar; Att, såsom Wij innelyckt det, som Wåre Prsedicatorier [Pnedecessorer] tillförende för godt funnit, icke willja tillstädia att något Judiskt folck här utj Wårt Rijke skola wara boendes eller hafwa sitt tillhåld, Altså låte I göra den anstalt att dessa berörde Persohner måge blifvva öfwer-förde här ifrån till

någon utlänsk ort, hvvarom Wij hafwa gifwit Hr Riks Rådet och Öfwerståthållaren tillkänna, att då I sådant hoos honom anmälandes warda, han sådant låter bewärckställiga.

ULRICA ELEONORA.

7. Skutenhielm.

[KUNGL. BREV] TILL RIKZ RÅDET GREF TAUBE[.] SWAR ANG: DE DE HÄR WARANDE JUDARS OCH TUR-KARS BEGIFWANDE HÄRIFRÅN.

[Dat. Stockholm 6 Nov. 1722 3].

Såssom I utj Edert underdåniga memorial af d. 3 Octobris nästl. wårt nådige wälbehag underställen Borgmästare och Rådz här i Staden hoos Eder giorde förfrågan, om icke de härvarande Judar måtte likmätigt Konung Carl den XI:tes åhr 1685 utfärdade resolu-tioner tilhållas bortresa, hälst som de icke allenast skola föra ett miss-tänkt lefwerne, och borgerskapet utj deras handel mycket pnejudi-cera, utan och tubba deras drängar och Poikar till oanständigt för-hållande emot sine Husbönder med mera; Altså länder Eder deruppå

1 Justitierevisioncns registratur.

ↄ Här ha några ord överhoppats i registraturct. Originalskrivelsen har ej återfunnits.

' Inrikes-civilexpeditionens registratur. [KUNGL. BREV] TILL CONSISTORIUM UTI STOCKHOLM ANG: DE JUDEN MARCUS JANS OCH DESS HUSTRUS FEGE URSILS (!) DOTTERS BEGIÄRTE ÄCHTENSKAPS SKILLNAD, HWARÖFWER SWARAS ATT DE SKOLA UTUR RIJKET FÖRPASSAS.

[Dat. Karlberg 15 juni 17191].

Wij hafwa Tro Tienare utur Eder inkomne underdånigste skrif-welse af d. 12 sidstl. Maij i nåder låtit Oss föreläsas, om den Ächten-skaps skillnad, som Wallisken [Wallochen = valaken] och Juden Marcus Jan2 är sinnad att antaga Wår rena Evangeliska lähra, till hwilc-ken ända I och dageligen låten honom utj dess Christendomb under-wijsas; Men Hustrun Fege Usils dotter däremot skall wilja utj dess Troos bekännelse wara framhärdig, så hafwen I funnit så mycket mindre swårhet at lemna dem den å bägge sidor begiärta skillnaden i ächtenskapet. Och länder Eder där på till nådigt swar; Att, såsom Wij innelyckt det, som Wåre Prsedicatorier [Pnedecessorer] tillförende för godt funnit, icke willja tillstädia att något Judiskt folck här utj Wårt Rijke skola wara boendes eller hafwa sitt tillhåld, Altså låte I göra den anstalt att dessa berörde Persohner måge blifvva öfwer-förde här ifrån till

någon utlänsk ort, hvvarom Wij hafwa gifwit Hr Riks Rådet och Öfwerståthållaren tillkänna, att då I sådant hoos honom anmälandes warda, han sådant låter bewärckställiga.

ULRICA ELEONORA.

7. Skutenhielm.

[KUNGL. BREV] TILL RIKZ RÅDET GREF TAUBE[.] SWAR ANG: DE DE HÄR WARANDE JUDARS OCH TUR-KARS BEGIFWANDE HÄRIFRÅN.

[Dat. Stockholm 6 Nov. 1722 3].

Såssom I utj Edert underdåniga memorial af d. 3 Octobris nästl. wårt nådige wälbehag underställen Borgmästare och Rådz här i Staden hoos Eder giorde förfrågan, om icke de härvarande Judar måtte likmätigt Konung Carl den XI:tes åhr 1685 utfärdade resolu-tioner tilhållas bortresa, hälst som de icke allenast skola föra ett miss-tänkt lefwerne, och borgerskapet utj deras handel mycket pnejudi-cera, utan och tubba deras drängar och Poikar till oanständigt för-hållande emot sine Husbönder med mera; Altså länder Eder deruppå

1 Justitierevisioncns registratur.

ↄ Här ha några ord överhoppats i registraturct. Originalskrivelsen har ej återfunnits.

' Inrikes-civilexpeditionens registratur.till nådigt swar, det finne Wj för billigt att med de härvvarande Judar så wäl som turkar, hwilka senare berättas utan ringaste afgifft drifwa Handell borgerskapet till mehn och förfång,

bör förhållas effter ofwann: de 1685 års Resolution, doch de Judar och Turkar undan-tagande, hwilka för deras hafwande fordringar och pnetentioner skull sig här uppehålla måste, med hwilka likwäl det inseende bör hafwas, att de intet sig något sådant företaga, hwaröfwer i förber: de måtto är wordet klagat.

FRIEDRICH.

S. Bark.

RESOLUTION UPPA PRÄSTERSKAPETS BESVÄR OCH ANSÖKNINGAR.1

[Dat. Stockholm 22 okt. 1723]. !

§ 2 ... Imedlertid skola alle de [lappar], som icke med någon Kyrcko-herdes bewis gitta intyga, at de Gudstiänsten uti någon wiss Försam-ling biwista. uti Christendomen nödige underrättelser taga och sine Salighets-medel bruka, blifwa grepne och til publiqt arbete satte, samt så länge därwid qwarhållne, in til dess de alfwarsam åhoga wisa, at låta leda sig til Guds kunskap. Så böra och alle Judar, Landstrykare, Trådragare och Häcklmakare, som fara omkring Landet, til följe af Resolution på Prästerskapets beswär af år 1660. fasttagas, och til Kronans arbete brukas. Men de sä kallade Tartare och Zigeuner skola wederbörande Landshöfdingar och KronorBetiänte samt Bårg-mästare och Råd i Städerne straxt, därest de ertappas kunna, låta taga wid hufwudet och med dem efter Placatet af den 14 Maj. 1662. förfara, så at de måtte aldeles blifwa utur Riket drefne och ingalunda däruti widare tålas.

[KUNGL. BREV] TILL ÖFWER STÅTHÅLLAREN TAUBE[.] SWAR ANG: DE JUDARNE HÄR I STADEN.

[Dat. Stockholm 13 Jan. 17272].

Wij see af Eder Oss föredragne underdåniga skrifwelse af d. 3 Novembr förledit åhr, hurusom Guldsmeds Embetet här i Staden sig hoos Eder beswärat, det de härwarande Judar skola wara det-samma till stor förfång uti des handtering med Jouveler ock Silfwer-handelen, med mehra det därwid anfördt. I anledning hwaraf, samt till förekommande af denna olägenheten Wij Eder härmed i nåder wele anbefalt hafwa, att i fall här i Staden någre Judar skulle finnas,

* Modée, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., I, s. 530.

7 Utrikesexpeditionens registratur. till nådigt swar, det finne Wj för billigt att med de härvvarande Judar så wäl som turkar, hwilka senare berättas utan ringaste afgifft drifwa Handell borgerskapet till mehn och förfång,
bör förhållas effter ofwann: de 1685 års Resolution, doch de Judar och Turkar undan-tagande, hwilka för deras hafwande fordringar och pnetentioner skull sig här uppehålla måste, med hwilka likwäl det inseende bör hafwas, att de intet sig något sådant företaga, hwaröfwer i förber: de måtto är wordet klagat.

FRIEDRICH.

S. Bark.

RESOLUTION UPPA PRÄSTERSKAPETS BESVÄR OCH ANSÖKNINGAR.1

[Dat. Stockholm 22 okt. 1723]. !

§ 2 ... Imedlertid skola alle de [lappar], som icke med någon Kyrcko-herdes bewis gitta intyga, at de Gudstiänsten uti någon wiss Försam-ling biwista. uti Christendomen nödige underrättelser taga och sine Salighets-medel bruka, blifwa grepne och til publiqt arbete satte, samt så länge därwid qwarhållne, in til dess de alfwarsam åhoga wisa, at låta leda sig til Guds kunskap. Så böra och alle Judar, Landstrykare, Trådragare och Häcklmakare, som fara omkring Landet, til följe af Resolution på Prästerskapets beswär af år 1660. fasttagas, och til Kronans arbete brukas. Men de sä kallade Tartare och Zigeuner skola wederbörande Landshöfdingar och KronorBetiänte samt Bårg-mästare och Råd i Städerne straxt, därest de ertappas kunna, låta taga wid hufwudet och med dem efter Placatet af den 14 Maj. 1662. förfara, så at de måtte aldeles blifwa utur Riket drefne och ingalunda däruti widare tålas.

[KUNGL. BREV] TILL ÖFWER STÅTHÅLLAREN TAUBE[.] SWAR ANG: DE JUDARNE HÄR I STADEN.

[Dat. Stockholm 13 Jan. 17272].

Wij see af Eder Oss föredragne underdåniga skrifwelse af d. 3 Novembr förledit åhr, hurusom Guldsmeds Embetet här i Staden sig hoos Eder beswärat, det de härwarande Judar skola wara det-samma till stor förfång uti des handtering med Jouveler ock Silfwer-handelen, med mehra det därwid anfördt. I anledning hwaraf, samt till förekommande af denna olägenheten Wij Eder härmed i nåder wele anbefalt hafwa, att i fall här i Staden någre Judar skulle finnas,

* Modée, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., I, s. 530.

7 Utrikesexpeditionens registratur. till nådigt swar, det finne Wj för billigt att med de härvvarande Judar så wäl som turkar, hwilka senare berättas utan ringaste afgifft drifwa Handell borgerskapet till mehn och förfång, bör förhållas effter ofwann: de 1685 års Resolution, doch de Judar och Turkar undan-tagande, hwilka för deras hafwande fordringar och pnetentioner skull sig här uppehålla måste, med hwilka likwäl det inseende bör hafwas, att de intet sig något sådant företaga, hwaröfwer i förber: de måtto är wordet klagat.

FRIEDRICH.

S. Bark.

RESOLUTION UPPA PRÄSTERSKAPETS BESVÄR OCH ANSÖKNINGAR.1

[Dat. Stockholm 22 okt. 1723]. !

§ 2 ... Imedlertid skola alle de [lappar], som icke med någon Kyrcko-herdes bewis gitta intyga, at de Gudstiänsten uti någon wiss Försam-ling biwista. uti Christendomen nödige underrättelser taga och sine Salighets-medel bruka, blifwa grepne och til publiqt arbete satte, samt så länge därwid qwarhållne, in til dess de alfwarsam åhoga wisa, at låta leda sig til Guds kunskap. Så böra och alle Judar, Landstrykare, Trådragare och Häcklmakare, som fara omkring Landet, til följe af Resolution på Prästerskapets beswär af år 1660. fasttagas, och til Kronans arbete brukas. Men de sä kallade Tartare och Zigeuner skola wederbörande Landshöfdingar och KronorBetiänte samt Bårg-mästare och Råd i Städerne straxt, därest de ertappas kunna, låta taga wid hufwudet och med dem efter Placatet af den 14 Maj. 1662. förfara, så at de måtte aldeles blifwa utur Riket drefne och ingalunda däruti widare tålas.

[KUNGL. BREV] TILL ÖFWER STÅTHÅLLAREN TAUBE[.] SWAR ANG: DE JUDARNE HÄR I STADEN.

[Dat. Stockholm 13 Jan. 17272].

Wij see af Eder Oss föredragne underdåniga skrifwelse af d. 3 Novembr förledit åhr, hurusom Guldsmeds Embetet här i Staden sig hoos Eder beswärat, det de härwarande Judar skola wara det-samma till stor förfång uti des handtering med Jouveler ock Silfwer-handelen, med mehra det därwid anfördt. I anledning hwaraf, samt till förekommande af denna olägenheten Wij Eder härmed i nåder wele anbefalt hafwa, att i fall här i Staden någre Judar skulle finnas,

* Modée, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., I, s. 530.

7 Utrikesexpeditionens registratur.som hafwa låf, att här qwarblifwa till en wiss utsatt tid, I då dem låten antyda, det de förfoga sig hädan, så snart samma tid är till-ända: Men skulle de allenast på en behagelig tid hafwa sådant till-stånd, så wele Wij, att dem genast blifwer ansagdt, att utan något drögsmåhl begifwa sig utur Riket: låtandes Wij nu en lika lydande befallning till alla landzhöfdingar i Riket afgå.

FRIEDRICH.

v. Höpken.

RESOLUTION PA ALLMOGENS I SVERIGE OCH FIN-LAND ALLMÄNNE BESWÄR WID DENNE RIKSDAG.[1]

[Dat. Stockholm 1 Aug. 1727].

8.) 1723 års Resolution på Prästerskapets beswär, angående kring Landet farande Judars, Land-strykares, Trådragares och Häckte-makares fasttagande och brukande til Kronans arbete, samt de så kallade Tartares och Zigeuners drifwande ur Riket, förnyes, med befallning til wederbörande, at wid swårt answar hålla hand däröfwer. Ei må sådant partie wid 20. Dal. S: mts wite meddelas något Pass. Dock måge de, som sig i små Städer nedsatt och draga bårger-lige beswär, resa til marknaderne, allenast de icke fara gård ifrån gård på Landsbygden, då sådana intet böra hysas af Allmogen, utan wid 10. Dal. S: mt wite angifwas. Ei heller få Månglorskor, eller annat löst fålk utan pass gå omkring i Landet, eller hysas wid samma straf, utan af närmaste Krono-betiänte antastas.

[UR KUNGL.BREV]TILL COMMERCE COLLEGIUM,SWAR, ANG: DE FRI FÖRSÄLJNING AF OST-INDISKA WAHROR,

SAMT FRÄMMANDES OCK JUDARS INKOMST ETC.

[Dat. 12 Okt. 1733 *].

---Hwad slutel: Directeuremes åstundan widkommer, at

alla främmande, samt Judar, fritt och obehindradt må få komma in i Riket, och biwista Auctionen; så hafwe Wi därom låtit afgå Wåre Nådige Ordres, så wäl till Landshöfdingarne i Giötheborg, Halland ock Skåne, som till Wåre Ministrer i Kiöpenhamn, Hamburg och Holland, at försee dem med frie Pass, som, till förberörde ändamål, sig hos dem anmäla lära.® För öfrigt, hafwen J Eder i

' Modée, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., I, s. 669.

- Utrikesexpeditionens registratur.

' I brevet till landshövdingarna, dat 11 okt. 1733, heter det... ”hafwandes

I, hwad Judarne i synnerhet vidkommer, dem med Edert uppå Auctionen in-rättade Pass at försee låta, ock Oss i underdånighet berätta, huru många af dem liti Edert län här i Riket inkommit.” som hafwa låf, att här qwarblifwa till en wiss utsatt tid, I då dem låten antyda, det de förfoga sig hädan, så snart samma tid är till-ända: Men skulle de allenast på en behagelig tid hafwa sådant till-stånd, så wele Wij, att dem genast blifwer ansagdt, att utan något drögsmåhl begifwa sig utur Riket: låtandes Wij nu en lika lydande befallning till alla landzhöfdingar i Riket afgå.

FRIEDRICH.

v. Höpken.

RESOLUTION PA ALLMOGENS I SVERIGE OCH FIN-LAND ALLMÄNNE BESWÄR WID DENNE RIKSDAG.[1]

[Dat. Stockholm 1 Aug. 1727].

8.) 1723 års Resolution på Prästerskapets beswär, angående kring Landet farande Judars, Land-strykares, Trådragares och Häckte-makares fasttagande och brukande til Kronans arbete, samt de så kallade Tartares och Zigeuners drifwande ur Riket, förnyes, med befallning til wederbörande, at wid swårt answar hålla hand däröfwer. Ei må sådant partie wid 20. Dal. S: mts wite meddelas något Pass. Dock måge de, som sig i små Städer nedsatt och draga bårger-lige beswär, resa til marknaderne, allenast de icke fara gård ifrån gård på Landsbygden, då sådana intet böra hysas af Allmogen, utan wid 10. Dal. S: mt wite angifwas. Ei heller få Månglorskor, eller annat löst fålk utan pass gå omkring i Landet, eller hysas wid samma straf, utan af närmaste Krono-betiänte antastas.

[UR KUNGL.BREV]TILL COMMERCE COLLEGIUM,SWAR, ANG: DE FRI FÖRSÄLJNING AF OST-

INDISKA WAHROR,

SAMT FRÄMMANDES OCK JUDARS INKOMST ETC.

[Dat. 12 Okt. 1733 *].

---Hwad slutel: Directeuremes åstundan widkommer, at

alla främmande, samt Judar, fritt och obehindradt må få komma in i Riket, och biwista Auctionen; så hafwe Wi därom låtit afgå Wåre Nådige Ordres, så wäl till Landshöfdingarne i Giötheborg, Halland ock Skåne, som till Wåre Ministrer i Kiöpenhamn, Hamburg och Holland, at försee dem med frie Pass, som, till förberörde ändamål, sig hos dem anmäla lära.® För öfrigt, hafwen J Eder i

' Modée, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., I, s. 669.

⁻ Utrikesexpeditionens registratur.

’ I brevet till landshövdingarna, dat 11 okt. 1733, heter det... ”hafwandes

I, hwad Judarne i synnerhet vidkommer, dem med Edert uppå Auctionen in-rättade Pass at försee låta, ock Oss i underdånighet berätta, huru många af dem liti Edert län här i Riket inkommit.” som hafwa låf, att här qwarblifwa till en wiss utsatt tid, I då dem låten antyda, det de förfoga sig hädan, så snart samma tid är till-ända: Men skulle de allenast på en behagelig tid hafwa sådant till-stånd, så wele Wij, att dem genast blifwer ansagdt, att utan något drögsmåhl begifwa sig utur Riket: låtandes Wij nu en lika lydande befallning till alla landzhöfdingar i Riket afgå.

FRIEDRICH.

v. Höpken.

RESOLUTION PA ALLMOGENS I SVERIGE OCH FIN-LAND ALLMÄNNE BESWÄR WID DENNE RIKSDAG.1

[Dat. Stockholm 1 Aug. 1727].

8.) 1723 års Resolution på Prästerskapets beswär, angående kring Landet farande Judars, Land-strykares, Trådragares och Häckte-makares fasttagande och brukande til Kronans arbete, samt de så kallade Tartares och Zigeuners drifwande ur Riket, förnyes, med befallning til wederbörande, at wid swårt answar hålla hand där-öfwer. Ei må sådant partie wid 20. Dal. S: mts wite meddelas något Pass. Dock måge de, som sig i små Städer nedsatt och draga bårger-lige beswär, resa til marknaderne, allenast de icke fara gård ifrån gård på Landsbygden, då sådana intet böra hysas af Allmogen, utan wid 10. Dal. S: mt wite angifwas. Ei heller få Månglorskor, eller annat löst fålk utan pass gå omkring i Landet, eller hysas wid samma straf, utan af närmaste Krono-betiänte antastas.

[UR KUNGL.BREV]TILL COMMERCE COLLEGIUM,SWAR, ANG: DE FRI FÖRSÄLJNING AF OST-

INDISKA WAHROR,

SAMT FRÄMMANDES OCK JUDARS INKOMST ETC.

[Dat. 12 Okt. 1733 *].

---Hwad slutel: Directeuremes åstundan widkommer, at

alla främmande, samt Judar, fritt och obehindradt må få komma in i Riket, och biwista Auctionen; så hafwe Wi därom låtit afgå Wåre Nådige Ordres, så wäl till Landshöfdingarne i Giötheborg, Halland ock Skåne, som till Wåre Ministrer i Kiöpenhamn, Hamburg och Holland, at försee dem med frie Pass, som, till förberörde ändamål, sig hos dem anmäla lära.® För öfrigt, hafwen J Eder i

' Modée, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., I, s. 669.

⁻ Utrikesexpeditionens registratur.

’ I brevet till landshövdingarna, dat 11 okt. 1733, heter det... ”hafwandes

I, hwad Judarne i synnerhet vidkommer, dem med Edert uppå Auctionen in-rättade Pass at försee låta, ock Oss i underdånighet berätta, huru många af dem liti Edert län här i Riket inkommit.”underdånighet at yttra, huru hädanefter med föringars föryttrande förhållas måtte, och huru länge de nu inkommande Judar må wara efterlåtit at blifwa qwar i Riket.

FRIEDRICH.

Klinckowström.

FÖRORDNING, ANGÅENDE LÖST OCH ONYTTIGT FOLK, SOM FRÅN UTRIKES ORTER INKOMMA, SAMT OM TIGGERIERS HÄMMANDE.

Modée, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., III, s. 1752.

[Dat. Stockholm 1 Okt. 1741].

Uppå Riksens Ständers föreställning förordnes härom följande.

1.) Förbiudes strängeligen, det alt utrikes ifrån inkommande löst Folk, som icke förstår och idkar någon låflig och nyttig kånst, Handtwärk, eller annan Näring, hädanefter uti Riket ey bör tålas, utan påbiudes alfwarligen, det alle Judar, Savoyarer, Lin-Dansare, Comoedianter, med flere Gycklare, hwad namn de hafwa måga, Tartare och Ziguener, som med hwarjehanda ogudacktighet, Spådomar, Lögn samt Tiufweri, tilfoga menige Man stort beswär och olägenhet, jämwäl andre sådane utlänningar, som med Barometrar, åtskillige sorter Glas, Thée och slike mindre nödige wahror inkomma, samt redbare penningar med sig bårtföra, böra wid Gränts-orterne, eller annorstädes, i Städerne och på Landet, hwarest de kunna ertappas, skyndesammast förwisas utur Riket. Äfwen böra de så kallade Trå-dragare och Häckte-makare, samt alle andre Landt-strykare öfwer alt noga efterspanas, samt wid ertappandet wara förfallne til Krigs-tiänsten, eller ock, tillika med dylike Qwins-Personer, til något annat Cronones arbete, enligit förra Förordningar.

— — — — —

YTTERLIGARE FÖRORDNING, ANGÅENDE HÄMMANDE AF DE SA KALLADE TARTARES OCH ZIEGUENERS, SAMT ANNAT LÖST FOLKS OCH LÄTTINGARS STRYKANDE OMKRING LANDET.

[Dat. 24 mars 1748*Modée*, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., IV, s. 2668.].

I anseende dels dertil, at förre härom utkomne stadgar förnimmas wara komne i förgätenhet, dels ock, at denna wanart, hwaröfwer månge Klagomål så wid, som emellan Riksdagar inkommit, nu, mer än förr, tagit öfwerhanden, och at straffet i några omständigheter skärpas bör, har Kongl. Maj:t för godt funnit, icke allenast de förra Påbud härom at förnya, utan ock, at ytterligare stadga, som följer:

— — — — — underdånighet at yttra, huru hädanefter med föringars föryttrande förhållas måtte, och huru länge de nu inkommande Judar må wara efterlåtit at blifwa qwar i Riket.

FRIEDRICH.

Klinckowström.

FÖRORDNING, ANGÅENDE LÖST OCH ONYTTIGT FOLK, SOM FRÅN UTRIKES ORTER INKOMMA, SAMT OM TIGGERIERS HÄMMANDE.

Modée, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., III, s. 1752.

[Dat. Stockholm 1 Okt. 1741].

Uppå Riksens Ständers föreställning förordnes härom följande.

1.) Förbiudes strängeligen, det alt utrikes ifrån inkommande löst Folk, som icke förstår och idkar någon låflig och nyttig kånst, Handtwärk, eller annan Näring, hädanefter uti Riket ey bör tålas, utan påbiudes alfwarligen, det alle Judar, Savoyarer, Lin-Dansare, Comoedianter, med flere Gycklare, hwad namn de hafwa måga, Tartare och Ziguener, som med hwarjehanda ogudacktighet, Spådomar, Lögn samt Tiufweri, tilfoga menige Man stort beswär och olägenhet, jämväl andre sådane utlänningar, som med Barometrar, åtskillige sorter Glas, Thée och slike mindre nödige wahror inkomma, samt redbare penningar med sig bårtföra, böra wid Gränts-orterne, eller annorstädes, i Städerne och på Landet, hwarest de kunna ertappas, skyndesammast förwisas utur Riket. Äfwen böra de så kallade Trå-dragare och Häckte-makare, samt alle andre Landt-strykare öfwer alt noga efterspanas, samt wid ertappandet wara förfallne til Krigs-tiänsten, eller ock, tillika med dylike Qwins-Personer, til något annat Cronones arbete, enligit förra Förordningar.

— — — — —

YTTERLIGARE FÖRORDNING, ANGÅENDE HÄMMANDE AF DE SA KALLADE TARTARES OCH ZIEGUENERS, SAMT ANNAT LÖST FOLKS OCH LÄTTINGARS STRYKANDE OMKRING LANDET.

[Dat. 24 mars 1748*Modée*, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., IV, s. 2668.].

I anseende dels dertil, at förre härom utkomne stadgar förnimmas wara komne i förgätenhet, dels ock, at denna wanart, hwaröfwer månge Klagomål så wid, som emellan Riksdagar inkommit, nu, mer än förr, tagit öfwerhanden, och at straffet i några omständigheter skärpas bör, har Kongl. Maj:t för godt funnit, icke allenast de förra Påbud härom at förnya, utan ock, at ytterligare stadga, som följer:

— — — — — underdånighet at yttra, huru hädanefter med föringars föryttrande förhållas måtte, och huru länge de nu inkommande Judar må wara efterlåtit at blifwa qwar i Riket.

FRIEDRICH.

Klinckowström.

FÖRORDNING, ANGÅENDE LÖST OCH ONYTTIGT FOLK, SOM FRÅN UTRIKES ORTER INKOMMA, SAMT OM TIGGERIERS HÄMMANDE.

Modée, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., III, s. 1752.

[Dat. Stockholm 1 Okt. 1741].

Uppå Riksens Ständers föreställning förordnes härom följande.

1.) Förbiudes strängeligen, det alt utrikes ifrån inkommande löst Folk, som icke förstår och idkar någon låflig och nyttig kånst, Handtwärk, eller annan Näring, hädanefter uti Riket ey bör tålas, utan påbiudes alfwarligen, det alle Judar, Savoyarer, Lin-Dansare, Comoedianter, med flere Gycklare, hwad namn de hafwa måga, Tartare och Ziguener, som med hwarjehanda ogudacktighet, Spådomar, Lögn samt Tiufweri, tilfoga menige Man stort beswär och olägenhet, jämväl andre sådane utlänningar, som med Barometrar, åtskillige sorter Glas, Thée och slike mindre nödige wahror inkomma, samt redbare penningar med sig bårtföra, böra wid Gränts-orterne, eller annorstädes, i Städerne och på Landet, hwarest de kunna ertappas, skyndesammast förwisas utur Riket. Äfwen böra de så kallade Trå-dragare och Häckte-makare, samt alle andre Landt-strykare öfwer alt noga efterspanas,

samt wid ertappandet wara förfallne til Krigs-tiänsten, eller ock, tillika med dylike Qwins-Personer, til något annat Cronones arbete, enligit förra Förordningar.

— — — — —

YTTERLIGARE FÖRORDNING, ANGÅENDE HÄMMANDE AF DE SA KALLADE TARTARES OCH ZIEGUENERS, SAMT ANNAT LÖST FOLKS OCH LÄTTINGARS STRYKANDE OMKRING LANDET.

[Dat. 24 mars 1748*Modée*, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., IV, s. 2668.].

I anseende dels dertil, at förre härom utkomne stadgar förnimmas wara komne i förgätenhet, dels ock, at denna wanart, hwaröfwer månge Klagomål så wid, som emellan Riksdagar inkommit, nu, mer än förr, tagit öfwerhanden, och at straffet i några omständigheter skärpas bör, har Kongl. Maj:t för godt funnit, icke allenast de förra Påbud härom at förnya, utan ock, at ytterligare stadga, som följer:

— — — — —2.) At löst folk i gemen, samt Judar, Trådragare, Häcktmakare, Lindansare och flere sådane Gycklare, warder härmed strängeligen förbudit, at fara omkring landet, under hwad förewändning det ock wara må, när de ei hafwa riktiga pass at upwisa; Och om sådane landsstrykare icke des mindre, de ware sig inhemske eller främmande, här i Riket finnas och upspanas skulle, då böra de genast häcktas, och til fängelset föras, samt til allmännt arbete hållas, eller i brist deraf, må Befallningshafwanden genast låta den brottsliga undergå spö eller risslitande, ifrån 4 til 6 par spö, eller ifrån 3 til 5 par ris, samt sedan tilsägas, at om de widare sig på sådant sätt förbryta, komma de derföre med större kroppsplikt at afstraffas; Och om någor landsstrykare deraf icke låter sig rätta, utan andra gången med landsstrykande beträdes, och derföre gripen warder, då äger Befallningshafwanden makt, at, efter behörig och kort undersökning, samt målets beskaffenhet, såsom i föregående § sagt är, låta den brottsliga afstraffas med spö eller ris, ifrån och med 10, til och med 15 par, spö eller ifrån och med 8, til och med 12 par ris, hwilket straff han äger at fördubbla, när någor 3:die gången eller flera resor med landsstrykande beträdd warder; Dock bör straffet i dessa händelser icke gå öfwer 30 par spö, eller 23 par ris.

— — — — —

[UR] KUNGL. MAJ:TS NÅDIGA KUNGÖRELSE, ANGÅENDE INRÄTTANDET AF EN SÅ KALLAD PORTOFRANCO UTI MARSTRAND.

Gifwen Ekolsund then 15 Augusti 1775.Förordningen upphävd 15 Maj 1794.

— — — — —

5:o. Alla fremmande, som sig i Marstrand wilja nedsätta, skola för sig, samt theras Barn och efterkommande, therstädes niuta fri Religions öfning, så ock ej mindre them, än infödde, wara tillåtit at idka hvad näring the hälst behaga, utan at behöfwa söka Burskap, eller wid theras Handel och Handtwerk, underkastas någre Formaliteter, Reglementer eller Skrå-Författningar, af hwad art och beskaffenhet the wara måge.

GUSTAF.

J. Liljencrants. 2.) At löst folk i gemen, samt Judar, Trådragare, Häcktmakare, Lindansare och flere sådane Gycklare, warder härmed strängeligen förbudit, at fara omkring landet, under hwad förewändning det ock wara må, när de ei hafwa riktiga pass at upwisa; Och om sådane landsstrykare icke des mindre, de ware sig inhemske eller främmande, här i Riket finnas och upspanas skulle, då böra de genast häcktas, och til fängelset föras, samt til allmännt arbete hållas, eller i brist deraf, må Befallningshafwanden genast låta den brottsliga undergå spö eller risslitande, ifrån 4 til 6 par spö, eller ifrån 3 til 5 par ris, samt sedan tilsägas, at om de widare sig på sådant sätt förbryta, komma de derföre med större kroppsplikt at afstraffas; Och om någor landsstrykare deraf icke låter sig

rätta, utan andra gången med landsstrykande beträdes, och derföre gripen warder, då äger Befallningshafwanden makt, at, efter behörig och kort undersökning, samt målets beskaffenhet, såsom i föregående § sagt är, låta den brottsliga afstraffas med spö eller ris, ifrån och med 10, til och med 15 par, spö eller ifrån och med 8, til och med 12 par ris, hwilket straff han äger at fördubbla, när någor 3:die gången eller flera resor med landsstrykande beträdd warder; Dock bör straffet i dessa händelser icke gå öfwer 30 par spö, eller 23 par ris.

— — — — —

[UR] KUNGL. MAJ:TS NÅDIGA KUNGÖRELSE, ANGÅENDE INRÄTTANDET AF EN SÅ KALLAD PORTOFRANCO UTI MARSTRAND.

Gifwen Ekolsund then 15 Augusti 1775.Förordningen upphävd 15 Maj 1794.

— — — — —

5:o. Alla fremmande, som sig i Marstrand wilja nedsätta, skola för sig, samt theras Barn och efterkommande, therstädes niuta fri Religions öfning, så ock ej mindre them, än infödde, wara tillåtit at idka hvad näring the hälst behaga, utan at behöfwa söka Burskap, eller wid theras Handel och Handtwerk, underkastas någre Formaliteter, Reglementer eller Skrå-Författningar, af hwad art och beskaffenhet the wara måge.

GUSTAF.

J. Liljencrants. SVERIGES RIKES STÄNDERS BESLUT, GIORDT, SAM-TYCKT OCH FÖRAFFSKEDADT Pä DEN ALLMÄNNA RIKSDAGEN, SOM SLÖTS I STOCKHOLM DEN 26 JANUARII 1779.1

7• §•

Då en fri Religions öfning för the Utlänningar, som i Riket vvilja inflytta, instämmer med den nästan uti alla wälbestälta Stater införde och menskligheten hedrande Samvets-friheten, hafwe wi äfwen ansett den samma kunna blifwa för Riket nyttig och i flere afseenden för-monlig, med de inskränkningar och förbehåll, som Rikets Grund-Lagar och en rådig eftertanka och försigtighet synas kräfwa. Wi hafwe detta ärende uti nogaste öfverwägande tagit, och uti wår derom afiåtne underdåniga Proposition tilstyrkt en fri Religions-öfning i Riket, med efterföljande förbehåll och inskränkningar:

1:0 At de af fremmande Religion, som wilja hit i Riket inflytta, at härstädes bygga och bo, ej måge under någon förewändning anta-gas i Rikets högre eller lägre Embeten och Syslor.

2:0 At de ej måge på något ställe i Riket inrätta Publique Schole-hus eller underwisnings-ställen til sin läras utwidgande.

3:0 At dem i sådant afseende ej må tillåtas, antaga eller afsända Missionairer inom eller utom Riket.

4: o At Kloster ej måge inrättas och Munkar ej tillåtas eller ad-mitteras, af hwad Religion och Sect the wara måge.

5:0 At Judar ej må tillåtas hafwa sin Synagoga på flere ställen i Riket, än Stockholm samt högst twå eller tre andre större Städer, hwarest de under en bättre Police kunna wara under en waksamare tilsyn.

6:0 At de af fremmande Religioner öfliga almänna Processioner och Ceremonier må dem förbjudas, til undwikande af förförande anledningar til wilfarelser och förargelser ibland de enfaldigare.

7:0 At hwad som uti Missgernings-Balkens Första Capitel 3. §. stadgas om den, som af faller ifrån wår rätta Evangeliska Lära och träder til en willfarande, måtte på det nogaste handhafwas.

8:0 At ingen af fremmande Lära må någon Riksdagsmanna rätt åtniuta.

Häruppå har Kongl. Maj: t uti Des på Riks-Salen i går oss gifne nådige Swar förklarat, det Kongl. Maj: t med nådigt nöje inhemtat den omsorg, hwarmed wi i detta mål warit betänkte på Rikets tilwäxt medelst

Folkmängdens ökning och industriens för-kofran. Kongl. Maj: t hafwer i nåder med oss instämt uti et lika tänkesätt, och ansett denna wår underdåniga Proposition såsom en

1 Modée, Uldrag Utur... Publique Handlingar etc., XI, s. 598.den mäst hedrande för menskligheten, och för en uplyst Fri Nation, samt således i nåder dertil samtyckt med alla förberörde inskränk-ningar: och det.så mycket heldre, som Kongl. Maj: t funnit wår Sanna Lära på så oomkullstöteliga grunder hefästad, och i alle Swenske mäns hiertan så rotad, at ej något kan wara för den samma at befrukta. Hwarvid Kongl. Maj: t giort den ytterligare tilläggning, den wi ock i alla delar i underdånighet antagit, at Tryckfriheten icke må sträcka sig til sådana Böcker, som antingen förswara fremmande Religions-satser, eller i någor måtto strida emot wår Rena Religions dyra Grundsanningar, och således kunde göra en mindre uplyst Al-mänhet vilrådig. Kongl. Maj: t, såsom Sielf född och upfödd i den Sanna Evangeliska Läran, och som nu besitter den Thron, som af twänne Store Konungar, hwilkas namn Han bär, blifwit lysande genom Deras nit för Religionen, hafwer ock nådigst oss försäkrat, at Kongl. Maj: t med ej mindre upmärksamhet än zéle skal waka öfwer Kyrkans rätt och den Rena Ewangeliska Lärans bibehållande, hwilken igenom Konung GUSTAF I: s mod och ståndaktighet blifwit här i Riket införd och antagen, och för hwilken Konung GUSTAF ADOLPH sit dyra lif upoffrat.

KONGL. BREV [TILL STOCKHOLMS [-ÖVERSTÄTHÅL-LARE]-] {+ÖVERSTÄTHÅL- LARE]+} ANGÅENDE JUDARNES TAXERING.

[Dat. Stockholm] io Maji 17S2.1

Wi hafwe i nåder låtit Oss föredragas Edert underdåniga utlå-tande, uti skrifwelse af den 24 sistledne April, angående de beswär, hwilka Juden N. N. å egna och flere härwarande Judars Wägnar deröfwer i underdånighet anfört, at de wid 1780 års Taxering blifwit betungade med för dryga utskylder, samt öfwer en dem wägrad rättighet, at wid Judarnes Taxering sielfwe utnämna sine Taxeringsmän. Och som Wi wid öfwerwägandet af hwad I här-utinnan anfört, i nåder godt funnit at, så länge och intil dess Judarnes Reglemente hinner at utfärdas, til Eder öfwerlämna, at rätta den öfwerdrifne Judarnes Taxering, och lämpa den efter deras werkeliga förmåga, så at, då Staten af dem å ena sidan undfår en skälig contribution, de å den andra, icke måge öfwer höfwan be-tungas, och främmande förmögne Judar af dessas exempel icke afskräckas, at sig här i Riket nedsätta och förkofras; Så gifwe Wi Eder sådant til swar, samt egen och wederbörandes efterrättelse härmed i nåder tilkänna.

[GUSTAF.

E. Schröderheimr]

' Dredbery, Underrättelser För Executoren 11, s. 350.

‾ Kammarexpeditionens registratur.

2. — Valenlin, Urkunder till Judarnas historia. den mäst hedrande för menskligheten, och för en uplyst Fri Nation, samt således i nåder dertil samtyckt med alla förberörde inskränk-ningar: och det.så mycket heldre, som Kongl. Maj: t funnit wår Sanna Lära på så oomkullstöteliga grunder hefästad, och i alle Swenske mäns hiertan så rotad, at ej något kan wara för den samma at befrukta. Hwarvid Kongl. Maj: t giort den ytterligare tilläggning, den wi ock i alla delar i underdånighet antagit, at Tryckfriheten icke må sträcka sig til sådana Böcker, som antingen förswara fremmande Religions-satser, eller i någor måtto strida emot wår Rena Religions dyra Grundsanningar, och således kunde göra en mindre uplyst Al-mänhet vilrådig. Kongl. Maj: t, såsom Sielf född och upfödd i den Sanna Evangeliska Läran, och som nu besitter den Thron, som af twänne Store Konungar, hwilkas namn Han bär, blifwit lysande genom Deras nit för Religionen, hafwer ock nådigst oss försäkrat, at Kongl. Maj: t med ej mindre upmärksamhet än zéle skal waka öfwer Kyrkans rätt och den Rena Ewangeliska Lärans bibehållande, hwilken igenom Konung GUSTAF I: s mod och ståndaktighet blifwit här i Riket införd och antagen, och för hwilken Konung GUSTAF ADOLPH sit dyra lif upoffrat.

KONGL. BREV [TILL STOCKHOLMS [-ÖVERSTÄTHÅL-LARE]-] {+ÖVERSTÄTHÅL- LARE]+} ANGÅENDE JUDARNES TAXERING.

[Dat. Stockholm] io Maji 17S2.1

Wi hafwe i nåder låtit Oss föredragas Edert underdåniga utlå-tande, uti skrifwelse af den 24 sistledne April, angående de beswär, hwilka Juden N. N. å egna och flere härwarande Judars Wägnar deröfwer i underdånighet anfört, at de wid 1780 års Taxering blifwit betungade med för dryga utskylder, samt öfwer en dem wägrad rättighet, at wid Judarnes Taxering sielfwe utnämna sine Taxeringsmän. Och som Wi wid öfwerwägandet af hwad I här-utinnan anfört, i nåder godt funnit at, så länge och intil dess Judarnes Reglemente hinner at utfärdas, til Eder öfwerlämna, at rätta den öfwerdrifne Judarnes Taxering, och lämpa den efter deras werkeliga förmåga, så at, då Staten af dem å ena sidan undfår en skälig contribution, de å den andra, icke måge öfwer höfwan be-tungas, och främmande förmögne Judar af dessas exempel icke afskräckas, at sig här i Riket nedsätta och förkofras; Så gifwe Wi Eder sådant til swar, samt egen och wederbörandes efterrättelse härmed i nåder tilkänna.

[GUSTAF.

E. Schröderheimr]

' Dredbery, Underrättelser För Executoren 11, s. 350.

¯ Kammarexpeditionens registratur.

2. — Valenlin, Urkunder till Judarnas historia. KONGL. COMMERCE-COLLEGII REGLEMENTE´ FÖR DEM AF JUDISKA NATIONEN, SOM VILJA HIT I RIKET IN-FLYTTA OCH SIG HÄR NEDSÄTTA.1

[Dat. 27 Maj 1782].

Sedan Hans Kongl. Maj: t, enligit Riksdags-Beslut af den 26 Januarii 1779, i nåder behagat tillåta Judar, at hit til Riket inflytta, och sig härstädes nedsätta, under åtnjutande af en fri religions öfning, och sådane förmoner, som med Statens säkerhet, och Sam-hällets trefnad bäst kunna förenas, och hwarwid för Judarne, så wäl som andre fremande Religions-förwandter, de allmänna wilkoren äro lagde til grund, at de icke under någon förewändning måge antagas uti Rikets högre eller lägre embeten och syslor: icke åt-njuta någon Riksdagsmanna rätt: icke på något ställe i Riket inrätta publique Skolehus til deras Läras utwidgande: icke genom någre wid deras gudstjenst öflige ceremonier gifwa anledning til för-argelse: och at Judarne ej måge tillåtas, at hålla deras Synagoga på flere ställen, än i de Städer, som dem til hemwist blifwit anwiste, samt at de inga sammankomster uti sina hus til deras religions öfning måge anställa; så har Kongl. Maj: ts och Riksens Commerce-Collegium funnit sig böra til närmare underrättelse för de Judar, som i Rike; wilja inflytta, et sådant Reglemente utfärda, som följer:

§• 1.

Hwar och en fremande Jude skal o fördröj eligen, och sist inom åtta dagar efter ankomsten til Riket, anmäla sig hos Konungens Befal-ningshafwande uti första anländningsorten, och hos honom inlemna sina pass och betyg om des frägd och ärende, hwilka betyg ai' den ortens Judeskaps Äldste, der Juden senast haft sit hemwist, böra wara utfärdade, samt af wederbörande Magistrat bestyrkte.

Inkommer någon Jude i Riket, antingen utan pass och bewis om des goda frägd, eller ock desse bewis skulle finnas opålitelige, eller icke ländande til Judens förmon, äger Konungens Befallningshaf-wande, at en sådan genast utur Riket förwisa.

Men är inkommande Jude försedd med sådane bewis om des frägd, at derwid ej något är at påminna, blifwe han då genast af Konungens Befalningshafwande förpassad til den af de trenne här nedanföre nämnde, och för Judiska Nationen privilegierade Städer, dit Juden sig förfoga wil, i hwilket pass införes, at innehafwaren under påstående resa, hwarken i Städer eller på Landet må idka någon handel eller warubyte, under hwad förewändning det wara må.

' Modce, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., XII, s. ?,:6 ff.Enär Jude til privilegierad Stad ankommit, gifwe han då, inom sex weckors tid efter ankomsten, hos Magistraten tilkänna, om han sig derstädes, eller i annan privilegierad Stad nedsätta wil, eller ock åter gå ur Riket: I den första af desse händelser utsätter efter-följande 8.

§. huru Jude sig widare förhålla skal, til winnande af et ordenteligt skydsbref, för at såsom husfader eller husbonde börja och fortsätta sin handtering; men wil Jude flytta til annan privilegierad Stad, eller ock åter begifwa sig ur Riket, blifwe han af wederbörande försedd med ytterligare nödigt resepass, hwaruti all slags handel eller warubyte honom under påstående resa stränge-ligen förbjudes.

Under det at ofwannämnde sex frihets weckor räcka, samt intil des Jude sit skydsbref erhållit, blifwer honom likaledes all handel och rörelse förbuden, wid femtio riksdalers wite.

§• 3•

I likhet med hwad således om alla hit inkommande Judar stadgadt är, böra jemwäl de Judar, hwilka redan til Riket inkommit, men ännu ej äro försedde med erforderlige tilståndsbref, anmäla sig, och nödige bewis om deras frägd förete, i Stockholm hos Herr Riks-Rådet och Öfwer-Ståthållaren, samt i de öfrige orter, hos närmaste Landshöfdinge, inom sex weckor ifrån detta Reglementes kungö-rande; hwarefter med dem, på sätt som angående utrikes ifrån kommande Judar nu är förordnadt, widare förfaras skal.

§• 4-

Wederbörande åligger noga hand deröfwer hålla, det ingen ut-ifrån kommande Jude må såsom Domestiquer med sig uti Riket in-smyga någre så kallade Tiggarejudar, eller sådane, som ej äro för-sedde med behöriga bewis om deras frägd.

§- 5•

Uti följande trenne til Judarnes etablering privilegierade Städer, nemligen Stockholm, Götheborg och Norrköping, blifwer dem tillå-tit, at idka all loflig handel, så i gross som i minut, den senare dock ej annorlunda, än uti öpna bodar, men icke genom kringlöpande i husen och på gatorne.

§• 6.

De i gross handlande Judar äga, jemte rättighet, at anlägga och sköta fabriquer, samt deltaga i skepps-rederier, handels-compagnier och skepps-warf, i synnerhet at drifwa handel med wexlar, actier och publique papper, äfwen som dem är obetagit, at ingå i entre-prenader och allmänna lefwerantser; wid hwilket alt, och så länge de sig wäl, och til Allmänhetens nöje tipföra, de hafwa at åtnjuta lika friheter med inhemske Grosshandlare.En Jude må för öfrigit nära sig med konst-målning, gravering, pitschers stickning, diamants och andra ädla stenars slipande, optisk glasslipning, samt allehanda mathematiske och mechaniske instru-menters förfärdigande, desseiners och mönsters ritande, brodering och annan konstig söm, lacktilwerkning, penneberedning, korkskär-ning, och dvlike arbeten, som ej höra under Skrå.

Wil en til privilegierad Stad ankommen, och på sätt som ofwan stadgadt är, til des frägd godkänd Jude, sig derstädes under Kongl. Maj: ts beskydd til handels, eller annan närings idkande, nedsätta, skal han detta sit upsåt, och huru han sig nära wil, inom den i

2. §. föreskrefne tid, hos Magistraten anmäla, och sine medbragte pass och bewis dit ingifwa, samt bestyrka, det han, kläder och husgeråd, samt löpande owisse fordringar oräknade, sielf äger i contante penningar eller wexlar et redbart Capital af tu tusende riks-daler specie, och det samma med sig i Riket inbragt.

Enär detta blifwit af Magistraten behörigen och skyndesameligen pröfwat, och den sökande för antagelig erkänd, bör Magistraten, inom fjorton dagar, sedan ansökningen gjordes, wid answar utfärda för Juden et så kallat skydsbref, hwaruti honom tillåtes, at såsom Husfader eller Husbonde sig i Staden nedsätta, och lofligen försörja med den näring eller rörelse han utwalt.

På lika sätt förfares med en förut här i Landet warande och med behörig tilstånds resolution icke försedd Jude, som sig uti någon af de privilegierade Städer nedsätta wil. .

§• 9•

Ästundar en i landet född eller upfödd Judeson et dylikt til-stånds- och skydsbref, til sin loflige fortkomst, åligger

det Magi-stråten, at hans ansökning, med åtföljande bewis, af Judeskapets Äldste utfärdade, emottaga, deras pålitelighet undersöka, och om derwid ej något är at påminna, honom skydsbrefwet, wid här ofwan i 8. §. nämnde tid och answar, meddela, sedan den sökande bewist sig äga et redbart Capital af minst ettusende riksdaler specie.

§• 10.

Den Rabbin eller Föreståndare, som med Kongl. Commerce-Collegii tilstånd för Synagogans skul inkallas, ware undantagen från den skyldigheten, at något wisst penningecapital eller egendom i Riket införa.

§ 11•

Förr än Jude sit skydsbref undfår, skal han til Stadens Cassa, cn gång för alla erlägga cthundradc riksdaler spccic för rättig-heten til grosshandel, eller ock minuthandel i öppen bod, men tilde öfrige här ofwanföre uti 7. §. tillåtne handaarbeten, hälften eller femtio riksdaler specie; hwarförutan han årligen, lika med Sta-dens Borgerskap, bör betala alla de pålagor, som honom genom wanlig taxering kunna åläggas, och för deras riktiga utgörande minst i sex års tid, ställa wederhäftig borgen, innan skydsbrefwet honom meddelas.

§• 12.

Utom det i 5. §. för Judarne stadgade förbud emot minuthandels idkande annorlunda, än i öppen bod, skal dem wara betagen all minut försälgning af victualie-waror, vvin, bränwin, dricka och medicamenter.

§- 13•

Icke eller skal en Jude äga rättighet, at några marknader biwista utom den Stad, hwarest han är bofast och sjelf handel eller fabrique drifwer.

§• 14•

Widare förbjudes dem, at idka Skråhandtwerkeri i gemen, wid den plikt som i nästa §. stadgas.

Men wilja Judebarn lära handtwerk äge dertil frihet, och arbete hos Christen Mästare för daglön, och måge ej uprätta egna werk- • städer, eller sjelfwe söka och winna Mästarebref.

§• 15•

Slagten, bryggeri, bröd- och socker-bageri, jemte winförsälg-ning i minut, måge Judarne idka endast för egna och sina Tros-förwanters behof, men icke för någon annans. Bryter någon här-emot, plikte första gången tio, andra gången tjugu riksdaler, och tredje gången ware han sin näring och sit skydsbref förlustig.

§• 16.

Wid den plikt, som i nästföregående §. utsättes, förbjudes dem likaledes, at befatta sig med guld- och silfwer-skedning.

§• 17•

Förfalskar Jude Rikets mynt, det förderfwar eller försämrar, på hwad sätt det helst ske må, straffes efter Lag med spöslitning utan alt skonsmål eller undantag, och, der brottet ej förtj enar dödsstraff, förwises genast Riket.

§• 13.

Til beqwämlighet för Judarne i deras religionsöfning, och i syn-nerhet på det de inom sin Communauté måge, så i anseende til deras näringar och handel, som enskildte hushållning, kunna räcka hwarannan hielpsam hand, skola uti förenämnde trenne privilegie-rade Städer för dem utses tjenlige bonings-tracter, hwarest de uti hyrde eller egna köpte hus kunna wistas, sina fabriquer inrätta ochunderhålla, samt hafwa öpna handelsbodar: de Judar, som idka grosshandel, obetagit, at hyra och hålla egna magasiner ehwarest inom Staden de det nyttigast finna; äfwen som en sådan i gross handlande Jude, hwilken har förmögenhet, at köpa sit eget hus, och det sjelf jemte sin betjening bebo, må äga frihet, at et sådant på hwilket ställe i Staden han helst wil, och för des rörelse tjenligast

wara kan, för sig uti sit namn inlösa, samt der bo och sin rörelse drifwa.

§ !9•

I sina lagliga ärender måge Judarne, försedde med wederbörliga pass, färdas emellan Rikets Städer, och der wistas, så länge de angelägenheter, hwarföre resan sker, sådant fordra; men ej måge de, wid den plikt, som i 15. §. utsättes, idka minuthandel uti någon annan ort, än i den Stad, hwarest de bo och taxeras.

§• 20.

På Landsbygden måge Judarne icke kringresa och handel eller handtwerk drifwa, wid femtio riksdalers wite.

Eho, som dermed beträdes, skal under bewakning genast införas til den Stad, der han sit rätta hemwist hafwer. För Tienstejude betale husbonden, och för Judeson hans föräldrar ofwanberörde plikt, jemte skjutslegan och Kronobetientens beswär. Är den brots-lige sjelf Husbonde, erlägge han dessa utgifter. Gitter han sådant ej, warde de af Judesamhället utan inwändning utsökte.

§• 21.

För den handels- och näringsfrihet, hwilken i ofwanberörde måtto Judarne förunnas, skola de af Konungens Befalningshafwande årli-gen taxeras til afgift åt Kronan och Staden. Och blifwe hwarje Hus-fader eller Husbonde answarig för deras contributioner, som äro uti hans tj enst, under hwilken class likwäl inga andra eller flera måge räknas och skyddas, än de som husfadren eller husbonden ständigt nyttjar uti sin handel eller näring, samt derjemte bo med honom uti samma hus. Och på det oordning och misstag wid ofwan-nämde taxering må förekommas, skal det åligga Magistraten uti hwar och en af de til Judarnes etablering uplåtne Städer, at til Konungens Befalningshafwande, genast efter hwarje års mantals-skrifning, upgifwa extract utur längderne öfwer Judarne, samt äfwen dylike extracter utur Tull-specialerne och Hall-Rätterne, med mera, öfwer deras kunbara rörelse: ankommande uppå Konungens Befal-ningshafwande, sedan Judesällskapet öfwer nyssberörde upgifter blifwit hördt, at på desse grunder, sammantagne med hwar och en Judes införde rörelse-capital, samt enligt med hwad af Stadens Borgerskap efter enahanda fundament utgöres, utsätta en wiss summa til Kongl. Maj: t och Kronan samt Staden; hwilken Jude-sällskapet sedan äger, at sins emellan repartera, samt specifice til Konungens Befalningshafwande upgifwa; och blifwer Magistraten för upbörden deraf genom Stadens Upbördsmän, answarig.

Hwad Judarnes betjening och tjenstefolk beträffar, bör för hwar och en ´ af dem i årlig skatt erläggas, för de bättre tre riksdaler, för de sämre en riksdaler och tiugufyra skill., samt för de sämsta tiugufyra skill. specie.

Och skola Judarne i öfrigt wara fria för alla slags contributioner, dock derunder icke begrepne tull och wanlig accis, de der wa-rorne åtfölja och af Judarne så wäl som andre Rikets inwånare utgöras.

§. 22.

Judarne tillåtes, at i hwarje af de för dem utsedde Städer, inrätta en Synagoga, samt derwid hålla en Rabbin, med erforderlig betjening: ankommande på Judarne sjelfwe, hwad titul• och wär-dighet de inom sig wil ja lemna den person, som de til Synagogans Föreståndare utwälja.

§• 23.

Judarne måge här i Landet ingå giftermål blott med sina Religions-förwanter, men ej med några andra. Och skal det par, som ärnar gifta sig, förut erlägga en gåfwa af sex riksdaler til det i Stock-holm inrättade Gardes Barnhuset, samt innan äktenskapet tillåtes, hos Magistraten upte behörigt quitto öfwer denna summas riktiga utbetalande. Hwaremot Judarne komma, at ifrån Wärfnings-Placatet aldeles undantagas.

§• 24.

Ingen af de nu i Riket warande eller hädanefter inkommande Judar, skal äga frihet, at i des tjenst antaga och nyttja någon Svensk undersåte; hwaremot de af egen och andra Nationer måge hysa och underhålla så mycken betjening de behaga, med det uttrvckeliga wilkor, at husbonden skal stå i ansvar, om någon af des domestiquer

med handel eller på hwad annat sätt som helst, bryter emot detta Reglemente.

§• 25.

Ej måge Judarne på Sön- och Högtidsdagar öpna deras bodar til handel och köpenskap, eller sig andre göromål företaga, hwaraf för-argelse ibland de Christne upwäckas kan, wid den plikt som all-männa Lagen å Sabbatsbrott stadgar. Icke eller må Jude hindra sina af annan Nation warande tjenstehjon, at bewista den Gudstjenst, hwartil desse senare sig bekänna, eller beswära dem på Sön- och Högtidsdagar med annat arbete, än det som Swenskt tjenstefolk då wanligen pläga förrätta.

§. 26.

När Jude dör, skal sådant hos de Embetsmän, hwilke wårda Sta-dens police, anmälas, innan liket utföres; och skal för dem utihwarje af förenämde trenne Städer utses och anordnas en särskildt begrafnings-plats; hwilken dem likwäl åligger at sjelfwe inhägna.

§• 27.

Öfwer den dödes qwarlåtenskap, bör, under Judarnes Äldstes til-syn, et ordenteligt inwentarium uprättas, samt wid tio riksdalers wite inlemnas, i Stockholm til Förmyndare-Kamaren, och i Göthe-borg samt Norrköping, til der warande Magistrat, jemte den wid bouptekningar wanliga procentens erläggande.

§• 28.

Förmyndare äga Judarne at sjelfwe förordna, som wårda och för-walta den aflednes efterlemnade egendom, samt hafwa tilsyn öfwer des barn, så länge de äro omyndige, och inom Judesamhället up-fostras; dock hafwa Judarne, så snart Förmyndare tilsatte blifwit, at sådant, jemte de antagne Förmyndarnes namn, hos Magistraten anmäla.

§- 29.

Öfwer Judarnes giftermål, födde och döde, skola deras Äldste hålla, och til Magistraten årligen afgifwa twänne Tabeller, efter det Formulaire, som Kongl. Commerce-Collegium dem til den ändan låter tilställa; af hwilka Tabeller den ena förbli fwer wid Stadens Archivum och den andra til Kongl. Commerce-Collegium insän-das bör.

§• 30•

Alla twister, som uti Judarnes arfssaker upkomma, skola wid deras egen Rabbiner-Rätt, och ej annorstädes uptagas och afgöras.

§• 31•

Upkommer twist emellan Christen och Jude, och kan sanning ej utan ed utletas, aflägge då Jude, sedan Domaren, efter föregången laglig pröfning, dertil des bifall gifwit, denna ed uti Synagogan, och i Domares närwaro, på lika sätt, samt efter enahanda eds-formulaire, som i dylikt fall wanligen nyttjas, då Judar med hwar-andra til rätta gå.

Beträdes Jude med falsk ed, ware sig mot en Christen eller någon af Judarnes egen nation, skal han utom det straff Rikets Lag i all-mänhet för menedare utsätter, genast förwisas Landet.

§ 32•

Som Judarne äga at njuta all den säkerhet, samt det beskydd til lif, heder och gods, som Swenske undersåtare tilkommer; så åligger dem deremot, at i alla måtto ställa sig Sweriges Lag och Regeringssätt, samt detta Reglemente, til efterrättelse: och warda de för öfrigt strängeligen åtwarnade, at ej på något sätt med ord eller gerning den Christna församlingen förolämpa.I händelse någon af Judisk Nation, som wore antingen af serdeles stor förmögenhet, eller ock ägde någon förut här obekant kunskap, hwarmed han wille hit inflytta och börja någon ny och förut opå-tänkt handelsgren, eller slögdeinrättning, som finnes lända Riket til en besynnerlig förmon och nytta, skulle sådant hos Kongl. Commerce-Collegium tilkänna gifwa, så wil Kongl. Collegium efter derwid sig företeende anledningar, en sådan hos Kongl. Maj: t i underdånighet anmäla til några specielle

förmoners och rättigheters åtnjutande ut-öfwer hwad i detta Reglemente, som för Judiske Nation i allmänhet är gällande, finnes stadgadt.

[BREV FRÅN KOMMERSKOLLEGIET] TILL HERR RIKS RÅDET OCH ÖFWERSTÅTHÅLLAREN SAMT LANDS HÖVDINGARNE I GÖTHEBORG OCH LINKÖPING [ANG.

TABELLER RÖRANDE JUDARNA.

Dat. 10 febr. 17831].

Som Kongl. May: ts och Riksens Commerce Collegium uti thet för Judiske Nationen den 27 Maij förledit år utfärdade Reglemente och dess 29 §: ibland annat anset nödigt at öfwer Judarnes här i Stock-holm, Götheborg och Norrköping giftermål, födde och döde borde theras Äldste hålla och till wederbörande Magistralen årligen afgifwa twenne Tabeller efter det formulair, som därtill Kongl. Collegium them dertill låter tillställa af hwilka Tabeller then ena borde för-blifwa wid Stadens Archivum och then andra till Kongl. Collegium insändas; Altså har Kongl. Collegium härhos nu welat sådant for-mulair N: N : wänligen tillhanda sända,2 för at igenom Magistraten däraf lemna det här i Staden warande Judaskapet nödig del till ofelbar wärkställighet.

[KUNGL. RESOLUTION ANG. ÖVERRABBINAT M. M.

Dat. Stockholm 2 juni 1783 *].

Kongl: Maij: ts

Nådiga Resolution uppå Öfwer Rabbinens i Stockholm Levin Hirsch Levi igenom Herr Riksrådet och Öfwer Ståthållaren samt Riddaren och Commendeuren af alle Kl: Maij: ts Orden Friherre Spar re anmälda underdåniga ansökning, att Kongl: Maij: t af anförde skäl täcktes Nådigst stadfästa bemälde Öfwer

’ Kommerskollegiets registratur.

⁻ Uteslutet ur tlenna publikation.

⁻ Mosaiska församlingens i Stockholm arkiv. I händelse någon af Judisk Nation, som wore antingen af serdeles stor förmögenhet, eller ock ägde någon förut här obekant kunskap, hwarmed han wille hit inflytta och börja någon ny och förut opå-tänkt handelsgren, eller slögdeinrättning, som finnes lända Riket til en besynnerlig förmon och nytta, skulle sådant hos Kongl. Commerce-Collegium tilkänna gifwa, så wil Kongl. Collegium efter derwid sig företeende anledningar, en sådan hos Kongl. Maj: t i underdånighet anmäla til några specielle förmoners och rättigheters åtnjutande ut-öfwer hwad i detta Reglemente, som för Judiske Nation i allmänhet är gällande, finnes stadgadt.

[BREV FRÅN KOMMERSKOLLEGIET] TILL HERR RIKS RÅDET OCH ÖFWERSTÅTHÅLLAREN SAMT LANDS HÖVDINGARNE I GÖTHEBORG OCH LINKÖPING [ANG.

TABELLER RÖRANDE JUDARNA.

Dat. 10 febr. 17831].

Som Kongl. May: ts och Riksens Commerce Collegium uti thet för Judiske Nationen den 27 Maij förledit år utfärdade Reglemente och dess 29 §: ibland annat anset nödigt at öfwer Judarnes här i Stock-holm, Götheborg och Norrköping giftermål, födde och döde borde theras Äldste hålla och till wederbörande Magistralen årligen afgifwa twenne Tabeller efter det formulair, som därtill Kongl. Collegium them dertill låter tillställa af hwilka Tabeller then ena borde för-blifwa wid Stadens Archivum och then andra till Kongl. Collegium insändas; Altså har Kongl. Collegium härhos nu welat sådant for-mulair N: N : wänligen tillhanda sända,2 för at igenom Magistraten däraf lemna det här i Staden warande Judaskapet nödig del till ofelbar wärkställighet.

[KUNGL. RESOLUTION ANG. ÖVERRABBINAT M. M.

Dat. Stockholm 2 juni 1783 *].

Kongl: Maij: ts

Nådiga Resolution uppå Öfwer Rabbinens i Stockholm Levin Hirsch Levi igenom Herr Riksrådet och Öfwer Ståthållaren samt Riddaren och Commendeuren af alle Kl: Maij: ts Orden Friherre Spar re anmälda underdåniga ansökning, att Kongl: Maij: t af anförde skäl täcktes Nådigst stadfästa bemälde Öfwer

’ Kommerskollegiets registratur.

‾ Uteslutet ur tlenna publikation.

‾ Mosaiska församlingens i Stockholm arkiv. I händelse någon af Judisk Nation, som wore antingen af serdeles stor förmögenhet, eller ock ägde någon förut här obekant kunskap, hwarmed han wille hit inflytta och börja någon ny och förut opå-tänkt handelsgren, eller slögdeinrättning, som finnes lända Riket til en besynnerlig förmon och nytta, skulle sådant hos Kongl. Commerce-Collegium tilkänna gifwa, så wil Kongl. Collegium efter derwid sig företeende anledningar, en sådan hos Kongl. Maj: t i underdånighet anmäla til några specielle förmoners och rättigheters åtnjutande ut-öfwer hwad i detta Reglemente, som för Judiske Nation i allmänhet är gällande, finnes stadgadt.

[BREV FRÅN KOMMERSKOLLEGIET] TILL HERR RIKS RÅDET OCH ÖFWERSTÅTHÅLLAREN SAMT LANDS HÖVDINGARNE I GÖTHEBORG OCH LINKÖPING [ANG.

TABELLER RÖRANDE JUDARNA.

Dat. 10 febr. 17831].

Som Kongl. May: ts och Riksens Commerce Collegium uti thet för Judiske Nationen den 27 Maij förledit år utfärdade Reglemente och dess 29 §: ibland annat anset nödigt at öfwer Judarnes här i Stock-holm, Götheborg och Norrköping giftermål, födde och döde borde theras Äldste hålla och till wederbörande Magistralen årligen afgifwa twenne Tabeller efter det formulair, som därtill Kongl. Collegium them dertill låter tillställa af hwilka Tabeller then ena borde för-blifwa wid Stadens Archivum och then andra till Kongl. Collegium insändas; Altså har Kongl. Collegium härhos nu welat sådant for-mulair N: N : wänligen tillhanda sända,2 för at igenom Magistraten däraf lemna det här i Staden warande Judaskapet nödig del till ofelbar wärkställighet.

[KUNGL. RESOLUTION ANG. ÖVERRABBINAT M. M.

Dat. Stockholm 2 juni 1783 *].

Kongl: Maij: ts

Nådiga Resolution uppå Öfwer Rabbinens i Stockholm Levin Hirsch Levi igenom Herr Riksrådet och Öfwer Ståthållaren samt Riddaren och Commendeuren af alle Kl: Maij: ts Orden Friherre Spar re anmälda underdåniga ansökning, att Kongl: Maij: t af anförde skäl täcktes Nådigst stadfästa bemälde Öfwer

’ Kommerskollegiets registratur.

‾ Uteslutet ur tlenna publikation.

‾ Mosaiska församlingens i Stockholm arkiv.Rabbin i sitt ämbete, och lika nådigst förordna, det Han och Hans efterträdare i Residence Staden alltid måge wara Öfwer Rabbiner öfwer alla Judiska Församlingar här i riket, med lika rättighet i Religions mål, som Öfwer Landt Rabbinerne Utrikes hwar och en uti sitt Stift; samt att Magistraterne uli Göteborg, Norrköping och Fristaden Marstrand, eller å de ställen, der Judar wistas, måge lemna Honom all den handräckning, som Han i Religions wägen emot en treskande Jude kan begära: Gifwen i Lägret wid Ladu Gårds Gärdet d. 2. Junii 1783.

Kongl: Maij: t har låtit detta mål komma hos Sig uti behörigt öfv.´erwägande: Och alldenstund Kongl. Maij :t derwid inhemtat, det förrbemälde Rabbin Hirsch Levi, som skall wara den ende Judiske Lärare i riket, med denna sin underdånige ansökning endast haft till föremål ordnings winnande inom Judiska Samhället här i riket, och icke annat begärt, än hwad Högste Magten allestädes, der Judar utrikes wistas, tillagt Högste läraren bland dem; Fördenskull har Kongl: Maij: t icke allenast pröfwat skäligt, att till samma ansökning i alla delar lemna Nådigt samtycke, och således både stadfästat Hirsch Levi i sitt Ämbete, samt tillagt Honom och Hans efterträdare öfwer

alla Judiska Församlingar i detta riket samma rättigheter i Religions-mål, som Öfwer Landt Rabbinerne i andra riken hwar i sitt District tillkomma; Utan ock i nåder anbefallt wederbörande Landshöfdingar att antyda Magistraterne i Norrköping, Göteborg och Marstrand att lemna Öfwer Rabbinen uti Religionsmål den begärdte handräckning.

GUSTAF.

E. Schröderheim.

[KOMMERSKOLLEGIETS] CIRCULAIRE TIL SAMTELIGE HERRAJR LANDSHÖFDINGARNE, ATT JUDARS KRING-STRYKANDE I LANDET TIL HANDELS IDKANDE ICKE

TILLÅTES.

[Dat. Stockholm 14 juni 17841].

Ehuru det d. 27 Maij 1782, på Kongl: Maij: ts nådiga befallning, utfärdade reglemente för dem af Judiske Nation som wilja hit i Riket inflytta, och uti de för dem utsedde trenne städer, Stockholm, Giötheborg och Norrkiöping sig nedsätta, förmår i 20 § att på lands-bygden måge Judarne icke kringresa och handel eller handtwerk drifwa, wid 50 Rd: r wite: Likwäl som Kongl: Commerce Collegium kommit i erfarenhet, att wisse Judar, hwilke, innan samma regle-mente utkom, erhållit Kongl: Maij: ts särskilta nådiga tilstånds bref, att här i staden få idka Pitschers stickning och stensnidning, samt sedermera wunnit tilstånd att jämwäl drifwa handel med Nipper, Rabbin i sitt ämbete, och lika nådigst förordna, det Han och Hans efterträdare i Residence Staden alltid måge wara Öfwer Rabbiner öfwer alla Judiska Församlingar här i riket, med lika rättighet i Religions mål, som Öfwer Landt Rabbinerne Utrikes hwar och en uti sitt Stift; samt att Magistraterne uli Göteborg, Norrköping och Fristaden Marstrand, eller å de ställen, der Judar wistas, måge lemna Honom all den handräckning, som Han i Religions wägen emot en treskande Jude kan begära: Gifwen i Lägret wid Ladu Gårds Gärdet d. 2. Junii 1783.

Kongl: Maij: t har låtit detta mål komma hos Sig uti behörigt öfv.´erwägande: Och alldenstund Kongl. Maij :t derwid inhemtat, det förrbemälde Rabbin Hirsch Levi, som skall wara den ende Judiske Lärare i riket, med denna sin underdånige ansökning endast haft till föremål ordnings winnande inom Judiska Samhället här i riket, och icke annat begärt, än hwad Högste Magten allestädes, der Judar utrikes wistas, tillagt Högste läraren bland dem; Fördenskull har Kongl: Maij: t icke allenast pröfwat skäligt, att till samma ansökning i alla delar lemna Nådigt samtycke, och således både stadfästat Hirsch Levi i sitt Ämbete, samt tillagt Honom och Hans efterträdare öfwer alla Judiska Församlingar i detta riket samma rättigheter i Religions-mål, som Öfwer Landt Rabbinerne i andra riken hwar i sitt District tillkomma; Utan ock i nåder anbefallt wederbörande Landshöfdingar att antyda Magistraterne i Norrköping, Göteborg och Marstrand att lemna Öfwer Rabbinen uti Religionsmål den begärdte handräckning.

GUSTAF.

E. Schröderheim.

[KOMMERSKOLLEGIETS] CIRCULAIRE TIL SAMTELIGE HERRAJR LANDSHÖFDINGARNE, ATT JUDARS KRING-STRYKANDE I LANDET TIL HANDELS IDKANDE ICKE

TILLÅTES.

[Dat. Stockholm 14 juni 17841].

Ehuru det d. 27 Maij 1782, på Kongl: Maij: ts nådiga befallning, utfärdade reglemente för dem af Judiske Nation som wilja hit i Riket inflytta, och uti de för dem utsedde trenne städer, Stockholm, Giötheborg och Norrkiöping sig nedsätta, förmår i 20 § att på lands-bygden måge Judarne icke kringresa och handel eller handtwerk drifwa, wid 50 Rd: r wite: Likwäl som Kongl: Commerce Collegium kommit i erfarenhet, att wisse Judar, hwilke, innan samma regle-mente utkom, erhållit Kongl: Maij: ts särskilta nådiga tilstånds bref, att här i staden få idka Pitschers stickning och stensnidning, samt sedermera wunnit tilstånd att jämwäl drifwa handel med Nipper,skola, under

förment skydd af sådan erhållen rättighet til handels drifwande, antagit flere af sin Nation under namn af Drängar och betjenter, som färdats kring landet til upkiöpande och utsäljande af Silfwer, jouveler samt allahanda waror, Och Kongl: Maij: t uti rescript af d: 12 nästl: Maji, uppå underdånig anmälan derom, i nåder förklarat, att samma Judar, genom högbemälte tillståndsbref icke erhållit någon fri- eller rättighet, att till sådane wahrors för-yttrande i Landsorterne få obehindrat kringresa, utan att i denna delen reglementet kommer att efterlefwas; Altså har Kongl: Colle-gium aktat nödigt, att Kongl. Maij: ts Befallningshafwande detta wid handen gifwa, på det de, hwar i sitt nådigst anförtrodde län, om och när det skulle hända, att någon Jude, under åberopande af Kongl: Maij:ts särskilta nådiga tilstånd, bifinner (!) kringresande i Lähnet til deras förvttrande och handels drifwande, måge i anled-ning af Kongl: Maij: ts åfwan högbemälte nådiga förklarande, sådant kringresande hämma, och den dermed befintelige Juden likmätigt det för Judiske här i Riket warande Nation utfärdade reglemente, til den stad, ther han sitt hemwist hafwer, genast försända. Til hwilken ända nödigt är, att i hwarje län, å Predikstolarne, allmänneligen kundgiöras, att alt kringstrykande af Judar till warors upköpande eller försälgning är förbudit, och att den Jude, som deremot bryter, bör genast hos Kongl: Maij: ts Befallningshafwande uptäckas.

CELSING.

Westberg, Kling, Kiörning, Holmér.

D. Wigius.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. JU-DISK GUDSTJÄNSTS HÅLLANDE I KARLSKRONA.

Dat. Stockholm 15 dec. 17851].

Som Wi, för de af Eder uti underdånigt utlåtande af den 22 nästwekne November anförde skäl och omständigheter funnit godt att bifalla, det Juden Fabian Philips (!), efter dess i underdånighet gjorde ansökning, må uti det hus han i Carlscrona Stad sig tillhandlat och bebor få hålla Synagoga och. Gudstjenst för sig och de sina samt de honom tillhörande arbetare, jämte ankommande resande af Judiska Nationen, på sätt som det för nyssnämnda Nation utfärdade Regle-mente föreskrifwer; Så gifwe Wi Eder sådant härigenom till Swar och efterrättelse i Nåder tillkänna: Låtande Wi därom Wår Nådiga Resolution för Sökanden nu tillika utfärda.

/. Liljencrantz.

Under Wårt Secret. 1 Kommerskollegiets arkiv. skola, under förment skydd af sådan erhållen rättighet til handels drifwande, antagit flere af sin Nation under namn af Drängar och betjenter, som färdats kring landet til upkiöpande och utsäljande af Silfwer, jouveler samt allahanda waror, Och Kongl: Maij: t uti rescript af d: 12 nästl: Maji, uppå underdånig anmälan derom, i nåder förklarat, att samma Judar, genom högbemälte tillståndsbref icke erhållit någon fri- eller rättighet, att till sådane wahrors för-yttrande i Landsorterne få obehindrat kringresa, utan att i denna delen reglementet kommer att efterlefwas; Altså har Kongl: Colle-gium aktat nödigt, att Kongl. Maij: ts Befallningshafwande detta wid handen gifwa, på det de, hwar i sitt nådigst anförtrodde län, om och när det skulle hända, att någon Jude, under åberopande af Kongl: Maij:ts särskilta nådiga tilstånd, bifinner (!) kringresande i Lähnet til deras förvttrande och handels drifwande, måge i anled-ning af Kongl: Maij: ts åfwan högbemälte nådiga förklarande, sådant kringresande hämma, och den dermed befintelige Juden likmätigt det för Judiske här i Riket warande Nation utfärdade reglemente, til den stad, ther han sitt hemwist hafwer, genast försända. Til hwilken ända nödigt är, att i hwarje län, å Predikstolarne, allmänneligen kundgiöras, att alt kringstrykande af Judar till warors upköpande eller försälgning är förbudit, och att den Jude, som deremot bryter, bör genast hos Kongl: Maij: ts Befallningshafwande uptäckas.

CELSING.

Westberg, Kling, Kiörning, Holmér.

D. Wigius.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. JU-DISK GUDSTJÄNSTS HÅLLANDE I

KARLSKRONA.

Dat. Stockholm 15 dec. 17851].

Som Wi, för de af Eder uti underdånigt utlåtande af den 22 nästwekne November anförde skäl och omständigheter funnit godt att bifalla, det Juden Fabian Philips (!), efter dess i underdånighet gjorde ansökning, må uti det hus han i Carlscrona Stad sig tillhandlat och bebor få hålla Synagoga och. Gudstjenst för sig och de sina samt de honom tillhörande arbetare, jämte ankommande resande af Judiska Nationen, på sätt som det för nyssnämnda Nation utfärdade Regle-mente föreskrifwer; Så gifwe Wi Eder sådant härigenom till Swar och efterrättelse i Nåder tillkänna: Låtande Wi därom Wår Nådiga Resolution för Sökanden nu tillika utfärda.

/. Liljencrantz.

Under Wårt Secret. 1 Kommerskollegiets arkiv. [KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. FÖR-BUD FÖR JUDAR ATT BEFATTA SIG MED GULD-OCH SILVERARBETENS FÖRFÄRDIGANDE OCH FÖR-

SÄLJNING.

Dat. Stockholm io febr. 1790 1].

Wi hafwe i Nåder låtit Oss föredragas Edert uti Skrifwelse af den 22. sidstledne April, afgifne underdåniga Utlåtande, i an-ledning af hwad Guld- och Silfwer-Arbetare, samt Jouvelerare- och Uhrmakare-Societeterne hos Oss i underdånighet anmält och klagat, i afseende på den skada och intrång, som dem uti deras Handteringar skall tilfogats af Judar medelst flere slags misbruk af de dem här i Riket förundte Privilegier, och hwilka missbruk, enligt klagandernes underdåniga berättelse, skola i synnerhet bestå däruti, at Judarne, så wäl i Städerne, som på Landsbygden, wid och utom Marcknader, an-tingen emot contant betalning, eller emot utbyte af andra persedlar, utprångla ibland andre Wahror, allahanda dels Utländske, dels af de klagande Societeternes egne, til Judarne tubbade Arbetare, hem-gjorde Guld- och Silfwer-Arbeten, Uhr och Nipper, til wida ringare halt än Controll-Författningarne föreskrifwa. Och hwarwid, så wäl i afseende på de i berörde måtto öfwerklagade, af Judarne, medelst försälgning af Underhaltiga Guld- och Silfwer-Arbeten, föröfvvade missbruks förekommande, som för at ytterligare försöka, at kunna befrämja ändamålet med Controll-Inrättningen och widare stärcka de i det afseendet förut gjorde Författningars förbindande krafft, J underdånigst hemstält, om icke, så wida ägare af ocontrolleradt Guld och Silfwer, därest de åstunda det samma föryttra, kunna hafwa tilfälle, at antingen hos Laglige Mästare eller på Myntet er-hålla därföre fullt wärde, först och i allmänhet eij allenast alla ocon-trollerade Guld- och Silfwer-Arbetens upgifwande eller emottagande för Allmänna Lån i Assistance-Contoiret eller annorstädes, deras försäljande på offenteliga Auctioner, eller anwändande i allmänna rörelsen på annat sätt, måtte aldeles förbjudas, och wahran, då den uti Handel och Wandel påfinnes och anhålles, under confiscation för-falla; Utan äfwen och i anledning af de klagande Societeternes Underdåniga yrckande af Förbud för Judarne, at befatta sig med Guld- och Silfwer-Arbetens tilwärkande och försäljning, om icke et sådant tydeligare Stadgande och Förklaring i denne delen måtte få utgå, så wida, på sätt J underdånigst anfördt, då Jude-Reglementet uti 7:de §: nämner de Handteringar Judarne egenteligen få idka, och uti 14. § betager dem, at öfwa alla under Skrå lydande Handt-Awärck, samt sluteligen uti 16. § uttryckeligen förbjuder dem Guld-och Silfwer-skedning, alt wid utsatt plickt, däraf wäl borde kunna slutas, at ifråga warande Närings-ämne med----2 Silfwer-

1 Kommerskollegiets arkiv.

- Här saknas några ord i manuskriptet.Arbetens förfärdigande och försälgning, icke är dem tillåtit, men hwilket J förment icke wara nog tydeligen uttryckt, utan behöfde inhämtas af nämde Paragraphers jämförelse. Hwilket alt, med hwad mera härutinnan anfördt blifwit, Wi uti Nådigt öfwerwägande tagit. Och som Wi, för de skäl Edert underdåniga Utlåtande innehåller, i Nåder funnit godt, at til alla delar bifalla hwad I uti förestående måtto, så wäl i det ena, som andra afseendet, underdånigst hemstält, så gifwe Wi Eder sådant härmedelst i Nåder tilkänna, med befallning därhos, at J til Allmänhetens effterrättelse, låten utfärda den kungö-relse, som i anledning häraf kommer at utgå.

Under Wårt Secret.

E. J. Ruuth.

KONGL. COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE EMOT LÄN PÄ OCONTROLLERADE GULD- OCH SILFWERARBETEN, SAMT DERAS OFFENTELIGA UTBJUDANDE OCH FÖR-SÄLGNING SÄ WÄL SOM AT JUDAR EJ MÅGE BEFATTA SIG MED GULD- OCH SILFWERARBETEN S FÖRFÄR-DIGANDE ELLER SÄLJANDE.1

[Dat. 6 maj 1790].

Wi, Johan Liljencrants, etc. Göre weterligt: at som underhaltige guld- och silfwerarbeten, ur och nipper, oaktadt flere tid efter annan deremot utfärdade författningar, likwäl ännu, oförsynt, och mer än förr, utprånglas, både i städerne och på landet: och Kongl. Maj: t til ändteligt förekommande af de bedrägerier, som derige-nom föröfwas, samt til winnande af det med Control-inrättningen påsyftade ändamålet, i nåder behagat förordna:

1:0 At alla ocontrollerade guld- och silfwerarbeten, ur och nipper, undantagande hwarjehanda infattningar, ej måge, wid warans confiscation, härefter tagas i pant för lån uti Kongl. General Assistance-Contoiret och andre publique Werk, eller, under hwad namn det wara må, i öpna bodar, stånd och nipperlådor samt hos dem, som desse metaller arbeta, utbjudas och til salu hållas; och icke eller på längre än et års tid, ifrån afkunnandet häraf, för-säljas på auetioner i städerne och på landet. Warandes ägare af ocontrollerade guld- och silfwerarbeten öppet tilfälle lemnadt, at derå erhålla wederbörlig control-stämpel, då arbetet wid behörig undersökning finnes fullhaltigt, eller i annor händelse, och om han åstundar det samma föryttra, at derföre undfå betalning efter wa-rans inwärtes halt och wärde, antingen af laglige Mästare eller på Kongl. Myntet; och

2:0 At här´,varande Judar icke måge, utaf guld- och silfwer något, af hwad namn och beskaffenhet som helst, tilwerka, byta eller

1 Modéc, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., XIV, s. 532. Arbetens förfärdigande och försälgning, icke är dem tillåtit, men hwilket J förment icke wara nog tydeligen uttryckt, utan behöfde inhämtas af nämde Paragraphers jämförelse. Hwilket alt, med hwad mera härutinnan anfördt blifwit, Wi uti Nådigt öfwerwägande tagit. Och som Wi, för de skäl Edert underdåniga Utlåtande innehåller, i Nåder funnit godt, at til alla delar bifalla hwad I uti förestående måtto, så wäl i det ena, som andra afseendet, underdånigst hemstält, så gifwe Wi Eder sådant härmedelst i Nåder tilkänna, med befallning därhos, at J til Allmänhetens effterrättelse, låten utfärda den kungö-relse, som i anledning häraf kommer at utgå.

Under Wårt Secret.

E. J. Ruuth.

KONGL. COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE EMOT LÄN PÄ OCONTROLLERADE GULD- OCH SILFWERARBETEN, SAMT DERAS OFFENTELIGA UTBJUDANDE OCH FÖR-SÄLGNING SÄ WÄL SOM AT JUDAR EJ MÅGE BEFATTA SIG MED GULD- OCH SILFWERARBETEN S FÖRFÄR-DIGANDE ELLER SÄLJANDE.1

[Dat. 6 maj 1790].

Wi, Johan Liljencrants, etc. Göre weterligt: at som underhaltige guld- och silfwerarbeten, ur och nipper, oaktadt flere tid efter annan deremot utfärdade författningar, likwäl ännu, oförsynt, och mer än förr, utprånglas, både i städerne och på landet: och Kongl. Maj: t til ändteligt förekommande af de bedrägerier, som derige-nom föröfwas, samt til winnande af det med Control-inrättningen påsyftade ändamålet, i nåder behagat förordna:

1:0 At alla ocontrollerade guld- och silfwerarbeten, ur och nipper, undantagande hwarjehanda infattningar, ej måge, wid warans confiscation, härefter tagas i pant för lån uti Kongl. General Assistance-Contoiret och andre publique Werk, eller, under hwad namn det wara må, i öpna bodar, stånd och nipperlådor samt hos dem, som desse metaller arbeta, utbjudas och til salu hållas; och icke eller på längre än et års tid, ifrån afkunnandet häraf,

för-säljas på auetioner i städerne och på landet. Warandes ägare af ocontrollerade guld- och silfwerarbeten öppet tilfälle lemnadt, at derå erhålla wederbörlig control-stämpel, då arbetet wid behörig undersökning finnes fullhaltigt, eller i annor händelse, och om han åstundar det samma föryttra, at derföre undfå betalning efter wa-rans inwärtes halt och wärde, antingen af laglige Mästare eller på Kongl. Myntet; och

2:0 At här´,varande Judar icke måge, utaf guld- och silfwer något, af hwad namn och beskaffenhet som helst, tilwerka, byta eller

1 Modéc, Utdrag Utur... Publique Handlingar etc., XIV, s. 532.försälja, wid confiscation af waran, och det wite, som 16. §. i 1782 års, för Judiska Nationen utfärdade Reglemente, utsätter, så at den Jude, som häremot bryter, skal plikta första gången tio, andra gången tjugu riksd. och tredje gången wara sin näring och sit skyddsbref förlustig; altså och til följe af Kongl. Maj: ts nådiga Skrifwelser under den 10 Febr. sistl. och den 3 i denna månad, har Kongl. Collegium skolat sådant til allmän efterrättelse kungöra.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET MED OR-DER ATT INSÄNDA FÖRTECKNING PÅ JUDARNA TILL-DELADE HANDELSPRIVILEGIER.

Dat. Stockholm 25 april 17921].

I anledning af Borgare Ståndets wid sist öfwerståndne Riksdag, uppå anförde skäl, i underdånighet gjorde ansökning at de särskilde Resolutioner om handels frihet, som en och annan af Judiska Natio-nen, antingen i af seende på det nu lyckeligen slutade kriget eller annars blifwit förunnade, måtte indragas, samt Judarnes resor och friheter till handels idkande inskränkas innom den krets första För-fattningarne föreskrifwa; Hafwe Wi, innan detta mål kan till slutelig pröfning företagas, welat Eder härmed i nåder anbefalla, at oför-dröijeligen och sist innom en månad till Oss i underdånighet upgifwa förteckning pä alla de i Städerne utom Stockholm warande Judar, som innehafwa Handels Privilegier och innehållet af de samma; äfwen som Wi nu jämväl låte en dylik befallning till Öfwer Ståt Hållaren afgå angående de här i staden befintelige Judar.

Under Min Allernådigste Konungs och Herres minderårighet

CARL.

E. Schrödcrheim.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. UPP-HÄVANDET AV FÖRBUDET FÖR JUDAR ATT HAVA SVENSKA UNDERSÅTAR I SIN TJÄNST.

Dat. 2 maj 1792'].

WI hafve i nåder låtit Oss föredragas Edert den 24 November sist-ledit år afgifna underdåniga utlåtande öfver den anhållan som hos Oss HufvudMannen för de här varande Judar Aaron Isaac, samt Handlande Judarne Samuel Salomon, Jacob Isaac, Levin Isaac och Joseph Marcus i underdånighet gjort om Nådig förskoning för det tvång, hvaruti Judiska Nationen här i Riket blifvit försatt, derigenom, försälja, wid confiscation af waran, och det wite, som 16. §. i 1782 års, för Judiska Nationen utfärdade Reglemente, utsätter, så at den Jude, som häremot bryter, skal plikta första gången tio, andra gången tjugu riksd. och tredje gången wara sin näring och sit skyddsbref förlustig; altså och til följe af Kongl. Maj: ts nådiga Skrifwelser under den 10 Febr. sistl. och den 3 i denna månad, har Kongl. Collegium skolat sådant til allmän efterrättelse kungöra.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET MED OR-DER ATT INSÄNDA FÖRTECKNING PÅ JUDARNA TILL-DELADE HANDELSPRIVILEGIER.

Dat. Stockholm 25 april 17921].

I anledning af Borgare Ståndets wid sist öfwerståndne Riksdag, uppå anförde skäl, i underdånighet gjorde ansökning at de särskilde Resolutioner om handels frihet, som en och annan af Judiska Natio-nen, antingen i af seende på det nu lyckeligen slutade kriget eller annars blifwit förunnade, måtte indragas, samt Judarnes resor och friheter till handels idkande inskränkas innom den krets första För-fattningarne föreskrifwa; Hafwe Wi, innan

detta mål kan till slutelig pröfning företagas, welat Eder härmed i nåder anbefalla, at oför-dröijeligen och sist innom en månad till Oss i underdånighet upgifwa förteckning pä alla de i Städerne utom Stockholm warande Judar, som innehafwa Handels Privilegier och innehållet af de samma; äfwen som Wi nu jämväl låte en dylik befallning till Öfwer Ståt Hållaren afgå angående de här i staden befintelige Judar.

Under Min Allernådigste Konungs och Herres minderårighet

CARL.

E. Schrödcrheim.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. UPP-HÄVANDET AV FÖRBUDET FÖR JUDAR ATT HAVA SVENSKA UNDERSÅTAR I SIN TJÄNST.

Dat. 2 maj 1792'].

WI hafve i nåder låtit Oss föredragas Edert den 24 November sist-ledit år afgifna underdåniga utlåtande öfver den anhållan som hos Oss HufvudMannen för de här varande Judar Aaron Isaac, samt Handlande Judarne Samuel Salomon, Jacob Isaac, Levin Isaac och Joseph Marcus i underdånighet gjort om Nådig förskoning för det tvång, hvaruti Judiska Nationen här i Riket blifvit försatt, derigenom, försälja, wid confiscation af waran, och det wite, som 16. §. i 1782 års, för Judiska Nationen utfärdade Reglemente, utsätter, så at den Jude, som häremot bryter, skal plikta första gången tio, andra gången tjugu riksd. och tredje gången wara sin näring och sit skyddsbref förlustig; altså och til följe af Kongl. Maj: ts nådiga Skrifwelser under den 10 Febr. sistl. och den 3 i denna månad, har Kongl. Collegium skolat sådant til allmän efterrättelse kungöra.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET MED OR-DER ATT INSÄNDA FÖRTECKNING PÅ JUDARNA TILL-DELADE HANDELSPRIVILEGIER.

Dat. Stockholm 25 april 17921].

I anledning af Borgare Ståndets wid sist öfwerståndne Riksdag, uppå anförde skäl, i underdånighet gjorde ansökning at de särskilde Resolutioner om handels frihet, som en och annan af Judiska Natio-nen, antingen i af seende på det nu lyckeligen slutade kriget eller annars blifwit förunnade, måtte indragas, samt Judarnes resor och friheter till handels idkande inskränkas innom den krets första För-fattningarne föreskrifwa; Hafwe Wi, innan detta mål kan till slutelig pröfning företagas, welat Eder härmed i nåder anbefalla, at oför-dröijeligen och sist innom en månad till Oss i underdånighet upgifwa förteckning pä alla de i Städerne utom Stockholm warande Judar, som innehafwa Handels Privilegier och innehållet af de samma; äfwen som Wi nu jämväl låte en dylik befallning till Öfwer Ståt Hållaren afgå angående de här i staden befintelige Judar.

Under Min Allernådigste Konungs och Herres minderårighet

CARL.

E. Schrödcrheim.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. UPP-HÄVANDET AV FÖRBUDET FÖR JUDAR ATT HAVA SVENSKA UNDERSÅTAR I SIN TJÄNST.

Dat. 2 maj 1792'].

WI hafve i nåder låtit Oss föredragas Edert den 24 November sist-ledit år afgifna underdåniga utlåtande öfver den anhållan som hos Oss HufvudMannen för de här varande Judar Aaron Isaac, samt Handlande Judarne Samuel Salomon, Jacob Isaac, Levin Isaac och Joseph Marcus i underdånighet gjort om Nådig förskoning för det tvång, hvaruti Judiska Nationen här i Riket blifvit försatt, derigenom,at uti 24 § af det år 1782 för densamma utfärdade Reglemente dem blifvit betagit at i deras tjenst få antaga och nyttja någon Svensk undersåte. Och som WI, uppå Edert underdåniga tilstyrkande, i nåder funnit goät tillåta de här i Riket varande Judar, at i deras tjenst få antaga sådane Personer af Svenska Nationen, som dertil kunna finna sig hogade, och för dem til HandelsBokhållare, Ammor och Tjenstepigor nödvändigt erfordras; dock at Judiske Husbön-derne, vid förlust af

denne dem således Nådigst beviljade förmån, ej måge lägga något hinder i vägen för en sådan deras Svenska be-tjening, at å de Christnas Sön- och Helge-dagar ordenteligen förrätta och utöfva sin Gudstjenst: Så hafve WI Eder sådant härigenom i nåder velat tilkänna gifva, samt vele tillika hafva lämnat på Edert besörjande, at derom til allmän efterrättelse utfärda behörig Kun-görelse.

Under Min Aller-Nådigste Konung och Herres Minderårighet

CARL.

A. Håkanson.

[BREV FRÄN KOMMERSKOLLEGIET TILL LÄNSSTYREL-SEN I MALMÖHUS LÄN ANG. DÄR SIG UPPEHÅLLANDE

JUDAR.

Dat. 15 maj 17921].

Som i anledning af Borgare Ståndets vid sist öfverståndne Riks-dag gjorde underd. ansökning, at de särskilte Resolutioner om handels frihet, som en och annan af Judiska Nation, antingen i afseende på det nu lyckeligen slutade kriget, eller annars blifvit förunnade, måtte indragas, samt Judarnes resor och friheter til handels idkande in-skränkas, inom den krets, första författningar föreskrifva, Kongl. M:t uti i dag ankommen nåd skrif. af d. 15 sistl. April, behagat anbefalla Dess och Riks. Com.-Coll., at ofördröjel. och sist inom en månad, til Kongl. M: t upgifva förteckning på alle de i Städerne, utom Stockholm varande Judar, som innehafva Handels Privilegier, och innehållet af de samma: Altså och i fall någre Judar ifrån Danne-mark ell. andra utrikes orter til N. N: s i nåd. anförtrodde Län inkommit och sig därstädes uppehålla kunna, behagade N. N. å dess och deras Betjäning af Judiska Nationen til Kl. Coll. ofördröjel. in-sända Förtekning, samt i fall de ej finnas så legitimerade, til qvar-blifvande här i Riket, som det för Judiska Nation :n utfärdade Regi :te föreskrifver, dem antyda, at sig härifrån genast begifva, ell: r därest de efter samma Reglemente emottagas kunna, dem då til någon af Rikets för dem anvista Städer förpassa, och deras dit-resa Magistraten därstädes kungöra, på det dem måtte betagas til-fälle, at sig å Landsbygden utbreda och otillåtel. handel därstädes at uti 24 § af det år 1782 för densamma utfärdade Reglemente dem blifvit betagit at i deras tjenst få antaga och nyttja någon Svensk undersåte. Och som WI, uppå Edert underdåniga tilstyrkande, i nåder funnit goät tillåta de här i Riket varande Judar, at i deras tjenst få antaga sådane Personer af Svenska Nationen, som dertil kunna finna sig hogade, och för dem til HandelsBokhållare, Ammor och Tjenstepigor nödvändigt erfordras; dock at Judiske Husbön-derne, vid förlust af denne dem således Nådigst beviljade förmån, ej måge lägga något hinder i vägen för en sådan deras Svenska be-tjening, at å de Christnas Sön- och Helge-dagar ordenteligen förrätta och utöfva sin Gudstjenst: Så hafve WI Eder sådant härigenom i nåder velat tilkänna gifva, samt vele tillika hafva lämnat på Edert besörjande, at derom til allmän efterrättelse utfärda behörig Kun-görelse.

Under Min Aller-Nådigste Konung och Herres Minderårighet

CARL.

A. Håkanson.

[BREV FRÄN KOMMERSKOLLEGIET TILL LÄNSSTYREL-SEN I MALMÖHUS LÄN ANG. DÄR SIG UPPEHÅLLANDE

JUDAR.

Dat. 15 maj 17921].

Som i anledning af Borgare Ståndets vid sist öfverståndne Riks-dag gjorde underd. ansökning, at de särskilte Resolutioner om handels frihet, som en och annan af Judiska Nation, antingen i afseende på det nu lyckeligen slutade kriget, eller annars blifvit förunnade, måtte indragas, samt Judarnes resor och friheter til handels idkande in-skränkas, inom den krets, första författningar föreskrifva, Kongl. M:t uti i dag ankommen nåd skrif. af d. 15

sistl. April, behagat anbefalla Dess och Riks. Com.-Coll., at ofördröjel. och sist inom en månad, til Kongl. M: t upgifva förteckning på alle de i Städerne, utom Stockholm varande Judar, som innehafva Handels Privilegier, och innehållet af de samma: Altså och i fall någre Judar ifrån Danne-mark ell. andra utrikes orter til N. N: s i nåd. anförtrodde Län inkommit och sig därstädes uppehålla kunna, behagade N. N. å dess och deras Betjäning af Judiska Nationen til Kl. Coll. ofördröjel. in-sända Förtekning, samt i fall de ej finnas så legitimerade, til qvar-blifvande här i Riket, som det för Judiska Nation :n utfärdade Regi :te föreskrifver, dem antyda, at sig härifrån genast begifva, ell: r därest de efter samma Reglemente emottagas kunna, dem då til någon af Rikets för dem anvista Städer förpassa, och deras dit-resa Magistraten därstädes kungöra, på det dem måtte betagas til-fälle, at sig å Landsbygden utbreda och otillåtel. handel därstädesutöfva. Och hvilket N. N. jämväl behagade i akt taga i anseende til de Judar som hädanefter til Länet ankomma kunna.

LILJENCRANTZ.

]V enström. Lagerheim. Wigius.

G. A. Kahl.

[KOMMERSKOLLEGIETS BREV] TIL H: AR L.HÖFD: NE I LINKÖPING, GÖTHEBORG SAMT ÖF. STÅTHÅLL. ANG: E TABELLERS ÅRL. INSÄNDANDE ÖFV. JUDARNES ANTAL.

[Dat. Stockholm 27 juni 17921].

Ehuru såväl i 29 § af 1782 års Jude-Reglemente, som uti kl. Com. Coll :ii Skrif. af d. 10 Febr. 1783 förordnadt blifvit, at öfver Judarnes i Stockholm (Götheborg) Giftermål, födde, döde, lefvandes antal och Närings rörelser, årl. Tabeller til kl. Coll. insändas böra, har doch sådant alt hittils ej blifvit värkståldt.

I anseende härtil har kl. Coll. velat N. N. anmoda (vänl. anmoda) at antyda vederbör :de, det sådane årl. Tabeller hädanefter ofelbart måtte varda författade och til N. N. aflemnade, samt sedermera til kl. Coll. insände.

Och som uti det af kl. Coll: o meddelade formulair til ofvann: de Tabellers författande, Tabellen N :0 1. ang :de Judarnes antal och Näringar, icke finnes vara tilräckel. uplysande i desse omständig-heter; emedan däruti ej kommit at uptagas hvarken Judarnes namn, som i staden vistas, ell. den Betjäning hvardera af dem nyttjar, dels vid utöfvandet af dess Närings-rörelse, dels såsom enskilt Tjänste-hjon, ej ell. med hvad rättighet de sig i staden nedsat: samt således någon controll rör: de Judarnes skydds Bref, deras frägd och förmö-genhet-, ell. insmygande såsom tiggare Judar, hos kl. Coll. [ej] anstäl-las kan, så länge Judarnes namn, samt data af deras skyds-Bref ej upgifves: Altså har kl. Coll., til nödig uplysnings vinnande i desse delar låtit författa et fullständigare formulaire til merasagde Tabel N: o I, hvilket härhos N. N. tilhanda sändes, med (begäran) anmodan at af det samma Magistraten i Norrköping, (Götheborfg] Stockholm) nödig del lemna, jämte antydan, at tillika med Tabel öfver födde, döde och vigde, äfven inom Martii Månads slut det följande året, til kl. Coll. insända Tabel öfver Judarnes i staden, det näst förflutne året antal och Näringar, så inrättad, som det nu medföljande for-mulair utvisar, och hvilken Tabel, för mera trovärdighet, ej alle-nast af Judesällskapets Föreståndare, utan ock, å stadens vägnar, af dess Secreterare och Casseur bör vara undertecknad.

Kling. Wenström. Wigius. Brandel.

G. A. Kahl. utöfva. Och hvilket N. N. jämväl behagade i akt taga i anseende til de Judar som hädanefter til Länet ankomma kunna.

LILJENCRANTZ.

]V enström. Lagerheim. Wigius.

G. A. Kahl.

[KOMMERSKOLLEGIETS BREV] TIL H: AR L.HÖFD: NE I LINKÖPING, GÖTHEBORG SAMT ÖF. STÅTHÅLL. ANG: E TABELLERS ÅRL. INSÄNDANDE ÖFV. JUDARNES ANTAL.

[Dat. Stockholm 27 juni 17921].

Ehuru såväl i 29 § af 1782 års Jude-Reglemente, som uti kl. Com. Coll :ii Skrif. af d. 10 Febr. 1783 förordnadt blifvit, at öfver Judarnes i Stockholm (Götheborg) Giftermål, födde, döde, lefvandes antal och Närings rörelser, årl. Tabeller til kl. Coll. insändas böra, har doch sådant alt hittils ej blifvit värkståldt.

I anseende härtil har kl. Coll. velat N. N. anmoda (vänl. anmoda) at antyda vederbör :de, det sådane årl. Tabeller hädanefter ofelbart måtte varda författade och til N. N. aflemnade, samt sedermera til kl. Coll. insände.

Och som uti det af kl. Coll: o meddelade formulair til ofvann: de Tabellers författande, Tabellen N :0 1. ang :de Judarnes antal och Näringar, icke finnes vara tilräckel. uplysande i desse omständig-heter; emedan däruti ej kommit at uptagas hvarken Judarnes namn, som i staden vistas, ell. den Betjäning hvardera af dem nyttjar, dels vid utöfvandet af dess Närings-rörelse, dels såsom enskilt Tjänste-hjon, ej ell. med hvad rättighet de sig i staden nedsat: samt således någon controll rör: de Judarnes skydds Bref, deras frägd och förmö-genhet-, ell. insmygande såsom tiggare Judar, hos kl. Coll. [ej] anstäl-las kan, så länge Judarnes namn, samt data af deras skyds-Bref ej upgifves: Altså har kl. Coll., til nödig uplysnings vinnande i desse delar låtit författa et fullständigare formulaire til merasagde Tabel N: o I, hvilket härhos N. N. tilhanda sändes, med (begäran) anmodan at af det samma Magistraten i Norrköping, (Götheborfg] Stockholm) nödig del lemna, jämte antydan, at tillika med Tabel öfver födde, döde och vigde, äfven inom Martii Månads slut det följande året, til kl. Coll. insända Tabel öfver Judarnes i staden, det näst förflutne året antal och Näringar, så inrättad, som det nu medföljande for-mulair utvisar, och hvilken Tabel, för mera trovärdighet, ej alle-nast af Judesällskapets Föreståndare, utan ock, å stadens vägnar, af dess Secreterare och Casseur bör vara undertecknad.

Kling. Wenström. Wigius. Brandel.

G. A. Kahl. [KOMMERSKOLLEGIETS CIRKULÄR TILL SAMTLIGA LANDSHÖVDINGAR ANG. FRÄMMANDE JUDARS OLOV-

LIGA HANDEL.

Dat. 30 juli 1792 1J.

Hos Kl. M: ts och R:ts Com. Coll. har Judiska Nationens här-varande Föreståndare och äldste tilkänna gifvit, huru som främ-mande Judar skola sig i Riket insmygt och i Lands Orterne, särdeles i Skåne, sig uppehålla, för at handel olofligen idka, och med de därigenom vundne peningar sig sedan utur Riket begifva. Och som den mindre redlighet desse Judar uti ber: de deras handel torde ut-öfva, kunde falla de härstädes på handel i Lands-Orterne ordentel. privilegierade Skydds-Judar til Last, samt dessas frägd och förtroende spilla; Så hafva de anhållit, det nödige utvägar häremot måtte varda vidtagne.

I anledning häraf och på det ofvann:de främmande Judar ej måtte lemnas tilfälle, at igenom oredelig handel en mindre upmärk-sam allmoge förfördela, föresagde Skyds-Judar skada, och sig uppå allmän bekostnad rikta, utan någon däremot svarande afgifts ärläg-gande, har kl. Coll. härmed velat N. N. anmoda, at sådane främ-mande Judar i Dess nåd. anförtrodde Län låta efterfråga: Och i den händelse några sådane skulle anträffas, som enl. 1782 års Jude-Reglemente, ej kunna, til qvarblifvande i Landet, få emottagas, dem antyda, at sig genast utur Riket förfoga, eller därest de emottagas kunna, dem til någon af de för hitkommande Judar privilegierade Städer förpassa, samt deras ditresa Magistraten därstädes kungöra, på det dem måtte betagas lägenhet, at sig å Landsbygden utbreda och otillåtelig handel idka.

[ICUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. JU-DISKA TJÄNARES SKYLDIGHET ATT BO I SINA HUS-

BÖNDERS HUS.

Dat. Stockholm 30 okt. 1792 2].

WI hafve i Nåder låtit OsS föredraga Edert under den 13 sistledne Augusti afgifne underdånige Utlåtande öfwer de af härwarande Ju-dames Äldste i Underdånighet anförde Beswär emot Öfwer-Ståt-hållare-Ämbetets den 4 sistledne Junii widtagne Författning, att den Jude-Betjänt, som icke till den 1. i denne Månad förmått att eget

Skydds Bref sig förskaffa, borde då, i följd af 21. § : i det År 1782 för Judiska Nationen här i Riket utfärdade Reglemente, wara inrymd i det hus, som Husbonden sjelf bebor, derest han will undgå att Stad

' Kommerskollegiets koncepter.

' Kommerskollegiets arkiv.

3. — Valentin, Urkunder till Judarnas historia. [KOMMERSKOLLEGIETS CIRKULÄR TILL SAMTLIGA LANDSHÖVDINGAR ANG. FRÄMMANDE JUDARS OLOV-

LIGA HANDEL.

Dat. 30 juli 1792 1J.

Hos Kl. M: ts och R:ts Com. Coll. har Judiska Nationens här-varande Föreståndare och äldste tilkänna gifvit, huru som främ-mande Judar skola sig i Riket insmygt och i Lands Orterne, särdeles i Skåne, sig uppehålla, för at handel olofligen idka, och med de därigenom vundne peningar sig sedan utur Riket begifva. Och som den mindre redlighet desse Judar uti ber: de deras handel torde ut-öfva, kunde falla de härstädes på handel i Lands-Orterne ordentel. privilegierade Skydds-Judar til Last, samt dessas frägd och förtroende spilla; Så hafva de anhållit, det nödige utvägar häremot måtte varda vidtagne.

I anledning häraf och på det ofvann:de främmande Judar ej måtte lemnas tilfälle, at igenom oredelig handel en mindre upmärk-sam allmoge förfördela, föresagde Skyds-Judar skada, och sig uppå allmän bekostnad rikta, utan någon däremot svarande afgifts ärläg-gande, har kl. Coll. härmed velat N. N. anmoda, at sådane främ-mande Judar i Dess nåd. anförtrodde Län låta efterfråga: Och i den händelse några sådane skulle anträffas, som enl. 1782 års Jude-Reglemente, ej kunna, til qvarblifvande i Landet, få emottagas, dem antyda, at sig genast utur Riket förfoga, eller därest de emottagas kunna, dem til någon af de för hitkommande Judar privilegierade Städer förpassa, samt deras ditresa Magistraten därstädes kungöra, på det dem måtte betagas lägenhet, at sig å Landsbygden utbreda och otillåtelig handel idka.

[ICUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. JU-DISKA TJÄNARES SKYLDIGHET ATT BO I SINA HUS-

BÖNDERS HUS.

Dat. Stockholm 30 okt. 1792 2].

WI hafve i Nåder låtit OsS föredraga Edert under den 13 sistledne Augusti afgifne underdånige Utlåtande öfwer de af härwarande Ju-dames Äldste i Underdånighet anförde Beswär emot Öfwer-Ståt-hållare-Ämbetets den 4 sistledne Junii widtagne Författning, att den Jude-Betjänt, som icke till den 1. i denne Månad förmått att eget
Skydds Bref sig förskaffa, borde då, i följd af 21. § : i det År 1782 för Judiska Nationen här i Riket utfärdade Reglemente, wara inrymd i det hus, som Husbonden sjelf bebor, derest han will undgå att Stad

' Kommerskollegiets koncepter.

' Kommerskollegiets arkiv.

3. — Valentin, Urkunder till Judarnas historia.och Rike forwisas, hwilket Mål WI tagit i Nådigt öfwerwägande: Och finne WI, på de af Eder härwid andragne skäl, någon anledning icke wara, att i det hufwudsakeliga af förberörde Öfwer Ståthållare Ämbetets nu öfwerklagade Författning bewillja någon ändring, hälst samma Författning, sedan Judarne genom Wårt Nådiga Rescript af den 2 sistledne Maji undfått rättighet att i deras handel sig af Swenska Handels-Bokhållare betjäna, icke kan sträckas till andre af Judarnes Betjänte, än dem, som äro af deras egen Nation. Men som den af Öfwer Ståthållare Ämbetet till den 1. October utsatte tiden redan är förfluten; så, på det de här etablerade Judar måge äga tillräckeligt rådrum, att för dem och deras Betjäning af Judiska Na-tionen anskaffa gemensamma Bonings-rum; wele WI i Nåder hafwa förordnat, det merberörde Öfwer Ståthållare Ämbetets Författning af den 4. sistledne Junii icke må gå i werkställighet förr än nästa flytt-ningstid den 1. April instundande Är 1793; hwilket I hafwen att wederbörande till efterrättelse och iackttagande

förständiga. Låtande WI jemwäl för Sökanderne öpen Resolution utfärda.

Under Min Allernådigste Konungs och Herres Minderårighet

CARL.

M. Rosenblad.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. JU-DARNAS TAXERING.

Dat. Stockholm 16 januari 17941].

Wi hafve i Nåder låtit Oss föredragas Edert infordrade under-dåniga utlåtande af den 16 Julii förlidit år, angående denna Stadens Borgerskaps Femtio Äldstes uti underdånig böneskrift gjorde anhål-lan at som den olikhet i Taxerings sättet skal vara imellan de här boende handlande och handtverkande Judar samt Stadens Borgerskap, at flere af de förre, oaktadt deras ansenliga rörelse, icke skola uti Ordinarie Contribution til Staden blifvit högre beskattade, än lika med de i mycket ringare rörelse stadde Borgare: hvarigenom Stadens med tilökte utgifter belastade enskilta Cassa en betydlig förlust til-skyndas skall; Oss altså täcktes i Nåder tillåta och förklara, at sådana Judar hädanefter måga af Borgerskapets Taxeringsmän, efter samma grunder som Borgerskapet, varda taxerade: Hvarvid I underdånigst anfören, at ehuru, enligt vederbörandes tilkännagifvande, af de up-gifter öfver åtskiiliga Judars handels-rörelse och näring, hvarå Sö-kandeme velat grunda deras underdåniga anmälan om Judarnes för ringa taxerande, ingen anledning skall sig visa, at icke vid utstakande af hvarje här i Staden boende Judes utskylder, de grunder blifvit följde, som uti det för Judeska Nationen år 1789 (!), utfärdade Reglemente fastställte äro; så anseen I likväl denna de Femtio Äldstes 1 Kommerskollegiets arkiv. och Rike forwisas, hwilket Mål WI tagit i Nådigt öfwerwägande: Och finne WI, på de af Eder härwid andragne skäl, någon anledning icke wara, att i det hufwudsakeliga af förberörde Öfwer Ståthållare Ämbetets nu öfwerklagade Författning bewillja någon ändring, hälst samma Författning, sedan Judarne genom Wårt Nådiga Rescript af den 2 sistledne Maji undfått rättighet att i deras handel sig af Swenska Handels-Bokhållare betjäna, icke kan sträckas till andre af Judarnes Betjänte, än dem, som äro af deras egen Nation. Men som den af Öfwer Ståthållare Ämbetet till den 1. October utsatte tiden redan är förfluten; så, på det de här etablerade Judar måge äga tillräckeligt rådrum, att för dem och deras Betjäning af Judiska Na-tionen anskaffa gemensamma Bonings-rum; wele WI i Nåder hafwa förordnat, det merberörde Öfwer Ståthållare Ämbetets Författning af den 4. sistledne Junii icke må gå i werkställighet förr än nästa flytt-ningstid den 1. April instundande Är 1793; hwilket I hafwen att wederbörande till efterrättelse och iackttagande förständiga. Låtande WI jemwäl för Sökanderne öpen Resolution utfärda.

Under Min Allernådigste Konungs och Herres Minderårighet

CARL.

M. Rosenblad.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. JU-DARNAS TAXERING.

Dat. Stockholm 16 januari 17941].

Wi hafve i Nåder låtit Oss föredragas Edert infordrade under-dåniga utlåtande af den 16 Julii förlidit år, angående denna Stadens Borgerskaps Femtio Äldstes uti underdånig böneskrift gjorde anhål-lan at som den olikhet i Taxerings sättet skal vara imellan de här boende handlande och handtverkande Judar samt Stadens Borgerskap, at flere af de förre, oaktadt deras ansenliga rörelse, icke skola uti Ordinarie Contribution til Staden blifvit högre beskattade, än lika med de i mycket ringare rörelse stadde Borgare: hvarigenom Stadens med tilökte utgifter belastade enskilta Cassa en betydlig förlust til-skyndas skall; Oss altså täcktes i Nåder tillåta och förklara, at sådana Judar hädanefter måga af Borgerskapets Taxeringsmän, efter samma grunder som Borgerskapet, varda taxerade: Hvarvid I underdånigst anfören, at ehuru, enligt vederbörandes tilkännagifvande, af de up-gifter öfver åtskiiliga Judars handels-rörelse och näring, hvarå Sö-kandeme velat grunda deras underdåniga anmälan om Judarnes för ringa taxerande, ingen anledning skall sig visa, at icke vid utstakande af hvarje här i Staden boende Judes utskylder, de grunder blifvit följde, som uti det för Judeska Nationen år 1789 (!), utfärdade Reglemente

faststälte äro; så anseen I likväl denna de Femtio Äldstes 1 Kommerskollegiets arkiv.underdåniga ansökning vara med billighet förenad, och tilstyrken fördenskull underdånigst, at det af dem föreslagne och af Judeska Nationen, uti dess underdåniga förklaring, jämväl önskade Taxerings-sätt kunde vinna Wårt nådiga bifall; äfven som at, enligt Judarnes Äldstes underdåniga anhållan, enär deras medlemmar taxeras, tvänne af dem, såsom de där bäst böra •känna sine Landsmäns förmögenhet och rörelse, samt således säkrast äro i stånd at i frågor om grunden til deras beskattning, med uplysningar tilhanda gå, måga sedan de uti Synagogan af lagt vanlig Taxerings Mans ed, få vid Taxeringen til-städes vara. — Och hvad sidst angår Judarnes uti deras underdåniga förklaring äfven gjorde anhållan at vinna Borgarerätt härstädes, så anseen I samma omständighet icke höra til förevarande ämne, och at således något utlåtande därom för det närvarande icke kan äga rum. —

Detta, med hvad mera handlingarne härom innehålla, hafve Wi uti behörigt öfvervägande hos Oss komma låtit, och därvid i nåder godtfunnit at bifalla och förordna, ej allenast at den af Stadens Äldste uti förenämnde måtto underdånigst begärdte Taxerings grund för de härvarande Judar hädanefter må följas och iagtagas, med det af deras Äldste dervid i underdånighet yrkade förbehåll af rättighet för 2 :ne deras medlemmar, at vid Taxeringen få tilstädes vara, utan ock at enahanda Taxerings-sätt äfven må gälla för utskyldemas be-talande til Oss och Cronan af Judeska Nationen, så väl här i staden, som ock uti Götheborg och Norrköping; äfven som i Carlscrona, i af-seende på de Judar som där för det närvarande med behörigt til-stånd vistas. Och är i öfrigt Wår nådiga vilja, at I Wårt Commerce Collegium, sedan vederbörandes underdåniga förklaringar blifvit in-fordrade, med dem och eget underdånigt utlåtande inkomma, i an-ledning af hvad sökandema uti Påminnelserne emot Judarnes under-dåniga förklaring, hemstält och föreslagit angående indragning af de åt en och annan af Judarne, emot Reglements föreskrift beviljade förmohner af Landt handels drifvande, med hvad ytterligare i sam-manhang därmed underdånigst är vordet andragit, så väl om insätt-ning i Publique Cassa af de 1 eller 2000 Rd. som, enligt 8 och 9 § : §: af Reglementet, böra upvisas enär Jude sig til Närings idkande an-mäler, såsom ock angående dess yrkade skyldighet, at dervid upte bevis om Läro-år, samt uti handels förhör, eller genom profstycke, ådagalägga sin skicklighet i den handtering eller rörelse, hvarmed han söker sig nära m :m:

Wi låte nu, angående hvad här of van om Judarnes taxerings-sätt stadgat är, Wår öpna Nådiga Resolution utfärda och Öfver Ståt-hållaren förständiga. Hafvande I at Wåre Befal :Haf: i Götheborg, Linköping och Carlscrona, nödig underrättelse meddela, i afseende på hvad häraf Judarne i-samma Städer angå kan.

Under Min Allernådigste Konungs och Herres Minderårighet

CARL.

M. Rosenblad. [MOSES NATHAN MEDDELAD DISPENS FRÅN JUDEREG-LEMENTETS STADGANDE, ATT JUDAR ICKE FÅ ÄKTA ANDRA ÄN TROSFÖRVANTER.

Dat. Stockholm 15 april 17961].

Kongl. Maij: ts

Utslag uppå Hof Provideuren Moses Nathans af Judiska Natio-nen underdåniga ansökning, thet måtte, oaktadt genom det för Judiska nationen utfärdade Reglemente, giftermål emellan Judar och någon af Evangeliska Lutherska Läran voro förbudne, sö-kanden i Nåder tillåtas bygga Lagligt ägtenskap med Ulrica Österman af Svenska Församlingen. Gifwit Stockholms Slott den 15 April 1796.

Kongl. Maij: t har i Nåder låtit Sig föredraga denna underdåniga ansökning, och will i anseende till synnerlige förekomne omständig-heter, thertill nådigt bifall lemna, att Sökanden må med Ulrica Öster-man Lagligt ägtenskap ingå; Dock att the barn thesse Personer sam-manafla, böra i Evangeliska Lutherska Läran upfostras.

Under Min Aller Nådigste Konungs och Herres minderårighet.

CARL.

Strömbom.

[KUNGL. BREV] TILL ÖFWER STÅTHÅLLARE EMBETET ANGÅENDE KRINGSTRYKANDE. FATTIGA JUDAR. [Dat. Drottningholm 13 nov. 1798 2].

Uti underdånig skrifwelse af den 19: de i denne månad hafwen I anmält, huru som I under längre tid ärfarit det lösa och utfattige Judar till Wår Residents Stad Stockholm ankommit, som under kring-strykande begådt flere oordenteligheter och bedrägerier samt att I till förekommande häraf ej allenast anbefalt hufwudmännen för Judiska Nationen därstädes, att genast uppgifwa och anmäla alla lösa och till wistande i Stockholms Stad oberättigade Judar, utan och uppå bemälte Nations kostnad och försorg låtit sådana därifrån af-wisas.

Men som dessa anstalter medfördt en dryg och betydelig utgift för Judiska Nationen och jämväl funnits otillräkelige, då flere anlände Judar förskaffat sig förswar hos andre som ägt rättighet att i Stock-holm wistas, samt således fådt tillfälle att qwarblifwa; äfwensom

1 Justitierevisionens registratur. Detta utslag har här medtagits, liksom ett liknande av 6 maj 1813, emedan det, ehuru ej av direkt prejudicerande natur, dock är att anse som ett intressant förebud till förordningen av den 20 jan. 1S63.

–' Inrikes-civilexpeditionens registratur. [MOSES NATHAN MEDDELAD DISPENS FRÅN JUDEREG-LEMENTETS STADGANDE, ATT JUDAR ICKE FÅ ÄKTA ANDRA ÄN TROSFÖRVANTER.

Dat. Stockholm 15 april 17961].

Kongl. Maij: ts

Utslag uppå Hof Provideuren Moses Nathans af Judiska Natio-nen underdåniga ansökning, thet måtte, oaktadt genom det för Judiska nationen utfärdade Reglemente, giftermål emellan Judar och någon af Evangeliska Lutherska Läran voro förbudne, sö-kanden i Nåder tillåtas bygga Lagligt ägtenskap med Ulrica Österman af Svenska Församlingen. Gifwit Stockholms Slott den 15 April 1796.

Kongl. Maij: t har i Nåder låtit Sig föredraga denna underdåniga ansökning, och will i anseende till synnerlige förekomne omständig-heter, thertill nådigt bifall lemna, att Sökanden må med Ulrica Öster-man Lagligt ägtenskap ingå; Dock att the barn thesse Personer sam-manafla, böra i Evangeliska Lutherska Läran upfostras.

Under Min Aller Nådigste Konungs och Herres minderårighet.

CARL.

Strömbom.

[KUNGL. BREV] TILL ÖFWER STÅTHÅLLARE EMBETET ANGÅENDE KRINGSTRYKANDE. FATTIGA JUDAR. [Dat. Drottningholm 13 nov. 1798 2].

Uti underdånig skrifwelse af den 19: de i denne månad hafwen I anmält, huru som I under längre tid ärfarit det lösa och utfattige Judar till Wår Residents Stad Stockholm ankommit, som under kring-strykande begådt flere oordenteligheter och bedrägerier samt att I till förekommande häraf ej allenast anbefalt hufwudmännen för Judiska Nationen därstädes, att genast uppgifwa och anmäla alla lösa och till wistande i Stockholms Stad oberättigade Judar, utan och uppå bemälte Nations kostnad och försorg låtit sådana därifrån af-wisas.

Men som dessa anstalter medfördt en dryg och betydelig utgift för Judiska Nationen och jämväl funnits otillräkelige, då flere anlände Judar förskaffat sig förswar hos andre som ägt rättighet att i Stock-holm wistas, samt således fådt tillfälle att qwarblifwa; äfwensom

1 Justitierevisionens registratur. Detta utslag har här medtagits, liksom ett liknande av 6 maj 1813, emedan det, ehuru ej av direkt prejudicerande natur, dock är att anse som ett intressant förebud till förordningen av den 20 jan. 1S63.

–' Inrikes-civilexpeditionens registratur.sådane ifrån Hufwud Staden förwiste Judar i Landsorterne qwar-stannat och kringstrukit; Så hafwen I till ytterligare afhjelpande af dessa olägenheter, med anledning af 1 §. uti det af

Wårt och Rikets Commercie Collegio för den Judiska Nationen den 27 Mars 1782, ut-färdade Reglemente, i underdånighet hemställdt, om icke Wåre Befall-ningshafwande, så wäl som Commendanterne i gränssorterne och fästningar måtte ärhålla nådig befallning att så fort en Främmande Jude den der icke är försedd med sådane betyg som i nyss berörde §. stadgas, uti Riket inkommer, då genast en sådan därutur afwisa, samt därjemte noga tillse, det ingen utifrån kommande Jude, som med behöriga bewis kan wara försedd må under hwad inwändning som hälst med sig föra eller insmyga några så kallade Tiggare Judar; warandes I af den tanka, att i händelse häröfwer en noga och alfwar-sam hand hålles ej allenast Hufwud Staden utan ock de öfrige Städer där denna Nation får wistas, skola i merkelig mohn warda befriade från de olägenheter som lösa och kringdrifwande Judar, genom sina bedrägerier och swekfulla Handelsanstalter förordsaka.

Hwad I således underdånigst yttradt och hemställdt, hafwa WI hos oss uti nådigt öfwerwägande komma låtit: och som WI i nåder godt funnit att därtill bifalla, samt i föllje däraf jämväl nu låte nådiga skrifwelser till Wår Befallningshafwande och wederbörande Com-mendanter härom afgå1; Så warder det Eder till swar och efterrät-telse härmed i nåder tillkännagifwet.

GUSTAF ADOLPH.

M. Rosenblad.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. JU-DARNAS STÄLLNING I MARSTRAND, SEDAN STADEN UPPHÖRT ATT VARA FRIHAMN.

Dat. Stockholm 23 sept. 1799 2].

Sedan, uppå Wår Befallningshafwandes i Götheborgs och Bohus Län hos Eder gjorde förfrågan, huru förhållas borde med de Judar, som, under den tid Marstrand ägde Porto Franco frihet, sig derstä-des nedsatt, och sedermera, enär samma Inrättning uphört, sökt att i Staden qwarblifwa, I under den 6 November 1794 förklarat, att som, uti lika beskaffad fråga, rörande Judarne Gabriel Schlessinger och Anders von Reis, det, genom Nådigt Bref af den 19 förutgående October blifwit förordnat, att nyssnämde Judar, som på god tro, i stöd af Wår Nådiga kungörelse af den 15 Augusti 1775 i Marstrand inflyttat och sig bosatt, borde derstädes få qwarblifwa och deras nä-ringar fortsätta, funnen I med Wår Nådiga afsigt instämmande, att

1 Dessa skriv, ha här uteslutits, emedan deras innehåll framgår av ovan-stående.

2 Kommerskollegiets arkiv. sådane ifrån Hufwud Staden förwiste Judar i Landsorterne qwar-stannat och kringstrukit; Så hafwen I till ytterligare afhjelpande af dessa olägenheter, med anledning af 1 §. uti det af

Wårt och Rikets Commercie Collegio för den Judiska Nationen den 27 Mars 1782, ut-färdade Reglemente, i underdånighet hemställdt, om icke Wåre Befall-ningshafwande, så wäl som Commendanterne i gränssorterne och fästningar måtte ärhålla nådig befallning att så fort en Främmande Jude den der icke är försedd med sådane betyg som i nyss berörde §. stadgas, uti Riket inkommer, då genast en sådan därutur afwisa, samt därjemte noga tillse, det ingen utifrån kommande Jude, som med behöriga bewis kan wara försedd må under hwad inwändning som hälst med sig föra eller insmyga några så kallade Tiggare Judar; warandes I af den tanka, att i händelse häröfwer en noga och alfwar-sam hand hålles ej allenast Hufwud Staden utan ock de öfrige Städer där denna Nation får wistas, skola i merkelig mohn warda befriade från de olägenheter som lösa och kringdrifwande Judar, genom sina bedrägerier och swekfulla Handelsanstalter förordsaka.

Hwad I således underdånigst yttradt och hemställdt, hafwa WI hos oss uti nådigt öfwerwägande komma låtit: och som WI i nåder godt funnit att därtill bifalla, samt i föllje däraf jämväl nu låte nådiga skrifwelser till Wår Befallningshafwande och wederbörande Com-mendanter härom afgå1; Så warder det Eder till swar och efterrät-telse härmed i nåder tillkännagifwet.

GUSTAF ADOLPH.

M. Rosenblad.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. JU-DARNAS STÄLLNING I MARSTRAND,

SEDAN STADEN UPPHÖRT ATT VARA FRIHAMN.

Dat. Stockholm 23 sept. 1799 2].

Sedan, uppå Wår Befallningshafwandes i Götheborgs och Bohus Län hos Eder gjorde förfrågan, huru förhållas borde med de Judar, som, under den tid Marstrand ägde Porto Franco frihet, sig derstä-des nedsatt, och sedermera, enär samma Inrättning uphört, sökt att i Staden qwarblifwa, I under den 6 November 1794 förklarat, att som, uti lika beskaffad fråga, rörande Judarne Gabriel Schlessinger och Anders von Reis, det, genom Nådigt Bref af den 19 förutgående October blifwit förordnat, att nyssnämde Judar, som på god tro, i stöd af Wår Nådiga kungörelse af den 15 Augusti 1775 i Marstrand inflyttat och sig bosatt, borde derstädes få qwarblifwa och deras nä-ringar fortsätta, funnen I med Wår Nådiga afsigt instämmande, att

1 Dessa skriv, ha här uteslutits, emedan deras innehåll framgår av ovan-stående.

2 Kommerskollegiets arkiv.äfwen de öfrige i Marstrand warande Judar, i anseende till hwilka enahanda omständigheter sig förete, måga njuta samma rätt; Har hos Oss Borgerskapet i meranämde Stad, genom Kammereraren M. Högström, sig deröfwer i underdånighet beswärat, med anhållan, att alla i Marstrand wistande Judar, utom förbemälte Schlessinger och von Reis måga antydas att till någon annan i Riket dem tillåten ort sig gjenast begifwa: Hwilket mål tillika med hwad så wäl I, uti Edert den 17 sistledne Junii afgifne underdåniga utlåtande, som de flere wederbörande sig derwid yttrat, WI i Nåder låtit Oss föredraga: Och länder Eder i Nåder till swar samt wederbörandes förständigande till deras underdåniga efterrättelse, det finne WI i Nåder skjäligt, att de Judar, som under Porto Franco tiden inflyttat till Marstrand, och derstädes idka handel eller andra lofliga Näringar, måge anses be-rättigade att i Staden qwarblifwa och deras handteringar hädanefter som hittills fortsätta, emot det dem derwid åligger att ställa sig till efterlefnad hwad uti det för Judiska Nationen utfärdade Nådiga Reglemente af den 27 Maji 1782 i öfrigt är i anseende till de i Riket wistande Judar stadgadt, dock att, utom sådane i Marstrand redan bosatte, inga andra af denna Nation må wara tillåtit att der qwar-blifwa, än de under Porto Franco tiden i deras tj enst antagne Per-soner, hwilka sednare likwäl icke äga rättighet att för egen räkning komma till utöfning af deras Näringar och sig i Staden nedsätta.

Under Hans Kongl. Maj: ts Wår Allernådigste Konungs och Her-res frånwaro.

Dess tillförordnade Regering Carl A. Wachtmeister. Joli. E. Oxenstierna.

Sw. R. drots. Sv. R. marskalk.

Nils Posse.

S. af Ugglas. F. v. Ehrenheim. C. Borgcnstierna.

Kongl. M: ts tjenstg:de Gen. A :dt för Arméen.

C. G. Kökeritz.

KONGL. MAJ :T OCH RIKETS COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE ANGÅENDE FÖRBUD FÖR OBEHÖRIGE PERSONER AF JUDISKA NATIONEN, OCH ITALIENARE AT TIL HANDELS IDKANDE RESA OMKRING LANDET.

Gifwen Stockholm den 8 Februarii 1802.

Wi, Johan Liljencrants etc. Görc weterligt: At sedan Borgare-Ståndet wid sista Riksdag hos Kongl. Maj: t i underdånighet anfört klagan deröfwer, at obehörige personer af Judiska Nationen skola företagit sig at, under Landets ki ing wandi ande, allehande waror til salu hålla och utbjuda, ehuru enligt 19. §. •uti det för samma Nation äfwen de öfrige i Marstrand warande Judar, i anseende till hwilka enahanda omständigheter sig förete, måga njuta samma rätt; Har hos Oss Borgerskapet i meranämde Stad, genom Kammereraren M. Högström, sig deröfwer i underdånighet beswärat, med anhållan, att alla i Marstrand wistande Judar, utom förbemälte Schlessinger och von Reis måga antydas att till någon annan i Riket dem tillåten ort sig gjenast begifwa: Hwilket mål tillika med hwad så wäl I, uti Edert den 17 sistledne Junii afgifne underdåniga utlåtande, som de flere

wederbörande sig derwid yttrat, WI i Nåder låtit Oss föredraga: Och länder Eder i Nåder till swar samt wederbörandes förständigande till deras underdåniga efterrättelse, det finne WI i Nåder skjäligt, att de Judar, som under Porto Franco tiden inflyttat till Marstrand, och derstädes idka handel eller andra lofliga Näringar, måge anses be-rättigade att i Staden qwarblifwa och deras handteringar hädanefter som hittills fortsätta, emot det dem derwid åligger att ställa sig till efterlefnad hwad uti det för Judiska Nationen utfärdade Nådiga Reglemente af den 27 Maji 1782 i öfrigt är i anseende till de i Riket wistande Judar stadgadt, dock att, utom sådane i Marstrand redan bosatte, inga andra af denna Nation må wara tillåtit att der qwar-blifwa, än de under Porto Franco tiden i deras tj enst antagne Per-soner, hwilka sednare likwäl icke äga rättighet att för egen räkning komma till utöfning af deras Näringar och sig i Staden nedsätta.

Under Hans Kongl. Maj: ts Wår Allernådigste Konungs och Her-res frånwaro.

Dess tillförordnade Regering Carl A. Wachtmeister. Joli. E. Oxenstierna.

Sw. R. drots. Sv. R. marskalk.

Nils Posse.

S. af Ugglas. F. v. Ehrenheim. C. Borgcnstierna.

Kongl. M: ts tjenstg:de Gen. A :dt för Arméen.

C. G. Kökeritz.

KONGL. MAJ :T OCH RIKETS COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE ANGÅENDE FÖRBUD FÖR OBEHÖRIGE PERSONER AF JUDISKA NATIONEN, OCH ITALIENARE AT TIL HANDELS IDKANDE RESA OMKRING LANDET.

Gifwen Stockholm den 8 Februarii 1802.

Wi, Johan Liljencrants etc. Görc weterligt: At sedan Borgare-Ståndet wid sista Riksdag hos Kongl. Maj: t i underdånighet anfört klagan deröfwer, at obehörige personer af Judiska Nationen skola företagit sig at, under Landets ki ing wandi ande, allehande waror til salu hålla och utbjuda, ehuru enligt 19. §. •uti det för samma Nationutfärdade Reglemente af den 27 Maji 1782, det är Judar förbudit, at idka minuthandel uti någon annan ort än den Stad, der de bo och wistas, wid answar, för den som dermed beträdes, at plikta första gången Tio, andra gången Tjugu Riksdaler, och tredje gången wara sin näring och sit skyddsbref förlustig, äfwensom 20. §. uti nämnde Reglemente innehåller, at Judar, wid wite af Femtio Riksdaler, icke måge på Landsbygden kringresa och handel eller handtwerk driwa, ifrån hwilket förordnande likwäl det undantag är, i anseende til wisse hit inflyttade Judar, bewiljadt, at de, i följe af särskildte Resolutio-ner, äga frihet at sjelfwe och genom eget folk handla med nipper och jouveler både i Stad och på Landet; Så har Kongl. Maj: t, genom Nådig Skrifwelse under den 26 nästledne Januarii, funnit godt för-klara, det wederbörande åligger at, såsom en följd af hwad i detta ämne således redan blifwit förordnadt, hålla noga hand deröfwer, at inge andre Judar, än de som, efter särskildte Resolutioner, äro be-rättigade at utöfwa ifrågawarande handels-frihet, eller sådane per-soner, som i desse sistnämndes tjenst äro werkeligen antagne, och i slik egenskap hos dem mantalsskrifne, samt med behörige Förpass-ningar försedde, måge tillåtas at idka handel å någon annan ort, än i den Stad hwarest de bo och taxeras, eller at på Landsbygden kring-resa och handel drifwa, samt at den Jude, som häremot bryter, må blifwa ansedd med det answar, som förenämde Reglemente i slika fall utsätter; under hwilket förbud så kallade Italienare äfwen böra inbegripas, med undantag endast af sådane, som äga särskildt til-stånd at drifwa handel på Landsbygden och uti andra Städer än der de erhållit Burskap, samt dylike privilegierade Idkares Arbetare eller Betjente, som i werkelig tjenst äro hos dem antagne.

Hwad Kongl. Maj: t således behagat i Nåder förklara, warder, efter Nådig befallning, til wederbörandes underdåniga efterrättelse, härigenom allmänneligen kungjordt.

KUNGL. CIRCULAIRfE] TIL SAMTELIGE LANDSHÖF-DINGARNE OCH ÖFWER STÅTHÅLLARE EMBETET AN-GÅENDE UPRÄTTANDE AF EN FÖRTEKNING Å ALLA INNOM RIKET SIG

UPPEHÅLLANDE JUDAR.

[Dat. Malmö 18 nov. 18061].

Som WI i nåder ansedt nödigt under nu warande omständig-heter,2 at de i Riket sig uppehållande Judar med all möijelig nog-granhet följas i deras förehafwanden; Så är til Eder Wår nådiga vilja och befallning, at i detta af seende vidtaga de mäst tjenliga an-stalter; åliggandes Eder till en början at, så snart möijeligen ske kan, låta upprätta och till Oss inkomma med noga förtekning å alla innom Hufvudätaden [resp. Edert Län] warande Judar, med be-

1 Inrikcs-civilexpeditionens registratur.

2 Avser Napoleons åtgärd att sammankalla ”Stora Synhedrion”. utfärdade Reglemente af den 27 Maji 1782, det är Judar förbudit, at idka minuthandel uti någon annan ort än den Stad, der de bo och wistas, wid answar, för den som dermed beträdes, at plikta första gången Tio, andra gången Tjugu Riksdaler, och tredje gången wara sin näring och sit skyddsbref förlustig, äfwensom 20. §. uti nämnde Reglemente innehåller, at Judar, wid wite af Femtio Riksdaler, icke måge på Landsbygden kringresa och handel eller handtwerk driwa, ifrån hwilket förordnande likwäl det undantag är, i anseende til wisse hit inflyttade Judar, bewiljadt, at de, i följe af särskildte Resolutio-ner, äga frihet at sjelfwe och genom eget folk handla med nipper och jouveler både i Stad och på Landet; Så har Kongl. Maj: t, genom Nådig Skrifwelse under den 26 nästledne Januarii, funnit godt för-klara, det wederbörande åligger at, såsom en följd af hwad i detta ämne således redan blifwit förordnadt, hålla noga hand deröfwer, at inge andre Judar, än de som, efter särskildte Resolutioner, äro be-rättigade at utöfwa ifrågawarande handels-frihet, eller sådane per-soner, som i desse sistnämndes tjenst äro werkeligen antagne, och i slik egenskap hos dem mantalsskrifne, samt med behörige Förpass-ningar försedde, måge tillåtas at idka handel å någon annan ort, än i den Stad hwarest de bo och taxeras, eller at på Landsbygden kring-resa och handel drifwa, samt at den Jude, som häremot bryter, må blifwa ansedd med det answar, som förenämde Reglemente i slika fall utsätter; under hwilket förbud så kallade Italienare äfwen böra inbegripas, med undantag endast af sådane, som äga särskildt til-stånd at drifwa handel på Landsbygden och uti andra Städer än der de erhållit Burskap, samt dylike privilegierade Idkares Arbetare eller Betjente, som i werkelig tjenst äro hos dem antagne.

Hwad Kongl. Maj: t således behagat i Nåder förklara, warder, efter Nådig befallning, til wederbörandes underdåniga efterrättelse, härigenom allmänneligen kungjordt.

KUNGL. CIRCULAIRfE] TIL SAMTELIGE LANDSHÖF-DINGARNE OCH ÖFWER STÅTHÅLLARE EMBETET AN-GÅENDE UPRÄTTANDE AF EN FÖRTEKNING Å ALLA INNOM RIKET SIG
UPPEHÅLLANDE JUDAR.

[Dat. Malmö 18 nov. 18061].

Som WI i nåder ansedt nödigt under nu warande omständig-heter,2 at de i Riket sig uppehållande Judar med all möijelig nog-granhet följas i deras förehafwanden; Så är til Eder Wår nådiga vilja och befallning, at i detta af seende vidtaga de mäst tjenliga an-stalter; åliggandes Eder till en början at, så snart möijeligen ske kan, låta upprätta och till Oss inkomma med noga förtekning å alla innom Hufvudätaden [resp. Edert Län] warande Judar, med be-

1 Inrikcs-civilexpeditionens registratur.

2 Avser Napoleons åtgärd att sammankalla ”Stora Synhedrion”.stämd uppgift af deras wistelseort, upförande och yrken, samt at sedermera vid hvarje förändring uti de omständigheter, Förteck-ningen innehåller, skyndesam berättelse derom i underdånighet til Oss afgifwa. —

Enligt Kongl. Maj: ts Egit Höga Beslut Dess tillförordnade Regering .

C. A. WACHTMEISTER.

Sv. R. Drotzet.

Mauritz Klingspor.

Gen. Adj. för Arm.

S. af Ugglas. B. Cederström. F. Ehrenheim.

G. Lagerbjelke. S. M: v. Rajalin.

G. Adj. för flott.

M. Rosenblad.

KONGL. MAJrTS OCH RIKETS COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE, ANGÅENDE FÖRBUD FÖR JUDAR AT I RIKET INKOMMA.

Gifwen Stockholm den 19 December 1806.

Wi, Johan Liljencrants etc.Göre weterligt: At Kongl. Maj: t, en-ligt Nådig Skrifwelsc af den 25 November innewarande år, af före-komne skäl funnit godt i Nåder förordna, det Judar hädanefter skal wara förbudit at i Riket inkomma; hwilket,.til följe af Kongl. Maj: ts Nådiga befallning, härigenom til underdånig efterrättelse allmänne-ligen kungöres.

KONGL. MAJrTS OCH RIKETS COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE, ANGÅENDE HWAD IAKTTAGAS BÖR WID FÖRPASSNINGARS UTFÄRDANDE FÖR JUDAR I AFSE-ENDE PÅ DERAS RESOR TIL STÄDERNA.

Gifwen Stockholm den 14 April 1807.

Wi, Johan Liljencrants etc. Göre weterligt, at Kongl. Maj: t be-hagat uti Nådig Skrifwelse den 10 sistl. Martii gifwa Kongl. Com-merce-Collegium tilkänna, det Kongl. Maj :t förekommit, at genom 20. §. uti det för Judarne den 27 Maji 1782 utfärdade Reglemente dem wid Femtio Riksdalers böter wäl är förbudit, at på Landsbygden kringresa och handel eller handtwerk drifwa, samt tillika förordnadt, at den, som dermed beträdes, skal under bewakning genast införas til den Stad, der han sit. rätta hemwist har, men at deremot 19. §. i samma Reglemente angående Judarnes resor til Städeme förmår, at stämd uppgift af deras wistelseort, upförande och yrken, samt at sedermera vid hvarje förändring uti de omständigheter, Förteck-ningen innehåller, skyndesam berättelse derom i underdånighet til Oss afgifwa. —

Enligt Kongl. Maj: ts Egit Höga Beslut Dess tillförordnade Regering .

C. A. WACHTMEISTER.

Sv. R. Drotzet.

Mauritz Klingspor.

Gen. Adj. för Arm.

S. af Ugglas. B. Cederström. F. Ehrenheim.

G. Lagerbjelke. S. M: v. Rajalin.

G. Adj. för flott.

M. Rosenblad.

KONGL. MAJrTS OCH RIKETS COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE, ANGÅENDE FÖRBUD FÖR JUDAR AT I RIKET INKOMMA.

Gifwen Stockholm den 19 December 1806.

Wi, Johan Liljencrants etc.Göre weterligt: At Kongl. Maj: t, en-ligt Nådig Skrifwelsc af den 25 November innewarande år, af före-komne skäl funnit godt i Nåder förordna, det Judar hädanefter skal wara förbudit at i Riket inkomma; hwilket,.til följe af Kongl. Maj: ts Nådiga befallning, härigenom til underdånig efterrättelse

allmänne-ligen kungöres.

KONGL. MAJrTS OCH RIKETS COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE, ANGÅENDE HWAD IAKTTAGAS BÖR WID FÖRPASSNINGARS UTFÄRDANDE FÖR JUDAR I AFSE-ENDE PÅ DERAS RESOR TIL STÄDERNA.

Gifwen Stockholm den 14 April 1807.

Wi, Johan Liljencrants etc. Göre weterligt, at Kongl. Maj: t be-hagat uti Nådig Skrifwelse den 10 sistl. Martii gifwa Kongl. Com-merce-Collegium tilkänna, det Kongl. Maj :t förekommit, at genom 20. §. uti det för Judarne den 27 Maji 1782 utfärdade Reglemente dem wid Femtio Riksdalers böter wäl är förbudit, at på Landsbygden kringresa och handel eller handtwerk drifwa, samt tillika förordnadt, at den, som dermed beträdes, skal under bewakning genast införas til den Stad, der han sit. rätta hemwist har, men at deremot 19. §. i samma Reglemente angående Judarnes resor til Städeme förmår, at stämd uppgift af deras wistelseort, upförande och yrken, samt at sedermera vid hvarje förändring uti de omständigheter, Förteck-ningen innehåller, skyndesam berättelse derom i underdånighet til Oss afgifwa. —

Enligt Kongl. Maj: ts Egit Höga Beslut Dess tillförordnade Regering .

C. A. WACHTMEISTER.

Sv. R. Drotzet.

Mauritz Klingspor.

Gen. Adj. för Arm.

S. af Ugglas. B. Cederström. F. Ehrenheim.

G. Lagerbjelke. S. M: v. Rajalin.

G. Adj. för flott.

M. Rosenblad.

KONGL. MAJrTS OCH RIKETS COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE, ANGÅENDE FÖRBUD FÖR JUDAR AT I RIKET INKOMMA.

Gifwen Stockholm den 19 December 1806.

Wi, Johan Liljencrants etc.Göre weterligt: At Kongl. Maj: t, en-ligt Nådig Skrifwelsc af den 25 November innewarande år, af före-komne skäl funnit godt i Nåder förordna, det Judar hädanefter skal wara förbudit at i Riket inkomma; hwilket,.til följe af Kongl. Maj: ts Nådiga befallning, härigenom til underdånig efterrättelse allmänne-ligen kungöres.

KONGL. MAJrTS OCH RIKETS COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE, ANGÅENDE HWAD IAKTTAGAS BÖR WID FÖRPASSNINGARS UTFÄRDANDE FÖR JUDAR I AFSE-ENDE PÅ DERAS RESOR TIL STÄDERNA.

Gifwen Stockholm den 14 April 1807.

Wi, Johan Liljencrants etc. Göre weterligt, at Kongl. Maj: t be-hagat uti Nådig Skrifwelse den 10 sistl. Martii gifwa Kongl. Com-merce-Collegium tilkänna, det Kongl. Maj :t förekommit, at genom 20. §. uti det för Judarne den 27 Maji 1782 utfärdade Reglemente dem wid Femtio Riksdalers böter wäl är förbudit, at på Landsbygden kringresa och handel eller handtwerk drifwa, samt tillika förordnadt, at den, som dermed beträdes, skal under bewakning genast införas til den Stad, der han sit. rätta hemwist har, men at deremot 19. §. i samma Reglemente angående Judarnes resor til Städeme förmår, atJudarne, försedde med wederbörlige Pass, måge i sine laglige ärender färdas emellan Rikets Städer och der wistas, så länge de angelägen-heter, hwarföre resan sker, sådant fordra; dock at de wid den plikt, som i 15. §. utsättes, icke måge idka minut-handel uti någon annan ort, än i den Stad, hwarest de bo och taxeras; Och har Kongl. Maj :t i anledning häraf i Nåder förklarat, at, som flerehande

missbruk af en sådan resefrihet til Städerne skulle kunna upkomma, om pröf-ningen, huru länge en Judes angelägenheter fordra des wistande i annor Stad, får på honom sjelf bero, Kongl. Maj: t, til förekommande deraf, således funnit nödigt i Nåder förordna, at Öfwer-Ståthållare-Embetet i Stockholm och Köngl. Maj: ts Befallningshafwande eller wederbörande Magistrater i Städerne, som förenämde Pass utfärda och för hwilka Juden bör ändamålet af resan upgifwa, skal tilhöra at pröfwa, huru länge resan räcka må, samt sådant uti Passet införa, och at med den Jude, som öfwerskrider den i Passet utsatte tid, hwilken bör räknas från Passets datum, skal så förfaras, som uti 20. §. af ofwannämde Reglemente stadgat är. Hwilket på Kongl. Maj :ts Nådiga befallning härigenom allmänneligen kungöres til wederböran-des underdåniga efterrättelse.

KONGL. MAJ: TS OCH RIKETS COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE, ANGÅENDE DEM AF JUDISKA NATIONEN, SOM UTAN KONGL. MAJ: TS SÄRSKILDTA NÅDIGA TIL-STÅND KUNNA FINNAS HAFVA SIG NEDSATT PÅ ANDRE STÄLLEN ÄN I STOCKHOLM, NORRKÖPING OCH

GÖTHEBORG.

Gifwen i Stockholm den 13 Julii 1807.

Wi, Johan Liljencrants etc. Göre weterligt, det Kongl. Maj :t be-hagat genom Nådig Skrifwelse den 1 Junii innewarande år gifwa Kongl. Commerce-Collegium tillkänna, at som Kongl. Maj: t, til före-kommande af flere olägenheter och möjliga missbruk uti en framtid, funnit godt förordna, at sådane Judar, hwilka icke med handel sig sysselsätta, ej mera än de handlande af denna Nation, måge tillåtas at bosätta sig i andra Städer inom Riket än Stockholm, Norrköping och Götheborg; så har Kongl. Maj: t, utom hwad redan blifwit stad-gadt i anseende til Judars wistande i Swerige och som til efterrät-telse lända bör, i Nåder förklarat, at ofwannämnde Judar, hwilka nu med wederbörandes tilstånd, men utan Kongl. Maj: ts särskildta Nådiga bifall, kunna finnas på andra ställen hafwa sig nedsatt, skola antydas, at inom et år efter det de erhålla tilsägelse härom, til någon af berörde trenne Städer af flytta; Hwilket, til följe af Kongl. Maj: ts Nådiga befallning, härigenom allmänneligen kungöres til wederböran-des underdåniga efterrättelse. Judarne, försedde med wederbörlige Pass, måge i sine laglige ärender färdas emellan Rikets Städer och der wistas, så länge de angelägen-heter, hwarföre resan sker, sådant fordra; dock at de wid den plikt, som i 15. §. utsättes, icke måge idka minut-handel uti någon annan ort, än i den Stad, hwarest de bo och taxeras; Och har Kongl. Maj :t i anledning häraf i Nåder förklarat, at, som flerehande missbruk af en sådan resefrihet til Städerne skulle kunna upkomma, om pröf-ningen, huru länge en Judes angelägenheter fordra des wistande i annor Stad, får på honom sjelf bero, Kongl. Maj: t, til förekommande deraf, således funnit nödigt i Nåder förordna, at Öfwer-Ståthållare-Embetet i Stockholm och Köngl. Maj: ts Befallningshafwande eller wederbörande Magistrater i Städerne, som förenämde Pass utfärda och för hwilka Juden bör ändamålet af resan upgifwa, skal tilhöra at pröfwa, huru länge resan räcka må, samt sådant uti Passet införa, och at med den Jude, som öfwerskrider den i Passet utsatte tid, hwilken bör räknas från Passets datum, skal så förfaras, som uti 20. §. af ofwannämde Reglemente stadgat är. Hwilket på Kongl. Maj :ts Nådiga befallning härigenom allmänneligen kungöres til wederböran-des underdåniga efterrättelse.

KONGL. MAJ: TS OCH RIKETS COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE, ANGÅENDE DEM AF JUDISKA NATIONEN, SOM UTAN KONGL. MAJ: TS SÄRSKILDTA NÅDIGA TIL-STÅND KUNNA FINNAS HAFVA SIG NEDSATT PÅ ANDRE STÄLLEN ÄN I STOCKHOLM, NORRKÖPING OCH

GÖTHEBORG.

Gifwen i Stockholm den 13 Julii 1807.

Wi, Johan Liljencrants etc. Göre weterligt, det Kongl. Maj :t be-hagat genom Nådig Skrifwelse den 1 Junii innewarande år gifwa Kongl. Commerce-Collegium tillkänna, at som Kongl. Maj: t, til före-kommande af flere olägenheter och möjliga missbruk uti en framtid, funnit godt förordna, at sådane Judar, hwilka icke med handel sig sysselsätta, ej mera än de handlande af denna Nation, måge tillåtas at bosätta sig i andra Städer inom Riket än Stockholm, Norrköping och Götheborg; så har Kongl. Maj: t, utom hwad redan blifwit stad-gadt i anseende til Judars wistande i Swerige och som til efterrät-telse lända bör, i Nåder förklarat, at ofwannämnde Judar, hwilka

nu med wederbörandes tilstånd, men utan Kongl. Maj: ts särskildta Nådiga bifall, kunna finnas på andra ställen hafwa sig nedsatt, skola antydas, at inom et år efter det de erhålla tilsägelse härom, til någon af berörde trenne Städer af flytta; Hwilket, til följe af Kongl. Maj: ts Nådiga befallning, härigenom allmänneligen kungöres til wederböran-des underdåniga efterrättelse. [KUNGL. BREV] TILL LANDSHÖFDINGEN I GÖTHEBORG ANGÅENDE FRIHET FÖR JUDAR ATT NEDSÄTTA SIG I

RIKET.

[Dat. Stockholm 13 Scpt. 18091].

Sedan i anledning af det förbud för Judar att i Riket inkomma, som genom Kongl. brefvet af den 25. November 1806 [blifvit stadgadt och af Vårt]2 och Rikets Commerce Collegii den 19:de derpå följande December kungjordt Magistraten i Götheborg an-tydt Handlanden af Judiska Nationen W. M. Lehman, hvilken någon tid uti nämde Stad för handelsangelägenheter sig uppe-hållit, att innom slutet a´f innevarande September månad der-ifrån afresa, Så har Handlanden härstädes David Lamm å Leh-mans wägnar i underdånighet sökt Vårt Nådiga tillstånd för honom och hans Compagnon Vallentin att i Riket qvarblifva för att i Stock-holm sig nedsätta. Denna underdåniga ansökning hafve WI i Nåder bifallit, och som de tillfälliga anledningar, hvilka verkat till förbudet för Judar att i Riket inkomma, hafver upphört och deremot de all-männa skäl ännu gälla uppå hvilka, i enlighet med 1779 års Riks-dagsbeslut, Judar, likasom andre personer af främmande Nationer, erhållit tillstånd att med åtnjutande'af en fri Religionsöfning i Riket inflytta och sig nedsätta, så hafve VI i Nåder funnit godt att upp-häfva bemälte emot de allmänna Författningarne härom stridande förbud, och förordna att det hädanefter skall åter vara fritt för Judar att i Riket sig nedsätta på det sätt och under de wilkor som Wårt och Rikets Commerce Collegii Reglemente af den 27 Maji 1782 före-skrifver. Hvilket WI Eder till Egen efterrättelse och Vederbörandes förständigande i Nåder Velat tillkännagifva.

CARL.

Hans Järta.

[KUNGL. BREV TILL LANDSHÖVDINGEN I BLEKINGE LÄN ANG. RIKSDAGSMAN HACKSONS BEGÄRAN, ATT ALLA JUDAR MÅTTE FÖRVISAS FRÅN KARLSKRONA.

Dat. 6 febr. 18n3].

I sammanhang härmed har äfven hos Oss förekommit en af Riks-

dagsmannen ifrån Carlscrona S. W. Hackson på borgerskapets der-städes wägnar ingifven underdånig skrift, hvaruti på anförde för-

1 Handels- och finansexpeditionens registratur.

" De överhoppade orden stå i konceptet till skriv.

5 Handels- och finansexpeditionens registratur. De uteslutna delarna av skrivelsen röra av Joachim Moses Ruben sökt tillstånd att bosätta sig i Karlskrona. [KUNGL. BREV] TILL LANDSHÖFDINGEN I GÖTHEBORG ANGÅENDE FRIHET FÖR JUDAR ATT NEDSÄTTA SIG I

RIKET.

[Dat. Stockholm 13 Scpt. 18091].

Sedan i anledning af det förbud för Judar att i Riket inkomma, som genom Kongl. brefvet af den 25. November 1806 [blifvit stadgadt och af Vårt]2 och Rikets Commerce Collegii den 19:de derpå följande December kungjordt Magistraten i Götheborg an-tydt Handlanden af Judiska Nationen W. M. Lehman, hvilken någon tid uti nämde Stad för handelsangelägenheter sig uppe-hållit, att innom slutet a´f innevarande September månad der-ifrån afresa, Så har Handlanden härstädes David Lamm å Leh-mans wägnar i underdånighet sökt Vårt Nådiga tillstånd för honom och hans Compagnon Vallentin att i Riket qvarblifva för att i Stock-holm sig nedsätta. Denna underdåniga ansökning hafve WI i Nåder bifallit, och som de tillfälliga anledningar, hvilka verkat till förbudet

för Judar att i Riket inkomma, hafver upphört och deremot de all-männa skäl ännu gälla uppå hvilka, i enlighet med 1779 års Riks-dagsbeslut, Judar, likasom andre personer af främmande Nationer, erhållit tillstånd att med åtnjutande'af en fri Religionsöfning i Riket inflytta och sig nedsätta, så hafve VI i Nåder funnit godt att upp-häfva bemälte emot de allmänna Författningarne härom stridande förbud, och förordna att det hädanefter skall åter vara fritt för Judar att i Riket sig nedsätta på det sätt och under de wilkor som Wårt och Rikets Commerce Collegii Reglemente af den 27 Maji 1782 före-skrifver. Hvilket WI Eder till Egen efterrättelse och Vederbörandes förständigande i Nåder Velat tillkännagifva.

CARL.

Hans Järta.

[KUNGL. BREV TILL LANDSHÖVDINGEN I BLEKINGE LÄN ANG. RIKSDAGSMAN HACKSONS BEGÄRAN, ATT ALLA JUDAR MÅTTE FÖRVISAS FRÅN KARLSKRONA.

Dat. 6 febr. 18n3].

I sammanhang härmed har äfven hos Oss förekommit en af Riks-

dagsmannen ifrån Carlscrona S. W. Hackson på borgerskapets der-städes wägnar ingifven underdånig skrift, hvaruti på anförde för-

1 Handels- och finansexpeditionens registratur.

" De överhoppade orden stå i konceptet till skriv.

5 Handels- och finansexpeditionens registratur. De uteslutna delarna av skrivelsen röra av Joachim Moses Ruben sökt tillstånd att bosätta sig i Karlskrona.mente skäl hemstäldt blifvit, om icke Judarne hädanefter måtte, helt och hållet afvisas ifrån nämnde Stad och Kronan eller Borgerskapet efter mätis manna ordom eller annan öfverenskommelse inlösa den af Judarne anlagde Segelduks Fabrik eller åtminstone dem, vid för-lust af all Borgarerätt och vid äfventyr att sedermera ej få vvistas på orten, förbjudas drifva någon annan handel än med Segelduk af egen tillverkning. Och länder Eder härmed till Nådigt svar samt egen och

vederbörandes efterrättelse, det Wi------icke funnit

anledning att bifalla den af Riksdags Fullmägtigen Hackson gjorde underdåniga hemställan om de i Carlscrona Stad af särskilda till-ståndsbref bosatte Judars förvisande derifrån, eller någon annan in-skränkning uti deras handel eller öfriga yrken, än den, hvilken med författningarne och tillståndsbrefven öfverensstämmer.

CARL.

H. Järta.

CIRCULAIRE TILL SAMTELIGE LANDSHÖFDINGARNE MED FÖRSTÄNDIGANDF. ATT VAKA ÖFVER DET OBE-HÖRI GA PERSONER EJ MÅGA KRINGVANDRA LANDET FÖR ATT EMOT UPGÄLD INVEXLA SPECIE-MYNT.

[Stockholm 23 okt. 18111].

Som WI af inkomna underrättelser med missnöje förnummit huru-ledes obehörige personer, särdeles af Judiska Nationen, tid efter annan företagit sig att kringvandra landet för att emot upgäld invexla Speciemynt, genom hvilken olofliga handel det i orteme ännu circu-lerande hårda myntet slutligen skall försvinna och från Rikets vid-sträckta kuster utpractiseras; Alltså och då afhjelpandet af dessa skadliga missbruk, utan att fordra nya förbud, hufvudsakligen beror på ett noggrannt iakttagande af de, ej mindre i 20 §. af det för Ju-darne under den 27 Maji 1782 utfärdade Reglemente, än i andra till sin fulla kraft gällande författningar, redan lemnade föreskrifter, vele WI hafwa Eder i Nåder förständigat och anbefallt att innom det Eder i Nåder anförtrodda Län med sorgfällig uppmärksamhet vaka öfver samma författningars obrottsliga efterlefnad.

Under [Min Allernådigste Konungs och Herres sjukdom.]

CARL JOHAN.

G. F. Wirsén.

1 Handels- och finansexpeditionens registratur. mente skäl hemställdt blifvit, om icke Judarne hädanefter måtte, helt och hållet afvisas ifrån nämnde Stad och Kronan eller Borgerskapet efter mätis manna ordom eller annan öfverenskommelse inlösa den af Judarne anlagde Segelduks Fabrik eller åtminstone dem, vid för-lust af all Borgarerätt och vid äfventyr att sedermera ej få vvistas på orten, förbjudas drifva någon annan handel än med Segelduk af egen tillverkning. Och länder Eder härmed till Nådigt svar samt egen och

vederbörandes efterrättelse, det Wi------icke funnit

anledning att bifalla den af Riksdags Fullmägtigen Hackson gjorde underdåniga hemställan om de i Carlscrona Stad af särskilda till-ståndsbref bosatte Judars förvisande derifrån, eller någon annan in-skränkning uti deras handel eller öfriga yrken, än den, hvilken med författningarne och tillståndsbrefven öfverensstämmer.

CARL.

H. Järta.

CIRCULAIRE TILL SAMTELIGE LANDSHÖFDINGARNE MED FÖRSTÄNDIGANDF. ATT VAKA ÖFVER DET OBE-HÖRI GA PERSONER EJ MÅGA KRINGVANDRA LANDET FÖR ATT EMOT UPGÄLD INVEXLA SPECIE-MYNT.

[Stockholm 23 okt. 18111].

Som WI af inkomna underrättelser med missnöje förnummit huru-ledes obehörige personer, särdeles af Judiska Nationen, tid efter annan företagit sig att kringvandra landet för att emot upgäld invexla Speciemynt, genom hvilken olofliga handel det i orteme ännu circu-lerande hårda myntet slutligen skall försvinna och från Rikets vid-sträckta kuster utpractiseras; Alltså och då afhjelpandet af dessa skadliga missbruk, utan att fordra nya förbud, hufvudsakligen beror på ett noggrannt iakttagande af de, ej mindre i 20 §. af det för Ju-darne under den 27 Maji 1782 utfärdade Reglemente, än i andra till sin fulla kraft gällande författningar, redan lemnade föreskrifter, vele WI hafwa Eder i Nåder förständigat och anbefallt att innom det Eder i Nåder anförtrodda Län med sorgfällig uppmärksamhet vaka öfver samma författningars obrottsliga efterlefnad.

Under [Min Allernådigste Konungs och Herres sjukdom.]

CARL JOHAN.

G. F. Wirsén.

1 Handels- och finansexpeditionens registratur. kongl. maj:ts och RIKETS COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE, ANGÅENDE ANLÄGGNING AF EN KÖPING WID ARWIKA I WERMLAND.

Gifwen i Stockholm den 22 april 1811.

[Dito.] ANGÅENDE ANLÄGGNING AF EN KÖPING VID TÖKSMARK I WERMLAND.

Gifwen Stockholm den 17 junii 1811.1

Wi, Johan Liljencrants, etc. Göre weterligt: At — — — — likaledes Judar af god frägd, som antingen förut wunnit skyddsbref i de för deras etablerande utsedde Städer eller wisa sig äga et redbart Capital af 2000 Riksdaler-Specie må, efter bekommit tilstånd af Kongl. Maj: ts Befallningshafwande, bygga och bo i denna Köping för at der anlägga och drifwa Fabriquer och under detta uttrycke-liga wilkor äfwen få idka sådan handel och de mindre handteringar, som efter Reglementet af den 27 Maji 1782 äro Judar i Städerne Stockholm, Götheborg och Norrköping tillåtne.

[JEREMIAS PHILIPSSON MEDDELAD DISPENS FRÅN JUDEREGLEMENTETS STADGANDE, ATT JUDAR BLOTT FÅ ÄKTA TROSFÖRVANTER.

Dat. Stockholm 6 maj 1813 *J.

Kongl. Maij: ts

Utslag uppå Fabrikören af Judiska Nationen Jeremias Philips-sons och aflidne Bryggaren Askeroths dotter Anna Maria Aske-roths underdåniga ansökning, att utan hinder af de olika Reli-gions Läror, hwartill de sig bekänna, med hwarannan få ingå ägtenskap; hwaremot Askeroths tillförordnade Förmyndare Borgmästaren C. U. Svan förklarat sig ej hafwa att påminna: Gifwet Stockholms Slott den 6:te Maji 1813.

Kongl. Maij: t har i Nåder låtit Sig denna underdåniga ansök-ning föredragas, och will, i anseende till förekomne synnerlige bewe-kande skäl och omständigheter i Nåder tillåta Sökandena, att med hwarannan ingå ägtenskap, hwarwid följande omständigheter iagt-tagas böra: 1:0 att Jeremias Philipsson af Judeskapets Äldste i Norrköping och Anna Maria Askeroth af Prästerskapet i den För-samling, hwarunder hon lyder förse sig med betyg om deras hinders-löshet att träda i gifte. 2:0 att bemälte personer i wittnens närwaro sig emellan upprätta en skriftelig afhandling om deras tillämnade

1 Bestämmelserna ang. judarna äro i båda förordningarna identiska, några oväsentliga formella avvikelser undantagna.

2 Justitierevisionens registratur. Jfr ovan avtryckta utslag av 15 april 1796. kongl. maj:ts och RIKETS COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE, ANGÅENDE ANLÄGGNING AF EN KÖPING WID ARWIKA I WERMLAND.

Gifwen i Stockholm den 22 april 1811.

[Dito.] ANGÅENDE ANLÄGGNING AF EN KÖPING VID TÖKSMARK I WERMLAND.

Gifwen Stockholm den 17 junii 1811.1

Wi, Johan Liljencrants, etc. Göre weterligt: At — — — — likaledes Judar af god frägd, som antingen förut wunnit skyddsbref i de för deras etablerande utsedde Städer eller wisa sig äga et redbart Capital af 2000 Riksdaler-Specie må, efter bekommit tilstånd af Kongl. Maj: ts Befallningshafwande, bygga och bo i denna Köping för at der anlägga och drifwa Fabriquer och under detta uttrycke-liga wilkor äfwen få idka sådan handel och de mindre handteringar, som efter Reglementet af den 27 Maji 1782 äro Judar i Städerne Stockholm, Götheborg och Norrköping tillåtne.

[JEREMIAS PHILIPSSON MEDDELAD DISPENS FRÅN JUDEREGLEMENTETS STADGANDE, ATT JUDAR BLOTT FÅ ÄKTA TROSFÖRVANTER.

Dat. Stockholm 6 maj 1813 *J.

Kongl. Maij: ts

Utslag uppå Fabrikören af Judiska Nationen Jeremias Philips-sons och aflidne Bryggaren Askeroths dotter Anna Maria Aske-roths underdåniga ansökning, att utan hinder af de olika Reli-gions Läror, hwartill de sig bekänna, med hwarannan få ingå ägtenskap; hwaremot Askeroths tillförordnade Förmyndare Borgmästaren C. U. Svan förklarat sig ej hafwa att påminna: Gifwet Stockholms Slott den 6:te Maji 1813.

Kongl. Maij: t har i Nåder låtit Sig denna underdåniga ansök-ning föredragas, och will, i anseende till förekomne synnerlige bewe-kande skäl och omständigheter i Nåder tillåta Sökandena, att med hwarannan ingå ägtenskap, hwarwid följande omständigheter iagt-tagas böra: 1:0 att Jeremias Philipsson af Judeskapets Äldste i Norrköping och Anna Maria Askeroth af Prästerskapet i den För-samling, hwarunder hon lyder förse sig med betyg om deras hinders-löshet att träda i gifte. 2:0 att bemälte personer i wittnens närwaro sig emellan upprätta en skriftelig afhandling om deras tillämnade

1 Bestämmelserna ang. judarna äro i båda förordningarna identiska, några oväsentliga formella avvikelser undantagna.

2 Justitierevisionens registratur. Jfr ovan avtryckta utslag av 15 april 1796.agtenskap, som omständeligen bör innehålla ej allenast hwad rättig-heter dem i följd deraf i hwarandras egendom må tillkomma, samt att de barn, som af dem sammanaflas, skola uppfostras i den Ewan-geliska Lutherska Läran, utan ock det förord, att denna deras ägta förbindelse, sä framt den ej genom sådane orsaker, som Swenska Lagen godkänner å någondera sidan blefwe bruten, skall till endera Makans död oupplösligen äga bestånd, så att den eljest Judiska För-samlingen makarne i visse fall tillåtne frihet, mannen att gifwa och hustrun att fordra skiljobref, å begge sidor är dem betagen: 3:0 att denna af handling genast efter det den blifwit upprättad, bör öppen, ingifwas till Rådstufwu Rätten så wäl i Norrköping, som i Linkö-ping, för att i desse Domstolars Protokoll ordagrant intagas, 4:0 att Jeremias Philipsson till det här i Stockholm inrättade Gardes Barn-hus emot qwitto erlägger den i 23. §: af det den 27 :de Maj i 1782 utfärdade Reglemente bestämda gåfwa Sex Riksdaler Banco; och sluteligen 5: o att sedan hos Landshöfdingen i Linköping styrkt blif-wit, att allt detta blifwit fullgjordt, Landshöfdingen, utan att wanlig lysning eller wigsel skett, som i detta fall lämpeligen icke äger rum bör i närwaro ej mindre af Judiska Synagogans Föreståndare i Norr-köping, än ock Prästerskapet, i den Församling, hwarunder Askeroth lyder, förklara, det Sökanderne för lagligen gifte makar och deras barn för äkta skola anses.

CARL.

L. P. Risell.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. DEPU-TERADES FÖR STOCKHOLMS STAD GROSSHANDELS-SOCIETETS BESVÄR ÖVER ISAC MICHAÉLSSON OCH M.

BENEDICKS BEVILJAT BURSKAP.

Dat. Stockholm 4 maj 18141].

Sedan I med underdånigt utlåtande inkommit, hafve WI tagit under Nådig pröfning de Besvär, Deputerade för Stockholms Stads Grosshandels Societetet i underdånighet anfört deröfver, att I medelst Utslag den 26 Januarii förledit år fastställdt Magistratens härstädes den 27 November 1812 gifne Resolution, hvarigenom, i likhet med hvad Stadens Handels Collegium beslutat, Hof-Juvelerarne Isac Michaélsson och M. Benedicks, samt denne sednares Broder W. Benedicks ansetts berättigade, att uti Stockholm i vanlig väg och ord-ning vinna Burskap å Grosshandel, på den grund, att WI, med af-seende å nämde personers berömliga upförande under ett längre vis-tande i Riket, i Nåder uptagit dem bland svenske undersåtare, till åtnjutande i öfrigt af enahanda fri och rättigheter med desse, utom den att vällja eller välljas till Riksdagsmän, samt att Michaélsson och 1 Kommerskollegiets arkiv.

agtenskap, som omständeligen bör innehålla ej allenast hwad rättig-heter dem i följd deraf i hwarandras egendom må tillkomma, samt att de barn, som af dem sammanaflas, skola uppfostras i den Ewan-geliska Lutherska Läran, utan ock det förord, att denna deras ägta förbindelse, sä framt den ej genom sådane orsaker, som Swenska Lagen godkänner å någondera sidan blefwe bruten, skall till endera Makans död oupplösligen äga bestånd, så att den eljest Judiska För-samlingen makarne i visse fall tillåtne frihet, mannen att gifwa och hustrun att fordra skiljobref, å begge sidor är dem betagen: 3:0 att denna af handling genast efter det den blifwit upprättad, bör öppen, ingifwas till Rådstufwu Rätten så wäl i Norrköping, som i Linkö-ping, för att i desse Domstolars Protokoll ordagrant intagas, 4:0 att Jeremias Philipsson till det här i Stockholm inrättade Gardes Barn-hus emot qwitto erlägger den i 23. §: af det den 27 :de Maj i 1782 utfärdade Reglemente bestämda gåfwa Sex Riksdaler Banco; och sluteligen 5: o att sedan hos Landshöfdingen i Linköping styrkt blif-wit, att allt detta blifwit fullgjordt, Landshöfdingen, utan att wanlig lysning eller wigsel skett, som i detta fall lämpeligen icke äger rum bör i närwaro ej mindre af Judiska Synagogans Föreståndare i Norr-köping, än ock Prästerskapet, i den Församling, hwarunder Askeroth lyder, förklara, det Sökanderne för lagligen gifte makar och deras barn för äkta skola anses.

CARL.

L. P. Risell.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. DEPU-TERADES FÖR STOCKHOLMS STAD

GROSSHANDELS-SOCIETETS BESVÄR ÖVER ISAC MICHAÉLSSON OCH M. BENEDICKS BEVILJAT BURSKAP.

Dat. Stockholm 4 maj 18141].

Sedan I med underdånigt utlåtande inkommit, hafve WI tagit under Nådig pröfning de Besvär, Deputerade för Stockholms Stads Grosshandels Societet i underdånighet anfört deröfver, att I medelst Utslag den 26 Januarii förledit år fastställdt Magistratens härstädes den 27 November 1812 gifne Resolution, hvarigenom, i likhet med hvad Stadens Handels Collegium beslutat, Hof-Juvelerarne Isac Michaélsson och M. Benedicks, samt denne sednares Broder W. Benedicks ansetts berättigade, att uti Stockholm i vanlig väg och ord-ning vinna Burskap å Grosshandel, på den grund, att WI, med af-seende å nämde personers berömliga upförande under ett längre vis-tande i Riket, i Nåder uptagit dem bland svenske undersåtare, till åtnjutande i öfrigt af enahanda fri och rättigheter med desse, utom den att vällja eller välljas till Riksdagsmän, samt att Michaélsson och 1 Kommerskollegiets arkiv.Bröderne Benedicks, i följd af det för Judiska Nationen den 27 Maji 1782 utfärdade Reglemente i flera år här i staden drifvit handel.

Häruppå länder Eder till Nådigt svar och underdånig efterrättelse, det WI pröfvat skäligt Edert öfverklagade Utslag i Nåder gilla och fastställa.

CARL.

A. G. Mörner.

[KUNGL. BREV] TILL ÖFVERSTÅTHÅLLAREN AN-GÅENDE SCHuCKS, WESLIGS OCH HIRSCH DAVIDS-SONS ANSÖKNING RÖRANDE EDGÅNG.

[Dat. Stockholm 21 juni 18x41].

Hos Oss hafva medlemmarne af Judiska nationen Fabrikörerne H. Schiick, A. E. Weslig och Hirsch Davidson i underdånighet anhållit om Nådigt tillstånd för dem, att, enär edgång af hvad slag som hellst, dem af någon Domstol framdeles kan warda ålagd, få densamma verkställa inför den Domstol, som eden föreskrifvit; öfver hvilken ansökning I, sedan vederbörande blifvit hörda, med under-dånigt utlåtande af den 15. i denna månad inkommit; men som 31 §. uti det för Judiska nationen den 27 Maj 1782 utfärdade Regle-mente, innehåller att den Ed, som af någon Domstol kan åläggas en jude, bör efter ett fastställdt formulär af honom afläggas uti Synagogan, samt i Domarens närwaro; Altså och då WI icke funnit skäl att uti detta stadgande göra någon ändring; hafwe WI icke heller velat ifrågawarande underdåniga ansökning bifalla, utan kom-mer det vid berörde Reglementes föreskrift i denna del att förblifva. Hwilket WI Eder till swar samt vederbörandes förständigande och efterrättelse härmed i Nåder velat tillkännagifva.

CARL.

/. A. Börtzell.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA KUNGÖRELSE AT JUDAR ICKE HÄDANEFTER FÄ, UTAN SÄRSKILDT NÅDIGT TILSTÅND, TIL RIKET INFLYTTA OCH SIG DER BOSÄTTA.

Gifwen Haga Slott den 31 augusti 1815.

Wi Carl etc. Göre weterligt: Det Wi, med Nådigt afseende å Riksens Ständers vid sista Riksdag hos Oss i underdånighet gjorda anhållan, funnit godt härmed i Nåder förordna, at Judar icke hädanefter få, utan Wårt särskildta Nådiga tilstånd, til Riket inflytta och sig der-städes bosätta.

CARL.

A. G. Mörncr. Bröderne Benedicks, i följd af det för Judiska Nationen den 27 Maji 1782 utfärdade Reglemente i flera år här i staden drifvit handel.

Häruppå länder Eder till Nådigt svar och underdånig efterrättelse, det WI pröfvat skäligt Edert öfverklagade

Utslag i Nåder gilla och fastställa.

CARL.

A. G. Mörner.

[KUNGL. BREV] TILL ÖFVERSTÅTHÅLLAREN AN-GÅENDE SCHuCKS, WESLIGS OCH HIRSCH DAVIDS-SONS ANSÖKNING RÖRANDE EDGÅNG.

[Dat. Stockholm 21 juni 18x41].

Hos Oss hafva medlemmarne af Judiska nationen Fabrikörerne H. Schiick, A. E. Weslig och Hirsch Davidson i underdånighet anhållit om Nådigt tillstånd för dem, att, enär edgång af hvad slag som hellst, dem af någon Domstol framdeles kan warda ålagd, få densamma verkställa inför den Domstol, som eden föreskrifvit; öfver hvilken ansökning I, sedan vederbörande blifvit hörda, med under-dånigt utlåtande af den 15. i denna månad inkommit; men som 31 §. uti det för Judiska nationen den 27 Maj 1782 utfärdade Regle-mente, innehåller att den Ed, som af någon Domstol kan åläggas en jude, bör efter ett fastställdt formulär af honom afläggas uti Synagogan, samt i Domarens närwaro; Altså och då WI icke funnit skäl att uti detta stadgande göra någon ändring; hafwe WI icke heller velat ifrågawarande underdåniga ansökning bifalla, utan kom-mer det vid berörde Reglementes föreskrift i denna del att förblifva. Hwilket WI Eder till swar samt vederbörandes förständigande och efterrättelse härmed i Nåder velat tillkännagifva.

CARL.

/. A. Börtzell.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA KUNGÖRELSE AT JUDAR ICKE HÄDANEFTER FÄ, UTAN SÄRSKILDT NÅDIGT TILSTÅND, TIL RIKET INFLYTTA OCH SIG DER BOSÄTTA.

Gifwen Haga Slott den 31 augusti 1815.

Wi Carl etc. Göre weterligt: Det Wi, med Nådigt afseende å Riksens Ständers vid sista Riksdag hos Oss i underdånighet gjorda anhållan, funnit godt härmed i Nåder förordna, at Judar icke hädanefter få, utan Wårt särskildta Nådiga tilstånd, til Riket inflytta och sig der-städes bosätta.

CARL.

A. G. Mörncr. Bröderne Benedicks, i följd af det för Judiska Nationen den 27 Maji 1782 utfärdade Reglemente i flera år här i staden drifvit handel.

Häruppå länder Eder till Nådigt svar och underdånig efterrättelse, det WI pröfvat skäligt Edert öfverklagade

Utslag i Nåder gilla och fastställa.

CARL.

A. G. Mörner.

[KUNGL. BREV] TILL ÖFVERSTÅTHÅLLAREN AN-GÅENDE SCHuCKS, WESLIGS OCH HIRSCH DAVIDS-SONS ANSÖKNING RÖRANDE EDGÅNG.

[Dat. Stockholm 21 juni 18x41].

Hos Oss hafva medlemmarne af Judiska nationen Fabrikörerne H. Schiick, A. E. Weslig och Hirsch Davidson i underdånighet anhållit om Nådigt tillstånd för dem, att, enär edgång af hvad slag som hellst, dem af någon Domstol framdeles kan warda ålagd, få densamma verkställa inför den Domstol, som eden föreskrifvit; öfver hvilken ansökning I, sedan vederbörande blifvit hörda, med under-dånigt utlåtande af den 15. i denna månad inkommit; men som 31 §. uti det för Judiska nationen den 27 Maj 1782 utfärdade Regle-mente, innehåller att den Ed, som af någon Domstol kan åläggas en jude, bör efter ett fastställdt formulär af honom afläggas uti Synagogan, samt i Domarens närwaro; Altså och då WI icke funnit skäl att uti detta stadgande göra någon ändring; hafwe WI icke heller velat ifrågawarande underdåniga ansökning bifalla, utan kom-mer det vid berörde

Reglementes föreskrift i denna del att förblifva. Hwilket WI Eder till swar samt vederbörandes förständigande och efterrättelse härmed i Nåder velat tillkännagifva.

CARL.

/. A. Börtzell.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA KUNGÖRELSE AT JUDAR ICKE HÄDANEFTER FÄ, UTAN SÄRSKILDT NÅDIGT TILSTÅND, TIL RIKET INFLYTTA OCH SIG DER BOSÄTTA.

Gifwen Haga Slott den 31 augusti 1815.

Wi Carl etc. Göre weterligt: Det Wi, med Nådigt afseende å Riksens Ständers vid sista Riksdag hos Oss i underdånighet gjorda anhållan, funnit godt härmed i Nåder förordna, at Judar icke hädanefter få, utan Wårt särskildta Nådiga tilstånd, til Riket inflytta och sig der-städes bosätta.

CARL.

A. G. Mörncr. [KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. JUDE-GOSSEN DAVIDSONS RÄTT ATT INSKRIVAS I SNIC-

KAREÄMBETET.

Stockholm 20 febr. 181S1].

Sedan I, genom Utslag af den 4: de Junii sistledit år fastställt Em-bets- och Byggnings-Collegii samt Magistratens i Stockholm samman-stämmande beslut, hwarmedelst Snickare Embetet härstädes blifwit, wid 6 Rd 32 sk :s wite, ålagdt att låta inskrifwa i Snickarelära Jude-gossen Davidson, och, efter uthållna Läro år, behörigt bref derom för honom utfärda; så har Snickare-Embetet med underdånig klagan i detta ämne Oss beswärat.

Wid pröfningen deraf hafwe WI funnit Snickare-Embetets under-dåniga anföranden icke innefatta något skäl till ändring af i-dert öfwerklagade Utslag, hwilket WI, såsom wälgrundadt, i Nåder gillat och fastställt.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. SNIC-KARLÄRLINGEN ASCHS RÄTT ATT ERHÅLLA GESÄLL-

BREV.

Stockholm 23 april 18181].

Hos Oss har Snickare Embetet i Stockholm anfört underdåniga beswär öfwer Edert Utslag af den 23 April sistledit år, hwarigenom Embetet blifwit, wid wite af 6 RD. 32 sk: r, förpligtadt, att för Snic-kare lärlingen J. A. Asch af Judiska Nationen utfärda wanligt Ge-sällbref, på det han måtte komma i tillfälle, att framdeles, om han så åstundade, på utrikes ort kunna söka mästerskap; men som WI, wid pröfningen af dessa underdåniga beswär, funnit inga skäl wara af Snickare Embetet andragna, som kunnat föranleda till ändring af Edert öfwerklagade Utslag; så hafwe V{I detsamma, såsom wäl-grundadt, i Nåder gillat och fastställt: Hwdket Eder till nådigt swar uppå Edert underdåniga utlåtande af den 25. sistledne Februarii, samt wederbörandes förständigande härmed tillkännagifwes.

C. D. Skogman.

CARL JOHAN. [KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. JUDE-GOSSEN DAVIDSONS RÄTT ATT INSKRIVAS I SNIC-

KAREÄMBETET.

Stockholm 20 febr. 181S1].

Sedan I, genom Utslag af den 4: de Junii sistledit år fastställt Em-bets- och Byggnings-Collegii samt Magistratens i Stockholm samman-stämmande beslut, hwarmedelst Snickare Embetet härstädes blifwit, wid 6 Rd 32 sk :s wite, ålagdt att låta inskrifwa i Snickarelära Jude-gossen Davidson, och, efter uthållna Läro år, behörigt bref derom för honom utfärda; så har Snickare-Embetet med underdånig klagan i detta ämne Oss beswärat.

Wid pröfningen deraf hafwe WI funnit Snickare-Embetets under-dåniga anföranden icke innefatta något skäl till ändring af i-dert öfwerklagade Utslag, hwilket WI, såsom wälgrundadt, i Nåder gillat och fastställt.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. SNIC-KARLÄRLINGEN ASCHS RÄTT ATT ERHÅLLA GESÄLL-

BREV.

Stockholm 23 april 18181].

Hos Oss har Snickare Embetet i Stockholm anfört underdåniga beswär öfwer Edert Utslag af den 23 April sistledit år, hwarigenom Embetet blifwit, wid wite af 6 RD. 32 sk: r, förpligtadt, att för Snic-kare lärlingen J. A. Asch af Judiska Nationen utfärda wanligt Ge-sällbref, på det han måtte komma i tillfälle, att framdeles, om han så åstundade, på utrikes ort kunna söka mästerskap; men som WI, wid pröfningen af dessa underdåniga beswär, funnit inga skäl wara af Snickare Embetet andragna, som kunnat föranleda till ändring af Edert öfwerklagade Utslag; så hafwe V{I detsamma, såsom wäl-grundadt, i Nåder gillat och fastställt: Hwdket Eder till nådigt swar uppå Edert underdåniga utlåtande af den 25. sistledne Februarii, samt wederbörandes förständigande härmed tillkännagifwes.

C. D. Skogman.

CARL JOHAN. [KUNGL. BREV] TILL CONSISTORIUM I GÖTHEBORG ANGÅENDE JUDISKE HANDLANDEN ABRAHAMSSONS BESVÄR ÖFVER DESS SON NEKADT INTAGANDE I

GYMNASIUM.

[Dat. 27 maj 18181].

Hos Oss har Judiske Handlanden L. Abrahamsson deröfver sig i underdånighet besvärat, att I vägrat hans Sons Calman Abrahams-sons inskrifvande vid Götheborgs Gymnasium, såsom mot gällande Författningar stridande; Och hafven I, uti på Nådig befallning af-gifvit utlåtande, i underdånighet anfört, att då så väl äldre Stad-ganden som Scholce Ordningen uti 3 Cap. 3, 5, 6 §: §: föreskrifva en rätt kunskap i Christendomen, och utöfning af dess pligter såsom första vilkoret för de rättigheter hvilka inskrifningen wid ett af Rikets publike Lärowerk medför, I funnit ensamt denna omständig-het ovilkorligt hindra antagandet af en odöpt Yngling vid Gymna-sium; hvartill kommer att Abrahamssons anhållan icke häller är att förena med de i afseende å främmande Religionsförvandter gällande Författningar, hvaribland Kungörelsen af den 31: sta Januarii 1781 som förbjuder det någon af främmande Religion må antagas i Rikets högre och lägre Embeten och Syslor; hvaraf blifver en följd att wid de så kallade Lärda Skolor, hvilkas egentliga syftemål är att dana skickelige Embetsmän icke andra Ynglingar än de som bekänna den rena Evangeliska Läran, men aldraminst de som ej äro Christne, kunna antagas.

Och som WI med afseende å hvad I sålunda anfört samt då på sätt Edert öfverklagade Utslag innehåller, Ynglingen Calman Abra-hamsson är, lika med en hwar annan, öppet att de offentliga föreläs-ningarne i Gymnasium afhöra, för godt funnit Edert i förevarade mål tagne beslut i Nåder gilla och fastställa, så gifwe WI Eder sådant till Svar och Sökandens efterrättelse i Nåder tillkänna.

CARL JOHAN.

Nils v. Rosenstein.

[KUNGL.] CIRCULAIRE ANG :DE HVAD SOM IAKTTA-GAS BÖR VID MEDDELANDET AF PASS TILL UTRIKES ORT FÖR JUDAR. TILL LANDSHÖFDINGARNE UTI [SJUTTON OLIKA LÄN].

[Dat. Stockholm 28 sept. 18182].

Hos Oss hafva Föreståndarne för Judiska Nationen i Stockholm, på anförde skäl, i underdånighet anhållit, det Oss i nåder täcktes tillåta, att vid meddelande af resepass till Utrikes ort för Judiska na-

’ Ecklesiastikexpeditionens registratur.

1 Kammarexpeditionens registratur. [KUNGL. BREV] TILL CONSISTORIUM I GÖTHEBORG ANGÅENDE JUDISKE HANDLANDEN ABRAHAMSSONS BESVÄR ÖFVER DESS SON NEKADT INTAGANDE I

GYMNASIUM.

[Dat. 27 maj 18181].

Hos Oss har Judiske Handlanden L. Abrahamsson deröfver sig i underdånighet besvärat, att I vägrat hans Sons Calman Abrahams-sons inskrifvande vid Götheborgs Gymnasium, såsom mot gällande Författningar stridande; Och hafven I, uti på Nådig befallning af-gifvit utlåtande, i underdånighet anfört, att då så väl äldre Stad-ganden som Scholce Ordningen uti 3 Cap. 3, 5, 6 §: §: föreskrifva en rätt kunskap i Christendomen, och utöfning af dess pligter såsom första vilkoret för de rättigheter hvilka inskrifningen wid ett af Rikets publike Lärowerk medför, I funnit ensamt denna omständig-het ovilkorligt hindra antagandet af en odöpt Yngling vid Gymna-sium; hvartill kommer att Abrahamssons anhållan icke häller är att förena med de i afseende å främmande Religionsförvandter gällande Författningar, hvaribland Kungörelsen af den 31: sta Januarii 1781 som förbjuder det någon af främmande Religion må antagas i Rikets högre och lägre Embeten och Syslor; hvaraf blifver en följd att wid de så kallade Lärda Skolor, hvilkas egentliga syftemål är att dana skickelige Embetsmän icke andra Ynglingar än de som bekänna den rena Evangeliska Läran, men aldraminst de som ej äro Christne, kunna antagas.

Och som WI med afseende å hvad I sålunda anfört samt då på sätt Edert öfverklagade Utslag innehåller, Ynglingen Calman Abra-hamsson är, lika med en hwar annan, öppet att de offentliga föreläs-ningarne i Gymnasium afhöra, för godt funnit Edert i förevarade mål tagne beslut i Nåder gilla och fastställa, så gifwe WI Eder sådant till Svar och Sökandens efterrättelse i Nåder tillkänna.

CARL JOHAN.

Nils v. Rosenstein.

[KUNGL.] CIRCULAIRE ANG :DE HVAD SOM IAKTTA-GAS BÖR VID MEDDELANDET AF PASS TILL UTRIKES ORT FÖR JUDAR. TILL LANDSHÖFDINGARNE UTI [SJUTTON OLIKA LÄN].

[Dat. Stockholm 28 sept. 18182].

Hos Oss hafva Föreståndarne för Judiska Nationen i Stockholm, på anförde skäl, i underdånighet anhållit, det Oss i nåder täcktes tillåta, att vid meddelande af resepass till Utrikes ort för Judiska na-

’ Ecklesiastikexpeditionens registratur.

1 Kammarexpeditionens registratur.tionens medlemmar, deruti måtte få införas en bestämd tillåtelse till obehindrad återresa, i likhet med hvad för Våre öfrige undersåtare ägde rum, utan att en sådan rättighet, på sätt nu skall tillgå, behöfde särskildt sökas och vid Rikets gräns afbidas; Och hafve Wij till denna underdåniga ansökning i så måtto lemnat Vårt nådiga bifall, att Vij tillåtit, att de Judar, hvilka med nådigt tillstånd åtnjuta Svensk borgarerätt, måge, enär de erhålla pass till Utrikes ort, deruti jemväl erhålla tillåtelse till obehindrad återresa, i likhet med hvad för Svenska undersåtare i allmänhet äger rum; men i afseende på sådane af Judiska nationens medlemmar, hvilka endast i grund af Jude Reglementet den 27. Maj 1782, äro i riket bosatte och njuta skyddsrätt, hafve Wij i nåder förordnat att, i öfverensstämmelse med hvad Kongl. brefvet den 10. Mars 1807 för Judars resor inom Riket föreskrifver, vederbörande, vid meddelande af utrikes pass åt sådane Judar, väl skola äga rätt att uti passet meddela dem tillstånd att på samma pass till Riket återvända, men dervid der jemte pröfva, huru

lång tid för den resande erfordras för att komma utom rikets gräns, samt sådant i Passet införa; Åliggandes den Jude, som ett sådant Pass bekommit, att, vid återkomsten till riket, genast detsamma upp-visa för Vår närmaste Befallningshafvande eller militaire Befäl-hafvare, hvilken då bör, på enahanda sätt, pröfva huru lång tid som erfordras för den resande, att sig åter inställa å den ort, hvarest han är bosatt och sådant jemväl då å Passet anteckna. Hvilket Wij velat gifva Eder till underdånig efterrättelse och vederbörandes förstån-digande härmed i nåder tillkänna.

CARL JOHAN.

E. IV. Ehrenborg.

KONGL. MAJ: TS OCH RIKETS COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE ANGÅENDE LÄRO- OCH TJENSTEAR FÖR DEM AF JUDISKA NATIONEN, SOM ÅSTUNDA ATT KOMMA I UTÖFNING AF MINUT- ELLER GROSSHANDEL;

Gifwen Stockholm den 6 december 1819.

Wi, Abrah. N. Edelcrantz etc. Göre weterligt: Kongl. Maj: t har uti Nådig Skrifwelse af den 24 sistledne November behagat gifwa Kongl. Collegium tillkänna, att wid förekommen fråga om wilkoren för begagnandet af den handelsfrihet, som är härwarande Judar be-wiljad, det ej kunnat undfalla Kongl. Maj: ts Nådiga upmärksamhet, att, likmätigt det af Kongl. Collegium under den 27 Maji 1782, på Nådig befallning, utfärdade Reglemente, en hwar med Skyddsbref försedd Jude hittills warit berättigad, att utöfwa Gross- eller Minut-handel, utan att dertill hafwa banat sig wäg genom anwände Läro-och Tjenstår, på sätt i allmänhet är påbudet i anseende till dem, som åstunda idka handel för egen räkning; Och som Kongl. Maj: t, funnit

tionens medlemmar, deruti måtte få införas en bestämd tillåtelse till obehindrad återresa, i likhet med hvad för Våre öfrige undersåtare ägde rum, utan att en sådan rättighet, på sätt nu skall tillgå, behöfde särskildt sökas och vid Rikets gräns afbidas; Och hafve Wij till denna underdåniga ansökning i så måtto lemnat Vårt nådiga bifall, att Vij tillåtit, att de Judar, hvilka med nådigt tillstånd åtnjuta Svensk borgarerätt, måge, enär de erhålla pass till Utrikes ort, deruti jemväl erhålla tillåtelse till obehindrad återresa, i likhet med hvad för Svenska undersåtare i allmänhet äger rum; men i afseende på sådane af Judiska nationens medlemmar, hvilka endast i grund af Jude Reglementet den 27. Maj 1782, äro i riket bosatte och njuta skyddsrätt, hafve Wij i nåder förordnat att, i öfverensstämmelse med hvad Kongl. brefvet den 10. Mars 1807 för Judars resor inom Riket föreskrifver, vederbörande, vid meddelande af utrikes pass åt sådane Judar, väl skola äga rätt att uti passet meddela dem tillstånd att på samma pass till Riket återvända, men dervid der jemte pröfva, huru lång tid för den resande erfordras för att komma utom rikets gräns, samt sådant i Passet införa; Åliggandes den Jude, som ett sådant Pass bekommit, att, vid återkomsten till riket, genast detsamma upp-visa för Vår närmaste Befallningshafvande eller militaire Befäl-hafvare, hvilken då bör, på enahanda sätt, pröfva huru lång tid som erfordras för den resande, att sig åter inställa å den ort, hvarest han är bosatt och sådant jemväl då å Passet anteckna. Hvilket Wij velat gifva Eder till underdånig efterrättelse och vederbörandes förstån-digande härmed i nåder tillkänna.

CARL JOHAN.

E. IV. Ehrenborg.

KONGL. MAJ: TS OCH RIKETS COMMERCE-COLLEGII KUNGÖRELSE ANGÅENDE LÄRO- OCH TJENSTEAR FÖR DEM AF JUDISKA NATIONEN, SOM ÅSTUNDA ATT KOMMA I UTÖFNING AF MINUT- ELLER GROSSHANDEL;

Gifwen Stockholm den 6 december 1819.

Wi, Abrah. N. Edelcrantz etc. Göre weterligt: Kongl. Maj: t har uti Nådig Skrifwelse af den 24 sistledne November behagat gifwa Kongl. Collegium tillkänna, att wid förekommen fråga om wilkoren för begagnandet af den handelsfrihet, som är härwarande Judar be-wiljad, det ej kunnat undfalla Kongl. Maj: ts Nådiga

upmärksamhet, att, likmätigt det af Kongl. Collegium under den 27 Maji 1782, på Nådig befallning, utfärdade Reglemente, en hwar med Skyddsbref försedd Jude hittills warit berättigad, att utöfwa Gross- eller Minut-handel, utan att dertill hafwa banat sig wäg genom anwände Läro-och Tjenstår, på sätt i allmänhet är påbudet i anseende till dem, som åstunda idka handel för egen räkning; Och som Kongl. Maj: t, funnit

4. — Valentin, Urkunder till Judarnas historia.detta stadgande, hwarigenom Judiska Nationen således fått åtnjuta en förmån, som ej är andra Utlänningar eller ens Swenske män med-gifwen, icke kunna förenas med de grundsatser af billighet och rätt-wisa, som Kongl. Maj :t i Rikets Styrelse Sig föreskrifwit; så har Kongl. Maj: t pröfwat skäligt, att, med ändring af hwad samma Reglemente i denna del innehåller, i Nåder förordna, att hädanefter ej någon af Judiska Nationen må inkomma i utöfning af Gross- eller Minuthandel annorlunda, än efter uthållen Läro- och Tjenstetid i den ordning, som uti Författningarne är fastställd för hwarje annan sö-kande. Då någon ingår i Handelslära hos Handlande af nämnde Nation, bör inskrifning ske hos Magistraten, om lärotiden skall räknas Lärlingen till godo. För dem af Judiska Nationen, som redan blifwit i tjenst på handel antagne, må den Läro- och Tjenstetid beräknas, hwilken de, enligt bewis af så wäl Husbonden, som Nationens Äldste, befinnas hafwa å handel anwändt; dock skall ej någon af bemälte Nation wara tillåtet, att sig bosätta i andra Städer än dem, som för Judars etablering äro utsedde; Kommande i öfrigt hwad genom Kongl. Kungörelsen af den 31 Augusti 1815 är i afseende på Judiska Nationen stadgadt, att äfwen hädanefter tjena till underdånig efter-lefnad; hwilket Kongl. Collegium, på Nådig befallning, skolat till wederbörandes underdåniga efterrättelse kungöra.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. HAN-DELSHUSET MICHAÉLSON OCH BENEDICKS' SAMT WILH. BENEDICKS´ BESVÄR ÖVER VÄGRAT TILLSTAND ATT VID TAXERING RÄKNAS TILL GROSSHANDELS-

KLASSEN.

Dat. Stockholm 30 dec. 1819 *•].

Hos Oss hafwa Handelshuset Michaélson och Benedicks samt Handlanden Wilhelm Benedicks i underdånighet anfört beswär der-öfwer, att, sedan Stockholms Borgerskaps Taxeringsmän för Ut-skyldernes bestämmande till Staden wägrat Beswäranderne att från den Class Skattskyldige, hwilken utgöres af deras tros förwanter utaf Judiska Nationen, förflyttas till Grosshandels-Classen, öfwer-ståthållare Embetet, under den 10 Februarii 1817, lika med Magistra-ten, berörde åtgärd gillat.

Efter inhemtande af så wäl öfwerståthållare Embetets som Edert underdåniga utlåtande, hafwe WI detta mål förehaft: Och som WI, med afseende å det berömliga up förande Michaélson och Bröderne Benedicks under ett längre wistande här i Riket städse ådagalagt, under den 31 Junii 1811 i Nåder uptagit dem till Swenske undersåter med åtnjutande af enahanda fri och rättigheter, som Wåre öfrige detta stadgande, hwarigenom Judiska Nationen således fått åtnjuta en förmån, som ej är andra Utlänningar eller ens Swenske män med-gifwen, icke kunna förenas med de grundsatser af billighet och rätt-wisa, som Kongl. Maj :t i Rikets Styrelse Sig föreskrifwit; så har Kongl. Maj: t pröfwat skäligt, att, med ändring af hwad samma Reglemente i denna del innehåller, i Nåder förordna, att hädanefter ej någon af Judiska Nationen må inkomma i utöfning af Gross- eller Minuthandel annorlunda, än efter uthållen Läro- och Tjenstetid i den ordning, som uti Författningarne är fastställd för hwarje annan sö-kande. Då någon ingår i Handelslära hos Handlande af nämnde Nation, bör inskrifning ske hos Magistraten, om lärotiden skall räknas Lärlingen till godo. För dem af Judiska Nationen, som redan blifwit i tjenst på handel antagne, må den Läro- och Tjenstetid beräknas, hwilken de, enligt bewis af så wäl Husbonden, som Nationens Äldste, befinnas hafwa å handel anwändt; dock skall ej någon af bemälte Nation wara tillåtet, att sig bosätta i andra Städer än dem, som för Judars etablering äro utsedde; Kommande i öfrigt hwad genom Kongl. Kungörelsen af den 31 Augusti 1815 är i afseende på Judiska Nationen stadgadt, att äfwen hädanefter tjena till underdånig efter-lefnad; hwilket Kongl. Collegium, på Nådig befallning, skolat till wederbörandes underdåniga efterrättelse kungöra.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. HAN-DELSHUSET MICHAÉLSON OCH

BENEDICKS' SAMT WILH. BENEDICKS´ BESVÄR ÖVER VÄGRAT TILLSTAND ATT VID TAXERING RÄKNAS TILL GROSSHANDELS-

KLASSEN.

Dat. Stockholm 30 dec. 1819 *•].

Hos Oss hafwa Handelshuset Michaélson och Benedicks samt Handlanden Wilhelm Benedicks i underdånighet anfört beswär der-öfwer, att, sedan Stockholms Borgerskaps Taxeringsmän för Ut-skyldernes bestämmande till Staden wägrat Beswäranderne att från den Class Skattskyldige, hwilken utgöres af deras tros förwanter utaf Judiska Nationen, förflyttas till Grosshandels-Classen, öfwer-ståthållare Embetet, under den 10 Februarii 1817, lika med Magistra-ten, berörde åtgärd gillat.

Efter inhemtande af så wäl öfwerståthållare Embetets som Edert underdåniga utlåtande, hafwe WI detta mål förehaft: Och som WI, med afseende å det berömliga up förande Michaélson och Bröderne Benedicks under ett längre wistande här i Riket städse ådagalagt, under den 31 Junii 1811 i Nåder uptagit dem till Swenske undersåter med åtnjutande af enahanda fri och rättigheter, som Wåre öfrigeundersåter, utom den att såsom Borgare, wälja eller wäljas till Riks-dagsmän, samt WI ytterligare den 4 Maji 1814 i Nåder förklarat dem berättigade alt winna burskap på Grosshandel i Stockholm; alltså och då Beswärandeme följakteligen böra betraktas lika med andre Sweiiske undersåter af Främmande Troslära, som undfått Burskap i egenskap af Grosshandlare, finne WI i Nåder det icke böra betagas Grosshandlarne Michaélsson & Benedicks samt Wilhelm Benedicks att i Taxerings-längderne för utsky[l]derne till Stockholms stad uti Grosshandels-Classen förflyttas.

CARL JOHAN.

C. Klintberg.

[UR] KUNGL. MAJ: TS FÖRNYADE NÅDIGA FÖRORDNING TILL FÖREKOMMANDE AF LURENDRÄGERI OCH TULL-

FÖRSNILLNING.

Gifwen Stockholms Slott den 12 Februarii 1820,'

I Art. § 11.

Det answar å Lurendrägeri- och Tullförsnillningsbrott, som således är i allmänhet stadgadt, skall i nedannämnde fall ökas, på sätt som följer:

Mom. 2. Den af Judiska Nationen, som ej wunnit Swensk Borgare-rätt, skall, ehwad han är i Swerige född eller hit inflyttat, för alltid förwisas Riket, då han blifwit förwunnen om Lurendrägeri- eller Tullförsnillningsbrott, och den förbrutna waran stiger i wärde till 400 R: d. eller deröfwer.

Om någon af nämnda Nation, sedan han en gång blifwit dömd för Lurendrägeri eller Tullförsnillning af waror under 400 R:d, å nvo med sådant brott beträdes, och waruwärdet då upgår til 50 R: d., eller deröfwer, skall förbrytaren, derest han ej erhållit Swensk Borgarerätt, wara förfallen til det i detta moment här ofwan stadgade answar.1

CARL JOHAN.

C. Klintberg.

1 Denna förordning ersattes den 23 jan. 1825 av en ny, i vilken judar, som ej tillerkänts svensk medborgarrätt, jämställdes med vanliga utlänningar, en bestämmelse, som sedan går igen ej blott i de mot olovlig in- och utförsel utfärdade förordningarna av den 9 nov. 1S30 och 12 dec. 1S35 utan även i den av den 22 dec. 1841, en först genom tullstadgan av den 7 dec. 1860, kap. 7, upphävd författning. undersåter, utom den att såsom Borgare, wälja eller wäljas till Riks-dagsmän, samt WI ytterligare den 4 Maji 1814 i Nåder förklarat dem berättigade alt winna burskap på Grosshandel i Stockholm; alltså och då Beswärandeme följakteligen böra betraktas lika med

andre Sweiiske undersåter af Främmande Troslära, som undfått Burskap i egenskap af Grosshandlare, finne WI i Nåder det icke böra betagas Grosshandlarne Michaélsson & Benedicks samt Wilhelm Benedicks att i Taxerings-längderne för utsky[l]derne till Stockholms stad uti Grosshandels-Classen förflyttas.

CARL JOHAN.

C. Klintberg.

[UR] KUNGL. MAJ: TS FÖRNYADE NÅDIGA FÖRORDNING TILL FÖREKOMMANDE AF LURENDRÄGERI OCH TULL-

FÖRSNILLNING.

Gifwen Stockholms Slott den 12 Februarii 1820,'

I Art. § 11.

Det answar å Lurendrägeri- och Tullförsnillningsbrott, som således är i allmänhet stadgadt, skall i nedannämnde fall ökas, på sätt som följer:

Mom. 2. Den af Judiska Nationen, som ej wunnit Swensk Borgare-rätt, skall, ehwad han är i Swerige född eller hit inflyttat, för alltid förwisas Riket, då han blifwit förwunnen om Lurendrägeri- eller Tullförsnillningsbrott, och den förbrutna waran stiger i wärde till 400 R: d. eller deröfwer.

Om någon af nämnda Nation, sedan han en gång blifwit dömd för Lurendrägeri eller Tullförsnillning af waror under 400 R:d, å nvo med sådant brott beträdes, och waruwärdet då upgår til 50 R: d., eller deröfwer, skall förbrytaren, derest han ej erhållit Swensk Borgarerätt, wara förfallen til det i detta moment här ofwan stadgade answar.1

CARL JOHAN.

C. Klintberg.

1 Denna förordning ersattes den 23 jan. 1825 av en ny, i vilken judar, som ej tillerkänts svensk medborgarrätt, jämställdes med vanliga utlänningar, en bestämmelse, som sedan går igen ej blott i de mot olovlig in- och utförsel utfärdade förordningarna av den 9 nov. 1S30 och 12 dec. 1S35 utan även i den av den 22 dec. 1841, en först genom tullstadgan av den 7 dec. 1860, kap. 7, upphävd författning. [KUNGL. BREV] TILL COMMERCE COLLEGIUM AN-GÅENDE HANDELS SOCIETETENS I CARLSCRONA GE-NOM DESS ORDFÖRANDE KURSELL ANFÖRDE UND: BESWÄR ÖFVER MAGISTRATENS DERSTÄDES GIFNE RESOLUTION AF DEN I:STE DECEMBER 18x9 [ENLIGT HVILKEN BRÖDERNA PHILIP FÖRKLARATS BERÄTTI-GADE ATT BLIVA ÖRETALSBORGARE.

Stockholm 31 jan. 18211].

Hos Oss har Handels Societeten i Carlscrona genom dess Ord fö-rande B. I. Kursell, Beswär i underdånighet anfört deröfwer, att, sedan i anledning af Fabriksidkaren af Judiska Nationen Fabian Philips samt Judiska Handlanderne Aron Philips, Emanuel Philips och Joseph Philips hos Magistraten i nämnde Stad gjorde anhållan att, i grund af wåre Nådiga Resolutioner den 2:dre Februari 1819 som tillägga dem Swensk medborgarerätt med alla de fri och rättig-heter, Swenska undersåtare i allmänhet tillkomma blifwa till handels idkande i likhet med Carlscrona Stads öfrige handlande såsom öretals borgare antagne, Magistraten derstädes, medelst Resolution af den 19 Maij 1819 sig utlåtit, att ehuru sökanderne icke undergått den i Kongl. Reglementet den 19: de December 1734 föreskrifne handels Examen likwäl och som den af dem begärde widsträcktare handelsrätt endast wore ett utwidgande af den handelsfrihet de förut innehade och hwilken de under en tid af fyratio år, som de i Carlscrona idkat nipperhandel, utöfwat, hwarunder de haft tillräckelig tid förwärfwa sig de insigter som för en widsträcktare handelsrörelse kunde tarf-was; alltså och då å ena sidan wåre för sökanderne utfärdade Nådiga Resolutioner icke föreskrifwa att sökanderne skulle wara bundne till wissa former för att komma i åtnjutande af Swensk Medborgarerätt, den WI, utan all inskränkning dem i Nåder tillerkänt och å den andra Kongl. Brefwen den 26:te

April 1771 och den 15 Julii 1803 för-klarade, att Allmänna Handels Reglementet icke kunde lämpas till de Städer, der handeln är oseparerad, hwilket med Carlscrona inträf-fade, ansåge Magistraten det af handels Societeten upgifne willkor, att sökanderne endast genom undergående af handelsexamen kunde erhålla bifall å deras gjorde ansökning, wara olämpligt, hwarföre och med anledning, så wäl af ofwan anförde författningar, som ock af Wåre meddeldte Nådiga Resolutioner den 2 Februari 1819 Magistra-ten tillåtit Fabriksidkaren Fabian Philip samt handlanderne Aron Emanuel och Joseph Philip för att komma i lika förhållande med infödde Swenske undersåtare att få aflägga den hwarje handlande i Carlscrona ålagde tro- huldhets-´ och Borgare Eden, på det de seder-mera i likhet med Stadens öfrige på in och utrikes handel antagne handlande måtte kunna påföras lämpligt öretal I uppå handels Socie-tetens häröfwer anförde beswär, genom Utslag den 1 December 1819 gillat det beslut Magistraten i ofvannämnde del af målet fattat; der-uti ändring i underdånighet sökes.

Sedan I häröfwer inkommit med underdånigt utlåtande och under-dåniga påminnelser deremot blifwit afgifne, hafwe Wi detta beswärs-mål Oss föredraga låtit men icke funnit någre gällande skäl anförde, hwilka kunnat föranleda till ändring uti Edert ofwanberörde mecl Magistratens beslut instämmande utslag, hwarföre Wi pröfwat skä-ligt detsamma i Nåder fastställa.

CARL JOHAN.

J. J. Fredenstam.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. TOLK-NING AV JUDEREGLEMENTETS § 7.

Dat. Stockholm 8 juni 1821 1].

WI hafve i Nåder låtit Oss föredragas Edert, efter vederbörandes hörande, den 21 sistlidne Mars, afgifne underdåniga utlåtande öfver de besvär Glas Sliparne A. Spolander och Peter Fredrik Möller i underdånighet anfört deröfver att I, uppå ansökning af Hustru Re-gina Jacobsson, genom Protocolls Utdrag af den 10. October sist-lidet år, förklarat Eder icke finna något hinder för henne att här i Staden idka ritning och slipning af alla sorter glas; deruti ändring i underdånighet sökt blifvit; och som ritning och slipning af glas icke är någon serskild borgerlig handtering utan en fri konstslöjd, den en hvar, utan föregånget tillstånd äger idka, och hvilken följacktligen, enligt 7. § af Reglementet för Judiska Nationen af den 27 Maji 1782, äfven får af Judar utöfwas, altså, och enär uplyst blifvit, att Hustru Jacobssons Man är med skyddsbref försedd, hafve WI i Nåder pröfvat skäligt att, med afslag å de underdåniga besvären, Edert öfverklagade beslut gilla och stadfästa, hvilket Eder till svar samt vederbörandes underdåniga efterrättelse, härmed i Nåder tillkänna-gifwes.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

1 Kommerskollegiets arkiv. tetens häröfwer anförde beswär, genom Utslag den 1 December 1819 gillat det beslut Magistraten i ofvannämnde del af målet fattat; der-uti ändring i underdånighet sökes.

Sedan I häröfwer inkommit med underdånigt utlåtande och under-dåniga påminnelser deremot blifwit afgifne, hafwe Wi detta beswärs-mål Oss föredraga låtit men icke funnit någre gällande skäl anförde, hwilka kunnat föranleda till ändring uti Edert ofwanberörde mecl Magistratens beslut instämmande utslag, hwarföre Wi pröfwat skä-ligt detsamma i Nåder fastställa.

CARL JOHAN.

J. J. Fredenstam.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. TOLK-NING AV JUDEREGLEMENTETS § 7.

Dat. Stockholm 8 juni 1821 1].

WI hafve i Nåder låtit Oss föredragas Edert, efter vederbörandes hörande, den 21 sistlidne Mars, afgifne underdåniga utlåtande öfver de besvär Glas Sliparne A. Spolander och Peter Fredrik Möller i underdånighet anfört deröfver att I, uppå ansökning af Hustru Re-gina Jacobsson, genom Protocolls Utdrag af den 10. October

sist-lidet år, förklarat Eder icke finna något hinder för henne att här i Staden idka ritning och slipning af alla sorter glas; deruti ändring i underdånighet sökt blifvit; och som ritning och slipning af glas icke är någon serskild borgerlig handtering utan en fri konstslöjd, den en hvar, utan föregånget tillstånd äger idka, och hvilken följacktligen, enligt 7. § af Reglementet för Judiska Nationen af den 27 Maji 1782, äfven får af Judar utöfwas, altså, och enär uplyst blifvit, att Hustru Jacobssons Man är med skyddsbref försedd, hafve WI i Nåder pröfvat skäligt att, med afslag å de underdåniga besvären, Edert öfverklagade beslut gilla och stadfästa, hvilket Eder till svar samt vederbörandes underdåniga efterrättelse, härmed i Nåder tillkänna-gifwes.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

1 Kommerskollegiets arkiv. [KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. RÄT-TIGHET FÖR TILL SVENSKA UNDERSÅTAR UPPTAGNA JUDARS BARN ATT IDKA FABRIKSRÖRELSE UTAN

SKYDDSBREV.

Dat. Stockholm 25 okt. 1821 1].

Med anledning af Grosshandlaren af Judiske Nationen David Lamms hos Eder gjorde anhållan, att, i anseende till hans annalkande ålderdom och minskade krafter, de af honom innehafde rättigheter att idka fabriksrörelse i Stockholm, måtte få öfverlåtas åt hans i hufvudstaden födde och uppfödde söner Pierre D. och Leopold D. Lamm, hvilka ej allenast fullgjort den Svenske medborgares söner åliggande beväringsskvldigheten, utan ock, uti den i författningarne föreskrifne ordning, tjent och lärt å fabrikshandtering, hafven I underdånigt hemstält, om icke, enär sökanden den 21. September 1813, erhållit Nådigt tillstånd att vara Svensk undersåte med till-godonjutande af de dermed förenade fri- och rättigheter, hans söner, Pierre D. och Leopold D. Lamm, måga utan att behöfva förse sig med Skyddsbref, få drifva fabriksrörelse. Och vilje Wi, som funnit stadgandet uti 1782 års reglemente om skyddsbrefs anskaffande så-som vilkor för medlemmar af Judiska nationen, att för egen räkning idka fabriksrörelse, ej böra tillämpas på sådane judar, hvilkas fäder blifvit till Svenske undersåter i Nåder upptagne och med enahanda fri- och rättigheter som andre Svenske medborgare, hugnade, i följd häraf hafva i Nåder förklarat, att det icke kan förmenas Pierre D. och Leopold D. Lamm, att utan skyldighet till skyddsbrefs anskaf-fande, härstädes drifva ifrågavarande fabriksrörelse, enär de behö-rigen iagttaga, hvad i dylika fall är för infödde Svenskar föreskrifvét.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. TILL-LÅTELSE FÖR SALOMON OCH SAMUEL PHILIP, BÅDA SÖNER TILL SVENSK UNDERSÅTE, ATT EFTER UNDER-GÄNGEN HANDELSEXAMEN ERHÅLLA BURSKAP I KARLSKRONA TILL IDKANDE AV IN- OCH UTRIKES

HANDEL.

Dat. Stockholm 30 juli 1823 2].

Sedan I genom Utslag af den 2: e September nästlidit år, med ändring af Magistratens i Carlskrona, den 27: de förutgångne Mars, gifne Resolution förklarat det icke kunna emot 5. §. i det för Judiska

1 Kommerskollegiets arkiv.

- Handels- och finansexpeditionens registratur. [KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. RÄT-TIGHET FÖR TILL SVENSKA UNDERSÅTAR UPPTAGNA JUDARS BARN ATT IDKA FABRIKSRÖRELSE UTAN

SKYDDSBREV.

Dat. Stockholm 25 okt. 1821 1].

Med anledning af Grosshandlaren af Judiske Nationen David Lamms hos Eder gjorde anhållan, att, i anseende till hans annalkande ålderdom och minskade krafter, de af honom innehafde rättigheter att idka fabriksrörelse i Stockholm, måtte få öfverlåtas åt hans i hufvudstaden födde och uppfödde söner Pierre D. och Leopold D. Lamm, hvilka ej allenast fullgjort den Svenske medborgares söner åliggande beväringsskvldigheten, utan ock, uti den i författningarne föreskrifne ordning, tjent och lärt å fabrikshandtering, hafven I underdånigt hemstält, om icke, enär sökanden den 21. September 1813, erhållit Nådigt tillstånd att vara Svensk undersåte med till-godonjutande af de dermed förenade fri- och rättigheter, hans söner, Pierre D. och Leopold D. Lamm, måga utan att behöfva förse sig med Skyddsbref, få drifva fabriksrörelse. Och vilje Wi, som funnit stadgandet uti 1782 års reglemente om skyddsbrefs anskaffande så-som vilkor för medlemmar af Judiska nationen, att för egen räkning idka fabriksrörelse, ej böra tillämpas på sådane judar, hvilkas fäder blifvit till Svenske undersåter i Nåder upptagne och med enahanda fri- och rättigheter som andre Svenske medborgare, hugnade, i följd häraf hafva i Nåder förklarat, att det icke kan förmenas Pierre D. och Leopold D. Lamm, att utan skyldighet till skyddsbrefs anskaf-fande, härstädes drifva ifrågavarande fabriksrörelse, enär de behö-rigen iagttaga, hvad i dylika fall är för infödde Svenskar föreskrifvét.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

[KUNGL. BREV TILL KOMMERSKOLLEGIET ANG. TILL-LÅTELSE FÖR SALOMON OCH SAMUEL PHILIP, BÅDA SÖNER TILL SVENSK UNDERSÅTE, ATT EFTER UNDER-GÄNGEN HANDELSEXAMEN ERHÅLLA BURSKAP I KARLSKRONA TILL IDKANDE AV IN- OCH UTRIKES

HANDEL.

Dat. Stockholm 30 juli 1823 2].

Sedan I genom Utslag af den 2: e September nästlidit år, med ändring af Magistratens i Carlskrona, den 27: de förutgångne Mars, gifne Resolution förklarat det icke kunna emot 5. §. i det för Judiska

1 Kommerskollegiets arkiv.

- Handels- och finansexpeditionens registratur.Nationen utfärdade Reglemente af den 27: de Maji 1782 medgifvas Handels-bokhållarne af berörde Nation Salomon och Samuel Philip att i Carlskrona undergå handels-examen till vinnande af borgare rätt därstädes; så hafva bemälde Salomon och Samuel Philip sig här-öfver hos Oss i underdånighet besvärat och hufvudsakligen under åberopande af Wår Nådiga Resolution den 9. Februarii 1819, hvar-igenom Besvärandernes fader Emanuel Philip erhållit Svensk med-borgarerätt, i underdånighet anhållit, det Oss i Nåder måtte täckas, med uphäfvande af Edert Utslag, tillåta Besvärandeme att inför Handels-Societeten i Carlscrona undergå handels-examen och der-efter i nämnde stad vinna burskap till idkande af in- och utrikes handel.

Dessa underdåniga besvär tillika med Edert, efter wederbörandes hörande, deröfver afgifva underdåniga utlåtande af den 4:e sist-lidne Mars hafve WI i Nådigt öfvervägande tagit: och ehuru WI funnit Edert öfverklagade Utslag lagligen grundadt enär den af Besvaranderne åberopade Nådiga Resolution af den 2. Februarii 1819 bör anses gällande endast för Emanuel Philip personligen, hafve WI likväl, med afseende å härvid förekomne skäl och omständig-heter, af serskild gunst och nåd velat bifalla, det må Salomon och Samuel Philip efter undergången handels-examen, undfå det sökta burskapet i Carlskrona å in- och utrikes handel.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

TILL ÖFWER-STÅTHÅLLAREN, OM UPGIFTER TILL TABELL-COMMISSIONEN, RÖRANDE I HUFWUDSTADEN BOSATTE PERSONER AF FRÄMMANDE RELIGION SLÄRA. (TILL LANDSHÖFDINGARNE I GÖTHEBORGS OCH BO-HUS-, I ÖSTERGÖTHLANDS, SAMT I BLEKINGE LÄN: OM ENAHANDA FÖRESKRIFT I AFSEENDE PÅ STÄ-DERNE GÖTHEBORG, NORRKÖPING OCH

CARLSCRONA) Stockholm den 19 Januarii 1825.

I anledning af Tabell-Commissionens för winnande af nödige up-gifter rörande de här i hufwudstaden (i staden N.) bosatte personer af främmande religions-lära, derom gjorde underdåniga hemställan och förslag, wele Wi härmed hafwa Eder i Nåder anbefallt, att ifrån Pastorerne för härstädes (derstädes) befintlige församlingar af främ-mande religion, äfwensom från Judarnes härwarande (derwarande) äldste infordra, samt till Tabell-Commissionen insända förtekningar för hwarje år, som till man- och qwin-kön särskilt böra innehålla: 1: o Antalet födde ägta eller oägta barn. 2:0 Huru många af dem dödt under ett års ålder, ägta och oäkta särskilt. 3:0 Antalet af Nationen utfärdade Reglemente af den 27: de Maji 1782 medgifvas Handels-bokhållarne af berörde Nation Salomon och Samuel Philip att i Carlskrona undergå handels-examen till vinnande af borgare rätt därstädes; så hafva bemälde Salomon och Samuel Philip sig här-öfver hos Oss i underdånighet besvärat och hufvudsakligen under åberopande af Wår Nådiga Resolution den 9. Februarii 1819, hvar-igenom Besvärandernes fader Emanuel Philip erhållit Svensk med-borgarerätt, i underdånighet anhållit, det Oss i Nåder måtte täckas, med uphäfvande af Edert Utslag, tillåta Besvärandeme att inför Handels-Societeten i Carlscrona undergå handels-examen och der-efter i nämnde stad vinna burskap till idkande af in- och utrikes handel.

Dessa underdåniga besvär tillika med Edert, efter wederbörandes hörande, deröfver afgifva underdåniga utlåtande af den 4:e sist-lidne Mars hafve WI i Nådigt öfvervägande tagit: och ehuru WI funnit Edert öfverklagade Utslag lagligen grundadt enär den af Besväranderne åberopade Nådiga Resolution af den 2. Februarii 1819 bör anses gällande endast för Emanuel Philip personligen, hafve WI likväl, med afseende å härvid förekomne skäl och omständig-heter, af serskild gunst och nåd velat bifalla, det må Salomon och Samuel Philip efter undergången handels-examen, undfå det sökta burskapet i Carlskrona å in- och utrikes handel.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

TILL ÖFWER-STÅTHÅLLAREN, OM UPGIFTER TILL TABELL-COMMISSIONEN, RÖRANDE I HUFWUDSTADEN BOSATTE PERSONER AF FRÄMMANDE RELIGION SLÄRA. (TILL LANDSHÖFDINGARNE I GÖTHEBORGS OCH BO-HUS-, I ÖSTERGÖTHLANDS, SAMT I BLEKINGE LÄN: OM ENAHANDA FÖRESKRIFT I AFSEENDE PÅ STÄ-DERNE GÖTHEBORG, NORRKÖPING OCH CARLSCRONA) Stockholm den 19 Januarii 1825.

I anledning af Tabell-Commissionens för winnande af nödige up-gifter rörande de här i hufwudstaden (i staden N.) bosatte personer af främmande religions-lära, derom gjorde underdåniga hemställan och förslag, wele Wi härmed hafwa Eder i Nåder anbefallt, att ifrån Pastorerne för härstädes (derstädes) befintlige församlingar af främ-mande religion, äfwensom från Judarnes härwarande (derwarande) äldste infordra, samt till Tabell-Commissionen insända förtekningar för hwarje år, som till man- och qwin-kön särskilt böra innehålla: 1: o Antalet födde ägta eller oägta barn. 2:0 Huru många af dem dödt under ett års ålder, ägta och oäkta särskilt. 3:0 Antalet aföfrige inom året döde personer, deras ålder, och huru många ibland dem tillhört antingen det gifta ståndet, enklings- eller enkoståndet. 4: o De dödas antal i hwardera månaden af året. 5: 0 Dödsorsaken, så wida den af olyckshändelser eller egen åtgärd warit föranledd. 6: o Beloppet af ingångne ägtenskap, med särskild antekning, i fall sådane afslutats emellan enkling och ogift, ogift och enka, eller emel-lan enkling och enka; samt 7: o Upgift å uplöste ägtenskap, huru många genom mannens, genom hustruns eller ock igenom begge makames död.

CARL JOHAN.

M. G. Dcinckwardt.

kongl. maj:ts nådiga skrifwelse till com-

MERCE-COLLEGIUM, I ANLEDNING AF ANFÖRDE UN-DERDÄNIGA BESWÄR ÖFWER COLLEGII UTSLAG I FRÄGA OM TILLÄMPNINGEN AF FÖRFATTNINGARNE, RÖRANDE JUDARS BURSKAPS-RÄTT.

[Dat. Stockholm 4 maj 1827].

Hos Oss hafwa deputerade för Stockholms grosshandels-societet och skepps-rederier i underdånighet anfört beswär deröfwer, att I, i anledning af Handels-bokhållaren af Judiska nationen Adolf D. Lamms ansökning, att utan skyddsbrefs anskaffande undfå hurskap till idkande af grosshandel här i staden, med ändring af stadens magistrats resolution af den 1 Februari förlidet år, medelst utslag af den 6 derpåföljande April förklarat, att som Wårt Nådiga bref af den 25 October 1821 förmår, det stadgandet uti 1782 års Jude-reglemente om skyddsbrefs anskaffande, såsom wilkor för medlem-mar af Judiska nationen att för egen räkning idka fabriks-rörelse, ej bör tillämpas på sådane Judar, hwilkas fäder blifwit till Sweriges undersåter i Nåder upptagne och med enahanda fri- och rättigheter som andre swenske medborgare hugnade, alltså och då Handels-bok-hållaren Lamms fader, Grosshandlaren här i staden David Lamm, den 21 September 1813 blifwit i Nåder upptagen till swensk undersåte, funnen I, wid detta förhållande och enär bemälde Handels-bokhål-lare tillika styrkte, att han med ett godt loford lärt och tjent i gross-handel den uti författningarne föreskrifne tid af 12 år, skäligt, att, med tillämpning af hwad i högstberörde Nådiga bref är förordnadt, tillåta Adolf D. Lamm att, utan skyddsbrefs anskaffande, erhålla burskap här i staden till idkande af grosshandel; deruti förbemälde deputerade nu i underdånighet sökte ändring och hwaröfwer I under den 2 October förlidet år, med underdånigt utlåtande inkommit.

Wid föredragning af detta beswärsmål hafwe Wi för godt funnit, att i öfwerensstämmelse med hwad Wårt Nådiga bref, af den 30 Juli 1823 innehåller, i Nåder förklara, att de Kongl. resolutioner, öfrige inom året döde personer, deras ålder, och huru många ibland dem tillhört antingen det gifta ståndet, enklings- eller enkoståndet. 4: o De dödas antal i hwardera månaden af året. 5: 0 Dödsorsaken, så wida den af olyckshändelser eller egen åtgärd warit föranledd. 6: o Beloppet af ingångne ägtenskap, med särskild antekning, i fall sådane afslutats emellan enkling och ogift, ogift och enka, eller emel-lan enkling och enka; samt 7: o Upgift å uplöste ägtenskap, huru många genom mannens, genom hustruns eller ock igenom begge makames död.

CARL JOHAN.

M. G. Dcinckwardt.

kongl. maj:ts nådiga skrifwelse till com-

MERCE-COLLEGIUM, I ANLEDNING AF ANFÖRDE UN-DERDÄNIGA BESWÄR ÖFWER COLLEGII UTSLAG I FRÄGA OM TILLÄMPNINGEN AF FÖRFATTNINGARNE, RÖRANDE JUDARS BURSKAPS-RÄTT.

[Dat. Stockholm 4 maj 1827].

Hos Oss hafwa deputerade för Stockholms grosshandels-societet och skepps-rederier i underdånighet anfört beswär deröfwer, att I, i anledning af Handels-bokhållaren af Judiska nationen Adolf D. Lamms ansökning, att utan skyddsbrefs anskaffande undfå hurskap till idkande af grosshandel här i staden, med ändring af stadens magistrats resolution af den 1 Februari förlidet år, medelst utslag af den 6 derpåföljande April förklarat, att som Wårt Nådiga bref af den 25 October 1821 förmår, det stadgandet uti 1782 års Jude-reglemente om skyddsbrefs anskaffande, såsom wilkor för medlem-mar af Judiska nationen att för egen räkning idka fabriks-rörelse, ej bör tillämpas på sådane Judar, hwilkas fäder blifwit till Sweriges undersåter i Nåder upptagne och med enahanda fri- och rättigheter som andre swenske medborgare hugnade, alltså och då Handels-bok-hållaren Lamms fader, Grosshandlaren här i staden David Lamm, den 21 September 1813 blifwit i Nåder upptagen till swensk undersåte, funnen I, wid detta förhållande och enär bemälde Handels-bokhål-lare tillika styrkte, att han med ett godt loford lärt och tjent i gross-handel den uti författningarne föreskrifne tid af 12 år, skäligt, att, med tillämpning af hwad i högstberörde Nådiga bref är förordnadt, tillåta Adolf D. Lamm att, utan skyddsbrefs anskaffande, erhålla burskap här i staden till idkande af grosshandel; deruti förbemälde deputerade nu i underdånighet sökte ändring och hwaröfwer I under den 2 October förlidet år, med underdånigt utlåtande inkommit.

Wid föredragning af detta beswärsmål hafwe Wi för godt funnit, att i öfwerensstämmelse med hwad Wårt Nådiga bref, af den 30 Juli 1823 innehåller, i Nåder förklara, att de Kongl. resolutioner,hwarigenom Judar redan blifwit eller framdeles blifwa till swenske undersåtare upptagne, äro gällande endast personligen för den, som en sådan resolution erhållit, så framt icke barn och efterkommande äro i sjelfwa resolutionen uttryckligen nämnde, samt på sådan grund Edert öfwerklagade utslag ogillat. Men som handels-betjenten Adolf Lamm tjent i grosshandel den i författningarne föreskrifna tid och företett bewis om godt uppförande, så hafwe Wi af gunst och nåd bewiljat burskap för honom å grosshandel i Stockholm.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

[HÖGSTA DOMSTOLENS UTSLAG ANG. OMTVISTAD TOLKNING AV JUDEREGLEMENTETS ARVSRÄTTSBF.-

STÄMMELSER.

Dat. 13 maj 18281].

Kongl. Maj: ts

Dom uti den till Kongl: Maj: ts öfverseende ifrån Dess och Rikets Götha Hof Rätt, genom ordentligt sökande, inkomne sak, angående den klagan handlanderne af Judiska Nationen L. E. Magnus och Aron Magnusson i underdånighet fört deröfver, att sedan, till följd af Rådstufvu Rättens i Götheborg af Hof Rätten fastställde Beslut, Sökandeme till Rådstufvu Rätten inlemnat Bouptekningar efter deras aflidne hustrur Gethilda Magnus och Fredrica Magnusson, men Rådstufvu Rätten derefter, genom Ut-slag den 19 Maji 1827, förklarat, att då de af Sökandeme före-tedde Bouptekningar uptogo blott den egendom, hvilken, efter Sökandernes förmenande, vid hustrurnas dödsfall dem enskildt tillhört, funne Rådstufvu Rätten, samma Bouptekningar icke kunna för lagliga anses, hvadan Sökandeme ålades att, vid vite af Tio Rd. för dem hvardera, inom en månad derefter hafva förrättat och i 2: ne Exemplar till Rådstufvu Rätten inlemnat sådane Bouptekningar efter deras hustrur, som Lag förmådde, och hvilka således borde uptaga all vid dödsfallen uti Boen be-fintlig Egendom, äfvensom quitto för de vid dylika förrättningar vanlige afgifter; Så har Hof Rätten, medelst Utslag den 26 der-påföljde November Rådstufvu Rättens berörde Beslut, fastställt, med förklarande, att Sökandeme inom En månad efter Hof Rättens Utslags datum, borde vid den påföljd Rådstufvu Rätten föreskrifvit, fullgöra samma Rätts meddeldte föreläggande; Der-uti ändring blifvit i underdånighet sökt; med Kongl: Maj: ts Högste Domstol besluten; Gifven Stockholms Slott den 13 Maji 1828. hwarigenom Judar redan blifwit eller framdeles blifwa till swenske undersåtare upptagne, äro gällande endast personligen för den, som en sådan resolution erhållit, så framt icke barn och efterkommande äro i sjelfwa resolutionen uttryckligen nämnde, samt på sådan grund Edert öfwerklagade utslag ogillat. Men som handels-betjenten Adolf Lamm tjent i grosshandel den i författningarne föreskrifna tid och företett bewis om godt uppförande, så hafwe Wi af gunst och nåd bewiljat burskap för honom å grosshandel i Stockholm.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

[HÖGSTA DOMSTOLENS UTSLAG ANG. OMTVISTAD TOLKNING AV JUDEREGLEMENTETS ARVSRÄTTSBF.-

STÄMMELSER.

Dat. 13 maj 18281].

Kongl. Maj: ts

Dom uti den till Kongl: Maj: ts öfverseende ifrån Dess och Rikets Götha Hof Rätt, genom ordentligt sökande, inkomne sak, angående den klagan handlanderne af Judiska Nationen L. E. Magnus och Aron Magnusson i

underdånighet fört deröfver, att sedan, till följd af Rådstufvu Rättens i Götheborg af Hof Rätten fastställde Beslut, Sökandeme till Rådstufvu Rätten inlemnat Bouptekningar efter deras aflidne hustrur Gethilda Magnus och Fredrica Magnusson, men Rådstufvu Rätten derefter, genom Ut-slag den 19 Maji 1827, förklarat, att då de af Sökandeme före-tedde Bouptekningar uptogo blott den egendom, hvilken, efter Sökandernes förmenande, vid hustrurnas dödsfall dem enskildt tillhört, funne Rådstufvu Rätten, samma Bouptekningar icke kunna för lagliga anses, hvadan Sökandeme ålades att, vid vite af Tio Rd. för dem hvardera, inom en månad derefter hafva förrättat och i 2: ne Exemplar till Rådstufvu Rätten inlemnat sådane Bouptekningar efter deras hustrur, som Lag förmådde, och hvilka således borde uptaga all vid dödsfallen uti Boen be-fintlig Egendom, äfvensom quitto för de vid dylika förrättningar vanlige afgifter; Så har Hof Rätten, medelst Utslag den 26 der-påföljde November Rådstufvu Rättens berörde Beslut, fastställt, med förklarande, att Sökandeme inom En månad efter Hof Rättens Utslags datum, borde vid den påföljd Rådstufvu Rätten föreskrifvit, fullgöra samma Rätts meddeldte föreläggande; Der-uti ändring blifvit i underdånighet sökt; med Kongl: Maj: ts Högste Domstol besluten; Gifven Stockholms Slott den 13 Maji 1828.Kongl. Maj: t har i Nåder låtit Sig föredragas de till detta mål hörande handlingar; Och alldenstund uti 30 §. af Kongl. Maj :ts och Rikets Commerce Collegii Reglemente för dem af Judiska Nationen, som vilja hit i Riket inflytta och sig här nedsätta, stadgas, att alla tvister, som uti Judarnas arfssaker upkomma, skola vid deras egen Rabbiner-Rätt och ej annorstädes upptagas och afgöras, samt deraf följer att Svenska Arfs Lagarne icke äro gällande för nyssnämnde Nation, hvilken har sin egen Lagstiftning; fördenskull och emedan Sökanderne, under utförandet af nu förevarande mål påstått, och genom företeende af handlingar, hvilkas trovärdighet icke är ifråga-satt, styrkt att, enligt Judiska Lagstiftningen, hustru icke eger del i Mannens bo, och således uti Judiska Sterbhus icke int1¯äffar hvad som uti Svenska Sterbhus i allmänhet förutsättes, nemnligen att Man och Hustru med Hvarandra ega gemensamt Bo med ömsesidig Gifto Rätt; Alltså och då på sådan grund Lagens stadgande i 9 Cap. 1 §. Ärfda Balken icke bör tillämpas, så att den efterlefvande Mannen vore skyldig att äfven upptekna sin egendom, hvaruti Hustrun icke egt någon delaktighet, och hvilken alltså ej kan under den i Nyss-berörde Reglementes 27 §. nyttjade benämning: den dödes quarlåten-skap hänföras; pröfvar Kongl. Maj: t med ändring af Hof Rättens och Rådstufvu Rättens öfverklagade Beslut, i Nåder rättvist för-klara Sökanderne icke vara pligtige, att på annat sätt än som redan skett, låta upprätta Bouptekningar efter deras aflidne hustrur. Det vederbörande till underdånig efterrättelse länder.

Under Kongl. Maj: ts Secret.

A. Timring.

!KUNGL. BREV] TILL COMMERCE-COLLEGIUM ANGÅ-ENDE TILLÅTELSE FÖR MEDLEM AF JUDISKA NATIO-NEN ATT FÅ I UDDEVALLA SIG BOSÄTTA.

[Dat. Stockholm IO sept. 1828].

Hos Oss har M. af Christiernin å Uddewalla sockerbruks-bolags wägnar, i underdånighet anhållit, att då, i anseende till en mindre gynsam conjunctur samt brist på tillräckliga egna medel, bolaget för några år tillbaka nödgats upphöra med sin handtering, som warit för-delaktig icke allenast för bolaget utan jemwäl för orten, medelst öppnade tillfällen till arbets-förtjenst för de fattigare classerne, och bolagets ofta förnyade försök att sälja eller utarrendera sockerbruket alltid förmedelst bristande concurrence af speculanter misslyckats, samt enda möjligheten att öka denna concurrence, efter bolagets för-menande, wore den, att Handlande af Judiska nationen äfwen kunde bland speculanter upptagas, Oss, af sådan anledning, måtte täckas i Nåder tillåta, att den medlem af Judiska nationen, som möjligen kan Kongl. Maj: t har i Nåder låtit Sig föredragas de till detta mål hörande handlingar; Och alldenstund uti 30 §. af Kongl. Maj :ts och Rikets Commerce Collegii Reglemente för dem af Judiska Nationen, som vilja hit i Riket inflytta och sig här nedsätta, stadgas, att alla tvister, som uti Judarnas arfssaker upkomma, skola vid deras egen Rabbiner-Rätt och ej annorstädes upptagas och afgöras, samt deraf följer att Svenska Arfs Lagarne icke äro gällande för nyssnämnde Nation, hvilken har sin egen Lagstiftning; fördenskull och emedan Sökanderne, under utförandet af nu förevarande mål påstått, och genom företeende af handlingar, hvilkas trovärdighet icke är ifråga-satt, styrkt att, enligt Judiska Lagstiftningen, hustru icke eger del i

Mannens bo, och således uti Judiska Sterbhus icke int1¯äffar hvad som uti Svenska Sterbhus i allmänhet förutsättes, nemnligen att Man och Hustru med Hvarandra ega gemensamt Bo med ömsesidig Gifto Rätt; Alltså och då på sådan grund Lagens stadgande i 9 Cap. 1 §. Ärfda Balken icke bör tillämpas, så att den efterlefvande Mannen vore skyldig att äfven upptekna sin egendom, hvaruti Hustrun icke egt någon delaktighet, och hvilken alltså ej kan under den i Nyss-berörde Reglementes 27 §. nyttjade benämning: den dödes quarlåten-skap hänföras; pröfvar Kongl. Maj: t med ändring af Hof Rättens och Rådstufvu Rättens öfverklagade Beslut, i Nåder rättvist för-klara Sökanderne icke vara pligtige, att på annat sätt än som redan skett, låta upprätta Bouptekningar efter deras aflidne hustrur. Det vederbörande till underdånig efterrättelse länder.

Under Kongl. Maj: ts Secret.

A. Timring.

!KUNGL. BREV] TILL COMMERCE-COLLEGIUM ANGÅ-ENDE TILLÅTELSE FÖR MEDLEM AF JUDISKA NATIO-NEN ATT FÅ I UDDEVALLA SIG BOSÄTTA.

[Dat. Stockholm IO sept. 1828].

Hos Oss har M. af Christiernin å Uddewalla sockerbruks-bolags wägnar, i underdånighet anhållit, att då, i anseende till en mindre gynsam conjunctur samt brist på tillräckliga egna medel, bolaget för några år tillbaka nödgats upphöra med sin handtering, som warit för-delaktig icke allenast för bolaget utan jemwäl för orten, medelst öppnade tillfällen till arbets-förtjenst för de fattigare classerne, och bolagets ofta förnyade försök att sälja eller utarrendera sockerbruket alltid förmedelst bristande concurrence af speculanter misslyckats, samt enda möjligheten att öka denna concurrence, efter bolagets för-menande, wore den, att Handlande af Judiska nationen äfwen kunde bland speculanter upptagas, Oss, af sådan anledning, måtte täckas i Nåder tillåta, att den medlem af Judiska nationen, som möjligen kanblifwa köpare eller arrendator af Uddewalla sockerbruk, finge rät-tighet att sig derstädes bosätta.

Sedan I, till följe af erhållen Nådig remiss, med underdånigt ut-låtande öfwer berörde ansökning inkommit, hafwe Wi tagit den-samma i Nådigt öfwerwägande, och ehuru Uddewalla ej är bland de städer i Riket, der Judar i allmänhet äga att sig bosätta, likwäl, och derest fråga är att försälja eller bortarrendera sockerbruket åt någon Jude, som erhållit Swensk medborgare-rätt, hafwe Wi i Nåder funnit något hinder ej möta för bolaget att åt så beskaffad Jude, antingen genom köp, eller mot arrende, öfwerlåta sockerbruket. Skulle åter bolaget åstunda att contrahera om sockerbruket med annan i Swerige wistande eller utrikes boende Jude, hafwe wi ansett bolaget böra honom till namn, wistelseort och näringsfång uppgifwa, hwarefter Wi wilje i Nåder pröfwa, huruwida några särskilta om-ständigheter må för honom föranleda till undantag af författningar-nes föreskrift 0111 Judars bosättning.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

CIRCULAIRE TILL SAMTLIGE LANDSHÖFDINGARNE ANGÅENDE SKÄRPT TILLSYN Å EFTERLEFNADEN AF 19 OCH 20 §.§. 1782 ARS JUDE-REGLEMENTE.

[Dat. 10 september 1828].

Med afseende på den klagan, som blifwit förd deröfwer, att Ju-darne å landet under resor utprångla och kringsprida i synnerhet luxe-artiklar, har Kongl. Maj: t welat härigenom hafwa Tit. erinrat, att hålla noga hand öfwer efterlefnaden af det stadgande uti 19 och 20 §.§. af Kongl. Reglementet för Judiska nationen af den 27 Maji 1782, hwarigenom Judar är förbjudet att på landsbygden kringfara och derunder eller å oloflige resor emellan Rikets städer, handel drifwa.

På Nådigste Befallning.

C. D. Skog man.

KONGL. MAJ.-TS NADIGA KUNGÖRELSE, ANGAENDE FÖRBUD EMOT UPLÅTANDET TILL JUDAR AF ÄGANDE-

RÄTT OCH BESITTNING AF FASTIGHET A LANDET.

Gifwen Stockholms Slott den 10 September 182S.

Wi CARL JOHAN etc. göre weterligt: att, med tillämpning af det för Judiska Nationen utfärdade Reglemente af den 27 Maji 1782, deruti jordbruk och bergsbruk icke finnas uptagne bland de för med- blifwa köpare eller arrendator af Uddewalla sockerbruk, finge rät-tighet att sig derstädes bosätta.

Sedan I, till följe af erhållen Nådig remiss, med underdånigt ut-låtande öfwer berörde ansökning inkommit, hafwe Wi tagit den-samma i Nådigt öfwerwägande, och ehuru Uddewalla ej är bland de städer i Riket, der Judar i allmänhet äga att sig bosätta, likwäl, och derest fråga är att försälja eller bortarrendera sockerbruket åt någon Jude, som erhållit Swensk medborgare-rätt, hafwe Wi i Nåder funnit något hinder ej möta för bolaget att åt så beskaffad Jude, antingen genom köp, eller mot arrende, öfwerlåta sockerbruket. Skulle åter bolaget åstunda att contrahera om sockerbruket med annan i Swerige wistande eller utrikes boende Jude, hafwe wi ansett bolaget böra honom till namn, wistelseort och näringsfång uppgifwa, hwarefter Wi wilje i Nåder pröfwa, huruwida några särskilta om-ständigheter må för honom föranleda till undantag af författningar-nes föreskrift 0111 Judars bosättning.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

CIRCULAIRE TILL SAMTLIGE LANDSHÖFDINGARNE ANGÅENDE SKÄRPT TILLSYN Å EFTERLEFNADEN AF 19 OCH 20 §.§. 1782 ARS JUDE-REGLEMENTE.

[Dat. 10 september 1828].

Med afseende på den klagan, som blifwit förd deröfwer, att Ju-darne å landet under resor utprångla och kringsprida i synnerhet luxe-artiklar, har Kongl. Maj: t welat härigenom hafwa Tit. erinrat, att hålla noga hand öfwer efterlefnaden af det stadgande uti 19 och 20 §.§. af Kongl. Reglementet för Judiska nationen af den 27 Maji 1782, hwarigenom Judar är förbjudet att på landsbygden kringfara och derunder eller å oloflige resor emellan Rikets städer, handel drifwa.

På Nådigste Befallning.

C. D. Skog man.

KONGL. MAJ.-TS NADIGA KUNGÖRELSE, ANGAENDE FÖRBUD EMOT UPLÅTANDET TILL JUDAR AF ÄGANDE-

RÄTT OCH BESITTNING AF FASTIGHET A LANDET.

Gifwen Stockholms Slott den 10 September 182S.

Wi CARL JOHAN etc. göre weterligt: att, med tillämpning af det för Judiska Nationen utfärdade Reglemente af den 27 Maji 1782, deruti jordbruk och bergsbruk icke finnas uptagne bland de för med- blifwa köpare eller arrendator af Uddewalla sockerbruk, finge rät-tighet att sig derstädes bosätta.

Sedan I, till följe af erhållen Nådig remiss, med underdånigt ut-låtande öfwer berörde ansökning inkommit, hafwe Wi tagit den-samma i Nådigt öfwerwägande, och ehuru Uddewalla ej är bland de städer i Riket, der Judar i allmänhet äga att sig bosätta, likwäl, och derest fråga är att försälja eller bortarrendera sockerbruket åt någon Jude, som erhållit Swensk medborgare-rätt, hafwe Wi i Nåder funnit något hinder ej möta för bolaget att åt så beskaffad Jude, antingen genom köp, eller mot arrende, öfwerlåta sockerbruket. Skulle åter bolaget åstunda att contrahera om sockerbruket med annan i Swerige wistande eller utrikes boende Jude, hafwe wi ansett bolaget böra honom till namn, wistelseort och näringsfång uppgifwa, hwarefter Wi wilje i Nåder pröfwa, huruwida några

särskilta om-ständigheter må för honom föranleda till undantag af författningar-nes föreskrift 0111 Judars bosättning.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

CIRCULAIRE TILL SAMTLIGE LANDSHÖFDINGARNE ANGÅENDE SKÄRPT TILLSYN Å EFTERLEFNADEN AF 19 OCH 20 §.§. 1782 ARS JUDE-REGLEMENTE.

[Dat. 10 september 1828].

Med afseende på den klagan, som blifwit förd deröfwer, att Ju-darne å landet under resor utprångla och kringsprida i synnerhet luxe-artiklar, har Kongl. Maj: t welat härigenom hafwa Tit. erinrat, att hålla noga hand öfwer efterlefnaden af det stadgande uti 19 och 20 §.§. af Kongl. Reglementet för Judiska nationen af den 27 Maji 1782, hwarigenom Judar är förbjudet att på landsbygden kringfara och derunder eller å oloflige resor emellan Rikets städer, handel drifwa.

På Nådigste Befallning.

C. D. Skog man.

KONGL. MAJ.-TS NADIGA KUNGÖRELSE, ANGAENDE FÖRBUD EMOT UPLÅTANDET TILL JUDAR AF ÄGANDE-

RÄTT OCH BESITTNING AF FASTIGHET A LANDET.

Gifwen Stockholms Slott den 10 September 182S.

Wi CARL JOHAN etc. göre weterligt: att, med tillämpning af det för Judiska Nationen utfärdade Reglemente af den 27 Maji 1782, deruti jordbruk och bergsbruk icke finnas uptagne bland de för med-lemmarne af denna Nation tillåtne handteringar, utan att likwäl något bestämdt förbud mot uplåtande till dem af en sådan ägande-rätt är wordet meddeladt, Wi funnit godt i nåder förklara, att det hädanefter icke skall wara Judar tillåtet att, utan dertill af Oss er-hållet särskildt tillstånd af sluta köp om jord, bergsbruk, manufactur-inrättningar och andra lägenheter å landet samt att, i följd häraf, det åligger Domare, wid answar såsom för tjenstéfel, att icke å dylik till Judar försåld egendom bewilja upbud och fasta, med mindre nådigt tillstånd dertill i hwarje särskildt fall blifwit bewiljadt; kommande likwäl de medlemmar af Judiska Nationen, som redan i laga ordning förwärfwat sig fastighet å landet, att derwid oförkränkt bibehållas.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

RESOLUTION UPPÅ CARLSCRONA STADS BORGER-SKAPS ÄLDSTES UNDERDÅNIGA BESVÄR, RÖRANDE FRÅGA OM DE I STADEN BOSATTE JUDARS DELTA-GANDE I ERLÄGGANDE AF RIKSDAGSMANNA ARFVODE.

[Stockholm 11 sept. 18291].

Kongl. Maj: ts Nådiga Resolution uppå de Besvär, Carlscrona Stads Borgerskaps Äldste i underdånighet anfört öfver Landsliöf-dinge Embetets i Blekinge I.än den 10 sistlidne Mars meddelte Reso-lution, hvarigenom i anledning af de uti nämnde Stad bosatte Judiske handlanderne Fabian, Emanuel, Joseph, Salomon och Samuel Philips samt Aron Abrahamssons hos Kongl. Maj: ts Befallningshafvande förde klagan deröfver, att de blifvit af Stadens Äldste debiterade till erläggande af arfvode för Stadens Riksdags Fullmägtige vid inne-varande Riksmöte, Landshöfdinge Embetet på den grund att 17 § uti 1810 års Riksdagsordning bestämmer, att Riksdagsman, som vald blifvit, skall njuta af dem, som berättigade äro att välja, anständigt underhåll och resekostnad, men de klagande Judarne icke voro be-rättigade att uti Riksdagsmanna Val deltaga, pröfvat rättvist befria dem från utgifvande af de dem påförde Riksdagsmanna arfvoden; derutinnan ändring blifvit, uppå anförde

förmente skäl, i under-dånighet sökt; hvaröfver vederbörande blifvit hörde och sig förklarat samt Landshöfdinge Embetet med infordrat Utlåtande till Kongl. Maj :t i underdånighet inkommit. Gifven Stockholms Slott den 11 September 1829.

Kongl. Maj :t har i Nåder låtit Sig detta Besvärsmål föredragas: men finner några skäl icke vara af klaganderne anförde, som kunna verka ändring uti Landshöfdinge Embetets öfverklagade Utslag, lemmarne af denna Nation tillåtne handteringar, utan att likwäl något bestämdt förbud mot uplåtande till dem af en sådan ägande-rätt är wordet meddeladt, Wi funnit godt i nåder förklara, att det hädanefter icke skall wara Judar tillåtet att, utan dertill af Oss er-hållet särskildt tillstånd af sluta köp om jord, bergsbruk, manufactur-inrättningar och andra lägenheter å landet samt att, i följd häraf, det åligger Domare, wid answar såsom för tjenstéfel, att icke å dylik till Judar försåld egendom bewilja upbud och fasta, med mindre nådigt tillstånd dertill i hwarje särskildt fall blifwit bewiljadt; kommande likwäl de medlemmar af Judiska Nationen, som redan i laga ordning förwärfwat sig fastighet å landet, att derwid oförkränkt bibehållas.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

RESOLUTION UPPÅ CARLSCRONA STADS BORGER-SKAPS ÄLDSTES UNDERDÅNIGA BESVÄR, RÖRANDE FRÅGA OM DE I STADEN BOSATTE JUDARS DELTA-GANDE I ERLÄGGANDE AF RIKSDAGSMANNA ARFVODE.

[Stockholm 11 sept. 18291].

Kongl. Maj: ts Nådiga Resolution uppå de Besvär, Carlscrona Stads Borgerskaps Äldste i underdånighet anfört öfver Landsliöf-dinge Embetets i Blekinge I.än den 10 sistlidne Mars meddelte Reso-lution, hvarigenom i anledning af de uti nämnde Stad bosatte Judiske handlanderne Fabian, Emanuel, Joseph, Salomon och Samuel Philips samt Aron Abrahamssons hos Kongl. Maj: ts Befallningshafvande förde klagan deröfver, att de blifvit af Stadens Äldste debiterade till erläggande af arfvode för Stadens Riksdags Fullmägtige vid inne-varande Riksmöte, Landshöfdinge Embetet på den grund att 17 § uti 1810 års Riksdagsordning bestämmer, att Riksdagsman, som vald blifvit, skall njuta af dem, som berättigade äro att välja, anständigt underhåll och resekostnad, men de klagande Judarne icke voro be-rättigade att uti Riksdagsmanna Val deltaga, pröfvat rättvist befria dem från utgifvande af de dem påförde Riksdagsmanna arfvoden; derutinnan ändring blifvit, uppå anförde förmente skäl, i under-dånighet sökt; hvaröfver vederbörande blifvit hörde och sig förklarat samt Landshöfdinge Embetet med infordrat Utlåtande till Kongl. Maj :t i underdånighet inkommit. Gifven Stockholms Slott den 11 September 1829.

Kongl. Maj :t har i Nåder låtit Sig detta Besvärsmål föredragas: men finner några skäl icke vara af klaganderne anförde, som kunna verka ändring uti Landshöfdinge Embetets öfverklagade Utslag,hvilket Kongl. Maj: t fördenskull pröfvar skäligt med afslag å de underdåniga Besvären härmed i Nåder gilla och fastställa.

CARL JOHAN.

G. Ulfsparre.

BESLUT: INNEFATTANDE NÅDIG FÖRKLARING AF KONGL. FÖRORDNINGEN DEN 3 OCTOBER SISTLIDET ÅR, I FRÅGA OM JUDARS RÄTTIGHET TILL KÖP AF FASTIG-HET I STÄDERNA.

[Dat. Stockholm 23 jan. 1830].

Kongl. Maj: ts nådiga resolution uppå urfabriqueuren af judiska nationen Aron Marcus's underdåniga ansökning, att, sedan han, i förlitande på de förmoner reglementet af den 27 Maj 1782 tilläde ledamöter af judiska nationen här i riket, hwartill enligt 18 § hörde, att i städerna Stockholm, Götheborg och Norrköping få besitta egne köpte hus, ingått i egendomshandel i sistnämnde stad, men rådhus-rätten derstädes, på sätt af ett ansökningen bilagdt protocolls-utdrag inhämtades, den sökte lagfarten å i fråga warande fastighet afslagit, på den grund, att sökanden hwarken styrkt att han wunnit Swensk medborgare-rätt eller att han enligt stadgandet i Kongl. Maj: ts nådiga

förordning den 3 October sistlidet år, såsom utländsk under-såte särskilt begärt och erhållit nådigt tillstånd att besitta fastighet här i riket, Kongl. Maj: t täcktes meddela nådig förklaring, huruwida åberopade nådiga förordning kunde uppå sökanden, som wore född och uppfödd i Swerige, samt såsom jude erhållit skyddsbref i Norr-köping, anses i förewarande fall tillämplig, eller i annan händelse i nåder tillåta, att den påbörjade egendomshandeln måtte få fortgå och äga bestånd; gifwen Stockholms Slott den 23 Januari 1830.

Kongl. Maj: t har i nåder låtit sig denna underdåniga ansökning föredragas; och då uti 18 § af jude-reglementet den 27 Maj 1782 rät-tighet blifwit lemnad de judar, som här i landet fått sig nedsätta och skyddsbref å handel eller annan näring erhållit, att i städerna Stockholm, Götheborg och Norrköping köpa och bebo egne hus; så finner Kongl. Maj: t att af Dess nådiga förordning den 3 October 1829, rörande wilkoren, hwarmed utländske undersåtare må kunna fast egendom här i riket förwärfwa och besitta, något hinder icke möter för sökanden, hwilken är här i riket född och skyddsbref å ur-fabriks-rörelse i Norrköping undfått, att i enlighet med hwad ofwan-nämnde § i jude-reglementet innehåller, förwärfwa och besitta hus i samma stad.

CARL JOHAN.

M. G. Danckwardt. hvilket Kongl. Maj: t fördenskull pröfvar skäligt med afslag å de underdåniga Besvären härmed i Nåder gilla och fastställa.

CARL JOHAN.

G. Ulfsparre.

BESLUT: INNEFATTANDE NÅDIG FÖRKLARING AF KONGL. FÖRORDNINGEN DEN 3 OCTOBER SISTLIDET ÅR, I FRÅGA OM JUDARS RÄTTIGHET TILL KÖP AF FASTIG-HET I STÄDERNA.

[Dat. Stockholm 23 jan. 1830].

Kongl. Maj: ts nådiga resolution uppå urfabriqueuren af judiska nationen Aron Marcus's underdåniga ansökning, att, sedan han, i förlitande på de förmoner reglementet af den 27 Maj 1782 tilläde ledamöter af judiska nationen här i riket, hwartill enligt 18 § hörde, att i städerna Stockholm, Götheborg och Norrköping få besitta egne köpte hus, ingått i egendomshandel i sistnämnde stad, men rådhus-rätten derstädes, på sätt af ett ansökningen bilagdt protocolls-utdrag inhämtades, den sökte lagfarten å i fråga warande fastighet afslagit, på den grund, att sökanden hwarken styrkt att han wunnit Swensk medborgare-rätt eller att han enligt stadgandet i Kongl. Maj: ts nådiga förordning den 3 October sistlidet år, såsom utländsk under-såte särskilt begärt och erhållit nådigt tillstånd att besitta fastighet här i riket, Kongl. Maj: t täcktes meddela nådig förklaring, huruwida åberopade nådiga förordning kunde uppå sökanden, som wore född och uppfödd i Swerige, samt såsom jude erhållit skyddsbref i Norr-köping, anses i förewarande fall tillämplig, eller i annan händelse i nåder tillåta, att den påbörjade egendomshandeln måtte få fortgå och äga bestånd; gifwen Stockholms Slott den 23 Januari 1830.

Kongl. Maj: t har i nåder låtit sig denna underdåniga ansökning föredragas; och då uti 18 § af jude-reglementet den 27 Maj 1782 rät-tighet blifwit lemnad de judar, som här i landet fått sig nedsätta och skyddsbref å handel eller annan näring erhållit, att i städerna Stockholm, Götheborg och Norrköping köpa och bebo egne hus; så finner Kongl. Maj: t att af Dess nådiga förordning den 3 October 1829, rörande wilkoren, hwarmed utländske undersåtare må kunna fast egendom här i riket förwärfwa och besitta, något hinder icke möter för sökanden, hwilken är här i riket född och skyddsbref å ur-fabriks-rörelse i Norrköping undfått, att i enlighet med hwad ofwan-nämnde § i jude-reglementet innehåller, förwärfwa och besitta hus i samma stad.

CARL JOHAN.

M. G. Danckwardt. [KUNGL. BREV] TILL COMMERCE-COLLEGIUM, MED NÅDIG FÖRKLARING AF 14 § I DET FÖR JUDISKA NATIO-NEN HÄR I RIKET UTFÄRDADE REGLEMENTE AF DEN 27 MAJ 1782, I FRÅGA OM JUDES RÄTTIGHET ATT FÖR EGEN RÄKNING UTÖFWA SKOMAKAREHANDTWERKET.

[Dat. 9 juli 1830].

Till åtlydnad af nådig remiss hafwen I, sedan wederbörande sig förklarat och Wår befallningshafwande i Götheborg underdånigt ytt-rande afgifwit, inkommit med underdånigt utlåtande öfwer en af E. Barach i underdånighet gjord ansökning, det han, som wid skoma-karehandtwerket lärt och tjent den tid skråordningen föreskrifwer, måtte, utan hinder af det för Judiska nationen gällande reglementes föreskrift, få i Götheborg utöfwa nämnde handtwerk; anförandes I härwid underdånigst, att, ehuru enligt 14 §. i det af Eder för Judiska nationen här i riket utfärdade reglemente af den 27 Maj 1782, wäl wore judebarn medgifwit att lära handtwerk och hos christen mästare för daglön arbeta, men deremot ej att uppsätta egne werkstäder eller sjelfwe söka och winna mästarebref, likwäl och då det syntes med billighet instämma att den som å ett yrke lärt och tjent, äfwen borde kunna erhålla rättighet att för egen räkning detsamma utöfwa, hwil-ket äfwen är medlemmar af Judiska nationen, enligt ofwannämnde reglemente i handels- och fabrikswäg öppet lemnadt, samt dessutom, i Eder tanka, de här i riket bosatte Judar icke böra förmenas utan snarare uppmuntras att ingå i productiva näringar; så hafwen I enär härtill kommer att skomakare-embetet i Götheborg ej haft något att wid Barachs förening med embetet erinra, ansett Eder böra i underdånighet hemställa, det sökanden, emot hwars fräjd ej något förekommit, måtte i nåder tillåtas, att, sedan han med behörigt skyddsbref blifwit försedd, i Götheborg för egen räkning idka sko-makarehandtwerket; och som Wi till hwad I sålunda underdånigst anfört och hemställt lenmat Wårt nådiga bifall, så gifwe Wi Eder sådant till swar samt behörig underdånig efterrättelse härmed i nåder tillkänna.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

[KUNGL. BREV TILL BISKOPEN I GÖTEBORG ANG. SÖKT TILLSTÅND FÖR JUDISKE YNGLINGEN M. A. GEBER ATT FÅ INTAGAS PÄ GÖTEBORGS GYMNASIUM.

Dat. Stockholm 15 juni 1833[1]].

Till Oss hafwen I, såsom Ephorus öfwer allmänna läro-verken i Götheborg, genom skrifwelse d. 16 sistl. Mars, underd: st

1 Ecklesiastikexpeditionens registratur. [KUNGL. BREV] TILL COMMERCE-COLLEGIUM, MED NÅDIG FÖRKLARING AF 14 § I DET FÖR JUDISKA NATIO-NEN HÄR I RIKET UTFÄRDADE REGLEMENTE AF DEN 27 MAJ 1782, I FRÅGA OM JUDES RÄTTIGHET ATT FÖR EGEN RÄKNING UTÖFWA SKOMAKAREHANDTWERKET.

[Dat. 9 juli 1830].

Till åtlydnad af nådig remiss hafwen I, sedan wederbörande sig förklarat och Wår befallningshafwande i Götheborg underdånigt ytt-rande afgifwit, inkommit med underdånigt utlåtande öfwer en af E. Barach i underdånighet gjord ansökning, det han, som wid skoma-karehandtwerket lärt och tjent den tid skråordningen föreskrifwer, måtte, utan hinder af det för Judiska nationen gällande reglementes föreskrift, få i Götheborg utöfwa nämnde handtwerk; anförandes I härwid underdånigst, att, ehuru enligt 14 §. i det af Eder för Judiska nationen här i riket utfärdade reglemente af den 27 Maj 1782, wäl wore judebarn medgifwit att lära handtwerk och hos christen mästare för daglön arbeta, men deremot ej att uppsätta egne werkstäder eller sjelfwe söka och winna mästarebref, likwäl och då det syntes med billighet instämma att den som å ett yrke lärt och tjent, äfwen borde kunna erhålla rättighet att för egen räkning detsamma utöfwa, hwil-ket äfwen är medlemmar af Judiska nationen, enligt ofwannämnde reglemente i handels- och fabrikswäg öppet lemnadt, samt dessutom, i Eder tanka, de här i riket bosatte Judar icke böra förmenas utan snarare uppmuntras att ingå i productiva näringar; så hafwen I enär härtill kommer att skomakare-embetet i Götheborg ej haft något att wid Barachs förening med embetet erinra, ansett Eder böra i underdånighet hemställa, det sökanden, emot hwars fräjd ej något förekommit, måtte i nåder tillåtas, att, sedan han med behörigt skyddsbref blifwit försedd, i Götheborg för egen räkning idka sko-makarehandtwerket; och som Wi till hwad I sålunda underdånigst anfört och hemställt lenmat Wårt nådiga bifall, så gifwe Wi Eder sådant till swar samt behörig underdånig efterrättelse härmed i nåder tillkänna.

CARL JOHAN.

C. D. Skogman.

[KUNGL. BREV TILL BISKOPEN I GÖTEBORG ANG. SÖKT TILLSTÅND FÖR JUDISKE YNGLINGEN M. A. GEBER ATT FÅ INTAGAS PÄ GÖTEBORGS GYMNASIUM.

Dat. Stockholm 15 juni 18331].

Till Oss hafwen I, såsom Ephorus öfwer allmänna läro-verken i Götheborg, genom skrifwelse d. 16 sistl. Mars, underd: st

1 Ecklesiastikexpeditionens registratur.öfwerlemnat Handlandens derstädes af Judiska trosbekännelsen Aug. Gebers und. ansökning, att hans 14 årige son, Moritz August, hvilken, med godt vitsord för fallenhet, kunskaper och seder, begagnar der-warande Christinas församlings enskilda skolinrättning och hvilken ifrån spädare åren njutit undervisning i Christna läran, men åt 11 vars sjelfpröfning sökanden welat öfwerlemna, huruvida hans son ville sin trosbekännelse förändra eller icke, — nu måtte vinna inträde på Götheborgs Gymnasium och derstädes få begagna alla föreläsningame utan undantag; hvarjemte I, för egen del underd :st anfört, det I wäl icke ansett Eder befogad att, utan erhållen nåd. tillåtelse, be-wilja sökandens önskan; men som någon dispense från Christendoms undervisningen icke blifwit begärd, haden I ej heller ansett något hinder för nåd. bifall möta, utan förväntat, att ynglingen Geber skulle, om han i Gymnasium uptoges, blifwa Christendomens bekännare, förrän student-eden satte detta vilkor för hans vidare fortkomst.

Sedan Ärke Biskopen Hr Dr von Rosenstein häröfwer blifwit hörd och uti afgifwet und. utlåtande d. 30 sistl. Mars, förmält sig uti enahanda yttrande instämma, hafwe WI ofvanberörde ansökning Oss föredraga låtit, men icke funnit lämpligt att till densamma lemna Wårt nåd. bifall.

CARL JOHAN.

A. v. Hartmansdorff.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA FÖRORDNING, ANGÅENDE MOSAISKE TROSBEKÄNNARES SKYLDIGHETER OCH RÄTTIGHETER HÄR I RIKET;

Gifwen Stockholms Slott den 30 Junii 1838.

Wi Carl Johan etc., göre weterligt: Att, då Wi funnit det för Judarne den 27 Maji 1782 utfärdade Reglemente efter nuwarande tidsförhållanden mindre lämpligt, Wi, med afseende så wäl derå, som å det fördelaktiga wittnesbörd om ett laglydigt och stilla upförande, hwilket wederbörande, i ämnet hörde, lemnat de i Riket bosatta Mosaiske trosbekännare, pröfwat godt att, med uphäfwande af samma Reglemente och de i anledning deraf serskildt meddelade föreskrifter, utfärda denna Nådiga Förordning om Mosaiske tros-bekännares skyldigheter och rättigheter här i Riket:

1• §•

Mosaiske trosbekännare, födde i Swerige eller som, utrikes ifrån inkomne och i Riket bosatte, blifwit eller blifwa af Kongl. Maj: t till Swenske undersåter uptagne, skola hädanefter i alla hänseenden wara ställde i lika rättsförhållanden med öfrige Swenske undersåter, enligt Swensk Lag, samt åtnjuta enahanda rättigheter och förmoner, som tillkomma Swenske undersåter i allmänhet, utan andra inskränk- öfwerlemnat Handlandens derstädes af Judiska trosbekännelsen Aug. Gebers und. ansökning, att hans 14 årige son, Moritz August, hvilken, med godt vitsord för fallenhet, kunskaper och seder, begagnar der-warande Christinas församlings enskilda skolinrättning och hvilken ifrån spädare åren njutit undervisning i Christna läran, men åt 11 vars sjelfpröfning sökanden welat öfwerlemna, huruvida hans son ville sin trosbekännelse förändra eller icke, — nu måtte vinna inträde på Götheborgs Gymnasium och derstädes få begagna alla föreläsningame utan undantag; hvarjemte I, för egen del underd :st anfört, det I wäl icke ansett Eder befogad att, utan erhållen nåd. tillåtelse, be-wilja sökandens önskan; men som någon dispense från Christendoms undervisningen icke blifwit begärd, haden I ej heller ansett något hinder för nåd. bifall möta, utan förväntat, att ynglingen Geber skulle, om han i Gymnasium uptoges, blifwa Christendomens bekännare, förrän student-eden satte detta vilkor för hans vidare fortkomst.

Sedan Ärke Biskopen Hr Dr von Rosenstein häröfwer blifwit hörd och uti afgifwet und. utlåtande d. 30 sistl. Mars, förmält sig uti enahanda yttrande instämma, hafwe WI ofvanberörde ansökning Oss föredraga låtit, men icke funnit lämpligt att till densamma lemna Wårt nåd. bifall.

CARL JOHAN.

A. v. Hartmansdorff.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA FÖRORDNING, ANGÅENDE MOSAISKE TROSBEKÄNNARES SKYLDIGHETER OCH RÄTTIGHETER HÄR I RIKET;

Gifwen Stockholms Slott den 30 Junii 1838.

Wi Carl Johan etc., göre weterligt: Att, då Wi funnit det för Judarne den 27 Maji 1782 utfärdade Reglemente efter nuwarande tidsförhållanden mindre lämpligt, Wi, med afseende så wäl derå, som å det fördelaktiga wittnesbörd om ett laglydigt och stilla upförande, hwilket wederbörande, i ämnet hörde, lemnat de i Riket bosatta Mosaiske trosbekännare, pröfwat godt att, med uphäfwande af samma Reglemente och de i anledning deraf serskildt meddelade föreskrifter, utfärda denna Nådiga Förordning om Mosaiske tros-bekännares skyldigheter och rättigheter här i Riket:

1• §•

Mosaiske trosbekännare, födde i Swerige eller som, utrikes ifrån inkomne och i Riket bosatte, blifwit eller blifwa af Kongl. Maj: t till Swenske undersåter uptagne, skola hädanefter i alla hänseenden wara ställde i lika rättsförhållanden med öfrige Swenske undersåter, enligt Swensk Lag, samt åtnjuta enahanda rättigheter och förmoner, som tillkomma Swenske undersåter i allmänhet, utan andra inskränk-ningar, än Sweriges Grund-Lagar för utrikes födde män eller främ-mande trosbekännare bestämma, eller i denna Förordning serskildt stadgas: hwaremot sådane Mosaiske trosbekännare, så wäl för sina personer, som för sin egendom och näring eller rörelse, äro under-kastade samma skyldigheter och åligganden, som öfrige Swenske undersåter.

2• §•

Mosaisk trosbekännare må icke, utan Kongl. Maj: ts serskilda Nå-diga tillstånd, köpa fast egendom å Landet. Icke eller må Mosaisk trosbekännare ega att wälja eller kalla prest eller kyrkobetjening inom Swenska församlingarne, wara ledamot i Directioner eller Commissioner, som hafwa befattning med kyrko-ärender eller under-wisnings-werket, eller deltaga i wal till sådane befattningar, eller uti öfwerläggningar och beslut om dylika ämnen. De böra ock ensamme underhålla fattiga af deras egen trosbekännelse, utan att derföre kunna undandraga sig andel, enligt gällande grunder, i af gifter till allmänna fattigwården i den församling, inom hwars område de äro boende eller ega fastighet.

3• §•

I alla de fall, då prestbewis för Swensk undersåte i allmänhet erfordras, bör Swensk undersåte af Mosaisk trosbekännelse förete behörigt bewis af religions-läraren wid en Synagoga.

Mosaisk trosbekännare, som innan kungörandet af denna För-ordning från utrikes ort inkommit och i Riket sig bosatt, samt med behörigt tillstånd idkar handel eller annat näringsfång, skall ega enahanda rättigheter och skyldigheter, som annan utländning i samma fall.

5- §•

Med utrikes född Mosaisk trosbekännare, som antingen, behörigen förpassad, i egenskap af resande besöker Swerige, eller hädanefter will sig härstädes bosätta, förhålles i öfwerensstämmelse med de före-skrifter, som i afseende på andra utländningars inkommande och wistande i Riket nu äro eller framdeles warda meddelade.

6. §.

Om hwad Mosaiske trosbekännare hafwa att hädanefter iakttaga i afseende på utöfningen af deras religion och

bestyret inom deras församlingar, hafwe Wi under denna dag fastställt en serskild Ord-ning, hufwudsakligen öfwerensstämmande med hwad derom hittills warit stadgadt eller wanligen iakttagits.

CARL JOHAN.'

C. D. Skogman. kongl. maj:ts och rikets commerce-collegii

CIRCULAIRE TILL ÖFWER-STATHÅLLARE-EMBETET I

Stockholm och kongl. maj : ts samtlige befall-ningshafwande, angående en fastställd sär-SKILD ORDNING FÖR MOSAISKA TROSBEKÄNNARE I AFSEENDE PÅ UTÖFNINGEN AF DERAS RELIGION M. M.; utfärdadt den 13 Augusti 1838.

Jemte det Kongl. Maj: t under den 30 sistlidne Juni låtit utfärda Nådig förordning om Mosaiska trosbekännares skyldigheter och rät-tigheter, har Kongl. Maj: t, enligt samma dag till Dess och Rikets Commerce-Collegium aflåten Nådig skrifwelse, tillika i Nåder fast-ställt följande särskilda

ORDNING,

rörande hwad Mosaiska trosbekännare hafwa att hädanefter iakttaga, i afseende på utöfningen af deras Religion och bestyret inom deras

församling m. m.

1 §•

Finnes i stad bosatte ett större antal personer, som bekänna sig till Mosaiska trosläran, skola de utgöra särskild församljng. Är ej antalet af Mosaiska trosbekännare så stort, att de lämpligen kunna utgöra egen församling, tillhöre de då närmaste Mosaiska församling.

2 §

Åstundar Mosaisk församling att offentligen hålla Gudstjenst, söke då hos Kongl. Maj: t Nådigt tillstånd att i sådant afseende inrätta Synagoga.

Der Synagoga finnes, bör af församlingen antagas till Religions-lärare en person, som behörigen styrker sig innehafwa dertill erfor-derliga kunskaper; och åligger honom att, jemte bestridandet af presterliga förrättningarna inom församlingen, tillse, att wid Guds-tj enst och religions-ceremonier inga oordningar förelöpa, samt att barna-uppfostran behörigen wårdas: börande wid de predikningar, som af honom hållas, helst Swenska, men ock Danska, Tyska eller Franska språken begagnas.

Religions-läraren aflönas af församlingen, och hans lön samt öfriga wilkor bestämmas genom öfwerenskommelse mellan honom och för-samlingen.

Der Synagoga ej finnes, ware Mosaiska trosbekännare obetaget, att inom sig i egna hus förrätta de andaktsöfningar, som deras religion bjuder.

S. — V a I e :11 i n. Urkunder till Judarnas historia.3 §•

Ej må någon genom ord eller åthäfwor störa Gudstjensten i Syna-gogan. Gör det någon, ware underkastad samma påföljd, som för enahanda förbrytelse i Swensk kyrka är i Lag stadgad.

4 §•

Icke heller må någon werldslig eller andelig embetsmyndighet lägga hinder i wägen för Mosaiska trosbekännare i utöfningen af deras behörigen fastställda religions-ceremonier.

5 §•

Mosaiske trosbekännare äge, hädanefter som hittills, att begrafwa sina döda å särskild begrafningsplats, som, med wederbörande jord-ägares bifall, dertill kan utses.

6 §

Wid eds afläggande af Mosaiska trosbekännare inför domstol eller annan embetsmyndighet följas samma edsformulärer, som i allmänhet äro fastställda, med den skilnad likwäl, att Mosaiske trosbekännare skola swära ”wid Gud och Hans Heliga Lag,” då öfrige Swenske undersåtare swära ”wid Gud och Hans Heliga Evangelium.”

7 §•

Inom hivarje församling skola utses wissa Föreståndare för att wårda församlingens angelägenheter. Antalet af dessa Föreståndare ware i allmänhet fem, men kan, efter öfwerenskommelse inom för-samlingen, inskränkas till tre personer.

Endast den, som är känd för godt och hederligt uppförande, samt för egen räkning idkar handel, fabriksrörelse eller handtwerk, eller innehafwer fast egendom, eller äger något annat lofligt, oberoende näringsfång, kan till Föreståndare utses och i walet dertill deltaga.

Ej må på samma gång far och son, eller swärfar och måg, eller twå bröder, eller twå swågrar wara Föreståndare i samma församling.

8 §•

Föreståndare wäljes för tre år, genom sju Electorer, som försam-lingens, enligt nästföregående § walberättigade, ledamöter inom sig för tre år utse.

Sedan wal af Electorer försiggått, hwilket anställes i December månad året förr än nytt wal af Föreståndare skall äga rum, åligger församlingens dåwarande Föreståndare att derom göra anmälan hos Stadens Magistrat, som tillhör att under påföljande Januari månad sammankalla de nvwalda F.lectorerne, för att inför sig anställa nytt wal till Föreståndare, och att, då sådant skett, derom utfärda proto-colls-utdrag till Mosaiska församlingens efterrättelse.De nywalde Föreståndarne börja deras befattning med April må-nads ingång samma år de blifwit walde.

9 §•

Wid första sammanträdet åligger Föreståndarne att inom sig utse en till Ordförande, samt derjemte, om Föreståndarne äro fem till antalet, twänne till Kyrkoföreståndare, samt, om Föreståndarne äro trenne, en till Kyrkoföreståndare.

Föreståndarne åligger att hos Magistraten anmäla, hwilken bland dem, som till Ordförande blifwit utsedd.

10 §.

De till Föreståndare eller Electorer walde skola, såwida de ej råka i obestånd eller begå brott, hwarigenom de blifwa förklarade för-lustige medborgerligt förtroende, eller af sjukdom sättas ur stånd att uppfylla dem tillhöriga åligganden, hwar och en qwarblifwa i nämnde befattning i tre år. Efter denna tid kunna de äfwen ånyo till Föreståndare eller Electorer inwäljas.

•§ ″

Ej må någon wägra att emottaga förtroendet att wara Förestån-dare eller Elector, som ej fyllt 65 år eller af sjukdom är hindrad att fullgöra de pligter, Föreståndare tillhöra; dock kan den, som dylik befattning i tre år innehaft, icke emot sin wilja påföljande tre år åter inwäljas till Föreståndare eller Elector.

12 §

De till Kyrkoföreståndare walde skola i de församlingar, der offent-lig Gudstjenst hålles, jemte Religions-läraren waka öfwer ordningen i Synagogan och wid de allmänna sammankomster, som derstädes hållas, äfwensom wid sådana religions-förrättningar, som utom Syna-gogan äga rum.

Är ej Synagoga i församlingen inrättad, vare Kyrkoföreståndares pligt att handhafwa ordningen wid allmänna sammankomster och religions-förrättningar i församlingen.

I öfrigt tillhör så wäl dessa, som öfriga Föreståndare: att tillse, det församlingens enskilda wälgörenhets-anstalter ändamålsenligt för-waltas; att, i händelse föräldrar underlåta att besörja sina barns underwisning, derom göra anmälan hos wederbörande Polis-myn-dighet; att hos församlingen föreslå tjenliga anstalter i afseende på den henne enskildt åliggande wård och försörjning af dess egna fat-liga, samt hålla hand deröfwer, att hwad derom beslutes behörigen werkställes; att under loppet af April månad hwarje år till försam-lingen uppgifwa det tillskott, som påföljande år, utöfwer försam-lingens bestämda inkomster, erfordras till bestridande af dess utgif-ter; att uppbära och till föreskrifna ändamål anwända församlingensbestämda eller tillfälliga inkomster och uttaxerade medel samt böter i ordningsmål inom församlingen; börande deröfwer noggranna och fullständiga räkningar hållas och hwarje år inom Mars månads ut-gång det påföljande året afslutas; att till Commissionen för Tabell-werket i början af hwarje år insända förteckningar för nästföre-gångna år på alla församlingens medlemmar, i öfwerensstämmelse med det formulär, som i sådant afseende kan af Commissionen Före-ståndarne meddelas; att utfärda intyg, då så påfordras, om de till församlingen hörande Mosaiska trosbekännares frejd och upp-förande, och hwari äfwen bör införas, när den, för hwilken betyget utfärdas, är född och huruwida han ännu är confirmerad; att hålla register öfwer församlingens inventarier och handlingar, dem noga förwara och wårda, samt att för öfrigt bewaka och förordna om hwad, som anses leda till församlingens allmänna bästa.

Till lättnad i fullgörandet af dessa åligganden kan befattningen dermed emellan Föreståndarne fördelas efter öfwerenskommelse; dock ware de, en för alla, och alla för en, answarige för uppbörden och anwändandet af församlingens medel.

Församlingens räkenskaper skola alltid föras på Swenska språket.

!3 §•

Wid samma tillfälle, som Electorerne wälja Föreståndare, skola de utse twänne Rewisorer för tre år, som inom Juni månads utgång hwarje år böra granska och till församlingen afgifwa berättelse om anwändandet och förwaltningen af församlingens medel under näst-föregångna år; och böra, för werkställigheten af denna granskning, räkenskapeme af Föreståndarne tillställas Revisorerne inom April månads utgång.

Hwad stadgadt är i afseende på såwäl Föreståndares och Elec-torers skyldighet att emottaga erhållen kallelse till dessa befattningar, som de wilkor, hwarunder församlings-ledamot är derifrån befriad, tjenar äfwen till efterrättelse för Revisorer.

14 §•

Aflider eller afgår någon af de till Föreståndare eller Rewisorer walde, innan de tre år förflutit, för hwilka de blifwit walde, skall af Electorerne, i föreskrifwen ordning, annan person i den afgångnes ställe utses till Föreståndare eller Revisor.

Aflider eller afgår Elector, wälje församlingen annan Elector i hans ställe.

!5 §•

Församlingens röstägande ledamöter utse inom sig, i April månad hwarje år, i de församlingar, der Föreståndarne bestå af fem per-soner, sex deputerade, men i de församlingar, som endast äga tre Föreståndare, fyra deputerade, hwilka med Föreståndarne inom för-samlingen före Juni månads utgång sammanträda och gemensamtmed dem hwarje år bestämma och uttaxera beloppet af erforderliga Kyrko-, Fattig-, Begrafnings- och Skol-medel, samt de af Förestån-darne uppgifna extra behof och uppgifter; börande härwid hwars och ens inkomst och förmögenhet noga tagas i beräkning.

I taxeringen må far och son, swärfar och måg, twänne bröder, eller twänne swågrar ej på en gång deltaga.

16 §.

Ordförande bland Föreståndarne äge att, efter förekommande ärenders olika beskaffenhet, sammankalla Föreståndare, deputerade samt församlingens röstägande ledamöter; kommande likwäl i sist-nämnde fall, eller

wid församlingens allmänna sammankomster, ej andra frågor och ärender att till öfwerläggning företagas än de, som af Föreståndarne framställas.

Skulle någon af församlingens ledamöter önska att få något ämne till öfwerläggning inom församlingen framställdt, göre derom förut anmälan hos Föreståndarne, som det åligger att, senast inom en månad derefter, föredraga ärendet inför församlingen och wid samma tillfälle för egen del meddela församlingen deras tanka i ämnet.

Öfwer wal till electorer och deputerade samt öfwer andra ärenden, som wid församlingens allmänna sammankomster förhandlas och beslutas, skall föras protocoll, hwars rigtighet, sedan det blifwit behö-rigen justeradt och godkändt, skall bestyrkas genom påskrift af minst twänne Föreståndare och twänne andra af församlingens wid beslu-tets fattande närwarande ledamöter.

Wid öfwerläggningar bestämmes beslutet efter de flesta rösterna, och, om olika meningar med lika röstantal uppkomma, gälle den me-ning, Ordföranden biträder.

1/ §•

De wal, hwarom 8: de, g: de, 13 : de och 15: de §. §. handla, skola anställas med slutna sedlar.

18 §.

Wägrar och afhåller sig någon af församlingens ledamöter att erlägga påförda afgifter, äge Föreståndare att dertill begära hand-räckning, i Stockholm hos Öfwer-Ståthållare-Embetet och i Lands-orterne hos Magistraten i staden, der församlingen finnes; och kan sådan afgift genast utmätas, så snart den stödjer sig på den af Föreståndare och deputerade upprättade och af dem underskrifna taxeringslängd.

19 §•

Mosaisk trosbekännare från främmande ort, som ett år uppehållit sig i stad, der Mosaisk församling finnes, ware underkastad de af-gifter till församlingen, som af deputerade och Föreståndare kunna honom påföras.Om Mosaiske trosbekännare sins emellan öfwerenskomma om erläggande af böter i ordningsmål, hwilka dock ej må öfwerstiga

16 R:dr 32 sk. Banco, söke fastställelse derå, i Stockholm hos öfwer-Ståthållaren och i Landsorterne hos Kongl. Maj: ts Befallnings-hafwande.

Är dylik fastställelse bewiljad, kunna böter af denna egenskap, i händelse af wägran att dem godwilligt betala, på Föreståndarnes anmälan executive uttagas.

Hwad Kongl. Maj: t sålunda i Nåder förordnat, har Kongl. Col-legium, på Nådig befallning, härigenom skolat gifwa Tit. till behörig underdånig efterrättelse, i hwad på Tit. ankommer, tillkänna, med anmodan att samtlige wederbörande derom förständiga.

Stockholm den 13 Augusti 1838.

På Kongl. Maj: ts och Rikets Commerce-Collegii wägnar:

JOHN AD. LEYONMARCK. A. P. von SYDOW.

M. G. von Schantz.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA KUNGÖRELSE, RÖRANDE TILLÄMPNINGEN I W1SSA FALL AF DESS UNDER DEN 30 SISTLIDNE JUNII UTFÄRDADE NÅDIGA FÖRORDNING, ANGÅENDE MOSAISKE TROSBEKÄNNARES RÄTTIG-HETER OCH SKYLDIGHETER HÄR I RIKET;

Gifwen Stockholms Slott den 21 September 1838.

Wi Carl Johan, etc., göre weterligt: att Wi, i afseende på tilläinp-ningen af W'år den 30 sistlidne Junii utfärdade Nådiga Förordning angående Mosaiske Trosbekännares rättigheter och skyldigheter här i Riket, welat i Nåder

förordna följande:

1: o. Åstundar Mosaisk Trosbekännare, som antingen är här i Riket född, eller som, utrikes ifrån inkommen, blifwit eller blifwer till Swensk undersåte uptagen, att bosätta sig annorstädes än i Stock-holm, Götheborg, Norrköping eller Carlskrona, bör underdånig ansök-ning derom hos Oss göras, med upgift af ändamålet för den sökta bosättningen; hwarefter Wi, sedan wederbörande Borgerskap och Embetsmyndigheter blifwit hörde samt med underdåniga förklaringar och yttranden inkommit, wilje serskildt i Nåder besluta, huruwida den ifrågaställda bosättningen må äga rum eller icke.

2:0. Mosaiske Trosbekännare, som med Wårt Nådiga tillstånd endast tills widare i Riket wistas, få ej annorstädes än i ofwanupräk-nade fyra städer sig bosätta.

3:0. Söker Mosaisk Trosbekännare att i stad, der han erhållit rättighet att sig bosätta, utöfwa handel, handtwerk eller annan bor-gerlig rörelse, tjene till noggrann efterrättelse hwad författningarne, Om Mosaiske trosbekännare sins emellan öfwerenskomma om erläggande af böter i ordningsmål, hwilka dock ej må öfwerstiga

16 R:dr 32 sk. Banco, söke fastställelse derå, i Stockholm hos öfwer-Ståthållaren och i Landsorterne hos Kongl. Maj: ts Befallnings-hafwande.

Är dylik fastställelse bewiljad, kunna böter af denna egenskap, i händelse af wägran att dem godwilligt betala, på Föreståndarnes anmälan executive uttagas.

Hwad Kongl. Maj: t sålunda i Nåder förordnat, har Kongl. Col-legium, på Nådig befallning, härigenom skolat gifwa Tit. till behörig underdånig efterrättelse, i hwad på Tit. ankommer, tillkänna, med anmodan att samtlige wederbörande derom förständiga.

Stockholm den 13 Augusti 1838.

På Kongl. Maj: ts och Rikets Commerce-Collegii wägnar:

JOHN AD. LEYONMARCK. A. P. von SYDOW.

M. G. von Schantz.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA KUNGÖRELSE, RÖRANDE TILLÄMPNINGEN I W1SSA FALL AF DESS UNDER DEN 30 SISTLIDNE JUNII UTFÄRDADE NÅDIGA FÖRORDNING, ANGÅENDE MOSAISKE TROSBEKÄNNARES RÄTTIG-HETER OCH SKYLDIGHETER HÄR I RIKET;

Gifwen Stockholms Slott den 21 September 1838.

Wi Carl Johan, etc., göre weterligt: att Wi, i afseende på tilläinp-ningen af W'år den 30 sistlidne Junii utfärdade Nådiga Förordning angående Mosaiske Trosbekännares rättigheter och skyldigheter här i Riket, welat i Nåder förordna följande:

1: o. Åstundar Mosaisk Trosbekännare, som antingen är här i Riket född, eller som, utrikes ifrån inkommen, blifwit eller blifwer till Swensk undersåte uptagen, att bosätta sig annorstädes än i Stock-holm, Götheborg, Norrköping eller Carlskrona, bör underdånig ansök-ning derom hos Oss göras, med upgift af ändamålet för den sökta bosättningen; hwarefter Wi, sedan wederbörande Borgerskap och Embetsmyndigheter blifwit hörde samt med underdåniga förklaringar och yttranden inkommit, wilje serskildt i Nåder besluta, huruwida den ifrågaställda bosättningen må äga rum eller icke.

2:0. Mosaiske Trosbekännare, som med Wårt Nådiga tillstånd endast tills widare i Riket wistas, få ej annorstädes än i ofwanupräk-nade fyra städer sig bosätta.

3:0. Söker Mosaisk Trosbekännare att i stad, der han erhållit rättighet att sig bosätta, utöfwa handel, handtwerk eller annan bor-gerlig rörelse, tjene till noggrann efterrättelse hwad författningarne,för winnande af en sådan rättighet, för hwarje fall i allmänhet före-skrifwa om frejd, läro- eller tjenste-år, gesäll-tid, mästare-profs afläg-gande m. m. Och bör den Embetsmyndighet, till hwilken ansökningen ingifwen är, innan densamma till pröfning

förekommer, deröfwer alltid höra wederbörande Handels- Handtwerks- eller Fabriks-Societeter, hwarefter, och sedan utslag i målet blifwit meddeladt, beswär deröfwer må kunna anföras och fullföljas inom den tid och i den ordning, som för hwarje fall finnes i allmänhet stadgadt.

CARL JOHAN.

S. A. Munthe.

[KUNGL. BREV] TILL COMMERCE-COLLEGIUM ANGÅ-ENDE RÖSTBERÄKNINGS-SÄTTET WID VOTERINGAR INOM MOSAISKA FÖRSAMLINGEN I GÖTHEBORG.

[Dat. Drottningholm den 27 Aug. 1839].

Uti en till Oss ingifwen skrift hafwa de trenne Föreståndare, hwilka, wid inför Magistraten i Götheborg den 11 Januarii inne-warande år anställdt val, blifwit utsedde att under trenne år handhafwa Mosaiska Församlingens i nämnde stad angelägen-heter, underdånigst anfört: att, enär Wår Nådiga Förordning den 30 Junii 1838 och den under samma dag i Nåder fastställda samt genom Edert Circulaire den 13 derpåföljde Augusti kungjorda Ord-ning, rörande hwad Mosaiske Trosbekännare hafwa hädanefter att iakttaga i afseende på utöfningen af sin religion och bestyret inom sina Församlingar, funnits påkalla en omarbetning af de Communal-stadgar, hwilka Församlingen för en längre tid tillbaka till sin efter-rättelse fastställt, de Föreståndare samt Äldste hwilka handhaft För-samlings-bestyren, innan de efter nu gällande författning walde Före-ståndare kunnat tillträda sina functioner, uppdragit åt en Comité af trenne medlemmar utaf Församlingen att utarbeta förslag till nya Communal-stadgar: att arbetet likwäl icke kunde medhinnas inom den tid, då wal till Electorer borde ske, hwadan Comiterade inkommit med förslag till några punkter, hwilka ansågos böra nödwändigt be-stämmas wid sammanträdet för walförrättningen, hwaribland en af de förnämste wore tariffen för röstberäkningen: att, enligt dittills följ dt stadgande, En röst beräknats för hwarje Fem Riksdaler Riks-gälds-Sedlar, hwanned den röstande enligt taxering bidragit till För-samlings-Cassan: att, då 6 §. af Wår Nådiga Förordning den 30 Junii 1838 innehölle i afseende på bestyret inom Mosaiske Församlingarne, det Wi under samma dag fastställt en serskild Ordning "hufwud-sakligen öfwerensstämmande med hwad derom hittills warit stadgadt" samt i nämnde Ordning ingenting wore föreskrifwet om röstberäk-nings-sättet, men i sista punkten af 16 §. stadgades, att "wid öfwerlägg-ningar bestämmes beslutet efter de fleste rösterna" (icke de fleste för winnande af en sådan rättighet, för hwarje fall i allmänhet före-skrifwa om frejd, läro- eller tjenste-år, gesäll-tid, mästare-profs afläg-gande m. m. Och bör den Embetsmyndighet, till hwilken ansökningen ingifwen är, innan densamma till pröfning förekommer, deröfwer alltid höra wederbörande Handels- Handtwerks- eller Fabriks-Societeter, hwarefter, och sedan utslag i målet blifwit meddeladt, beswär deröfwer må kunna anföras och fullföljas inom den tid och i den ordning, som för hwarje fall finnes i allmänhet stadgadt.

CARL JOHAN.

S. A. Munthe.

[KUNGL. BREV] TILL COMMERCE-COLLEGIUM ANGÅ-ENDE RÖSTBERÄKNINGS-SÄTTET WID VOTERINGAR INOM MOSAISKA FÖRSAMLINGEN I GÖTHEBORG.

[Dat. Drottningholm den 27 Aug. 1839].

Uti en till Oss ingifwen skrift hafwa de trenne Föreståndare, hwilka, wid inför Magistraten i Götheborg den 11 Januarii inne-warande år anställdt val, blifwit utsedde att under trenne år handhafwa Mosaiska Församlingens i nämnde stad angelägen-heter, underdånigst anfört: att, enär Wår Nådiga Förordning den 30 Junii 1838 och den under samma dag i Nåder fastställda samt genom Edert Circulaire den 13 derpåföljde Augusti kungjorda Ord-ning, rörande hwad Mosaiske Trosbekännare hafwa hädanefter att iakttaga i afseende på utöfningen af sin religion och bestyret inom sina Församlingar, funnits påkalla en omarbetning af de Communal-stadgar, hwilka Församlingen för en längre tid tillbaka till sin efter-rättelse fastställt, de Föreståndare samt Äldste hwilka handhaft För-samlings-bestyren, innan de efter nu gällande författning walde Före-ståndare kunnat tillträda sina functioner, uppdragit åt en Comité af trenne medlemmar utaf Församlingen att utarbeta förslag till nya

Communal-stadgar: att arbetet likwäl icke kunde medhinnas inom den tid, då wal till Electorer borde ske, hwadan Comiterade inkommit med förslag till någre punkter, hwilka ansågos böra nödwändigt be-stämmas wid sammanträdet för walförrättningen, hwaribland en af de förnämste wore tariffen för röstberäkningen: att, enligt dittills följ dt stadgande, En röst beräknats för hwarje Fem Riksdaler Riks-gälds-Sedlar, hwanned den röstande enligt taxering bidragit till För-samlings-Cassan: att, då 6 §. af Wår Nådiga Förordning den 30 Junii 1838 innehölle i afseende på bestyret inom Mosaiske Församlingarne, det Wi under samma dag fastställt en serskild Ordning ”hufwud-sakligen öfwerensstämmande med hwad derom hittills warit stadgadt” samt i nämnde Ordning ingenting wore föreskrifwet om röstberäk-nings-sättet, men i sista punkten af 16 §. stadgades, att ”wid öfwerlägg-ningar bestämmes beslutet efter de fleste rösterna” (icke de flesteröstande) samt 17 §. endast innehölle, att de wal, hwaremot 8:de, 9: de, 13: de och 15: de §§. handla, skola anställas med slutna sedlar, Comiterade funnit dels att bestämmandet af tariffen berodde af För-samlingen, dels ock att den äldre tariffen borde undergå en föränd-ring, som icke lemnade den högt bidragande en alltför stor röst-öfwerwigt wid beslutens fattande, hwadan följande progression af rösternes förhållande till bidragen, med antagande af Fem Riksdaler Riksgälds-Sedlar, såsom minimi-afgift för den röstande, föreslagits nemligen:

1 swarande mot 1 röst 3 2″ röster

9 » »4 »

81 ″ ″ 16 ″ 27 ″ ″ 8 ″

hwilket sednare skulle blifwa det högsta röste-antal någon kunde få, ehuru högt dess bidrag än måtte wara, till följd hwaraf nedanstående tariff uppkomme:

gds R: dr 5 swara mot I röst ii a !5 ii ii 2 röster a ii 25 it i» 3 a ii it 45 tt tt 4 a ii a 65 it tt 5 1 t a ii 85 a tt 6 It „ t» TIO a 7 ″ „ a a 135 it tt 8 It a ii 160 it tt 9 ׳t ii a 185 a 10 It a a 210 ii ii 11 II a a 250 ii ti 12 It a a 29O it tt 13 n a ii 33° it tt 14 It a a 370 a ii 15 Ii ti it 405 a a 16 Ii

att, wid det allmänna sammanträde af Församlingens röstegande leda-möter, som sedermera hållits och hwarwid den äldre röstberäkningen blifwit följd, frågan om det blifwande röstberäknings-sättet sålunda afgjorts, att Comiterades ofwannämnde förslag gillats af 35 röstande med 478 röster emot 7 röstande med 56 röster, men att likwäl bland de gillande warit 12 röstande med 77 röster, hwilka ansett sig hind-rade af högstberörde i Nåder faststälda Ordning att rösta för annat beräknings-sätt än per Capita, ehuru de funnit principen för det före-slagna beräknings-sättet fullkomligt riktig, hwaremot Föreståndarne samt pluraliteten, tillsammans 23 röstande med 401 röster, icke delat denna åsigt, utan gillat det föreslagna röstberäknings-sättet så wäl till principen som formen, till följd hwaraf detsamma ansetts såsomaf Församlingen antaget; samt slutligen att, i ändamål att hos de Församlings-medlemmar, hwilka funnit sig af gällande föreskrifter hindrade att beslutet biträda, stadga samma öfwertygelse, som Före-ståndarne och pluraliteten ägt om lagenligheten af berörde beslut, och dymedelst återställa den större enighet i meningar och åtgärder, som hittills rådt i Församlingen, Föreståndarne ansett sig böra hos Oss i underdånighet anhålla, det Oss täcktes i Nåder fastställa ofwan-nämnde röstberäknings-sätt till underdånig efterrättelse wid Försam-lingens framtida beslut; hemställande Föreståndarne underdånigst, huruwida, till winnande af likformig behandling af Församlingens alla ärenden, samma röstberäkning må ega rum äfwen wid de Nådigst föreskrifna walen, då utanpå de slutna wal-sedlame, wid deras fram-lemnande, det röst-antal kunde tecknas, hwartill den röstande wore berättigad, eller huruwida wid wal rösteme skola beräknas per Capita.

Sedan I, efter det Föreståndarne för Mosaiska Församlingen i Stockholm sig yttrat, under den 17 nästlidne månad med underdånigt utlåtande häröfwer inkommit, hafwe Wi detta ärende Oss föredragas låtit; och derwid, med afseende å wigten deraf att i frågor af ofwan-nämnde beskaffenhet fullkomlig likstämmighet bibehålies, funnit godt i Nåder förklara, att, i enlighet med det inom sistnämnde Församling hittills iakttagna omröstnings-sätt, och på sätt I jemväl hemställt, alla voteringar i Mosaiska Församlingen i Götheborg skola ske per Capita, i alla de fall, der icke ett annat voterings-sätt är ifttryckligen påbudet och föreskrift meddelad, huru derwid skall tillgå.

CARL JOHAN.

S. A. Munthe.

[KUNGL. BREV] TILL COM1MERCE COLLEGIUM, AN-GAENDE GROSSHANDLAREN AF MOSAISKA TROSBE-KÄNNELSEN L. E. MAGNUS' UNDERDÅNIGA BESVÄR RÖRANDE HONOM VÄGRADT BURSKAP I GÖTHEBORG Å GROSSHANDEL OCH SOCKERBRUKSRÖRELSE.

[Dat. 29 nov. 18391].

Hos Oss har Grosshandlanden af Mosaiska Trosbekännelsen L. E. Magnus i underdånighet besvärat sig deröfver att, sedan Magi-stråten i Götheborg i anledning af hans, på grund af 1 § i Wår Nå-diga Förordning den 30 Junij 1838, angående Mosaiska Trosbekän-nares rättigheter och skyldigheter, gjorde ansökning om burskap i nämnde stad å Grosshandels och Sockerbruksrörelse, medelst Reso-lution af den 19 påföljde October sig utlåtit, att emedan Sökanden hvarken vore här i riket född eller blifvit af Oss i Nåder till Svensk undersåte upptagen, och fördenskull och vore berättigad till åtnju-tande af de i den åberopade § af högstberörde Nådiga Förordning, af Församlingen antaget; samt slutligen att, i ändamål att hos de Församlings-medlemmar, hwilka funnit sig af gällande föreskrifter hindrade att beslutet biträda, stadga samma öfwertygelse, som Före-ståndarne och pluraliteten ägt om lagenligheten af berörde beslut, och dymedelst återställa den större enighet i meningar och åtgärder, som hittills rådt i Församlingen, Föreståndarne ansett sig böra hos Oss i underdånighet anhålla, det Oss täcktes i Nåder fastställa ofwan-nämnde röstberäknings-sätt till underdånig efterrättelse wid Försam-lingens framtida beslut; hemställande Föreståndarne underdånigst, huruwida, till winnande af likformig behandling af Församlingens alla ärenden, samma röstberäkning må ega rum äfwen wid de Nådigst föreskrifna walen, då utanpå de slutna wal-sedlame, wid deras fram-lemnande, det röst-antal kunde tecknas, hwartill den röstande wore berättigad, eller huruwida wid wal rösteme skola beräknas per Capita.

Sedan I, efter det Föreståndarne för Mosaiska Församlingen i Stockholm sig yttrat, under den 17 nästlidne månad med underdånigt utlåtande häröfwer inkommit, hafwe Wi detta ärende Oss föredragas låtit; och derwid, med afseende å wigten deraf att i frågor af ofwan-nämnde beskaffenhet fullkomlig likstämmighet bibehålies, funnit godt i Nåder förklara, att, i enlighet med det inom sistnämnde Församling hittills iakttagna omröstnings-sätt, och på sätt I jemväl hemställt, alla voteringar i Mosaiska Församlingen i Götheborg skola ske per Capita, i alla de fall, der icke ett annat voterings-sätt är ifttryckligen påbudet och föreskrift meddelad, huru derwid skall tillgå.

CARL JOHAN.

S. A. Munthe.

[KUNGL. BREV] TILL COM1MERCE COLLEGIUM, AN-GAENDE GROSSHANDLAREN AF MOSAISKA TROSBE-KÄNNELSEN L. E. MAGNUS' UNDERDÅNIGA BESVÄR RÖRANDE HONOM VÄGRADT BURSKAP I GÖTHEBORG Å GROSSHANDEL OCH SOCKERBRUKSRÖRELSE.

[Dat. 29 nov. 18391].

Hos Oss har Grosshandlanden af Mosaiska Trosbekännelsen L. E. Magnus i underdånighet besvärat sig deröfver att, sedan Magi-stråten i Götheborg i anledning af hans, på grund af 1 § i Wår Nå-diga Förordning den 30 Junij 1838, angående Mosaiska Trosbekän-nares rättigheter och skyldigheter, gjorde ansökning om burskap i nämnde stad å Grosshandels och Sockerbruksrörelse, medelst Reso-lution af den 19 påföljde October sig utlåtit, att emedan Sökanden hvarken vore här i riket född eller blifvit af Oss i Nåder till Svensk undersåte upptagen, och fördenskull och vore berättigad till åtnju-tande af de i den åberopade § af högstberörde Nådiga Förordning,infödde ellex¯ till Svenske undersåter upptagne Mosaiska Trosbekän-nare tillagde förmåner, utan, likmätigt 4 § i samma Förordning, måste anses såsom annan utländning, hvilket med behörigt tillstånd idkade handel eller annat näringsfång; altså och då, enligt Kongl. Brefvet den 12 December 18x1, burskap icke borde utländsk man lemnas utan Wårt dertill gifne samtycke, funne Magistraten det sökta burskapet icke kunna Grosshandlanden Magnus för närva-rande beviljas; så haden I, uppå häröfver förd klagan, genom Ut-slag den 25 Januari innevarande år förklarat, att ehuru af hand-lingarne inhemtades, dels att Besväranden, efter föregången

läro-och tjenstetid å handel i Marstrand altsedan år 1795, på grund af den 5 Augusti samma år, erhållit Skyddsbref, i Götheborg idkat Grosshandel och Sockerbruksrörelse, dels ock att Handels Socie-teten i sistnämnde stad- uti meddeladt Protocolls Utdrag af den 5 October 1838, yttrat sig med nöje antaga Besväranden till Gross-handlare; likväl och som Besväranden, hvilken är född utrikes, hvar- . ken blifvit i Nåder upptagen till Svensk undersåte, eller undfått sär-skildt nådigt tillstånd att här i Riket vinna burskap, ansågen I emot de i Magistratens öfverklagade Resolution åberopade stadganden, Eder icke eller kunna bifalla den af Grosshandlaren Magnus gjorda burskaps ansökning, utan komme att vid Magistratens härom fattade Beslut att bero; deruti klaganden, af anförde skäl, nu i underdånighet anhållit om Nådig *ändring. —

Sedan I, efter vederbörandes hörande, under den 29 nästledne Maij med underdånigt utlåtande inkommit, hafve WI förevarande Besvärsmål Oss föredragas låtit; och ehuru Wi funnit Edert öfver-klagade Utslag öfverensstämmande med ordalydelsen i gällande För-fattningar, hafve WI likväl, med fästadt afseende å hvad Handels Societeten i Götheborg uti dess öfver de underdåniga besvären in-fordrade Förklaring anfört och yttrat, pröfvat skäligt att, med änd-ring af berörde Utslag, i Nåder förklara Besväranden, som uppnått en ålder af 70 år, af hvilka han i Götheborg tillbragt 40 under utöfning af borgerligt yrke samt gjort sig känd för ett utmärkt redbart och hedrande uppförande, berättigad, att såsom Grosshandlande i nämnde stad vinna burskap.

CARL JOHAN.

S. A. Munthe.

[UR] FABRIKS OCH HANDTWERKS-ORDNING, AF KONGL. MAJ :T I NÄDER FASTSTÄLLD DEN 22 DECEM-

BER 1846.

§ 20.

För Mosaiske trosbekännare, som wilja fabriksrörelse eller handt-werk idka, gälle ej mindre de i denna författning föreskri fna all- infödde ellex¯ till Svenske undersåter upptagne Mosaiska Trosbekän-nare tillagde förmåner, utan, likmätigt 4 § i samma Förordning, måste anses såsom annan utländning, hvilket med behörigt tillstånd idkade handel eller annat näringsfång; altså och då, enligt Kongl. Brefvet den 12 December 18x1, burskap icke borde utländsk man lemnas utan Wårt dertill gifne samtycke, funne Magistraten det sökta burskapet icke kunna Grosshandlanden Magnus för närva-rande beviljas; så haden I, uppå häröfver förd klagan, genom Ut-slag den 25 Januari innevarande år förklarat, att ehuru af hand-lingarne inhemtades, dels att Besväranden, efter föregången läro-och tjenstetid å handel i Marstrand altsedan år 1795, på grund af den 5 Augusti samma år, erhållit Skyddsbref, i Götheborg idkat Grosshandel och Sockerbruksrörelse, dels ock att Handels Socie-teten i sistnämnde stad- uti meddeladt Protocolls Utdrag af den 5 October 1838, yttrat sig med nöje antaga Besväranden till Gross-handlare; likväl och som Besväranden, hvilken är född utrikes, hvar- . ken blifvit i Nåder upptagen till Svensk undersåte, eller undfått sär-skildt nådigt tillstånd att här i Riket vinna burskap, ansågen I emot de i Magistratens öfverklagade Resolution åberopade stadganden, Eder icke eller kunna bifalla den af Grosshandlaren Magnus gjorda burskaps ansökning, utan komme att vid Magistratens härom fattade Beslut att bero; deruti klaganden, af anförde skäl, nu i underdånighet anhållit om Nådig *ändring. —

Sedan I, efter vederbörandes hörande, under den 29 nästledne Maij med underdånigt utlåtande inkommit, hafve WI förevarande Besvärsmål Oss föredragas låtit; och ehuru Wi funnit Edert öfver-klagade Utslag öfverensstämmande med ordalydelsen i gällande För-fattningar, hafve WI likväl, med fästadt afseende å hvad Handels Societeten i Götheborg uti dess öfver de underdåniga besvären in-fordrade Förklaring anfört och yttrat, pröfvat skäligt att, med änd-ring af berörde Utslag, i Nåder förklara Besväranden, som uppnått en ålder af 70 år, af hvilka han i Götheborg tillbragt 40 under utöfning af borgerligt yrke samt gjort sig känd för ett utmärkt redbart och hedrande uppförande, berättigad, att såsom Grosshandlande i nämnde stad vinna burskap.

CARL JOHAN.

S. A. Munthe.

[UR] FABRIKS OCH HANDTWERKS-ORDNING, AF KONGL. MAJ :T I NÄDER FASTSTÄLLD DEN 22 DECEM-

BER 1846.

§ 20.

För Mosaiske trosbekännare, som wilja fabriksrörelse eller handt-werk idka, gälle ej mindre de i denna författning föreskri fna all-männa wilkor, med undantag af det att hafwa begått Herrans heliga nattward och ega kristendomskunskap, än ock hwad beträffande deras näringsfrihets inskränkning till wissa städer, är eller kan warda sär-skilt förordnadt.

OSCAR.

01. Im. Fåhneus.

kongl. maj:ts nadiga förordning, angående

WITNESMÅL AF MOSAISK TROSBEKÄNNARE.

Gifwen Stockholms Slott den 6 Februari 1849.

Wi, OSCAR etc. göre weterligt, det Wi, med bifall till Rikets Ständers underdåniga förslag, funnit godt i nåder förordna, att stad-gandet i 17 kapitlet 7 § Rättegångsbalken, det ”okristen ej må witna” icke innefattar hinder för Jude att witne bära, samt att, då Jude skall aflägga witnesed, det i 16 § af berörde kapitel fastställde formulär skall följas, med den förändring likwäl, att edsförpligtelsen bör ske "wid Gud och Hans heliga lag1'.

OSCAR.

G. A. Sparre.

KONGL. MAJ:TS NADIGA KUNGÖRELSE, OM UTSTRÄCK-NING AF DEN ÄT MOSAISKE TROSBEKÄNNARE FÖR-UNNADE RÄTT TILL BOSÄTTNING I RIKET.

Gifwen Stockholms Slott den 9 November 1854.

Wi OSCAR etc. göre weterligt: att Wi, enligt Rikets Ständers derom gjorda anhållan, pröfwat godt att, med ändring af x mom. i Kongl. Kungörelsen den 21 September 1838, rörande tillämpningen i wissa fall af Kongl. Maj: ts den 30 Juni samma år utfärdade nådiga Förordning om Mosaiske trosbekännares rättigheter och skyldigheter, härigenom i nåder förklara de i Swerige födde Mosaiske trosbekän-nare berättigade att, utan behof af särskild nådig tillåtelse, bosätta sig i hwilken stad inom Riket som helst.

OSCAR.

/. F. Fåhraeus. männa wilkor, med undantag af det att hafwa begått Herrans heliga nattward och ega kristendomskunskap, än ock hwad beträffande deras näringsfrihets inskränkning till wissa städer, är eller kan warda sär-skilt förordnadt.

OSCAR.

01. Im. Fåhneus.

kongl. maj:ts nadiga förordning, angående

WITNESMÅL AF MOSAISK TROSBEKÄNNARE.

Gifwen Stockholms Slott den 6 Februari 1849.

Wi, OSCAR etc. göre weterligt, det Wi, med bifall till Rikets Ständers underdåniga förslag, funnit godt i nåder förordna, att stad-gandet i 17 kapitlet 7 § Rättegångsbalken, det ”okristen ej må witna” icke innefattar hinder för Jude att witne bära, samt att, då Jude skall aflägga witnesed, det i 16 § af berörde kapitel fastställde formulär skall följas, med den förändring likwäl, att edsförpligtelsen bör ske "wid Gud och Hans heliga lag1'.

OSCAR.

G. A. Sparre.

KONGL. MAJ:TS NADIGA KUNGÖRELSE, OM UTSTRÄCK-NING AF DEN ÄT MOSAISKE TROSBEKÄNNARE FÖR-UNNADE RÄTT TILL BOSÄTTNING I RIKET.

Gifwen Stockholms Slott den 9 November 1854.

Wi OSCAR etc. göre weterligt: att Wi, enligt Rikets Ständers derom gjorda anhållan, pröfwat godt att, med ändring af x mom. i Kongl. Kungörelsen den 21 September 1838, rörande tillämpningen i wissa fall af Kongl. Maj: ts den 30 Juni samma år utfärdade nådiga Förordning om Mosaiske trosbekännares rättigheter och skyldigheter, härigenom i nåder förklara de i Swerige födde Mosaiske trosbekän-nare berättigade att, utan behof af särskild nådig tillåtelse, bosätta sig i hwilken stad inom Riket som helst.

OSCAR.

/. F. Fåhraeus. männa wilkor, med undantag af det att hafwa begått Herrans heliga nattward och ega kristendomskunskap, än ock hwad beträffande deras näringsfrihets inskränkning till wissa städer, är eller kan warda sär-skilt förordnadt.

OSCAR.

01. Im. Fåhneus.

kongl. maj:ts nadiga förordning, angående

WITNESMÅL AF MOSAISK TROSBEKÄNNARE.

Gifwen Stockholms Slott den 6 Februari 1849.

Wi, OSCAR etc. göre weterligt, det Wi, med bifall till Rikets Ständers underdåniga förslag, funnit godt i nåder förordna, att stad-gandet i 17 kapitlet 7 § Rättegångsbalken, det ”okristen ej må witna” icke innefattar hinder för Jude att witne bära, samt att, då Jude skall aflägga witnesed, det i 16 § af berörde kapitel faststälde formulär skall följas, med den förändring likwäl, att edsförpligtelsen bör ske "wid Gud och Hans heliga lag1'.

OSCAR.

G. A. Sparre.

KONGL. MAJ:TS NADIGA KUNGÖRELSE, OM UTSTRÄCK-NING AF DEN ÄT MOSAISKE TROSBEKÄNNARE FÖR-UNNADE RÄTT TILL BOSÄTTNING I RIKET.

Gifwen Stockholms Slott den 9 November 1854.

Wi OSCAR etc. göre weterligt: att Wi, enligt Rikets Ständers derom gjorda anhållan, pröfwat godt att, med ändring af x mom. i Kongl. Kungörelsen den 21 September 1838, rörande tillämpningen i wissa fall af Kongl. Maj: ts den 30 Juni samma år utfärdade nådiga Förordning om Mosaiske trosbekännares rättigheter och skyldigheter, härigenom i nåder förklara de i Swerige födde Mosaiske trosbekän-nare berättigade att, utan behof af särskild nådig tillåtelse, bosätta sig i hwilken stad inom Riket som helst.

OSCAR.

/. F. Fåhraeus. [UR] KONGL. MAJ :.TS FÖRNYADE NÅDIGA STADGA FÖR RIKETS ALLMÄNNA ELEMENTAR-LÄROWERK. Gifwen Stockholms Slott den 29 Januari 1859.

första kapitlet.

§

I första och andra klassen är undervisningen gemensam för alla lärjungar. Dock ware barn af främmande trosbekännelse, i så wäl dessa som öfriga klasser frikallade från deltagande i religionsunder-visning, om målsmän

det önska.

§ 29.

----Barn af främmande trosbekännelse må aflägga prof på

sin religionskunskap på sätt Rektor lämpligt finner.

Under Hans Maj: ts Min Allernådigste Konungs och Herres sjuk-dom.

CARL.

L. A. Anjou.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA FÖRORDNING ANGÅENDE MOSAISKE TROSBEKÄNNARES RÄTT ATT BOSÄTTA SIG OCH BESITTA FAST EGENDOM I RIKET.

Gifwen Stockholms Slott den 26 October 1860.

Wi CARL, etc. göre weterligt: att sedan Rikets Ständer, uti skrif-welse den 15 nästlidne September, i underdånighet anhållit, att Mosaiske trosbekännare, födde i Swerige eller utrikes ifrån inkomne och i riket bosatte samt af Kongl. Maj: t till Swenske undersåtare upptagne, måtte erhålla rättighet att, utan Kongl. Maj: ts särskilda nådiga tillstånd, köpa och besitta fast egendom å landet; samt Wi funnit de skäl, som ligga till grund för berörde underdåniga fram-ställning, ega full giltighet och äfwen böra föranleda till medgifwande i allmänhet för inhemske judar att å landet sig bosätta; så och enär härwid tillika kommit i betraktande, dels att den redan, genom Kongl. Kungörelsen den 9 November 1854, åt nämnde trosbekännare bewil-jade rätt till bosättning i rikets städer endast gäller dem, som äro i Swerige födde, men att denna inskränkning ej wäl står tillsammans hwarken med det af Rikets Ständer nu föreslagna stadgande, hwilket afser jemwäl utrikes ifrån inkomne och till Swenske undersåtare upp-tagne judar, eller med närwarande lydelsen af § 28 i Regeringsfor-men, och dels att den i Kongl. Kungörelsen den 21 September 1838 [UR] KONGL. MAJ :.TS FÖRNYADE NÅDIGA STADGA FÖR RIKETS ALLMÄNNA ELEMENTAR-LÄROWERK. Gifwen Stockholms Slott den 29 Januari 1859.

första kapitlet.

§

I första och andra klassen är undervisningen gemensam för alla lärjungar. Dock ware barn af främmande trosbekännelse, i så wäl dessa som öfriga klasser frikallade från deltagande i religionsunder-visning, om målsmän det önska.

§ 29.

----Barn af främmande trosbekännelse må aflägga prof på

sin religionskunskap på sätt Rektor lämpligt finner.

Under Hans Maj: ts Min Allernådigste Konungs och Herres sjuk-dom.

CARL.

L. A. Anjou.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA FÖRORDNING ANGÅENDE MOSAISKE TROSBEKÄNNARES RÄTT ATT BOSÄTTA SIG OCH BESITTA FAST EGENDOM I RIKET.

Gifwen Stockholms Slott den 26 October 1860.

Wi CARL, etc. göre weterligt: att sedan Rikets Ständer, uti skrif-welse den 15 nästlidne September, i underdånighet anhållit, att Mosaiske trosbekännare, födde i Swerige eller utrikes ifrån inkomne och i riket bosatte samt af Kongl. Maj: t till Swenske undersåtare upptagne, måtte erhålla rättighet att, utan Kongl. Maj: ts särskilda nådiga tillstånd, köpa och besitta fast egendom å landet; samt Wi funnit de skäl, som ligga till grund för berörde underdåniga fram-ställning, ega full giltighet och äfwen böra föranleda till medgifwande i allmänhet för

inhemske judar att å landet sig bosätta; så och enär härwid tillika kommit i betraktande, dels att den redan, genom Kongl. Kungörelsen den 9 November 1854, åt nämnde trosbekännare bewil-jade rätt till bosättning i rikets städer endast gäller dem, som äro i Swerige födde, men att denna inskränkning ej wäl står tillsammans hwarken med det af Rikets Ständer nu föreslagna stadgande, hwilket afser jemwäl utrikes ifrån inkomne och till Swenske undersåtare upp-tagne judar, eller med närwarande lydelsen af § 28 i Regeringsfor-men, och dels att den i Kongl. Kungörelsen den 21 September 1838meddelade särskilda föreskrift om wilkoren för Mosaiske trosbekän-nares rättighet till utöfning af borgerlig rörelse numera, efter det dylika föreskrifter blifwit upptagne uti de sedermera utkomne Han-dels- samt Fabriks- och Handtwerks-ordningar, ej hellar widare er-fordras; — hafwe Wi pröfwat godt att härigenom upphäfwa ej mindre 1: sta punkten i 2 § af Kongl. Förordningen den 30 Juni 1838, än äfwen Kongl. Kungörelserna den 21 September samma år och den 9 November 1854, jemte Kongl. Brefwet till Kommerskol-legium den 4 Maj 1827, samt i nåder förordna:

att Mosaiske trosbekännare, som äro Swenske medborgare, skola ega rättighet att bosätta sig samt att förwärfwa och besitta fast egen-dom öfwerallt inom riket, så wäl på landet som i städerna.

I sammanhang härmed wilje Wi i nåder förklara, att utländske Mosaiske trosbekännare, hwilka, efter erhållet tillstånd, endast tills widare i riket wistas, ega att, såsom hitintills, hafwa någon af stä-derna Stockholm, Götheborg, Norrköping eller Carlskrona till bo-ningsort.

CARL.

Ludv. Almqvist.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA FÖRORDNING ANGÅENDE GIFTERMÅL EMELLAN CHRISTEN OCH MOSAISK TROS-

BEKÄNNARE.

Gifwen Stockholms Slott den 20 Januari 1863.

Wi CARL etc. göre weterligt: det Wi, med Rikets Ständer, funnit godt att, i afseende å giftermål emellan christen och mosaisk trosbe-kännare, förordna, som följer:

§ I.

Medlem af Swenska kyrkan ware ej förment att ingå äktenskap med mosaisk trosbekännare.

§ 2•

Om lysning till sådant äktenskap, äfwensom till äktenskap emellan mosaisk trosbekännare och medlem af annat främmande religions-samfund, som i riket tillåtet är, gälle hwad i Kongl. Kungörelsen den

19 Januari 1847 och i 9 § af Kongl. Förordningen angående främ-mande trosbekännare och deras religionsöfning af den 23 Oktober 1860 stadgadt finnes.

§3•

Äktenskap, hwarom nu sagdt är, skall i slägtingars eller andra wittnens närwaro ingås inför Magistrat i stad eller inför Kronofogde å landet. Magistrat eller Kronofogde åligge derwid i afseende å mannens och qwinnans ledighet till äktenskap den tillsyn, som enligt meddelade särskilda föreskrift om wilkoren för Mosaiske trosbekän-nares rättighet till utöfning af borgerlig rörelse numera, efter det dylika föreskrifter blifwit upptagne uti de sedermera utkomne Han-dels- samt Fabriks- och Handtwerks-ordningar, ej hellar widare er-fordras; — hafwe Wi pröfwat godt att härigenom upphäfwa ej mindre 1: sta punkten i 2 § af Kongl. Förordningen den 30 Juni 1838, än äfwen Kongl. Kungörelserna den 21 September samma år och den 9 November 1854, jemte Kongl. Brefwet till Kommerskol-legium den 4 Maj 1827, samt i nåder förordna:

att Mosaiske trosbekännare, som äro Swenske medborgare, skola ega rättighet att bosätta sig samt att förwärfwa och besitta fast egen-dom öfwerallt inom riket, så wäl på landet som i städerna.

I sammanhang härmed wilje Wi i nåder förklara, att utländske Mosaiske trosbekännare, hwilka, efter erhållet tillstånd, endast tills widare i riket wistas, ega att, såsom hitintills, hafwa någon af stä-derna Stockholm, Götheborg, Norrköping eller Carlskrona till bo-ningsort.

CARL.

Ludv. Almqvist.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA FÖRORDNING ANGÅENDE GIFTERMÅL EMELLAN CHRISTEN OCH MOSAISK TROS-

BEKÄNNARE.

Gifwen Stockholms Slott den 20 Januari 1863.

Wi CARL etc. göre weterligt: det Wi, med Rikets Ständer, funnit godt att, i afseende å giftermål emellan christen och mosaisk trosbe-kännare, förordna, som följer:

§ I.

Medlem af Swenska kyrkan ware ej förment att ingå äktenskap med mosaisk trosbekännare.

§ 2•

Om lysning till sådant äktenskap, äfwensom till äktenskap emellan mosaisk trosbekännare och medlem af annat främmande religions-samfund, som i riket tillåtet är, gälle hwad i Kongl. Kungörelsen den

19 Januari 1847 och i 9 § af Kongl. Förordningen angående främ-mande trosbekännare och deras religionsöfning af den 23 Oktober 1860 stadgadt finnes.

§3•

Äktenskap, hwarom nu sagdt är, skall i slägtingars eller andra wittnens närwaro ingås inför Magistrat i stad eller inför Kronofogde å landet. Magistrat eller Kronofogde åligge derwid i afseende å mannens och qwinnans ledighet till äktenskap den tillsyn, som enligtlag tillkommer prest, den der wigsel förrätta skall: sedan affordras så wäl mannen som qwinnan deras friw,illiga ja och samtycke till giftermålet, och warden de derpå för äkta makar förklarade. Hwad sålunda förekommit skall i protokoll upptagas; och warde det, om äktenskapet är inför Kronofogde ingånget, jemwäl af wittnen bestyrkt. Det giftermål ware lika gildt, som wore äktenskapet med wigsel full-komnadt.

Magistrat och Kronofogde åligger att inför dem af slutade äkten-skap hos wederbörande presterskap anmäla, på sätt om anmälan af wigsel för wigselförrättare stadgadt är.

§4•

I fråga om den religion, hwari barn bör uppfostras, ware lag, som i io § af Kongl. Förordningen den 23 Oktober 1860, angående främ-mande trosbekännare och deras religionsöfning, sagdt är.

CARL.

Louis De Geer.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA KUNGÖRELSE ANGÅENDE MOSAISKE TROSBEKÄNNARE MEDGIFWEN FRIHET ATT WÄLJA BONINGSORT.

Gifwen Stockholms Slott den 28 Februari 1873.

Wi OSCAR etc. göre weterligt: att Wi, efter inhemtande af Öfwer-Ståthållare-Embetets och samtlige Wåre BefallningshafWan-des underdåniga yttranden i ämnet, funnit godt i nåder förordna, att stadgandet i nådiga Förordningen den 26 Oktober 1860, att utländske Mosaiske trosbekännare, hwilka efter erhållet tillstånd endast tills widare i riket wistas, skola hafwa någon af städerna Stockholm, Göteborg, Norrköping eller Carlskrona till boningsort, upphört att gälla så att sådane Mosaiske trosbekännare hädanefter icke skola wara underkastade

särskild inskränkning i walet af boningsort.

OSCAR.

Axel Bergström.

[KUNGL. SKRIV. TILL ÖVERSTÄTHÅLLAREÄMBETET MER ANLEDNING AV FRAMSTÄLLNING FRÄN MOSAI-SKA FÖRSAMLINGARNA I STOCKHOLM, GÖTEBORG OCH • NORRKÖPING ANG. RÄTT ATT ANTAGA NY FÖRSAM-

LINGSORDNING.

Dat. Stockholm 30 April 18801].

Hos Oss hafva föreståndarne för Mosaiska församlingarna i Stock-holm, Göteborg och Norrköping gjort underdånig framställning att

1 Bilagd Mosaiska församlingens i Stockholm prot. 2 juni 1880. lag tillkommer prest, den der wigsel förrätta skall: sedan affordras så wäl mannen som qwinnan deras friw,illiga ja och samtycke till giftermålet, och warden de derpå för äkta makar förklarade. Hwad sålunda förekommit skall i protokoll upptagas; och warde det, om äktenskapet är inför Kronofogde ingånget, jemwäl af wittnen bestyrkt. Det giftermål ware lika gildt, som wore äktenskapet med wigsel full-komnadt.

Magistrat och Kronofogde åligger att inför dem af slutade äkten-skap hos wederbörande presterskap anmäla, på sätt om anmälan af wigsel för wigselförrättare stadgadt är.

§4•

I fråga om den religion, hwari barn bör uppfostras, ware lag, som i io § af Kongl. Förordningen den 23 Oktober 1860, angående främ-mande trosbekännare och deras religionsöfning, sagdt är.

CARL.

Louis De Geer.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA KUNGÖRELSE ANGÅENDE MOSAISKE TROSBEKÄNNARE MEDGIFWEN FRIHET ATT WÄLJA BONINGSORT.

Gifwen Stockholms Slott den 28 Februari 1873.

Wi OSCAR etc. göre weterligt: att Wi, efter inhemtande af Öfwer-Ståthållare-Embetets och samtlige Wåre BefallningshafWan-des underdåniga yttranden i ämnet, funnit godt i nåder förordna, att stadgandet i nådiga Förordningen den 26 Oktober 1860, att utländske Mosaiske trosbekännare, hwilka efter erhållet tillstånd endast tills widare i riket wistas, skola hafwa någon af städerna Stockholm, Göteborg, Norrköping eller Carlskrona till boningsort, upphört att gälla så att sådane Mosaiske trosbekännare hädanefter icke skola wara underkastade särskild inskränkning i walet af boningsort.

OSCAR.

Axel Bergström.

[KUNGL. SKRIV. TILL ÖVERSTÄTHÅLLAREÄMBETET MER ANLEDNING AV FRAMSTÄLLNING FRÄN MOSAI-SKA FÖRSAMLINGARNA I STOCKHOLM, GÖTEBORG OCH • NORRKÖPING ANG. RÄTT ATT ANTAGA NY FÖRSAM-

LINGSORDNING.

Dat. Stockholm 30 April 18801].

Hos Oss hafva föreståndarne för Mosaiska församlingarna i Stock-holm, Göteborg och Norrköping gjort underdånig framställning att

1 Bilagd Mosaiska församlingens i Stockholm prot. 2 juni 1880. lag tillkommer prest, den der wigsel förrätta skall: sedan affordras så wäl mannen som qwinnan deras friw,illiga ja och samtycke till giftermålet, och warden de derpå för äkta makar förklarade. Hwad sålunda förekommit skall i protokoll upptagas; och warde det, om äktenskapet är inför Kronofogde ingånget, jemwäl af wittnen bestyrkt. Det giftermål ware lika gildt, som wore äktenskapet med wigsel full-komnadt.

Magistrat och Kronofogde åligger att inför dem af slutade äkten-skap hos wederbörande presterskap anmäla, på sätt om anmälan af wigsel för wigselförrättare stadgadt är.

§4•

I fråga om den religion, hwari barn bör uppfostras, ware lag, som i io § af Kongl. Förordningen den 23 Oktober 1860, angående främ-mande trosbekännare och deras religionsöfning, sagdt är.

CARL.

Louis De Geer.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA KUNGÖRELSE ANGÅENDE MOSAISKE TROSBEKÄNNARE MEDGIFWEN FRIHET ATT WÄLJA BONINGSORT.

Gifwen Stockholms Slott den 28 Februari 1873.

Wi OSCAR etc. göre weterligt: att Wi, efter inhemtande af Öfwer-Ståthållare-Embetets och samtlige Wåre BefallningshafWan-des underdåniga yttranden i ämnet, funnit godt i nåder förordna, att stadgandet i nådiga Förordningen den 26 Oktober 1860, att utländske Mosaiske trosbekännare, hwilka efter erhållet tillstånd endast tills widare i riket wistas, skola hafwa någon af städerna Stockholm, Göteborg, Norrköping eller Carlskrona till boningsort, upphört att gälla så att sådane Mosaiske trosbekännare hädanefter icke skola wara underkastade särskild inskränkning i walet af boningsort.

OSCAR.

Axel Bergström.

[KUNGL. SKRIV. TILL ÖVERSTÄTHÅLLAREÄMBETET MER ANLEDNING AV FRAMSTÄLLNING FRÄN MOSAI-SKA FÖRSAMLINGARNA I STOCKHOLM, GÖTEBORG OCH • NORRKÖPING ANG. RÄTT ATT ANTAGA NY FÖRSAM-

LINGSORDNING.

Dat. Stockholm 30 April 18801].

Hos Oss hafva föreståndarne för Mosaiska församlingarna i Stock-holm, Göteborg och Norrköping gjort underdånig framställning att

1 Bilagd Mosaiska församlingens i Stockholm prot. 2 juni 1880.WI måtte i nåder undanrödja de hinder, som för ordnandet på ett tidsenligt sätt af mosaiska församlingarnas inre allmänna angelägen-heter ansågos möta genom den under den 30 Juni 1838 i nåder fast-stälda och medelst kommerskollegiets cirkulär den 13 Augusti samma år kungjorda "ordning rörande hvad mosaiske trosbekännare hafva att hädanefter iakttaga i afseende på utöfningen af deras religion och bestyret inom deras församling m. m.”, till stöd för hvilken framställ-ning församlingsföreståndarne anfört: att ifrågavarande författning icke tydligt angåfve, hvilka personer skulle vara medlemmar af församlingen, i följd hvaraf säker ledning saknades för bedömande af personers behörighet att taga del i för-samlingens angelägenheter, hvar jemte svårighet upstode vid taxering, kyrkoboks förande och föreskrifna statistiska upgifters meddelande;

att intet bestämdt stadgande funnes, angående rösträtt i andra ange-lägenheter, än dem, som rörde val af elektorer för utseende af före-ståndare;

att i fråga om församlingens beslutanderätt författningen gjorde inskränkningar, som syntes föga tidsenliga;

att författningen icke antydde, huru den, som ansåge sig förnärmad af församlingens beslut, skulle kunna vinna ändring deruti hos högre myndighet, och att församlingsledamot icke heller blifvit tillerkänd någon sådan rätt i afseende å föreståndames och taxeringsmännens åtgärder;

att i många fall nödiga bestämmelser saknades angående ärendenas beredning, behandling och afgörande;

att, ehuru de nu angifna bristerna i 1838 års församlingsordning vore alltför betydande, för att inte visa sig kännbara vid för fatt-ningens tillämpning, och olägenheterna af desamma därföre icke ute-blifvit inom någon församling, olikheten i församlingsboernes antal och åskådningssätt, i församlingarnas ekonomiska ställning och i andra förhållanden gjort, att man i en församling lättare än i en annan kunnat komma till rätta med de formela svårigheter, vartill den bristfälliga reglementeringen gifvit upphof; samt

att, då förhållandena inom församlingame icke vore så enahanda, att en församlingsordning passade för dem alla, det synts församlings-föreståndarne lämpligast, att församlingarna bereddes utväg att få sina angelägenheter ordnade hvar efter sitt särskilda behof; på grund hvaraf allt föreståndarne, enligt updrag af sina församlingar, i under-dånighet anhållit, att WI måtte, med ändring af hittills gällande be-stämmelser i ämnet, i nåder förordna, att hvarje Svensk Mosaisk för-samling i riket skall vara berättigad att, i likhet med hvad för hvarje annan troslära än den Evangelisk-Lutherska är stadgadt, antaga och Wår nådiga fastställelse underställa sin församlingsordning; dock att för nu befintlig mosaisk .församling, som icke begagnar sig af denna rätt, den under den 30 Juni 1838 faststälda ordning rörande hvad Mosaiske trosbekännare hafva att hädanefter iakttaga i afseende å ut-öfningen af deras religion och bestyret inom deras församling m. m. fortfarande skall gälla såsom församlingsordning.

Vid underdånig föredragning af denna framställning hafve WI funnit densamma icke till vidare yttrande föranleda, än att hinder icke möter att hos Oss göra den underdåniga framställning i det af sökan-dena omförmälda syfte, hvartill någon kan finna sig föranlåten.

Hvilket WI Eder till föreståndarnes för Mosaiska församlingen i Stockholm meddelande härmed i Nåder tillkännagifve.1

OSCAR.

Fredrik Hederstierna.

LAG,

ANGÅENDE LYDELSEN AF JUDES EDLIGA FÖRPLIKTELSE; gifven Stockholms slott den 30 Oktober 1885.

Vi OSCAR etc. göre veterligt: att sedan genom förordningen den 6 Februari 1849 fastställts den förändring i lydelse, hvilken den i

17 kapitlet 16 § rättegångsbalken påbjudna vittnesed, då den skall af jude afläggas, bör undergå; så hafva Vi, på riksdagens förslag, funnit godt härigenom i nåder förordna, att, då jude skall aflägga den i 1 kapitlet 7 § samma balk föreskrifna domareed, han bör svära vid "Gud och Hans heliga lag” i stället för ”Gud och Hans heliga evangelium”; äfvensom att i andra fall, då, på grund af allmän lag eller författning, jude har att aflägga ed, edsförpliktelsen bör ske vid "Gud och Hans heliga lag”.

OSCAR.

Nils von Steyern.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA KUNGÖRELSE ANGÅENDE UPPHÄFVANDE AF SISTA PUNKTEN I 2 § AF KONGL. FÖRORDNINGEN DEN 30 JUNI 1838 ANGÅENDE MOSAI-SKE TROSBEKÄNNARES SKYLDIGHETER OCH RÄTTIG-HETER HÄR I RIKET; gifven Stockholms slott den 22 Juni 1899.

Vi Oscar etc. göre veterligt: att sedan Riksdagen i skrif-velse den 10 nästlidne Maj anmält, att Riksdagen bifallit af Oss i

1 De i överensstämmelse med denna resolution utarbetade och av konungen godkända församlingsordningarna — Stockholms av 12 juni 1882, ändrad 5 aug. 1Q04, Göteborgs av 26 jan. 1883,. Halmstad av 25 april 1902 och Malmö av 10 mars 1905 — hava icke här upptagits. öfningen af deras religion och bestyret inom deras församling m. m. fortfarande skall gälla såsom församlingsordning.

Vid underdånig föredragning af denna framställning hafve WI funnit densamma icke till vidare yttrande föranleda, än att hinder icke möter att hos Oss göra den underdåniga framställning i det af sökan-dena omförmälda syfte, hvartill någon kan finna sig föranlåten.

Hvilket WI Eder till föreståndarnes för Mosaiska församlingen i Stockholm meddelande härmed i Nåder tillkännagifve.1

OSCAR.

Fredrik Hederstierna.

LAG,

ANGÅENDE LYDELSEN AF JUDES EDLIGA FÖRPLIKTELSE; gifven Stockholms slott den 30 Oktober 1885.

Vi OSCAR etc. göre veterligt: att sedan genom förordningen den 6 Februari 1849 fastställts den förändring i lydelse, hvilken den i

17 kapitlet 16 § rättegångsbalken påbjudna vittnesed, då den skall af jude afläggas, bör undergå; så hafva Vi, på riksdagens förslag, funnit godt härigenom i nåder förordna, att, då jude skall aflägga den i 1 kapitlet 7 § samma balk föreskrifna domareed, han bör svära vid "Gud och Hans heliga lag" i stället för ”Gud och Hans heliga evangelium”; äfvensom att i andra fall, då, på grund af allmän lag eller författning, jude har att aflägga ed, edsförpliktelsen bör ske vid "Gud och Hans heliga lag”.

OSCAR.

Nils von Steyern.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA KUNGÖRELSE ANGÅENDE UPPHÄFVANDE AF SISTA PUNKTEN I 2 § AF KONGL. FÖRORDNINGEN DEN 30 JUNI 1838 ANGÅENDE MOSAI-SKE TROSBEKÄNNARES SKYLDIGHETER OCH RÄTTIG-HETER HÄR I RIKET; gifven Stockholms slott den 22 Juni 1899.

Vi Oscar etc. göre veterligt: att sedan Riksdagen i skrif-velse den 10 nästlidne Maj anmält, att Riksdagen bifallit af Oss i

1 De i överensstämmelse med denna resolution utarbetade och av konungen godkända församlingsordningarna — Stockholms av 12 juni 1882, ändrad 5 aug. 1Q04, Göteborgs av 26 jan. 1883,. Halmstad av 25 april 1902 och Malmö av 10 mars 1905 — hava icke här upptagits. öfningen af deras religion och bestyret inom deras församling m. m. fortfarande skall gälla såsom församlingsordning.

Vid underdånig föredragning af denna framställning hafve WI funnit densamma icke till vidare yttrande föranleda, än att hinder icke möter att hos Oss göra den underdåniga framställning i det af sökan-dena omförmälda syfte, hvartill någon kan finna sig föranlåten.

Hvilket WI Eder till föreståndarnes för Mosaiska församlingen i Stockholm meddelande härmed i Nåder tillkännagifve.1

OSCAR.

Fredrik Hederstierna.

LAG,

ANGÅENDE LYDELSEN AF JUDES EDLIGA FÖRPLIKTELSE; gifven Stockholms slott den 30 Oktober

1885.

Vi OSCAR etc. göre veterligt: att sedan genom förordningen den 6 Februari 1849 faststälts den förändring i lydelse, hvilken den i

17 kapitlet 16 § rättegångsbalken påbjudna vittnesed, då den skall af jude afläggas, bör undergå; så hafva Vi, på riksdagens förslag, funnit godt härigenom i nåder förordna, att, då jude skall aflägga den i 1 kapitlet 7 § samma balk föreskrifna domareed, han bör svära vid "Gud och Hans heliga lag" i stället för "Gud och Hans heliga evangelium"; äfvensom att i andra fall, då, på grund af allmän lag eller författning, jude har att aflägga ed, edsförpliktelsen bör ske vid "Gud och Hans heliga lag".

OSCAR.

Nils von Steyern.

KONGL. MAJ: TS NÅDIGA KUNGÖRELSE ANGÅENDE UPPHÄFVANDE AF SISTA PUNKTEN I 2 § AF KONGL. FÖRORDNINGEN DEN 30 JUNI 1838 ANGÅENDE MOSAI-SKE TROSBEKÄNNARES SKYLDIGHETER OCH RÄTTIG-HETER HÄR I RIKET; gifven Stockholms slott den 22 Juni 1899.

Vi Oscar etc. göre veterligt: att sedan Riksdagen i skrif-velse den 10 nästlidne Maj anmält, att Riksdagen bifallit af Oss i

1 De i överensstämmelse med denna resolution utarbetade och av konungen godkända församlingsordningarna — Stockholms av 12 juni 1882, ändrad 5 aug. 1Q04, Göteborgs av 26 jan. 1883,. Halmstad av 25 april 1902 och Malmö av 10 mars 1905 — hava icke här upptagits.nådig proposition den io derförutgångne Februari gjord framställ-ning om medgifvande att hvad i allmänhet vore stadgadt angående fattigvård skulle gälla äfven i fråga om mosaisk trosbekännare, hafve Vi funnit godt i nåder förklara,

att sista punkten i 2 § af nådiga förordningen den 30 Juni 1838 angående mosaiske trosbekännares skyldigheter och rättigheter här i riket skall upphöra att gälla.

OSCAR.

E. von Krusenstjema.

LAG

ANGÅENDE ÄNDRAD LYDELSE AF 1 § I FÖRORDNINGEN ANGÅENDE MOSAISKA TROSBEKÄNNARES SKYLDIG-HETER OCH RÄTTIGHETER HÄR I RIKET DEN 30 JUNI 1838; gifven Stockholms slott den 16 Oktober 1908.

Vi GUSTAF, etc., göre veterligt: att Vi, med Riksdagen, funnit godt i nåder förordna, att 1 § i förordningen angående mosaiska trosbekännares skyldigheter och rättigheter här i riket den 30 juni 1838 skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §•

Mosaiska trosbekännare, födda i Sverige eller som, utrikes ifrån inkomna och i riket bosatta, blifvit eller blifva af Kungl. Maj: t till svenska undersåtar upptagna, skola hädanefter i alla hänseenden vara ställda i lika rättsförhållanden med öfriga svenska undersåtar, enligt svensk lag, samt åtnjuta enahanda rättigheter och förmåner, som tillkomma svenska undersåtar i allmänhet, utan andra inskränk-ningar, än Sveriges grundlagar för utrikes födda män eller främ-mande trosbekännare bestämma, eller i denna förordning särskildt stadgas; hvaremot sådana mosaiska trosbekännare, så väl för sina personer, som för sin egendom och näring eller rörelse, äro under-kastade samma skyldigheter och åliggande, som öfriga svenska undersåtar.

Angående den lindring i skatteskyldigheten till svenska kyrkan samt hennes prästerskap och betjäning, som tillkommer mosaiska [och andra främmande] trosbekännare, är särskildt stadgadt [i •lag av den 16 okt. 1908 och kunglig kungörelse av samma dag]. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1910.

GUSTAF.

Hugo Hainilton.

6. — Valentin, Urkunder till Judarnas historia. nådig proposition den io derförutgångne Februari gjord framställning om medgifvande att hvad i allmänhet vore stadgadt angående fattigvård skulle gälla äfven i fråga om mosaisk trosbekännare, hafve Vi funnit godt i nåder förklara,

att sista punkten i 2 § af nådiga förordningen den 30 Juni 1838 angående mosaiske trosbekännares skyldigheter och rättigheter här i riket skall upphöra att gälla.

OSCAR.

E. von Krusenstjema.

LAG

ANGÅENDE ÄNDRAD LYDELSE AF 1 § I FÖRORDNINGEN ANGÅENDE MOSAISKA TROSBEKÄNNARES SKYLDIG-HETER OCH RÄTTIGHETER HÄR I RIKET DEN 30 JUNI 1838; gifven Stockholms slott den 16 Oktober 1908.

Vi GUSTAF, etc., göre veterligt: att Vi, med Riksdagen, funnit godt i nåder förordna, att 1 § i förordningen angående mosaiska trosbekännares skyldigheter och rättigheter här i riket den 30 juni 1838 skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 §•

Mosaiska trosbekännare, födda i Sverige eller som, utrikes ifrån inkomna och i riket bosatta, blifvit eller blifva af Kungl. Maj: t till svenska undersåtar upptagna, skola hädanefter i alla hänseenden vara ställda i lika rättsförhållanden med öfriga svenska undersåtar, enligt svensk lag, samt åtnjuta enahanda rättigheter och förmåner, som tillkomma svenska undersåtar i allmänhet, utan andra inskränk-ningar, än Sveriges grundlagar för utrikes födda män eller främ-mande trosbekännare bestämma, eller i denna förordning särskildt stadgas; hvaremot sådana mosaiska trosbekännare, så väl för sina personer, som för sin egendom och näring eller rörelse, äro under-kastade samma skyldigheter och åliggande, som öfriga svenska undersåtar.

Angående den lindring i skatteskyldigheten till svenska kyrkan samt hennes prästerskap och betjäning, som tillkommer mosaiska [och andra främmande] trosbekännare, är särskildt stadgadt [i •lag av den 16 okt. 1908 och kunglig kungörelse av samma dag]. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1910.

GUSTAF.

Hugo Hainilton.

6. — Valentin, Urkunder till Judarnas historia. [KUNGL. MAJ: TS NADIGA RESOLUTION ANG. MOSAISK FÖRSAMLINGS PRÄSTERSKAPS RÄTT ATT FÖRRÄTTA

VIGSEL.

Dat. Stockholm 20 aug. 1909]

Kungl. M a j: t s nådiga resolution

på särskilda af mosaiska församlingarna i Stockholm, Göteborg och Malmö gjorda underdåniga ansökningar om rättighet för deras prästerskap att med laga verkan förrätta vigsel mellan personer, som bägge tillhöra mosaiska trosbekännelsen; uti hvilket ärende in-fordrade underdåniga utlåtanden afgifvits den 23 februari 1909 af Stockholm stads konsistorium, den 13 april 1909 af öfverståthållar-ämbetet, den 3 februari 1909 af domkapitlet i Göteborg, den 9 i samma månad af Kungl. Maj: ts befallningshalvande i Göteborgs och Bohus län, den 24 februari 1909 af domkapitlet i Lund och Kungl. Maj: ts befallningshafvande i Malmöhus län, den 30 april 1909 af Kungl. Maj: ts och rikets kommerskollegium samt den 6 augusti 1909 af kungl. statistiska centralbyrån; gifven Stockholms slott den

20 augusti 1909.

Kungl. Maj: t har låtit detta ärende Sig föredragas och vill i anled-ning af ifrågavarande ansökningar medgifva, att inom mosaiska för-samlingarna i Stockholm, Göteborg och Malmö såsom rabbiner an-ställda religionslärare samt vid vakans eller tjänstledighet för dem i behörig ordning såsom vikarierande rabbiner förordnade religions-lärare må tills vidare, under lagligen gällande villkor och bestäm-melser, med laga verkan förrätta vigsel mellan personer, som bägge äro mosaiska trosbekännare.

GUSTAF.

P. E. Lindström.

TILLÄGG I.

ÄNDRINGAR OCH TOLKNINGAR AV, RESP. TILLÄGG TILL, NEDAN-

NÄMNDA, OVAN ATERGIVNA LAGAR OCH FÖRFATTNINGAR.

Förordningen av 30 juni 1838, § 2.

Denna paragraf medförde ingen förpliktelse för svensk mosaisk församling att lämna fattigvårdsunderstöd till trosförvanter ntan svenskt medborgarskap, som icke voro församlingsmedlemmar — Högsta domstolens utslag 7 dec. 1888 cch 30 jan. 1891 — men upphävdes icke — Högsta domstolens utslag 15 jan. 1896 — genom fattigvårdsförordningama 1847, 1853 och 1871 eller genom de konungen 1882, resp. 1883 fastställda församlingsordningarna för Stockholms, resp. Göteborgs, mosaiska församling.1 Kommerskollcgii cirkulär den 13 aug. 1838.

§ 1. På landsbygden bosatt person av mosaisk trosbekännelse tillhör och är skattskyldig till närmaste mosaiska församling. Högsta domstolens utslag 6

' G. B. A. Holm, Nytt juridiskt arkiv 1888, n:r 163; 1891, n:r 12; 1896, n: r 3• [KUNGL. MAJ: TS NADIGA RESOLUTION ANG. MOSAISK FÖRSAMLINGS PRÄSTERSKAPS RÄTT ATT FÖRRÄTTA

VIGSEL.

Dat. Stockholm 20 aug. 1909]

Kungl. M a j: t s nådiga resolution

på särskilda af mosaiska församlingarna i Stockholm, Göteborg och Malmö gjorda underdåniga ansökningar om rättighet för deras prästerskap att med laga verkan förrätta vigsel mellan personer, som bägge tillhöra mosaiska trosbekännelsen; uti hvilket ärende in-fordrade underdåniga utlåtanden afgifvits den 23 februari 1909 af Stockholm stads konsistorium, den 13 april 1909 af öfverståthållar-ämbetet, den 3 februari 1909 af domkapitlet i Göteborg, den 9 i samma månad af Kungl. Maj: ts befallningshalvande i Göteborgs och Bohus län, den 24 februari 1909 af domkapitlet i Lund och Kungl. Maj: ts befallningshafvande i Malmöhus län, den 30 april 1909 af Kungl. Maj: ts och rikets kommerskollegium samt den 6 augusti 1909 af kungl. statistiska centralbyrån; gifven Stockholms slott den

20 augusti 1909.

Kungl. Maj: t har låtit detta ärende Sig föredragas och vill i anled-ning af ifrågavarande ansökningar medgifva, att inom mosaiska för-samlingarna i Stockholm, Göteborg och Malmö såsom rabbiner an-ställda religionslärare samt vid vakans eller tjänstledighet för dem i behörig ordning såsom vikarierande rabbiner förordnade religions-lärare må tills vidare, under lagligen gällande villkor och bestäm-melser, med laga verkan förrätta vigsel mellan personer, som bägge äro mosaiska trosbekännare.

GUSTAF.

P. E. Lindström.

TILLÄGG I.

ÄNDRINGAR OCH TOLKNINGAR AV, RESP. TILLÄGG TILL, NEDAN-

NÄMNDA, OVAN ATERGIVNA LAGAR OCH FÖRFATTNINGAR.

Förordningen av 30 juni 1838, § 2.

Denna paragraf medförde ingen förpliktelse för svensk mosaisk församling att lämna fattigvårdsunderstöd till trosförvanter ntan svenskt medborgarskap, som icke voro församlingsmedlemmar — Högsta domstolens utslag 7 dec. 1888 cch 30 jan. 1891 — men upphävdes icke — Högsta domstolens utslag 15 jan. 1896 — genom fattigvårdsförordningama 1847, 1853 och 1871 eller genom de konungen 1882, resp. 1883 fastställda församlingsordningarna för Stockholms, resp. Göteborgs, mosaiska församling.1 Kommerskollcgii cirkulär den 13 aug. 1838.

§ 1. På landsbygden bosatt person av mosaisk trosbekännelse tillhör och är skattskyldig till närmaste mosaiska församling. Högsta domstolens utslag 6

' G. B. A. Holm, Nytt juridiskt arkiv 1888, n:r 163; 1891, n:r 12; 1896, n: r 3•nov. 1907.' — I de ordningar, som av Kungl. Maj: t fastställts för Stockholms, Göteborgs, Halmstads och Malmö mosaiska församlingar resp. 1882, 1883, :902 och 1905, är svenskt medborgarskap föreskrivet som villkor för medlemskap i församlingen.

§ IJ. Kungl. förordningen ang. kyrkoböckers förande, dat. 23 dec. 1910, gjorde territorialförsamlingens prästerskap i st. f. det främmande trossam-fundets till officiellt kyrkobokförande myndighet. I församling av främmande trosbekännare med rätt till egen kyrkobokföring skulle dock födelse-(dop-), vigsel- samt död- och begravningsbok föras, och församlingsmedlem-marna ålades — dock utan att straffpåföljd föreskrevs för underlåtenhet — att meddela timade dödsfall och födelser till sin församlings föreståndare, som hade att skyndsamt underrätta vederbörande pastorsämbete därom. I kungl. förordningen ang. kyrkoböckers förande, dat. 3 dec. 1915, vilken ännu gäller, återgå samma stadganden, utom att där intet nämnes om (dopbok och) vigselbok.

§ 18. Den, som icke formellt utträtt ur mosaisk församling, är skatteskyldig till densamma, även om han ej tagit någon befattning med denna eller dess institutioner och enligt egen åsikt icke är mosaisk trosbekännare. Högsta dom-stolens utsdag 26 juli 1897.¯

§ 19. I utländsk mosaisk församling skriven mosaisk trosbekännare, som i Sverige bedriver rörelse utan att här vara bosatt, är icke skattskyldig till svensk mosaisk församling. Högsta domstolens utslag 9 jan. 1899.*

185g års läroverksstadga § 11 och § 29. Likartade bestämmelser i 1878 års läro-verksstadga. Läroverksstadgan av den 18 febr. 1905, vilken ännu gäller, inne-håller följande bestämmelser ang. främmande trosbekännares barn: Dessa be-frias från läroverkets kristendomsundervisning, om målsman gjort skriftlig an-hållan därom, men skola då genom målsmans försorg erhålla vederbörlig reli-gionsundervisning. En sådan befrielse medför ingen inskränkning i den lärjung-arna medgivna bortvalsrätten. Inträdessökande av främmande trosbekännelse frikallas efter anmälan från prövning i religionskunskap. Främmande trosbe-kännare, som skola avlägga realskolc-, resp. studentexamen och varit frikallade från kristendomsundervisningen, befrias frän prövning i detta ämne men skola före den muntliga prövningens början till rektor avlämna skriftlig redogörelse för den undervisning, de åtnjutit i religionskunskap, samt intyg över sina insikter i detta ämne. — Genom Förordningen av den 31 okt. 1873 ang-främ-mande trosbekännare och deras religionsövning fastslogs det, att beträffande folkundervisningen samma lagar gälla för främmande trosbekännare som för andra. Barn, som icke skola uppfostras i statskyrkans religion, skola, om målsman därom anhåller, befrias från religionsundervisningen i folk- eller elementarskola, men det åligger skolstyrelsen, resp. rektor, att tillse, att sådant barn genom målsmans försorg erhåller tillbörlig religionskunskap. Försummar målsman detta trots erhållen påminnelse, skall barnet deltaga i folkskolans, resp. läroverkets, religionsundervisning. Dessa 1873 års bestämmelser gälla visserligen faktiskt men icke formellt även de mosaiska trosbekännama, ty nämnda för-

1 G. B. A. Holm, a. a. 1907, n: r 196.

3 G. B. A. Holm, a. a. 1897, n: r 140.

3 G. B. A. Holm, a. a. 1899, n: r 2.ordning, § 19, lyder: "Hwad angår mosaiska trosbekännare, sker genom denna författning ej annan ändring i hwad hitintills warit stadgadt än att, om lys-ning till äktenskap, som ingås mellan sådan trosbekännare och medlem af swenska kyrkan eller annat främmande trossamfund, så ock emellan dem, hwilka bägge tillhöra mosaiska trosbekännelsen, äfwensom i fråga om den troslära, hvari barn af dylikt äktenskap bör uppfostras, skall gälla hwad i

4 och 6 §§ här ofwan sägs.”

Förordningen av den 20 jan. 1863 ang. giftermål mellan kristen ocli mosaisk irosbekännare ändrades, resp. kompletterades genom förordningen av den 31 okt. 1873 ang. främmande trosbekännare och deras religionsövning (jfr närmaste ovannämnda citat), vilken förordnings § 6 enligt lagen av den 14 juni 1917 fick följande lydelse:

”Barn av äkta makar, som vid barnets födelse äro medlemmar av samma främmande trossamfund, må i dess lära uppfostras. Äro föräldrarna vid bar-nets födelse medlemmar av skilda främmande trossamfund, äge fadern be-stämma, i vilketdera samfundets lära barnet skall uppfostras. Tillhör endera sådant trossamfund och den andra svenska kyrkan, då skall barnet i evange-liskt lutherska läran uppfostras. Har emellan makarna träffats avtal om deras barns uppfostran i evangeliskt lutherska läran eller främmande troslära, som en av makarna bekänner, vare sådant avtal gällande, såframt det blivit före äktenskapets ingående skriftligen upprättat och för vigselförrättaren upp-visat”. 1863 års förordning ändrades vidare genom lagen av den 6 nov. 1908 om äktenskaps ingående, och båda författningarna upphävdes genom lagen av den 12 nov. 1915 om införande av ny äktenskapslag, som i sin tur er-sattes av giftermålsbalken den 11 juni 1920. — Den omständigheten, att den ena av makarna är mosaisk trosbekännare, befriade icke statskyrkopräst från skyldigheten att giva denna erforderlig varning för oenighet i äktenskap. Regeringsrättens utslag 20 jan. 1911.1

Lagen av den 16 okt. 1908 ang. ändrad lydelse av § 1 i förordningen av den 30 juni 1838. Mosaiska trosbekännare äga att vid taxering för inkomst-och förmögenhetsskatt göra avdrag för sina till mosaiska församlingen crlagda utskylder. Regeringsrättens utslag 26 jan. 1917.“

Kungl. resolutionen av den 20 aug. 1909 ang. mosaisk församlings präster-skaps rätt att förrätta vigsel. Enligt lagen av den 12 nov. 1915 äga främmande trosbekännare, som tillhöra främmande trossamfund, liksom övriga medbor-gare rätt att välja mellan kyrklig och borgerlig vigsel.

TILLÄGG II.

GRUNDLAGSBESTÄMMELSER RÖRANDE JUDAR.

1809 års regeringsform § 4.

(Ursprunglig lydelse.* Senare företagna ändringar röra ej judarnas ställning.)

’ Regeringsrättens årsbok 1911, n:r 9.

¯ Regeringsrättens årsbok 1917, n:r 7.

* P. Fahlbeck, Regeringsformen i historisk belysning sid. 41. Stockholm 1910. ordning, § 19, lyder: "Hwad angår mosaiska trosbekännare, sker genom denna författning ej annan ändring i hwad hitintills warit stadgadt än att, om lys-ning till äktenskap, som ingås mellan sådan trosbekännare och medlem af swenska kyrkan eller annat främmande trossamfund, så ock emellan dem, hwilka bägge tillhöra mosaiska trosbekännelsen, äfwensom i fråga om den troslära, hvari barn af dylikt äktenskap bör uppfostras, skall gälla hwad i

4 och 6 §§ här ofwan sägs.”

Förordningen av den 20 jan. 1863 ang. giftermål mellan kristen ocli mosaisk irosbekännare ändrades, resp. kompletterades genom förordningen av den 31 okt. 1873 ang. främmande trosbekännare och deras religionsövning (jfr närmaste ovannämnda citat), vilken förordnings § 6 enligt lagen av den 14 juni 1917 fick

följande lydelse:

”Barn av äkta makar, som vid barnets födelse äro medlemmar av samma främmande trossamfund, må i dess lära uppfostras. Äro föräldrarna vid bar-nets födelse medlemmar av skilda främmande trossamfund, äge fadern be-stämma, i vilketdera samfundets lära barnet skall uppfostras. Tillhör endera sådant trossamfund och den andra svenska kyrkan, då skall barnet i evange-liskt lutherska läran uppfostras. Har emellan makarna träffats avtal om deras barns uppfostran i evangeliskt lutherska läran eller främmande troslära, som en av makarna bekänner, vare sådant avtal gällande, såframt det blivit före äktenskapets ingående skriftligen upprättat och för vigselförrättaren upp-visat”. 1863 års förordning ändrades vidare genom lagen av den 6 nov. 1908 om äktenskaps ingående, och båda författningarna upphävdes genom lagen av den 12 nov. 1915 om införande av ny äktenskapslag, som i sin tur er-sattes av giftermålsbalken den 11 juni 1920. — Den omständigheten, att den ena av makarna är mosaisk trosbekännare, befriade icke statskyrkopräst från skyldigheten att giva denna erforderlig varning för oenighet i äktenskap. Regeringsrättens utslag 20 jan. 1911.1

Lagen av den 16 okt. 1908 ang. ändrad lydelse av § 1 i förordningen av den 30 juni 1838. Mosaiska trosbekännare äga att vid taxering för inkomst-och förmögenhetsskatt göra avdrag för sina till mosaiska församlingen crlagda utskylder. Regeringsrättens utslag 26 jan. 1917.“

Kungl. resolutionen av den 20 aug. 1909 ang. mosaisk församlings präster-skaps rätt att förrätta vigsel. Enligt lagen av den 12 nov. 1915 äga främmande trosbekännare, som tillhöra främmande trossamfund, liksom övriga medbor-gare rätt att välja mellan kyrklig och borgerlig vigsel.

TILLÄGG II.

GRUNDLAGSBESTÄMMELSER RÖRANDE JUDAR.

1809 års regeringsform § 4.

(Ursprunglig lydelse.* Senare företagna ändringar röra ej judarnas ställning.)

’ Regeringsrättens årsbok 1911, n:r 9.

- Regeringsrättens årsbok 1917, n:r 7.

* P. Fahlbeck, Regeringsformen i historisk belysning sid. 41. Stockholm 1910.Konungen äger at allena styra Riket på det sätt denna Regerings-Form föreskrifwer: Tage dock underrättelser och råd i de fall, här nedanföre stad-gas, af et Statis-Råd. Konungen utwälje dertil kunnige, erfarne, redlige och allmänt aktade infödde Swenske Frelse- eller Ofrelse-Män af den rena Evangeliska Läran.

1809 års regeringsform § 28.

§ : ens lydelse före 1362—63 års riksdag :*

.....Konungen vare likväl obetaget, att, efter vederbörandes hörande,

eller uppå deras framställning, till lärarebefattningar vid Universitetema, de theologiska• lärare-tjenstema likväl undantagna, såsom ock till lärare- och andra beställningar vid andra inrättningar för vetenskap, slöjd eller skön konst, äfvensom till läkare-befattningar, kalla och befordra äfven utländske män af utmärkt förtjenst, de der den rena Evangeliska läran bekänna... Konungen fäste, vid alla befordringar, afseende endast å de sökandes förtjenst och skicklighet, men icke på deras börd. Till civile Embetsmän inom Riket och till Domare må sådane män endast nämnas, som äro af den rena Evangeliska läran...

De kursiverade orden ändrades 1863 på följande sätt

Till civila Tjenster inom Riket och till Domare-Embeten må sådane män endast nämnas, som äro af den rena Evangeliska läran; härifrån dock undan-tagna lärare-beställningar och öfriga tjenster vid inrättningar för slöjd och skön konst, äfvensom läkare-befattningar, till hvilka jemväl andre, än bekän-nare af den rena Evangeliska läran, kunna utnämnas...

De kursiverade orden ändrades 1870 på följande sätt = nu gällande ly-del se :'

Till fresterligt embete eller till annan tjenst, hvarmed är förenadt åliggande att meddela undervisning i kristendom eller theologisk vetenskap, kan endast den utnämnas, so´u bekänner den rena evangeliska läran. Till alla öfriga em-beten sller tjenster, med det undantag i afseende å Statsrådets ledamöter, som i 4 % stadgas, må bekännare af annan kristen troslära, äfvensom cf den mosaiska, kunna nämnas; dock må icke någon, som ej lillliör den rena evange-liska läran, såsom domnre eller inneliafvare af annan tjenst deltaga i hand-läggning eller afgörandc af fråga, som angår religionsvård, religionsunder-visning eller befordringar inom den Svenska kyrkan ...

1810 års riksdagsordning § 18.

.....Personer af någon annan fremmande Lära, än den Reformerta, kunna

ej wara Riksdagsmän; men walrätt må äfwen andra Christne Trosfönvandter ej förwägras.

1 Bihang till Samtlige Riks-Ståndens Protokoll vid Lagtima Riksdagen i Stockholm Aren 1862 och 1863, III, s. 5. Tidigare ändringar röra ej judarnas ställning.

' Bihang till Riksdagens protokoll vid Lagtima Riksdagen i Stockholm år 1870, III, S. 2.1866 års riksdagsordning § 26?

Riksdagsmannabefattning kan endast utöfvas af Svenska medborgare, som bekänna sig till kristen-protestantisk lära.3

§:ens lydelse efter 1870 års grundlagsändring = nu gällande lydelse:

Riksdagsmannabefattning kan endast af Svensk medborgare utöfvas.

1812 års tryckfrihetsförordning § 5, mom. 3*

Sedan [Tryckfrihets-] Nämndens antal sålunda blifvit nedsatt till nio leda-möter, skola de af Domstolen, så snart sig göra låter, till utsättande dag sam-mankallas, då de inför domstolen skola aflägga en så lydande ed: "Allsvåldige Gud! Du skådar mitt hjerta, för Ditt allseende öga är intet uppsåt fördoldt. Vare din godhet och förbarmonde nåd mig evigt tillsluten, om jag döljer min öfverlygelse i detta mål. Jag N. N. svär derföre vid Gud och Hans Heliga Evangelium, att efter mitt bästa förstånd och samvete utlåtande i denna sak afgifva, och att det, som under öfverläggningen yttras, skall af mig i obrotts-lig tystnad hållas".

De kursiverade orden ändrades 1870 på följande sätt = nu gällande lydelse:

.....afgifva en edlig försäkran alt efter sitt bästa förstånd och samvete

utlåtande i saken afgifva, och att i obrottslig tystnad hålla, så väl det som under öfverläggningen yttras, som hvilka af de särskilda ledamöterna med ja eller nej röstat.

’ Bihang till Riksdagens protokoll vid Lagtima Riksdagen i Stockholm år 1870, III, s. 3.

1 Den tidigare riksdagsordningens förbud mot icke-protestanters politiska rösträtt inrycktes ej i den nya riksdagsordningen.

* Bihang till Riksdagens protokoll vid Lagtima Riksdagen i Stockholm år 1870, III, s. 9. översättning av ett s. k. rabbinbrev eller

CONSENS[US] FRÄN JUDISKA FÖRSAMLINGEN I STOCK-HOLM TILL JEHUDA LÖB [ELLER LEVIN HIRSCH LEVI], dat. 24 aug. 1780, med ett tillägg av 29 dec. s. å.1

Med Guds hjälp. Stockholm den 23 Ab 5540.

Frid vare med fursten, som med ett lejons kraft ropar ut visheten och river sönder förståndets män som en lejoninna,

och lärdomens hav klyves och sönderdelas genom hans ord, då han säger till havsdjupet: ”Sina ut!”

Och om släktet vore profetismens släkte, hade Gud smort honom till profet i Israel, honom, vårt släktes prydnad och våra stora mäns härlighet, vår andedräkt och våra ögons ljus, den store fursten, som uppstått i Israel, en mur och ett torn, Israels ljus, den högra pelaren, den starka hammaren, vår lärare och rabbin Jehuda Löb, vars ljus lyse i evighet.

Då människan är olik alla andra levande varelser under himmelen och henne ensam är given en förnuftig själ till att skilja det ätliga trån agnarna och denna själ får bära på sina missgärningar, om den icke aktar på sin bestämmelse, har den Högste för att hela den från dess svåra bristfällighet givit den torans [lärans] arvedel, i vilken människan finner bot för sin mindervärdiga lekamen. Om Guds för-samling är som Herren Zebaots vingård, så är lärdom deras [d. ä. församlingsmedlemmarnas] rot och tecken och frukterna komma att likna den [lärdomen], och släktena komma att blomstra i läror som i stadgar. Och det är de vises dygd och de fromma mäns att älska de gudaktiga, och all deras strävan är att vägleda mängden, att förkunna ordet för den. Och nästan inom varje generation har Gud skänkt oss en utmärkt man, som likt ett moln uppstigit från jorden och vattnat trädgården med sin lärdoms kraft och vuxit fram till att bliva ett överhuvud. Eftersom de lärda äro folkets själ, utan vilka det är som en kropp utan ande, blir hela menigheten liksom helig, i den mån dess furstar och ledare äro goda och högtstående. Därför ha vi alla samlats för att kasta pur, d. ä. lott, och välja oss en rätt-

1 Det hebreiska originalet i Mosaiska församlingens i Stockholm arkiv. Det är delvis skrivet pä rytmisk prosa med talrika rim och består till största delen av anspelningar på eller citat ur bibeln eller talmud.skaffens och rättfärdig man till att vara vår lärare. Och lotten föll på Juda stam,1 sålunda: ”Lyfter, I portar, edra huvuden, och lyften eder, I dörrar, att ärones konung må draga därin!” Vilken är denne ärones konung? Det är han, rabbinen, framstående och utmärkt i tora och fromhel, vår lärare och rabbi reb Löb, vår lärare och rabbi Pinchas’ — hans ljus lvse! — son, förut domstolens ordförande [d. ä. rabbin] i den heliga församlingen i Mesechat(?).

Vår utvalde, i vilken vår själ funnit behag, skall föra vår sak och döma våra domar, glädja vårt hjärta och fröjda vår själ. Kom alltså, du av Gud välsignade, ty dig tillkommer det!

Vi förklara alltså i hela församlingens närvaro, att om det täckes Hans Högvördighet att komma hit för att vara vår rabbin och lärare, så må han komma — vilket må lända till liv och frid — på följande villkor: Lön per år 225 riksdaler louisd’or, vilket i vårt lands mynt utgör 2550 daler koppar, och för ovannämnda lön skall Hans Högvördighet försöka skaffa sig säng, stol, bord och lampa. Om det blir honom för besvärligt att själv skaffa sig dessa föremål, skall allt detta givas honom efter avdrag av hundra riksdaler louisd’or, varefter återstå ett hundra tjugofem riksdaler louisd´or. För rese-utgifter hit skall han erhålla 12 speciedukater. Vidare erhåller han stadgeenligt för predikan på stora sabbaten2 och botsabbaten3 1 dukat för varje gång, för uppsättande av äktenskapskontrakt 1 dukat, för skrivande av förlovningsdokument, i händelse dylika komma att behövas, 1 dukat, för vigsel förrättning 2 dukater, för kompetensintyg åt rituell slaktare 1 dukat, för varje intyg om att vinet är rituellt 1 speciedaler per oxhuvud, och 5 procent vid försäljning av ost och kött, vid chaliza4 och skilsmässa efter kontrahenternas gottfinnande. Och om det står i vår förmåga att utverka hos H. M. konungen, att han utnämnes till domstolsordförande i hela riket [d. ä. överrabbin], skola vi förvisso inte visa bristande nit i det avseendet.

Detta å vår sida. Men Herren må giva honom tusenfalt! Och nu sluta vi med en ödmjuk bugning. Så tala de, som älska honom, de, som vänta på hans ankomst, för att han må utverka förlåtelse åt sin församling.

Aron, son till rabbi Isak (hans minne vare välsignat) [= Aron Isak],

Den ringe Samuel, son till rabbi Salomon från Schwerin [== Sa-muel Salomon].

Gumpricht, son till rabbi Note (aronit) [= Gumpert Hirsch].

Den ringe Mannli Mann (levit) [= Emanuel Samuel?].

Den ringe Koppel, son till rabbi A(braham?) [= Jakob Isak?].

Mordekai, son till rabbi Isak (hans minne o. s. v.) ; [= Markus Isak].

1 Anspelning på rabbinens namn.

5 Sabbaten före påsk.

3 Sabbaten mellan nyår och försoningsdagen.

4 5 Mos. 25, 4 ff.Den ringe Zwi Hirsch, son till rabbi Joel (hans minne o. s. v.); [= Hartig Joel Nathanj.

Enligt uppdrag av rabbi David, son till rabbi Chaim (hans minne

o. s. v.), [= David Salomon?], Aron, son till rabbi Isak (hans minne o. s. v.)•

Den ringe Löb, son till rabbi Samuel (hans minne o. s. v.), [= Levin Samuel].

*

Allt, som ovan är sagt i rabbinbrevet, hava vi åtagit oss för vår del och för deras, som äro anslutna till oss, och för alla kommande släkten. Och då den lärde mannen nu ankommit till bestämmelse-orten och det förunnats oss att se honom — må det förunnas oss att åtnjuta hans lagskipning(?) för framtiden — hava vi återigen påtagit oss hans myndighets ok för beständigt. Och det har sagts och upprepats1 på grund av en punkt, som uteglömts, då rabbin-brevet skrevs, nämligen, att till rabbinen, vår fader och lärare, dom-stolens ordförande, hans ljus lyse, må för högtidsdagarnas många be-hov utbetalas en dubbel månadslön per år. Varje år skall sålunda vår fader och lärare, vars ljus må lysa, tilldeles 13 månaders lön och un-der skottår lön för 14 månader 2 och på så sätt, att hans ovannämnda lön delas i tolv delar och han erhåller en tolftedel varje månad. Vid inträffande bröllop skall han i 3רח״עז för sin del erhålla för varje första och sista hundratal [av hemgiften] en riksdaler och av de mellersta för varje hundratal, och för äktenskapskontrakt skall han av varje part erhålla 1 dukat, så också 1 dukat från vardera parten vid den första förlovningsakten. Han skall också varje år erhålla 50 plåtar som hyresbidrag och må själv hyra sig en bostad efter sin egen vilja, på det att han må sitta i lugn och ro på sin lär-domstron. Vidare skall han för påskdagarna erhålla sitt behov av vete och vin till de fyra bägarna.4 Vi åtaga oss också att betala sta-tens skatter för honom. Från och med nu må han sitta i lugn och ro, och ingen skall vara gensträvig mot honom i frågor, som han avgör enligt lag och sed i Israel, och hans tron må vara befäst för evigt. Allt detta hava vi åtagit oss genom gemensam överenskommelse, och till bevis härpå underteckna vi våra namn i hela församlingens när-varo. Stockholm, nymånadsdagen i månaden tebet 5541 [fredagen den 29 dec. 1780]. ----------------

1 Frasen hämtad ur talmud.

נ Det judiska skottåret har 13 månader.

J De sportler, som tillkomma שניט , חיך , רב d. v. s. rabbinen, kantorn och vaktmästaren.

* D. v. s. vete till påskbrödet och vin till de fyra bägare, som skola tömmas, på de båda ”Seder”-kvällama.
[ÖVERSTÅTHALLAREÄMBETETS] KUNDGIÖRELSE [ANG.

I SYNAGOGAN GÄLLANDE ORDNINGSFÖRESKRIFTER.

Dat. 7 okt. 17801].

Som Judarnas äldste här i Staden hos mig anmält, att oordning uti deras synagoga, ej sällan skall förorsakas af en och annan judisk yngling som icke will ställa sig till efterrättelse hwad kyrkoföreståndarne enligt af hela församlingen widtagne författningar till anstän-dighets och ordnings bibehållande kan förordna: I anseende hwartill Judarnes äldste anhållit om min Ämbetes handräckning till ett slikt oskicks förekommande, Altså och då kongl. Majist: t lemnat Judarne rättighet till Synagogas hållande, handhafwande af den ordning och anständighet wid Gudstjensten, som med Judarnas religion och för-fattningarne öfwerensstämma them icke kan förwägras utan fast mera till hämmande af oskick och förargelse bör befordras; har jag härigenom welat förordna att enligt missgiernings Balkens 3: die Cap. then Jude, som utbrister i Eder och swordom wid Gudstj en sten skall plickta med 13 Rd:r 16 sk:r och Then som kommer drucken i synagogan när Gudstjenst hålles eller therstädes förorsakar oliud och förargelse, eller sig emot kyrkoföreståndarne i Synagogan emot-sätter i ord eller åtbörder skall böta 8 Rd:r 16 sk:r: kommandes thesse böter, I brist af tillgång, att förwandlas i fängelse wid wattn och bröd.

Och på thet någon okunnoghet om thenna författning icke må före-bäras skall på Judarnes äldstes begiäran thenne kundgiörelse till Ju-deske församlingens efterrättelse å dörren till ingången af Syna-gogan anslås.

UTDRAG AF PROTOCOLLET, HÅLLET HOS ÖFWER-STÅT-HÅLLARE ÄMBETET I STOCKHOLM DEN 21. DECEMBER 1782 [ANG. STADGAR FÖR JUDISKA FÖRSAMLINGEN I

STOCKHOLM2].

S: D: Till ordnings bibehållande bland Iudarnes samhälle här i Staden fastställte Hans Excellence Herr Riks Rådet, Öfwer Ståt-hållaren, Riddaren och Commendeuren af Kongl; Maij: ts Orden Högwälborne FriHerre Carl Sparre,

1: o. Att sedan Iudarnes Äldste utsatt den Summa som hwar och en Iude eftér deras mer eller mindre förmögenhet kommer att betala till bestridande af de allmänna utgifterne, som erfordras, för rum-men till Synagogan, för aflöningen af deras Öfwer Rabbi, Scholae-mästare och Slagtare, samt till underhåll för Iudarnes fattige, böra i händelse någon tredskas, at innom af de äldste föreskrefwen tid

1 Överståthållareämbetets registratur.

5 Mosaiska församlingens i Stockholm arkiv. [ÖVERSTÅTHALLAREÄMBETETS] KUNDGIÖRELSE [ANG.

I SYNAGOGAN GÄLLANDE ORDNINGSFÖRESKRIFTER.

Dat. 7 okt. 17801].

Som Judarnas äldste här i Staden hos mig anmält, att oordning uti deras synagoga, ej sällan skall förorsakas af en och annan judisk yngling som icke will ställa sig till efterrättelse hwad kyrkoförestån-darne enligt af hela församlingen widtagne författningar till anstän-dighets och ordnings bibehållande kan förordna: I anseende hwartill Judarnes äldste anhållit om min Ämbetes handräckning till ett slikt oskicks förekommande, Altså och då kongl. Majist: t lemnat Judarne rättighet till Synagogas hållande, handhafwande af den ordning och anständighet wid Gudstjensten, som med Judarnas religion och för-fattningarne öfwerensstämma them icke kan förwägras utan fast mera till hämmande af oskick och förargelse bör befordras; har jag härigenom welat förordna att enligt missgiernings Balkens 3: die Cap. then Jude, som utbrister i Eder och swordom wid Gudstj en sten skall plickta med 13 Rd:r 16 sk:r och Then som kommer drucken i synagogan när Gudstjenst hålles eller therstädes förorsakar oliud och förargelse, eller sig emot kyrkoföreståndarne i Synagogan emot-sätter i ord eller åtbörder skall böta 8 Rd:r 16 sk:r: kommandes thesse böter, I brist af tillgång, att förwandlas i fängelse wid wattn och bröd.

Och på thet någon okunnoghet om thenna författning icke må före-bäras skall på Judarnes äldstes begiäran thenne kundgiörelse till Ju-deske församlingens efterrättelse å dörren till ingången af Syna-gogan anslås.

UTDRAG AF PROTOCOLLET, HÅLLET HOS ÖFWER-STÅT-HÅLLARE ÄMBETET I STOCKHOLM DEN 21. DECEMBER 1782 [ANG. STADGAR FÖR JUDISKA FÖRSAMLINGEN I

STOCKHOLM2].

S: D: Till ordnings bibehållande bland Iudarnes samhälle här i Staden fastställte Hans Excellence Herr Riks Rådet, Öfwer Ståt-hållaren, Riddaren och Commendeuren af Kongl; Maij: ts Orden Högwälborne FriHerre Carl Sparre,

1: o. Att sedan Iudarnes Äldste utsatt den Summa som hwar och en Iude eftér deras mer eller mindre förmögenhet kommer att betala till bestridande af de allmänna utgifterne, som erfordras, för rum-men till Synagogan, för aflöningen af deras Öfwer Rabbi, Scholae-mästare och Slagtare, samt till underhåll för Iudarnes fattige, böra i händelse någon tredskas, at innom af de äldste föreskrefwen tid

1 Överståthållareämbetets registratur.

5 Mosaiska församlingens i Stockholm arkiv.denne afgift betala, Iudarnes Äldste til Öfwer Ståthållare Ämbetet upgifwa förtekning på de i så måtto med denne betalning uteblefne Iudar, då Öfwer StåtHållare Ämbetet låter

genom Politie Betjente genast anställa utmätning hos den tredskande, som tillika kommer, at gälda utmätnings kostnaden samt i plikt för wist tredsko En Riks daler Specie.

2: o. Att då Iudarnes äldste, för att i någon angelägenhet höra hela samhället, finna nödigt sammankalla Iudarne, böra de man-grant sig infinna, men att den, som utan förfall uteblifwer, skall för hwar gång han uteblifwer böta tretjotwå skillingar, hälften till Stad-sens, och hälften till Iudarnes fattige: Hwilka böter på Iudarnes Äldstes anmälan genast af Öfwer StåtHållare Ämbetet uttages tillika med utmätningskostnaden, och

3:0. At så snart någon Iude från annan Stad inn- eller utrikes hit ankommer, böra Iudarnes Äldste, sådant hos öfwer StåtHållare Ämbetet genast anmäla samt tillika wid handen gifwa, hwad Iuda-skapet kan hafwa sig bekant, om deras ärende, förmögenhet, frägd och öfrige omständigheter, hwilket alt Iudarnes Äldste icke måge sig undandraga eller förtiga wid Sex Riksdaler trettjo twå Skil-lingars wite, för then som finnes försumma denne skyldighet, eller dölja hwad härom i Iude samhället kan wara kunnogt.

Och blefwo genom Utdrag af Protocollet Iudarnes Äldste till samtelige Iudeskapets efterrättelse om desse författningars ofelbara efterlefwande antydde och förständigade. Är och dag, som förr skrifwit står.

Efter Befallning ERIC HOWENSCHÖLD.

ORD,

sjungne i Judiska Synagogan vid Österlånggatan på Högtidsdagen

d. 31 Augusti;

af Marcus Maure.1

Återskänkt är oss Gustaf III!

Fäderneslandets Fader är här!

Han är här, ryta dundren på wågen,

Dundren kring stränder och fält.

Wälsignande öpnar Hösten sin fruktrika barm,

Ropar: njuten, waren lycklige: Gustaf är här!

Armod! du suckar ej mer; ej mer den bäfwande Yngling Störtas i lasternas djup at finna sig wämlös;

Återskänkt är oss Gustaf III!

1 Stockholms-Posten 1 ;sept. 1790. denne afgift betala, Iudarnes Äldste til Öfwer Ståthållare Ämbetet upgifwa förtekning på de i så måtto med denne betalning uteblefne Iudar, då Öfwer StåtHållare Ämbetet låter genom Politie Betjente genast anställa utmätning hos den tredskande, som tillika kommer, at gälda utmätnings kostnaden samt i plikt för wist tredsko En Riks daler Specie.

2: o. Att då Iudarnes äldste, för att i någon angelägenhet höra hela samhället, finna nödigt sammankalla Iudarne, böra de man-grant sig infinna, men att den, som utan förfall uteblifwer, skall för hwar gång han uteblifwer böta tretjotwå skillingar, hälften till Stad-sens, och hälften till Iudarnes fattige: Hwilka böter på Iudarnes Äldstes anmälan genast af Öfwer StåtHållare Ämbetet uttages tillika med utmätningskostnaden, och

3:0. At så snart någon Iude från annan Stad inn- eller utrikes hit ankommer, böra Iudarnes Äldste, sådant hos öfwer StåtHållare Ämbetet genast anmäla samt tillika wid handen gifwa, hwad Iuda-skapet kan hafwa sig bekant, om deras ärende, förmögenhet, frägd och öfrige omständigheter, hwilket alt Iudarnes Äldste icke måge sig undandraga eller förtiga wid Sex Riksdaler trettjo twå Skil-lingars wite, för then som finnes försumma denne skyldighet, eller dölja hwad härom i Iude samhället kan wara kunnogt.

Och blefwo genom Utdrag af Protocollet Iudarnes Äldste till samtelige Iudeskapets efterrättelse om desse författningars ofelbara efterlefwande antydde och förständigade. Är och dag, som förr skrifwit står.

Efter Befallning ERIC HOWENSCHÖLD.

ORD,

sjungne i Judiska Synagogan vid Österlånggatan på Högtidsdagen

d. 31 Augusti;

af Marcus Maure.1

Återskänkt är oss Gustaf III!

Fäderneslandets Fader är här!

Han är här, ryta dundren på wågen,

Dundren kring stränder och fält.

Wälsignande öpnar Hösten sin fruktrika barm,

Ropar: njuten, waren lycklige: Gustaf är här!

Armod! du suckar ej mer; ej mer den bäfwande Yngling Störtas i lasternas djup at finna sig wämlös;

Återskänkt är oss Gustaf III!

1 Stockholms-Posten 1 ;sept. 1790.Så jubilera de lagrade Hjeltar, hwilka trampat Hans spår, färgade med blod, krönte med segrar.

Så höres det wäpnade Stockholms Borgerskaps röst kring klippor, som omgifwa Mälaren, och Östersjön ljungar dess echo til sina widsträckta gränsor.

Så sjunger det äfwen ej mer fruktande Juda slägte:

Återskänkt är oss Gustaf III!

Aldrig mer dyrkad från segren kom David, Israels Konung,

Aldrig söngo wåra Fäder med större wällust hans lof,

Och deras Döttrar dansade ej mera nöjda wid harpors och heliga toners ljud,

Än när nu, O Konung från striden du kommer,

Tilbeden af oss alla.

Han kommer! wälsigna, Herre, Din smorda;

Och då Europas wigtskål han bär,

Och wår lycka beror på hans hjerta,

Hwilken dödlig skulle ej då wara lycklig?

Men prisom den Gud, som detta Hjerta Honom ga Ja! vi prisa Dig Store!

Omfatta Jorden med Din mägtiga nåd!

Då skänker du Efterwerlden (om möjligt är) Gustaf III: s Like Och hon skall sjunga Dit Namn liksom wi. Sela!

Derefter lästes Davids Psalm d. 29, 72 och den wanliga sabbats-bön för Konungen.

KLAGO-SÄNG ÖFVER KONUNG GUSTAF III FÖR SAMTE-LIGE JUDISKE SYNAGOGORNE I RIKET, TIL STORA KLAGO-DAGEN, DEN 6 JUNII 1792.

Författadt af Marcus Maure på anmodan af Aron Isaac, Judarnes Hufvudman, samt de öfrige Äldste.

Öfversättning från Ebräiskan.

Stockholm, tryckt hos Johan A. Carlbohm, 1792.1

Wårt hjärtas glädje är förstörd, wår dans är wänd uti klagogråt.

— Af wårt hufwud är Kronan fallen; O we! at wi så syndat hafwe!

— Därföre är ock wårt hjärta bedröfwadt, och wåra ögon förmör-kade.

Klagow. 5: 15, 16, 17.

1 Kungl. Biblioteket, Stockholm. Så jubilera de lagrade Hjeltar, hwilka trampat Hans spår, färgade med blod, krönte med segrar.

Så höres det wäpnade Stockholms Borgerskaps röst kring klippor, som omgifwa Mälaren, och Östersjön ljungar dess echo til sina widsträckta gränsor.

Så sjunger det äfwen ej mer fruktande Juda slägte:

Återskänkt är oss Gustaf III!

Aldrig mer dyrkad från segren kom David, Israels Konung,

Aldrig söngo wåra Fäder med större wällust hans lof,

Och deras Döttrar dansade ej mera nöjda wid harpors och heliga toners ljud,

Än när nu, O Konung från striden du kommer,

Tilbeden af oss alla.

Han kommer! wälsigna, Herre, Din smorda;

Och då Europas wigtskål han bär,

Och wår lycka beror på hans hjerta,

Hwilken dödlig skulle ej då wara lycklig?

Men prisom den Gud, som detta Hjerta Honom ga Ja! vi prisa Dig Store!

Omfatta Jorden med Din mägtiga nåd!

Då skänker du Efterwerlden (om möjligt är) Gustaf III: s Like Och hon skall sjunga Dit Namn liksom wi. Sela!

Derefter lästes Davids Psalm d. 29, 72 och den wanliga sabbats-bön för Konungen.

KLAGO-SÄNG ÖFVER KONUNG GUSTAF III FÖR SAMTE-LIGE JUDISKE SYNAGOGORNE I RIKET, TIL STORA KLAGO-DAGEN, DEN 6 JUNII 1792.

Författadt af Marcus Maure på anmodan af Aron Isaac, Judarnes Hufvudman, samt de öfrige Äldste.

Öfversättning från Ebräiskan.

Stockholm, tryckt hos Johan A. Carlbohm, 1792.1

Wårt hjärtas glädje är förstörd, wår dans är wänd uti klagogråt.

— Af wårt hufwud är Kronan fallen; O we! at wi så syndat hafwe!

— Därföre är ock wårt hjärta bedröfwadt, och wåra ögon förmör-kade.

Klagow. 5: 15, 16, 17.

1 Kungl. Biblioteket, Stockholm.0 we! O we! Mordängelen swäfwar,

1 et swart blodbestänkt moln, swäfwar han,

Öfwer det ärofullaste Konungahus ibland Japhets Slägter, Religionens fristad. Snillets och Tolerancens tilflykt.

0 we! Herrans Smorde faller för Simeitens mordskott!

Hjälten, som trotsade tusend dödar för Fäderneslandet,

Äröfrade lagrar åt sig och sine stridsmän från den tappraste fiende, Twang honom beundra sin wishet och sitt mod, nedlägga wapnen Och räcka handen til ewigt förbund, wänskap och inbördes styrka.

1 Triumf hemkom Gustaf, Swergets ära skallade kring werlden! Nyfiket öga wände nu Europa åt Norden,

Det förmätna fanatiska Slägtet, som föraktat Herrans bud,

Och wåldfört Öfwerhetens helgade rättigheter,

Darrade redan för Himmelens hämnd genom jordens lagkrönte

Förstår,

Men bäfwade mast för Gustaf de$ tredje. —

Alla Swergets Inbyggare tjusades af framtidens hopp,

Gustaf war dem redan en Guds wälsignade gåfwa---

Men we! o we! I sin egen Konunga-borg

Lömskt, förrädiskt han mördas från ryggen, af en ursinnig bof!

Gråten I Enkor och Faderlöse!

Trygge gingen I på eder halmbädd at hwila,

Men waknade — like Jonas, då hans kurbits låg wissnad på marken. — Se! Stridsmannen fäller mot jorden det swärd Som nyss så tappert han bar wid Gustafs sida!

Nu står han blek, förwånad, saknar sin Josia,1 Wänder bort ögat — Och gråter för första gången!

Åkermannen wrider sina händer, liksom Borgaren, i de wildaste qwal! Hans hjärta ropar: o Gustaf! min bäste Wän! Min Fader!

O nöd! o sorg! Nu borde Himmelen förbanna mina hoppgifwande fält, Om ej du, Guddomlige Gustaf! ännu älskade ditt folk,

Ännu i Änglarnes boning bad för ditt Rike,

Som alltid warit dig så ömt om hjärtat.

Och du, Folk utur ruinerne af Juda hus, som Hans Spira gifwit

skygd och rätt,

Flyt i tacksamhetens tårar med blödande hjärta;

Ropa til Herren: Wälsigna Gustaf, din störste wälgörare!

Ropa til Herren, för Hans Hus och för Hans Folk!

Landets Fader, Mänsklighetens Förste, Guddomlighetens Afbild,

han är fallen!

1 2 Krön. 35: 23, 24, 25, 26, 27.I Ärans ewiga sköle hör han nu sina storwerk sjungas af Serapher; Där ser han ryktet fara som en ljungeld ifrån den ena Polen til den

andra,

För at utsprida hans bedrifter ifrån tidehwarf til tidehwarf — Där lyfter han framtidens förlåt och skådar Slägter i tusende led Från det Folk han gjort lyckligt; Som wälsignar hans Namn,

Et Namn, ewigt lika Naturen, prisadt i alla dagar,

Så länge Mårgonrodnan för jorden uplåter Himmelens gyldene

portar! —

O! Hwilken stråle öpnar odödlighetens ewigheter!

Där på en Azur sky, skåden Gustaf den tredje,

I Triumf af Wasar och Carlar omgifwen!

Hören hans röst, där han wisar på sin Son och ropar:

O mit Folk! Älska mig i min Af bild!

Alla Monarkers Monark! styr den unge Gustafs ande, och böj

Hans hjärta

At blifwa sin Faders Like til werldens förundran!

Måtte Du, o Konung, i dina späda år, blifwa förd som Joas!

Din ungdom blifwe Salomons, Dina gamla dagar likne Davids! Dina Store Fäders Ande swäfwe öfwer Dig,

Och Ditt Folks wälsignelser lätte Din Kronas tyngd.

Gustaf Adolph!---hwilket namn! hwilka plikter! hwilken Ära!

Upfyll Ditt Guddomliga kall, at göra millioner lycklige!

Du och Carl äro endast de, som gjuta tröst i våra förtwiflade hjärtan.

Gack Höglands Hjälte! At med lycka bära den swåra börda En späd Förstes skuldror ännu icke förmå!

Din Ära kan ej mera ökas, så litet som dagens ljus, då Middags Solen

bestrålar werldsrymden;

Men — Guddomens känslor skola förtjusa ditt ädla hjärta,

Då en gång, under Swenska Folkets wälsignelser,

Du lemnar den blomstrande Spiran i Gustaf Adolphs hand.

O Gud! Jehovah! Du, som med moln betäcker Din hjässa Af ljungeldar gör Dig et bälte, och på tusende Himlar står!

Du, som störtar Throner, och upreser dem!

Wälsigna den unge Konungen, och trösta Hans Moder!

Uplifwa med din Ande den Hjälten, som nu står i spetsen för folket! Så få wi från Slägte til Slägte låfsjunga Ditt Nämn, Du Helige! Njuta dina wälgärningar, och skörda frukter af Wasarnes dygder. — Slockne aldrig denna Ädla Stam, til Swerigets Ära!

Blifwe den från Secler mänsklighetens prydnad,Så wisst som werlden uti de sista dagar.

Otacksam, aldrig förgäter Gustaf den tredje!

Efteråt läses Davids Femte och Sjette Psalmer, samt Nionde och de följande Versar af Sjunde Psalmen. Til slut den wanliga Bönen för Konungen och Riket.

[ORDNING FÖR JUDISKA FÖRSAMLINGEN I STOCKHOLM.

Dat. 16 okt. 17931].

Utdrag af Protocollet, hållet uti Kongl: öfwer Ståt Hållare Ämbetets Cancellie den 16:de October Är 1793.

S: D: Uti närwaro af efterskrefne till denne dag upkallade och nu tilstädeskomne Ledamöter af then här i Stockholm warande Ju-diske Församlingen, nemligen Handlanderne Aaron Jsaac, Samuel Salomon Gumpert Hirsch, Ioseph Marcus, Lewin Isaac, Iacob Isaac. A: S: Gisiko, Elias Magnus, Dawid Hirsch, Hartig Ioel Nathan, Abr: Ioseph Kohen, Simon Kalcker, Isaac Hollender, Aron Lamm, Salomon Moses Hesse och I: N: Oppenheimber, blef för dem up-läst föllj ande

ORDNING FÖR IUDISKE-FÖRSAMLINGEN § 1•

Hwart år skola de så kallade Äldste wäljas, hwilket sker på det sättet, at de förre så kallade Äldste låta samman kalla alla Judar här-städes, som äro privilegierade Husbönder, då alla närwarandes namn upskrifwas [på] serskilde Sedlar, af hwilka utdragas Sju (7), en och en i sender, som hwar efter annan upteknas, hwarwid i agttages, at om derunder Lotten faller på någon som med den förut uttagne är nära beslägtad, den sedeln då ogillas och en annan i thess ställe uttages. Desse sju Personer emottaga af de förre Äldste alla Böcker, Handlingar, och Räkenskaper, hwilka öfwerses, och sedan de befun-nits riktige, wälja desse sju män de Fem (5), som då skola blifwa de Äldste.

§- 2.

De Äldstes antal bör minst wara Fem, nemligen en Hufwudman, twå Bisittare och twå Synagogs Föreståndare; härtill kunna ej andre antagas än sådane, som äro privilegierade och i det minsta ett år warit gifte.

. §• 3•

Då desse fem Äldste på sådant sätt äro walde, äga de ej rättighet, at sig ett sådant förtroende af säga, wid plikt till Cassan Trettio Tre

1 Mosaiska församlingens i Stockholm arkiv.

7. — Valentin, Urkunder till Judarnas historia. Så wisst som werlden uti de sista dagar.

Otacksam, aldrig förgäter Gustaf den tredje!

Efteråt läses Davids Femte och Sjette Psalmer, samt Nionde och de följande Versar af Sjunde Psalmen. Til slut den wanliga Bönen för Konungen och Riket.

[ORDNING FÖR JUDISKA FÖRSAMLINGEN I STOCKHOLM.

Dat. 16 okt. 17931].

Utdrag af Protocollet, hållet uti Kongl: öfwer Ståt Hållare Ämbetets Cancellie den 16:de October Är 1793.

S: D: Uti närwaro af efterskrefne till denne dag upkallade och nu tilstädeskomne Ledamöter af then här i Stockholm warande Ju-diske Församlingen, nemligen Handlanderne Aaron Jsaac, Samuel Salomon Gumpert Hirsch, Ioseph Marcus, Lewin Isaac, Iacob Isaac. A: S: Gisiko, Elias Magnus, Dawid Hirsch, Hartig Ioel Nathan, Abr: Ioseph Kohen, Simon Kalcker, Isaac Hollender, Aron Lamm, Salomon Moses Hesse och I: N: Oppenheimber, blef för dem up-läst föllj ande

ORDNING FÖR IUDISKE-FÖRSAMLINGEN § 1•

Hwart år skola de så kallade Äldste wäljas, hwilket sker på det sättet, at de förre så kallade Äldste låta samman kalla alla Judar här-städes, som äro privilegierade Husbönder, då alla närwarandes namn upskrifwas [på] serskilde Sedlar, af hwilka utdragas Sju (7), en och en i sender, som hwar efter annan upteknas, hwarwid i agttages, at om derunder Lotten faller på någon som med den förut uttagne är nära beslägtad, den sedeln då ogillas och en annan i thess ställe uttages. Desse sju Personer emottaga af de förre Äldste alla Böcker, Handlingar, och Räkenskaper, hwilka öfwerses, och sedan de befun-nits riktige, wälja desse sju män de Fem (5), som då skola blifwa de Äldste.

§- 2.

De Äldstes antal bör minst wara Fem, nemligen en Hufwudman, twå Bisittare och twå Synagogs Föreståndare;

härtill kunna ej andre antagas än sådane, som äro privilegierade och i det minsta ett år warit gifte.

. §• 3•

Då desse fem Äldste på sådant sätt äro walde, äga de ej rättighet, at sig ett sådant förtroende af säga, wid plikt till Cassan Trettio Tre

1 Mosaiska församlingens i Stockholm arkiv.

7. — Valentin, Urkunder till Judarnas historia.och en tredjedels Riksdaler för Hufwudmannen, samt Aderton Riks-daler för hwardera af de fyra öfrige.

§• 4•

Enär någon sak af mycken wigt förefaller, blifwer det de Äldstes skyldighet, at låta sammankalla alla dem, som äro privilegierade, för at om saken öfwerlägga och besluta; men kunna de ej öfwerens komma på annat sätt än genom votering, så gälla då de fleste rösterne.

§• 5•

Ingen af de Äldste äger ensidigt afgöra något, som Samhället rörer, utan böra alla fem derom wara kunnige och råd förde.

§ 6.

Skulle någon egenwilligt sätta sig emot det, som genom ordentelige Beslut enligt 4. och 5. §.§. blifwit i afseende på allmänna Hushåll-ningen innom Församlingen afgjordt och förordnadt, ware then samme efter omständigheterne förfallen till böter ifrån Tretjotwå skillingar till Tre Riksdaler sexton skillingar, hwilka böter, som, på sätt 12: § innehåller, fördelas skola på Judarnes Äldstes anmälan genom Öfwer Ståthållare-Ämbetets försorg uttagas, tillika med ut-mätnings kostnaden.

§• 7•

Lag samma ware, nm någon gör oljud eller wäcker gräl uti Syna-gogan, tå Guds-Tjenst ej hålles.

§. 8.

Då någon fremmande Jude will här sätta sig ned er, och begär at blifwa införlifwad i Samhället, ärlägger han till Cassan Trettio Tre och en tredjedels Riksdaler. Äro de gifte, blifwa deras Barn frie för denna afgift.

§• 9•

Äskar någon priwat person de Äldstes sammankallande, ärlägges derföre till Cassan En Riksdaler.

§• 10.

Till Församlingens för detta warande Rabbi Lewi Haersch Lewi lemnar Församlingen i ett för alt en årlig Pension af Två Hundrade Femtio Riksdaler i hans lifstid samt håller honom i öfrigt fri för Contributioner.

§ II.

För dessa förmoner blifwer thet Rabbis ofelbara skyldighet, at förrätta wigsel och öfrige Presteförrättningar, då han påkallas. Ästunda de Äldste, at Rabbi skall examinera Slagtaren, sker det i twänne Personers närwaro, dem de Äldste utnämna.J fall en eller bägge af de enligt föregående §. till examens bi-wistande utnämde personer skulle sig undandraga, at därwid wara tillstädes, böter den som uteblifwer Sex Riksdaler, hälften till Judiska- och den andra hälften till Kongl: Police-Fattig Cassan.

§- 13•

Skulle det emot förmodan falla Rabbi in, at föra Process antingen emot hela Judeskapet, eller emot dess Äldste, eller emot en eller annan person uti sådane mål, som röra Samhället i allmänhet och dess Jn-rättning, så förfaller ifrån samma stund den honom bestådda ofwan i 10. §. nämde pension utan någon slags praetention å Rabbis sida.

§• 14•

Då någon Ed skall afläggas, sker det uti Synagogan i Cantorens närwaro, såsom ibland Judarne brukligt är.

§• 15•

Alla andra Ceremonier i Synagogan, såsom till exempel, at Cantorn warit nödsakad wänta med läsning till dess Rabbi slutat sina böner, har på samtelige Församlingens begäran Rabbi sig aldeles afsagt, och med alt hwad för öfrigt hos de Äldste förefaller, hafwer Rabbi ej någon befattning.

§ 16.

På det nu Synagoga måtte här i Staden warda inrättad af then storlek, at then kan wara tillräckelig för alla härstädes boende Judar, så privilegierade som andre, så skall thet de Äldste tillhöra, at om sådan Jnrättnings wärkställande med all drift och flit besörja, samt så laga, at then sist inom Twänne (2:ne) år Hrån thet thesse Reglor af Höglofl: Kongl. öfwer Ståthållare Ämbetet kunna fast-ståldte blifwa, må till fullbordan komma: Åliggande thet therföre de Äldste, at sammankalla alla wederbörande, som till thenne Jnrättning böra bidraga, och med them afsluta om the sätt och utwägar, som till ändamålet tjena, så ofta angelägenheten af thenna sak thet fordra kan. Emellertid hafwer Församlingen för det närwarande öfwerens kommit, at hwarje i Församlingen Handlande betalar i Quartalet En Riksdaler eller Fyra Riksdaler om året, och är Husbonden, för dem han förswarar, answarig at denna af gift riktigt ärlägges.

§• 17•

Enär någon Jude, som icke är privilegierad, söker Rese-Pass här ifrån till främmande Ort, in- eller ut-rikes skall han wara försedd med de Äldstes bewis om sin frägd, samt at han fullgjordt sine skyl-digheter så wäl till Kongl: Maij: stt och Kronan som Judiske För-samlingen: Åliggande det i öfrigt de Äldste, at årligen till Kongl.öfwerStåthållare Ämbetet ingifwa Förtekning på de i Försam-lingen warande privilegierade judar.

§- 18•

Then af Judiska Församlingen, som på eget bewåg wägrar at Ihenne Ordning efterlefwa, utan at i laga wäg söka ändring uti hwad han kan förmena böra rättas, skall böta Tjugu Fem Riksdaler, hälften till Judeska Församlingens och hälften till Police Kammarens Fattig Cassa.

Efter upläsandet häraf, förklarade sig förenämde Ledamöter en-hälligt med thenne Ordning nögde, undantagande at någon mindre skiljaktighet sig rörande frågan om de Äldstes antal yppade, thär-utinnan dock de iläste, på sätt Ordningen innehåller, instämde; Och fant Herr öfwer StåtHållaren, Contre Amiralen, Commendeuren af Kongl: Maij:s(!) Swerds Orden samt Riddaren af samma Ordens Stora Korss, Högwälborne Carl W: Modée för godt, at föregående uti aderton (18) särskildte §.§. författade Ordning, bidragande till skick och ordentelighet uti Judeske Samfundet, till behörig efter-rättelse för then här i Stockholm warande Judiske Nationen tils widare at fastställa; Hwarjemte then kungörelse, som Hans Excel-lence Herr Riks Rådet m. m. Friherre Carl Sparre den 7. October 1780 för bemälte Nation låtit utfärda, så ock hwad öfwer Ståthållare Ämbetets Protocoll af den 21. Dec. 1782., rörande Judiske Nationens rättigheter och skyldigheter, innehåller, blefwo till behörig efterfölgd förnyade. Bemälte Församlings Ledamöter likwäl obetagel, at fram-deles till rättelse eller widare tillägning anmäla, hwad som efter tid och omständigheter kan nyttigt och tjenligt finnas. Om hwilcket alt, som således nu fastställdt blifwit. Utdrag af thetta Protocoll skulle till wederbörande expedieras. Är och dag, som förr skrifwet står.

Efter Befallning Nath: Harlingson.

[ÖVERSÄTTNING AV HIRSCH (HARTIG) JOEL NATHANS

TESTAMENTE.

Dat. Stockholm S jan. 18261].

”Jag har ständigt Gud för mina ögon.”

”Se jag är gammal vorden, jag känner icke min dödsdag.”

Som jag nu är gammal och icke vet min dödsdag, när det behagar min Skapare att hädankalla mig från denna till en annan verld, och det åligger hvarje familjefader att tillkännagifva sin yttersta vilja,

1 Inledningsmottot på hebreiska: eljest skrivet på tyska med hebreisk kur-rcntskrifL Den svenska översättningen bifogad Mosaiska församlingens i Stockholm prot. 13 febr. 1862. öfwerStåthållare Ämbetet ingifwa Förtekning på de i Försam-lingen warande privilegierade judar.

§- 18•

Then af Judiska Församlingen, som på eget bewåg wägrar at Ihenne Ordning efterlefwa, utan at i laga wäg söka ändring uti hwad han kan förmena böra rättas, skall böta Tjugu Fem Riksdaler, hälften till Judeska Församlingens och hälften till Police Kammarens Fattig Cassa.

Efter upläsandet häraf, förklarade sig förenämde Ledamöter en-hälligt med thenne Ordning nögde, undantagande at någon mindre skiljaktighet sig rörande frågan om de Äldstes antal yppade, thär-utinnan dock de iläste, på sätt Ordningen innehåller, instämde; Och fant Herr öfwer StåtHållaren, Contre Amiralen, Commendeuren af Kongl: Maij:s(!) Swerds Orden samt Riddaren af samma Ordens Stora Korss, Högwälborne Carl W: Modée för godt, at föregående uti aderton (18) särskildte §.§. författade Ordning, bidragande till skick och ordentelighet uti Judeske Samfundet, till behörig efter-rättelse för then här i Stockholm warande Judiske Nationen tils widare at fastställa; Hwarjemte then kungörelse, som Hans Excel-lence Herr Riks Rådet m. m. Friherre Carl Sparre den 7. October 1780 för bemälte Nation låtit utfärda, så ock hwad öfwer Ståthållare Ämbetets Protocoll af den 21. Dec. 1782., rörande Judiske Nationens rättigheter och skyldigheter, innehåller, blefwo till behörig efterfölgd förnyade. Bemälte Församlings Ledamöter likwäl obetagel, at fram-deles till rättelse eller widare tillägning anmäla, hwad som efter tid och omständigheter kan nyttigt och tjenligt finnas. Om hwilcket alt, som således nu fastställdt blifwit. Utdrag af thetta Protocoll skulle till wederbörande expedieras. Är och dag, som förr skrifwet står.

Efter Befallning Nath: Harlingson.

[ÖVERSÄTTNING AV HIRSCH (HARTIG) JOEL NATHANS

TESTAMENTE.

Dat. Stockholm S jan. 18261].

”Jag har ständigt Gud för mina ögon.”

”Se jag är gammal vorden, jag känner icke min dödsdag.”

Som jag nu är gammal och icke vet min dödsdag, när det behagar min Skapare att hädankalla mig från denna till en annan verld, och det åligger hvarje familjefader att tillkännagifva sin yttersta vilja,

1 Inledningsmottot på hebreiska: eljest skrivet på tyska med hebreisk kur-rcntskrifL Den svenska översättningen bifogad Mosaiska församlingens i Stockholm prot. 13 febr. 1862.på det att inga tvister må uppstå bland de efterlemnade arfvingarne, så har jag beslutat att, medan jag ännu är frisk och vid god hälsa, upprätta mitt Testamente med den uttrycklige befallning, att hvarken mina efterlemnade lagliga arfvingar eller slägtingar eller någon annan må vara befogad att ändra det minsta i de här anförda punkterna eller att helt och hållet förkasta det; utan skall denna min vilja nog-grant och behörigt efterlefvas. Äfvenledes skall min egenhändiga underskrift vittna för mig, som om jag hade låtit bekräfta den med hundra trovärdiga vittnen, att jag med fri vilja och vid sundt för-stånd, med vett och vilja och välöfverlagt nedskrifvit allt, hurusom med min qvarlåtenskap skall förfaras.

§ i-

Sedan jag med döden afgått och före jag begrafves, skall af min qvarlåtenskap tagas 102, säger Ett hundra två Riksdaler Rgs, ut-görande beloppet af Bokstafsvärdet uti mitt namn Zwi,1 och fördelas bland härvarande fattiga judar, af hvilka Begrafningssällskapets (Schammes) vaktmästare, skall erhålla Tio Rdr Rgs. Detta skall

verkställas af Herr Aron Bral,2 hvilken enligt hosföljande bevis innehar dessa penningemedel, eller af någon annan som då skulle innehafva dessa penningar.

§ 2.

Begrafningssällskapet skall förfara med min döda kropp, såsom brukligt är bland alla dylika stiftelser, och såsom ock synes i boken (Sepher hacliajim)* och såsom det äfven här i Stockholm är [var] brukligt till året 5570 a. m.4 — Men de efter denna tid instiftade nya bruk skola icke få tillämpas, om det är möjligt att undvika dem; hufvudsakligast är, att min döda kropp icke lemnas ojordad, sedan visshet erhållits om min död.

§ 3•

Är det min uttryckliga befallning, att jag begraves på den gamla begrafningsplatsen, alldenstund min son Joel, frid med honom, äfven-som min hustru, frid med henne, äro derstädes begrafna.

§ 4•

Om någon slägtinge eller främmande skulle vilja hålla ett liktal, så förbehåller jag mig att intet loftal hålles öfver min person, utan att åhörarne måtte bevekas att vandra de frommas väg. Äfven skall å mitt grafmonument som mina längre fram omnämnde förmyndare skola låta uppresa öfver mig, endast med några ord inristas mitt namn, min salige faders namn och min födelseort, äfvensom min dödsdag, men alldeles ingen öfverdrifven grafskrift.

1 Zwi, hebr,, betyder Hirsch (hjort).

3 Abbreviatur för ben rabbi Aron Levi (Lamm).

⁻ "Livets bok.”

* = år 1809.§ 5•

Min broderson Herr Joel uti Hamburg, som ock kallar sig Joel Levin Nathan, skall så snart som möjligt underrättas om min död, så att han eller hans fader, min broder, Herr Iehuda Löb, kan handla enligt de af mig mottagne föreskrifter med de penningar, som jag för min själs väl har deponerat hos Föreståndarne för Mosaiska Församlingen i Altona, hvaröfver ett bevis här medföljer, såsom han ock antecknat uti sin bok.

§ 6.

Af min qvarlåtenskap skall tagas 200, säger Två hundra Rdr Banco, hvilka insättas uti härvarande judiska fattig-Cassa till föl-jande ändamål, nemligen: Räntan å hälften eller å ioo Rdr Banco skall lemnas till en fattig man på min dödsdag, för att han må läsa ett pensum ur den heliga skriften och upptända ett ljus till minne af min dödsdag; räntan å den andra hälften eller å hundra Rdr Banco skall äfvenledes lemnas åt en fattig man på min saliga hustrus döds-dag den 12 Tebeth, under ofvannämnde vilkor.

§ 7•

Åt mina döttrar skänker jag allt, efter mitt frånfälle hos mig befintligt silfver, hvilket de skola dela sinsemellan i lika delar, efter vigt eller efter värde; undantagandes Tvättkannan och fatet af silf-ver som icke äro inbegripna uti ofvannämnde silfver, emedan jag med afseende derå har gjort en annan disposition.

§ 8.

Min son ynglingen Menachem Man skall såsom arfvedel af mig erhålla Tvättkannan och fatet af silfver, hvilka skola vårdas af För-samlingens Föreståndare äfvensom af Församlingens dåvarande Rab-bin eller religionslärare, emedan jag såväl för denna som för de öf-riga i detta testamente omnämnde punkter utsett dem till Förmyn-dare och verkställare af hela mitt Testamente, i den förhoppning att de godhetsfullt skola åtaga sig sådant och handla enligt min önskan.

Tvättkannan och fatet skola de förvara för att begagnas vid pre-sternas tvagning uti Synagogan, till dess min förenämnde son till-frisknar ifrån sin sjukdom, då han efter godtfinnande eger deröfver förfoga. Skulle han icke tillfriskna så tillhöra dessa effecter försam-lingen; dock att de aldrig må försäljas utan förvaras för före-nämnde

ändamål.

§ 9•

§ 10.

Sedan allt detta blifvit riktigt verkställdt skall hela min öfriga förmögenhet realiseras och bortlånas mot säkra räntor, nemligen åförsta inteckning, för mitt barnabarn, ynglingen Julius, son till salige Herr Michel; alldenstund han är en sjuklig yngling, så vill jag, att han skall vara försörjd under hela sin lifstid; att han nemligen för räntorna inackorderas uti ett hus, der han med hänseende till spis-lagarne kan lefva rituelt såsom jude, såsom han har sett det hos mig. Jag får i främsta rummet anmoda förenämnde Förmyndare att hafva sin uppmärksamhet fästade deruppå, att han intages uti en sann judes hem, der han tillhålles att till morgon- och aftonbön in-finna sig uti synagogan, och att han under hela sorgåret läser kadisch-bönen efter mig. Skulle dessa räntemedel uppgå till högre belopp än hans behof erfordra, så skall öfverskottet gifvas åt min broder Samson i Köpenhamn. Skulle denne icke vara vid lif, så skall öfver-skottet gifvas åt min broderson, Herr David Bähr. Men om mitt barnabarn, förenämnde yngling Julius, skulle afgå med döden, så skall halfva räntan af penningbeloppet gifvas åt mina barnabarn, Herr Sissel Gebers barn, såframt dessa helt och hållet lefva efter judarnes lag; i motsatt fall skall det af Församlingens Herrar Före-ståndare användas för att låta meddela undervisning åt barn af sådana föräldrar, vars omständigheter icke medgifva detta, eller ock för att understödja dem som sysselsätta sig med Guds ord.

•″ §

§ 12.

Af de böcker som jag har, och af hvilka en del enligt hosföljande förteckning förefinnas hos Rabbi Röbel skola de som här äro sälj-bara, försäljas härstädes. De, som icke äro säljbara härstädes skola sändas till Hamburg för att der försäljas. För dessa medel skola införskrifvas bönremmar (Tephilin), skådetrådar (Zizith) och dörr-tecken (Mesusoth) för att kostnadsfritt fördelas bland dem som deraf äro i behof.

§ 13•

Bland de bud som Gud gifvit Israels barn står det: Du skall älska din nästa såsom dig sjelf; eller du skall icke uppsåtligen eller med afsigt tillfoga din nästa någon skada, om du vill att man icke med afsigt skall tillfoga dig någon skada. Detta bud har jag, så långt möjligheten medgaf det, noggrant iakttagit. Men, vi äro menniskor; isynnerhet kan det, då man är invecklad i Affärer, lätt hända att jag skadat någon genom ord eller att jag i verkligheten tillskyndat någon penningeförlust. Derföre beder jag en och hvar, serdeles dem med hvilka jag stått i handelsförbindelser att förlåta mig, om jag förorsakat dem någon förlust eller skadade dem genom ordet, så som jag ock af hela min själ förlåter dem som hafva tillfogat mig skada eller förgått sig emot mig.

Och den allgode Gud skall förlåtå oss!Allt detla hafver jag nedskrifvit med sundt förstånd och hoppas jag att de af mig utsedde Förmyndare 9kola uppfylla mina önsk-ningar. Och det skall lända mig till själslugn äfven efter min död. Så skedde här i Stockholm den 3 Siwan år 5586 efter verldens skapelse.

Den ringe Zwi Hirsch son till salig Herr Joel [= Härtig Joel Nathan].

Den egenhändiga underskriften är bevittnad i Stockholm Thorsda-gen den 3 Siwan 5586 efter verldens skapelse af den ringe Zwi Hirsch son till den höglärde Herr Löb Levi salig i åminnelse, Kyrkans tjenare och välbetrodde man [= ”klockaren” Hirsch Levysohn], den ringe Arje Löb son till aflidne Herr Joseph salig i åminnelse Församlingens Schocheth, Cantor och välbetrodde man [= försam-lingens kantor och rituelle slaktare Löb Lublin].

[RABBINRÄTTENS I STOCKHOLM UTSLAG ANG. TILL.-LÄMPNINGEN AV DE JUDISKA BEGRAVNINGSSTAD-GANDENA UNDER KOLERAEPIDEMI, DAT. 21 OKT. 1831’].

בע״ה

על ®אלת אב־:י הקהל טנן, איכבה יעעה עב הצ־י: אטד תצא בה: קצן: לכלותב בה לי אעד פדץ תרך ארצרת ערבית, ט־ לה

קדא־ת הדרפא־ב בעב קאלעדא, אןכ כי לא יביכר ת־לראי' ובמה תעצד דאב מכת מגפה היא , ארלי כל הנרגע בהטדבה
תפגעהו, יבא בב רדת הנמאס והטיתהר, אד על לד® דרי תעביבהו , נציב כי הכה העת לדהדק מהנפגע רלא לנגיע בד ,
ולא ירכלר בכי ח'ק ®י' לא מדד אי® לדעהר חרפד נפעבב לטרת דהצד זכר גוית הנדפל ר לבער ה ר מדי בד כהר ק
ליעד א ל מאז , ואן: אב י מצא ר אנעיב מבבי יעד א ל א ע־ לא יגודר מעאת הטהלה לא נרכל לעבדר את פי המלך י ד׳ ה
דאת מעפט רעד הדרפאיב רהטה צרר א עד כי תצא נעמת הה־לה לא יתטהטהר, כי יהיער לתת גדפד לתרך תיבה אעד
יעעה לד ריכפדד ארתה מהרץ רבכן יערב אל העפד , דלזאת כברנים אבע־ט עתיב רמי יענה את תפקידם? לכן פי מלך
נעטרד למרב לנר להירתינר, דהאל הטרב יכלה .לעדכרתיכן , הן עליר נעליך יהבינר, רהדא •פקד ר נעמד ת ט כבתרב
בתרדתיכר , אדלי ידהם העב על אדמת ממלכת עררעדען רלא יעמע

.Bilagt församlingens prot. av s. d נ Allt detla hafver jag nedskrifvit med sundt förstånd och hoppas jag att de af mig utsedde Förmyndare 9kola uppfylla mina önsk-ningar. Och det skall lända mig till själslugn äfven efter min död. Så skedde här i Stockholm den 3 Siwan år 5586 efter verldens skapelse.

Den ringe Zwi Hirsch son till salig Herr Joel [= Härtig Joel Nathan].

Den egenhändiga underskriften är bevittnad i Stockholm Thorsda-gen den 3 Siwan 5586 efter verldens skapelse af den ringe Zwi Hirsch son till den höglärde Herr Löb Levi salig i åminnelse, Kyrkans tjenare och välbetrodde man [= ”klockaren” Hirsch Levysohn], den ringe Arje Löb son till aflidne Herr Joseph salig i åminnelse Församlingens Schocheth, Cantor och välbetrodde man [= försam-lingens kantor och rituelle slaktare Löb Lublin].

[RABBINRÄTTENS I STOCKHOLM UTSLAG ANG. TILL.-LÄMPNINGEN AV DE JUDISKA BEGRAVNINGSSTAD-GANDENA UNDER KOLERAEPIDEMI, DAT. 21 OKT. 1831’].

בע״ה

על ®אלת אכ־:י הקהל טנן, איכבה יעעה עב הצ־י: אטד תצא בה: קצן: לכלותב בה לי אעד פדץ תרך ארצרת ערבית, ט־ לה
קדא־ת הדרפא־ב בעב קאלעדא, אןכ כי לא יביכר ת־לראי' ובמה תעצד דאב מכת מגפה היא , ארלי כל הנרגע בהטדבה
תפגעהו, יבא בב רדת הנמאס והטיתהר, אד על לד® דרי תעביבהו , נציב כי הכה העת לדהדק מהנפגע רלא לנגיע בד ,
ולא ירכלר בכי ח'ק ®י' לא מדד אי® לדעהר חרפד נפעבב לטרת דהצד זכר גוית הנדפל ר לבער ה ר מדי בד כהר ק
ליעד א ל מאז , ואן: אב י מצא ר אנעיב מבבי יעד א ל א ע־ לא יגודר מעאת הטהלה לא נרכל לעבדר את פי המלך י ד׳ ה
דאת מעפט רעד הדרפאיב רהטה צרר א עד כי תצא נעמת הה־לה לא יתטהטהר, כי יהיער לתת גדפד לתרך תיבה אעד
יעעה לד ריכפדד ארתה מהרץ רבכן יערב אל העפד , דלזאת כברנים אבע־ט עתיב רמי יענה את תפקידם? לכן פי מלך
נעטרד למרב לנר להירתינר, דהאל הטרב יכלה .לעדכרתיכן , הן עליר נעליך יהבינר, רהדא •פקד ר נעמד ת ט כבתרב
בתרדתיכר , אדלי ידהם העב על אדמת ממלכת עררעדען רלא יעמע

.Bilagt församlingens prot. av s. d נפרץ וצוהה ברחובות לידי׳ וכ־יא יערה הכורת בחוצות קריותי׳. דברי החותבייב
היום יום דע" ק פדנצת ויךא נמת התקצ״ב פה פובאקהאלב -בירה

אביה: מיקטין ארי׳ כיב ביוב לי ן דוד פדענצלא

Översättning.

Med Guds hjälp. På förfrågan av vår församlings föreståndare, hur man bör bära sig åt med de döda, över vilka vreden bryter ut till att förtära dem i den sjukdom, som utbrutit i flera länder, en sjukdom, som läkarna benämna kolera, ehuru de icke förstå dess yttringar eller varmedelst den må hejdas, om den är en pestsjukdom, så att var och en, som rör vid den av sjukdomen slagne, träffas av den, i det att den avskyvärda luften intränger och dödar honom1 eller kastar honom på sjukbädden,

svara vi, att i en sådan tid bör man hålla sig fjärran från den hemsökte [avlidne] och icke vidröra honom, och medlemmarna av det heliga sällskapet [d. ä. begravningssällskapet] må icke säga till varandra: ”Prisgiven edra liv, tvätten och rengören den fallnes kropp och ikläden honom linnekläder, såsom lag alltid varit i Israel!” Och även om de finna män bland Israels barn, vilka icke frukta sjuk-domens börda, kunna vi ej överträda H. M. Konungens befallning och den bestämmelse, läkarekommissionen [Sundhetskollegium?] ut-färdat, att så snart själen lämnat den sjuke man icke får dröja utan måste skynda att lägga hans kropp i en åt honom gjord kista och

bestryka densamma [med tjära] utanpå, och sålunda må den [-[krop-pen]-] {+[krop- pen]+} återvända till jorden. För detta ändamål finnas nu [d. v. s. äro nu förordnade] särskilda personer, och vem kan ändra deras upp-drag [instruktion]. Därför låtom oss följa kungens mun [befallning] för vårt bästa och våra liv! Och den gode Guden skall förlåta oss våra avvikelser, ty på honom kasta vi vår omsorg [Ps. 55: 23], och han har befallt: ”Tagen eder till vara", såsom skrivet står i vår Tora [lära]. Kanske skall Namnet [d. ä. Gud] förbarma sig över konunga-riket Sverige, så att inga klagor och skrik skola höras på dess städers torg och liemannen icke uppträda på gatorna. Detta är under-tecknades utlåtande, avgivet i dag, dagen före den heliga sabbaten, veckoavsnittet vajero [1 Mos. 18—22] år 5592 här i huvudstaden Stockholm.

Abraham Tiktin. Arje Löb Lublin. David Prentzlau.

1 De medicinska auktoriteterna hade förklarat, att sjukdomen kom genom luften, icke genom personlig smitta. Jfr E. Hildebrand och L. Stavenou´, Sveriges historia till våra dagar, XI, sid. 437 (förf. av S Clason¯), Stock-holm 1923. ORDNING FÖR STOCKHOLMS MOSAISKA FÖRSAMLINGS GUDSTJENST SAMT OFFENTLIGA RELIGIONS-CEREMO-NIER INOM OCH UTOM SYNAGOGAN.1

דהידז כ'=בב= ®55 עס ח כיפ״ג.9

Stockholm. Nordströmska Boktryckeriet. 1840.

I afsigt att upprätthålla ordningen och högtidligheten vid den offentliga Gudstjensten äfvensom vid casuala religiösa ceremonier; att afhjelpa de genom missförstånd tillkomne brister; och att afleda allt, som kan störa andakten; har Rabbinen, uppå Föreståndarnes anmodan, utarbetat ett Förslag till Ordning för Stockholms Mosaiska Församlings Guds]enst samt offentliga Religions-Ceremonier inom och utom Synagogan.

En af Församlingen vald Committé, bestående af Rabbinen, Föreståndarne och sju andra medlemmar, har granskat Förslaget, och funnit det grundadt på den i Israel bestående Lithurgien (מידזגי־ב). Det innehåller icke något, som på ringaste sätt motsäger densamma och med afsigt har man deri undvikit, hvarje förändring eller uteslutning af de åtskilliga öfverflödiga tillsatser, som Syna-gogan sanctionerat i senare århundraden: dels för att icke väcka ovilja hos dem, hvilka, blott af det skäl att det är gammalt, hålla allt äradt och heligt som hittills varit förenadt med Gudstjensten; dels ock emedan antalet af de Församlingar, som i nyare tider tillåtit sig större eller mindre förändringar vid Gudstjensten, är för ringa, att deras Ordningar redan kunna tjena till allmänt rättesnöre.

Föremålet är alltför vigtigt och heligt, att ej afseende bort fastas, äfven på det som kunde synas mången öfverflödigt. Full-ändningen bör öfverlemnas åt tiden och åt himmelen, som leder allt.

Då Committerade således på Församlingens vägnar antagit och fastställt, såsom de ock härmed fastställa efterföljande Ordning, till allmän efterlefnad ibland härvarande Mosaiska Trosbekännare, anse Committerade sig böra uppmana enhvar, han må i öfrigt hylla hvilka åsigter som helst, att icke misskänna den goda afsigt, som ligger till grund för densamma; och att vara öfvertygad, att före-skrifterna endast hafva till syftemål Församlingens gemensamma fördel: befordrandet af den allmänna ordning och enskilta andakt,

1 I nedanstående förklaringar har del ej ansetts nödvändigt att inrycka över-sättning av hebreiska ord, som utgöra inledningsorden till och benämningen på vissa böner.

* »Och må edert hjärta vara hängivet åt Herren» (1 Kon. 8:61). De hebreiska bokstäverna utgöra siffertalet 5600. Detta judiska årtal motsvarar 1839/40 e. Kr.hvarigenom vår heliga Religions ärevördiga, gamla byggnad be-fästes och upprätthålles.

והיה לבבכב פולב עג ה אלהינו כלכת בחקיו ולפזטד נוצותיו. ״

(Kon. B. I. Cap. 8 v. 61.)

I.

Om Synagogan och dess heliga Redskap.

S• ז•

Kyrkohuset skall, så väl in- som utvändigt, med allt hvad der-till hör, iordninghållas och vårdas i öfverensstämmelse med dess högtidliga ändamål. Det är derföre ingen tillåtet:

a) att, för beqvämlighets skull, eller af annan anledning, göra någon förändring vid Kyrkohuset eller dess tillhörigheter; att hvar-ken borttaga eller tillägga något. Skulle sådant än ske för Kyrko-husets förskönande, erfordras likväl Församlingens Föreståndares och Rabbinens samtycke;

b) att på obehöriga ställen qvarlemna Bön-böcker, Talis1 צלית Thphilin2 תפילין och dylikt; utan åligger hvar och en att, uti dertillhörande förvaringsrum, nedlägga dessa under Gudstjensten begagnade enskilta tillhörigheter;

c) att innan- eller utanför Synagogan uppsätta någon kungörelse eller något tillkännagifvande, utan Rabbinens och Kyrko-Förestån-darens förut erhållna tillåtelse.

$• 2.

Skulle någon till Synagogan vilja skänka eller till begagnande lemna Thora-Skrud3, Tribuue- B ord täcke * פובהה, Tabernacle-Förhänge פדוכת eller andra Kyrkoprydnader, bör dessförinnan Tyg, Form och Inscription godkännas af Rabbinen och Kyrko-Föreståndaren.

II.

Iakttaganden af Församlingens Medlemmar under Gudstjensten.

§• 3•

Då Gudstjenstens bevistande afser Gudsdyrkan, bör noga und-vikas allt sådant, som kan störa eller förminska andakten, vare sig

1 Bönesjalar.

* Bönekapslar.

* De fem »Moseböckerna» (Toran) äro skrivna på pergamentrullar, vilka äro klädda i en kostbar skrud.

* Toraläsningen sker pä en upphöjd plats.vid inträdet i Synagogan eller vid öfvervarandet af ceremonierna. Af dessa skäl är det icke tillåtet:

a) att till Gudstjensten medföra gossar under sex och flickor under tio års ålder. Barn som uppnått nämnde ålder, tillåtas att bivista Gudstjensten under uppsigt af Föräldrar, Foster-Föräldrar eller Lärare;

b) att inträda med käpp i Synagogan; med undantag af gamla eller sjukliga Personer, som behöfva ett sådant stöd;

c) att intaga annans plats, utan dess ägares tillåtelse. Främ-mande, som bevista Gudstjensten, anvisas plats af Kyrkobetje-ningen;

d) att två personer befinna sig på samma bänkrum;

e) att under Gudstjensten lemna sin plats, utan giltig orsak; eller der vända ryggen till Tabernaclet, utom vid *בדאי בשלוב;

/) att samtala med sin granne;

g) att under Gudstjensten säga Jjascher kauach 2ייעזר כח.

§-4•

Gudstjenstens helgd och andakten under bönen störas icke mindre genom högljudt läsande, andras öfverröstande, deltagande i de åt Cantorn allena till föredragning bestämda Sånger, och dylikt: det åligger derföre enhvar att undvika sådant. Bönen bör förrättas under värdig hållning, så, som ställets helighet anstår: stilla, med fromt och ödmjukt hjerta.

Deltagande i Sången tillåtes icke förr än Församlingen, genom choeurens biträde vid Gudstjensten, hunnit vänja sig vid melodierna så att harmonien icke derigenom störes.

S• 5•

Påklädandet och aftagandet af messkjorta, skodon och dylikt på Jaum Kipur3 יי כפדר 2 och Tischohb' Av* תטעה באב får icke ske inne i Synagogan, utan i dertill anvisadt serskilt rum.

§. 6.

På sistnämnde tvenne dagar bör hvar och en, som uppnått trettonde året och bivistar Gudstjensten, vara klädd med filtskor,

1 S utstrofen i en hymn, Lecho Dodi, som sjunges på fredags afton, och där sabbaten liknas vid en brud. Församlingen vänder sig mot dörren för att hälsa henne välkommen.

5 En tacksägelse, som riktas till dem, som fullgjort vissa synagogala funk-tioner.

3 Försoningsdagen.

4 Åminnelsedagen av Jerusalems förstöring (nionde dagen i mån. Ab).eller med andra på dessa Fastdagar brukliga skor. De som då förrätta någon function i Synagogan, skola ovilkorligen begagna sådana. Den som Jaum Kipur יוב כפור vill nyttja mössa, får endast bruka en sådan som vanligen tillhör messkjorta, eller ock calott.

§• 7•

Gift fruntimmer eller enka vare icke tillåtet, att med bart hufvud bevista Gudstjensten eller andra religiösa ceremonier.

$• 8.

Som Synagogan är afdelad med serskilta platser för fruntimmer och serskilta för manspersoner, tillätes intetdera kön inträde till hvarandras bänk-afdelningar. Undantag härifrån må endast äga rum: då vigsel förrättas i Synagogan; vid confirmation för confir-manterna; och då Kyrko-Föreståndaren, af förekommande anledning, sådant medgifver.

§• 9•

Församlingen, som sitter under Predikan, uppstiger såväl vid Slut-Bönen, som vid de högtidligare Böner, då sådant hittills varit brukligt. Församlingen uppstiger äfven vid Thoras uttagande från och insättande uti Tabernaclet; men Thoras kyssande, då den fram- och återbäres, bör hädanefter underlåtas.

III.

Ordning under Gudstjensten och några lithurgiska föreskrifter.

§• io.

Gudstjenstens böijan bestämmes för hvarje månad af Rabbinen och kungöres genom Anslag i Vestibulen. På samma sätt tillkänna-gifvas äfven andra Kyrkoangelägenheter.

§• n.

Texten till Predikan och den för dess början bestämda tid, skall dagen förut genom Anslag uti Vestibulen tillkännagifvas.

§. 12.

Synagogan öppnas en fjerdedels timme före Gudstjenstens början och stänges en half timme efter dess slut.S• 13•

Under Predikan och Aroniternas välsignelse1 דוכן skall den större ingången till Synagogan hållas stängd.

S• 14•

Sammankomst utom Synagogan af tio eller flere manspersoner som uppnått deras 13:de år, i ändamål att förrätta Gudstjenst, Minjan בזבין, vare endast tillåten hos Sörjande אברים i de sju första sorgdagarne 3בעה; men äfven

hos dem icke på Sabbathen. Dessutom endast vid Bröllop, uti Vigsel-Localen, samt på Begraf-nings-Sällskapets Årshögtid.

Sammankomst till Haschkomoh2 העוכמה i Synagogan vare icke heller tillåten.

§• !5•

Föreståndaren föranstalte att Minjan3 מבין icke saknas vid Gudstjenst.

Skulle likväl, emot förmodan, Minjan בינין saknas uti någon hvardags-gudstjenst, så fortsätter Cantorn Bönen utan uppehåll, om morgonen Jischthabach4 י8תבה, och om aftonen Schmaunoh Esrei/1*‘ עזמוכדז עעזדדז; men i sådan händelse uteslutas alla de Böner, som icke utan Minjan פינץ få förrättas.

§. 16.

Utom dagen före Kislevs5 nymåne ערב ד אעז ח־טו כסדר, då Begrafnings-Sällskapet håller Jaum Kipur Koton6-Bön יום כפרד קטן, böra Föreståndarne föranstalta att samma Bön uti Synagogan äfven förrättas dagen före Nissans5 och Elluls5 nymåne ערב ד״ה כיסן och א כר ב vid middagstiden, samt att minst tio fastande mans-personer, som uppnått trettonde året, öfvervara densamma.

§• !7•

Böners föredragning och föreläsandet utur Thora, må icke för-rättas af någon annan än Cantorerne.

I 4 Mos. Kap. 6: 22—27. Denna välsignelse nedkallas i synagogorna liksom

förut i templet av Arons ättlingar.

5 Tidiga morgonbesök i synagogan före den officiella gudstjänsten.

8 Det föreskrivna antalet av tio manspersoner.

4 Med denna bön vidtager den del av gudstjänsten, som ej får förrättas

utan minjan.

II Judisk månad.

0 »Lilla Försoningsdagen», en bot- och fastedag i slutet av varje månad.Undantag härifrån äro Mauhl1 מוהל på Omskärelsedag med V C/ioraus2-bönen וכרות; samt Rabbinen, vid de serskilta högtid-liga Böner som af honom läsas; äfven den, som blifvit anmodad att föredraga Haphtauroh8 הפטרה.

Hvarken Ovel* אבל, Bar Mizvoh6 בד מצדה, eller den, som firar årsdagen af faders eller moders död, eller hvem det eljest vara må, vare dertill berättigad.

Vid oförutsedda tillfällen äger likväl Kyrko-Föreståndaren att öfverlåta Cantorns functioner åt annan person.

$. 18.

Sörjande אבלים och de som fira årsdagen af Föräldrars död, skola under Oleinu-Bönen עלינו placera sig emellan Tribunen och Tabernaclet för att derstädes, efter slutet af nämnde Bön, förrätta Kadtsc/i-bönen קדימז, som af Cantorn, högtidligt och tydligt före-drages och af de Sörjande med låg röst efterläses. Samma för-hållande iakttages vid hvarje Kadisch-bön, som af Sörjande förrättas.

Före Kadisc/1 d'Rabonon6 קדימז דדבנך, som blott en gång under morgon-Gudstjensten förrättas, läser Rabbinen, och i hans frånvaro den som blifvit dertill utsedd, en Mischnah7, m. m.

Kadisch Uvorchu קדימז וברכו förrättas blott en gång under Gudstjensten, antingen af den icke-fungerande Cantorn eller af Rabbinen, innan Schmaunoh Esrei/1 פזמונה לעזרה högt föreläses.8

§• !9•

Utom Rabbinen, eller den, som af honom dertill blifvit an-modad, äger ingen att tillrättavisa eller störa Cantorn för något möjligtvis begånget misstag under utöfningen af sin function.

1 Den, som utför omskärelsen.

* Denna bön, som inneliåller en anspelning på Guds förbund med Abraham

och ingår i den vanliga morgongudstjänsten, lästes på omskärelsedagen av »mauhl» i st. f. av den ordinarie böneförrättaren.

* Det avsnitt ur profeterna eller hagiograferna, som läses efter toraavsnittet på sabbats-, helg- och fastedagar.

* Den sörjande.

6 Den, som fyller tretton år, vilket firas med en religiös ceremoni i syna-gogan.

* I »Rabbinemcs kaddischbön», en utvidgning av den vanliga kaddischbönen, nedkallas Guds frid över dem, som bedriva studier i Talmud.

’ En del av Talmud.

* Kaddisch och Borchu äro av den vikt, att de före Schmauno Esreih (Aderton-bönen) upprepades för deras skull, som försummat gudstjänstens första del.§ 20.

Under föreläsandet utur Thora placerar sig Kyrko-Förestån-daren alltid till höger om Cantorn, i egenskap af Sgan1 סגן. Jad2 יד föres af den föreläsande Cantorn, men icke, såsom hittills varit brukligt, af Sgan סגן.

§• 21.

Hausophaus* הוספות äga icke rum vid Thoraläsning, icke ens

i anseende till såkallad Neider* ־,נד. Skulle derföre någon Chijuv5 הי־ב göra anspråk på Alioh8 'עלי, så äger Kyrko-Föreståndare icke att åt andra disponera flere Aliaus, än som antalet af Chijuvim היובים medgifver.

§• 22.

Böne-förrättande Cantorn uppropar till Thpra; hvarvid C/ioson7 התן, Bar Mizvoh בד פיצ־ה, eller hvem det vara må, ej får upp-ropas med högre stämma än andra: dessa benämningar böra likväl tilläggas vid slutet af namnet.

§• 23.

De på Simchas Thora8 ע׳ ביה ת תרדה hittills brukliga upprop9 עב כל הכרים, עב כל הכהכיב uteslutas.

Blott en af dessa, som uppropas, äger att uppstiga i Tribunen för att förrätta Tacksägelse-bönen. Likaledes uteslutes uppropandet af 10עב כל הנעריב.

1 Då templet existerade, den präst som i rang stod närmast översteprästen.

s »Hand», en pekpinne av metall, som har formen av en hand.

3 »Tillägg», d. v. s. överskridande av det regelmässiga antalet personer, som uppropas till toraläsningen.

4 »Löfte». Den, som ämnade giva en gåva till fromma ändamål, brukade avge

löfte härom, då han framkallats till toraläsningen.

6 Den som på grund av någon i § 38 närmare specificerad tilldragelse bör deltaga i toraläsningen.

6 »Uppstigande», nämligen på tribunen i och för toraläsning.

’ Den nygifte.

8 Torans glädjefest.

9 »Med alla aroniterna. Med alla leviterna.» Denna formel begagnas, emedan på denna fest hela församlingen skall uppropas till toraläsningen; men tiden icke skulle räcka till, om var och en skulle fä sig tilldelat ett toraavsnitt-,

10 På denna fest uppropades en person till toraläsningen »med alla gossarna´», vilka sedan välsignades av

församlingen •med⁻ följ. ur j Moseb. 48:16 hämtade ord: »Den ängel, som har förlossat mig från allt ont, han välsigne dessa barn»S 24•

Vid Morgon-bönen שחרית pä Shnchas TJiora כזבלהת הדרה skall C/ioson Thora} החן תורה uppropas omedelbart efter *הביבה קריאיב; derefier C/toson Breiscltis3 התן ב־אעזית och sist Maphtir1 ב־פציד.

§ 25.

På Hauschano ./?⁻ziWtf-högtiden5 ה״פזלנא רבה uttaga sju, af Kyrko-Föreståndaren derom anmodade personer, utur Tabernaclet hvardera en Seipher Thora6 ספר תורה. På Shnchas Thora -2הת תדרה⁻, både vid afton- och morgon-gudstjensten, uttagas äfvenledes alla sju Siphrei Thora, hvaraf en af Cantorn, en af Rabbinen och en af hvardera Föreståndare.

Skulle någon af nämnde personer icke vara tillstädes, så äger Kyrko-Föreståndaren att till annan person öfverlåta denna heliga function.

Det hittills brukliga upprop af ofvannämnde personer, kommer hädanefter icke att förrättas.

§. 26.

Under afton bönen på Simchas Thora טפוחת תדדה äger väl processionen7 הקפדת rum, men icke någon Thora-Läsning; utan skola Siphrei Thora omedelbart cftcr processionen insättas i Taber-naclet.

§• 27.

Den så kallade Tauclioclioh8 תדבהה vid Thora-Läsningen, läses lika högt som de öfriga Parschiaus8 פ־טיות, då ock den dertill uppropade kallas vid sin 0יטב הקדמז.

1 »Torans brudgum». Så kallas den, som uppropas till läsningen av de sista verserna i toran.

5 »De fem uppropade», d. v. s. de fem, som uppropats före honom.

1 »Bereschis' brudgum». Så kallas den, som uppropas till läsningen av de första verserna i Toran. Bereschis, I begynnelsen, ! Moseboks inledningsord.

* Den som läser »Haphtauroh». Jfr sid. 111, not 5.

4 Lövhyddofestens sjunde dag.

0 Torarulle.

1 Torarullarna buros i procession runt tribunen, innan de insattes i taber-

naklet.

8 5 Moseb. 26:14 ff. och 5 Moseb. 28:15 ff. Dessa partier, som innehålla hotelser mot resp. förbannelser över Lagens överträdare, lästes med lägre röst.

9 »Sedroh», veckoavsnittet ur Toran, indelas i Parschiaus.

10 Pi grund av den lästa testens innehåll (ovan not 8) hade man undvikit att kalla den uppropade vid hans »heliga (= hebreiska) uanin».

Rabbinen och begge Kyrko Föreståndarne, gemensamt med förste Cantorn, äga bestämma, hvilka af Bönerne skola föredragas med Choral-Säng. De kunna härvid göra de förändringar, som af dem anses nödige.

§• 29.

Cantor äge icke att, helt och hållet eller till någon del, för ändra de af Rabbinen och Kyrko-Föreståndarne godkända melodier, eller att, utan deras gillande, antaga nya sådana.

S• 30

JJii Rozaun יהי רצון läses hvarken före, emellan eller efter Thkiaus1 תקיעדת, utan läses i stället af Rabbinen före desamma 47:de och 89:de Psalmen af Psaltaren. Emellan תקיעות göres derföre endast en kort paus.

§• 31•

Jziv Pisgom2 יציב פתגב annandag Sc/ivuaus3 בועדת® läses endast af Cantorn.

S• 32.

På de Helgdagar då Boken4 בזיר הצ־ידיב, קהנ־ח eller רדת läses, sker sådant vid slutet af Gudstjensten.

$ 33•

Gossar få icke fira såkallad Bar Mizvoh בר מצדדז genom fram-trädande till Thora, innan de åtta dagar dessförinnan för Kyrko-Föreståndaren företett Bevis af Rabbinen, att de kunna läsa He-bräiska språket rent och ledigt, förstå de förnämsta Böner på samma språk, samt äga någorlunda kännedom af den Mosaiska Religionen.

§• 34•

Aroniternas handtvagning före välsignelsen Duchen דרבן sker icke i Synagogan, utan i Vestibulen eller i ett angränsande rum. Efter tvagningen ledsagas Aroniterna af Leviterna till trappan af Tabernaclet, hvarifrån de senare i god ordning, med långsamma steg, åter begifva sig till sina platser.

1 Basunblåsningen.

J Brukade läsas av Maphtir. Jfr sid. 113, not 4.

‘ Pingst.

* Höga visan, Predikaren och Ruts bok lästes före toraläsningen.IV.

Om de heliga Functionema vid Thora Läsning.

§• 35•

På följande sätt fördelar Kyrko Föreståndaren Mizvaus1 מצות och Aliaus עליות på Sabbath och Helgdagar, då desamma icke enligt §. 41 äro ställde till någon annans disposition.

På Söckne-, Faste- och de icke egentliga Helgdagar samt vid Sabbaths aftonbönen äger Kyrko Föreståndaren att, efter godtfin-nande, dock med ombyte af personer, fördela Mizvaus ביצות.

S 36.

Efter upprättad Förteckning öfver Församlingens Aroniter, Leviter och öfriga manliga medlemmar, som uppnått 13:de aret, bör Kyrko Föreståndaren på Sabbath och Helgdagar fördela Miz-vaus מצות och Aliaus עריות. Främmande Israeliter kunna äfven hedras med sådana functioner.

§ 37•

Vid Haphtauroh ־עבר” iakttages äfven nyssnämnde ordning. Den som dertill blifvit uppropad, får endast åt Cantorn öfverlåta Haphtauroh-läsningen, i händelse han icke sjelf vill fullgöra denna function.

På 2עזבת חזון och 3עזבת עזובה förrättas l-Iaphtauroh-läsningen af Rabbinen.

Församlingen bör icke högljudt deltaga i Haphtauroh-läsningen.

§• 33•

På Sabbath och Helgdagar hafva Chijuvim הירב־ב sinsemellan företrädesrätt till Aliaus עדיות i följande ordning, om de än icke eljest äro i tour till upprop:

1) Bar Mizvoh בד מצודז; och den nygifte, första Lördagen efter bröllopet (den senare efter här öfligt bruk);

2) den man, hvilkens hustru kyrktages efter nedkomsten med en Dotter;

3) den man, hvilkens hustru kyrktages efter nedkomsten med en Son;

1 Förrättande av heliga ceremonier.

3 Sabbaten före den 9 Ab. Jfr sid. 108, not 4. “ Sabbaten mellan Nyår och Försoningsdagen.4) den mansperson, som firar årsdagen efter faders eller mo-ders död;

5) Fadder, på Omskärelse dag, om sådan inträffar på Sabbath eller Helgdag, i annat fall Sabbatben förut;

6) Fader på sin Sons Omskärelse-dag, om sådan inträffar på Sabbath eller Helgdag, i annat fall Sabbathen förut;

7) Mauhl מריז כ på Omskärelse-dag, om sådan inträffar på Sabbath eller Helgdag, i annat fall Sabbathen förut;

8) den som tillfrisknat efter svår sjukdom; den som hem-kommit från sjöresa; eller eljest blifvit räddad utur fara; och hvilka derföre vilja offentligen förrätta den för dylika tillfällen brukliga tacksägelsen Gaumeil 'גדפלכ:

9) den som tillförordnas att i Cantorns ställe förrätta hans functioner på Försonings dagen och Nyårshelgen.

Då Thora-läsning äger rum på andra dagar än Sabbath och Helgdagar, iakttages följande ordning för Chijuvim חיוביב : a) Brud-gum på Bröllopsdag; b) Fadder på Omskärelsedag; c) den som firar Årsdag efter faders eller moders död; d) Fader på sin sons Omskärelsedag; e) Mauhl 'מוהר på Omskärelsedag.

Skulle på samma dag finnas flere Chijuvim חיובים än Aliaus ענ־ייות, afgöres genom lottning, ibland de lika berättigade, hvilka som skola uppropas.

§• 39•

Rabbinen uppropas till Thora-läsningen Nymånedag, då den inträffar på Sabbath מיב ה ראּ® הדט, eljest Sabbath näst före Ny-måne דאט הז־ט; på första dagen af hvarje helg; på samma dagar som Haskoras Nschotnaus1 הזבי־ת נטטות hålles; samt såsom Chasan Thora התן תורה.

Chasan Breischis התן בראטית tillfaller Föreståndarnes Ord-förande.

§ 4°.

Den som på Sabbath eller Helgdag tillkommer någon function vid Thora-Läsning, underrättas skriftligen derom dagen förut af Kyrko-Föreståndaren; och åligger densamme att infinna sig i Syna-gogan före Thoras uttagande från Tabernaclet. Uteblir den så-lunda kallade vid sistnämnde tid, är Kyrko-Föreståndaren berättigad att till annan person öfverlcmna ifrågavarande function.

1 Bön lör de avlidna.Försummar någon två gånger å rad att infinna sig till förrät-tande af en helig function, utan hinder af sjukdom, aflägsenhet från Staden eller de sju första sorgdagar, anses densamme deri-genom hafva afsagt sig hvarje anspråk på en sådan function under det löpande året.

§• 41•

Önskar någon af Församlingens medlemmar en Mizwoh בוצית eller Alioh 'עדי för sig eller någon annan, så bör han derom un-derrätta den tjenstgörande Kyrko Föreståndaren och erlägga en derföre bestämd afgift (se Bilagan1). Till Sabbath och Helgdagar skall sådan anmälan ske tre dagar förut.

$• 42•

Vill någon förära en helig function åt annan man, underrätte han Kyrko Föreståndaren derom vid den i 41 §. föreskrifne an-mälan, samt uppgifve tillika två personer, på det, i händelse den ena icke kan emottaga functionen, densamma då må erbjudas den andra.

$• 43•

Alla Chijuvim חיוביב böra anmäla sig hos tjenstgörande Kyrko-Föreståndaren fyra dagar förut; i annat fall anses de sina anspråk förlustige.

V.

Om Mi Schebeirach מי טברך.

§• 44•

Den Cantor som icke förrättar Thora-Läsningen skall läsa Mi Schebeirach-vålsignelsen מי כבדך för den uppropade, samt, om den senare det ästundar, äfven en sådan välsignelse öfver den eller de af honom namngifna personer, hvilkas antal likväl icke far öfverstiga sex. Skulle bland de namngifna vara fruntimmer, för-rättas serskilt för dessa, den för fruntimmer brukliga välsignelsen.

Undantag härifrån må äga rum, på Försoningsdagen och Ny-årshelgen, då en tredje Mi Schebeirach מי טברך tillåtes.

Den uppropade skall för hvarje sålunda namngifven person erlägga en afgift (se Bilagan1).

De gåfvor den uppropade derutöfver vill tilldela Församlingen eller några dess milda stiftelser, äger han att tillika låta nämna uti välsignelsen.

1 Utesluten ur denna publikation.Serskilt välsignelse för barnsängsqvinnor, sjuke, brudgum (i bröllopsveckan), Bar Mizvoh בד מצרה, den som ärnar resa eller är stadd på resa, är äfven tillåten: då äfven en afgift (se Bilagan1) erlägges för hvarje deruti uppgifven person.

VI.

Om Kyrko-Föreståndarne.

§ 45•

De tvenne Kyrko föreståndarne alternera livarje tredje månad

i deras functioner. Skulle den tjenstgörande vara förhindrad, ålig-ger det den andre att hans tjenst förrätta. Skulle begge vara för-hindrade, åligger det den Föreståndare som utöfvar Controllörs-befattningen, att derjemte utöfva Kyrko Föreståndare befattningen.

§• 46•

Tjenstgörande Kyrko-Föreståndaren åligger att vaka deröfver, att Kyrkohuset, med hvad dertill hör, till alla delar iordninghålles. Han emottage alla Synagogan tillhöriga Redskap och valce der-öfver, att de ej blifva skadade eller förderfvade, samt att de i be-hörig tid finnas på vederbörligt ställe: för hvilket ändamål Kyrko-betjeningen står till hans disposition.

§• 47•

Till upprätthållande af ordning och för handhafvandet af allt som bör iakttagas, åligger Kyrko-Föreståndaren att öfvervara Guds-tjensten, från dess början till slut. Skulle Kyrko-Föreståndaren likväl vara förhindrad att öfvervara vanlig Gudstjenst på Söckne-dag, tillhör det Rabbinen att ensam vaka öfver ordningen.

§• 48•

Tjenstgörande Kyrko-Föreståndaren har sin plats nära intill Rabbinens, och den icke-tjenstgörande i motsvarande bänkrad på andra sidan om Tabernaclet.

Tjenstgörande Kyrko-Föreståndaren bör på Sabbath och Helg-dagar vara svartklädd samt bära kappa.

§• 49•

Skulle någon, emot förmodan, störa ordningen eller andakten vid Gudstjensten, genom buller, oväsende, eller annat oordentligt

1 Utesluten ur deuna publikation.uppförande, åligger det Kyrko-Föreståndaren att med saktmod varna densamme. I fail detta ej hjelper, äge Kyrko-Föreståndaren att låta kalla den felaktige till inställelse inför Föreståndarne för att, efier omständigheterna, tillrattavisas. I svårare fall, eller vid förnyelse, anmäles denne på vederbörlig ort såsom Gudstjenst-störare.*)

Kyrko Föreståndare vare likväl aldrig tillåtet, att under Guds-tjenst med stränghet bemöta den brottslige.

§• 50•

KyrkoFöreståndare vare icke tillåtet, att göra ringaste änd-ring i denna nu stadgade Ordning för Synagogan. Förekommer något fall der bestämd föreskrift saknas, åligger Kyrko-Förestån-daren att i detta afseende rådfråga Rabbinen.

VII.

Om Rabbinen (Religions-Läraren).

S 51•

Sedan Thora-Läsningen blifvit slutad i Gudstjensten på Sab-baths-morgon och Thoran åter blifvit insatt i Tabernaclet, börjar Canlorn med choeuren Uvnuchanh Jaumar ¯,דב:הת יאנו. Vid slutet af Choralen beträder Rabbinen Predikstolen och håller Predikan på Svenska eller Tyska språket, öfver en af honom vald Text utur den Heliga Skrift; helst i den afdelning, som för dagen blivit läst Se dr oh 1סדדה.

Predikan skall alltid slutas med en Bön för Konungen och det Kongl. Huset, Fäderneslandet och Församlingen.

Derefter må Bön förrättas för Sjuke, Barnsängshustrur, m. fl.; då Rabbinen, före Gudstjenstens början, af någon af de ifråga-varandes anhörige, derom blifvit anmodad.

§• 52.

Predikan hålles af Rabbinen, så vidt sig göra låter, vid hvarje morgon gudstjenst på Sabbath, åtminstone hvarje Sabbath före

¯) Kongl. Maj:/s Ordning, rörande Mosaiska Trosbekännares religions-utö/ning m. in.

$. 5. Ej må någon genom ord eller åthäfvor störa Gudstjensten i Synagogan.

Gör det någon, vare underkastad samma påföljd, som för enahanda förbrytelse i Svensk Kyrka är i Lag stadgad.

1 Jfr sid. 115, not 9.Nymåne eller på Nymånedag, då denne inträffar på Sabbath. Dess-utom förrättar Rabbinen hvarje Sabbath Bönen för Konungen Hanausein Tlischuoh !נותן ת®ועד¯; samt Bönen Haskoras Nschomaus הזכרת ®בײת: på de Helgdagar då det är brukligt; och Bönen Neiloh1 נעילת på Försoningsdagen; äfvensom de öfriga i denna ordning för honom vid Gudstjensten bestämda och hittills utöfvade heliga functioner.

§• 53•

Utom Sabbathen håller Rabbinen Predikan på följande dagar, nemligen: begge Nyårs-Helgdagarne ®ראּ המנה, före Thkias Schauphor -.2*,® תקיעת; vid Kol Nidrei2 כל כדרי; första dagen af de trmne Helger8 ®ל® רגליב: sjunde dag Pesach, samt Sluthelgen מיני עצרת® före Haskoras Nschomaus הוכרת נ®מות.

$• 54•

Rabbinen bör vaka öfver ordningen vid Gudstjensten gemen-samt med Kyrko Föreståndaren, och ensam, i det fall §. 47 om-förmäler. Skulle fungerande personer behöfva inhemta upplysningar rörande Gudätjenst eller Ceremonier, äge Rabbinen att sådane meddela.

Rabbinen deltager uti Föreståndarnes Sessioner, då de i §. 49 nämnde ärenden samt i allmänhet Gudstjeiislen rörande ämnen der förekomma.

VIII.

Om Cantoreme.

§• 55•

Den som antages till Cantor vid Församlingen, bör vara känd för ett moraliskt och religiöst uppförande, och derjemte äga till-räcklig kännedom uti Hebräiska språket för att kunna förstå alla de Böner, som af honom skola

föredragas. Han bör kunna läsa Thora efter Grammatikens reglor, och kunna utföra alla i Syita-gogan brukliga Sånger הזנות. Han bör äfven äga tillräcklig musi-kalisk kännedom för att kunna undervisa och anföra choeuren. Detta senare erfordras i synnerhet af den, som antages till förste Cantor.

1 SI u t bönen.

' Inleder Försoningshögtidens böner.

3 De tre s. k. vall fartsfesterna: Påsk, Piiigit ocli Lövhydd ofesten§• 56

Cantorn bör alltid genom ett sorgfälligt föredrag söka förhöja Gudstjenstens högtidlighet och Bönens andakt: det bör derföre

11 varken vara förhastadt eller släpande. Han får icke förlänga Bö-liens förrättande, af hvad anledning som helst; icke ens vid Bönen Schvia טבוע för att afbida dess slutande af Rabbinen. Den tysta Bönen Schmaimoh Esreih טמונה עטרה bör han sluta på samma gång med Rabbinen.

S• 57•

Den af Cantorerne, som för dagen icke förrättar egentliga Cantorstjensten, håller föreläsning utur Thora.

I händelse andre Cantorn icke förstår anföra choeuren, åligger det förste Cantorn att ensam förrätta denna function.

Nyårshelgen förrätte förste Cantorn Bönen Mussapk1 :מוכן och andre Cantorn Bönen Schac/iris1 טהרית. På Försonings• dagen יוב כפור, förste Cantorn Bönerne Kol Nidrei בלי ידדי, Mussapk q0ביי och Neiloh נעידיה (den senare om Rabbinen icke kan förrätta den); andre Cantorn Bönen Sckackris טהרית och Minchoh2 פינוזה.

T/ikias Schauphor תקיעת טרפר förrättas äfvenledes utaf en Cantor.

Schirei Hajichitd סירי היהוד på Kol Nidrei בד נדרי alternera Rabbinen och begge Cantorerne.

Thischoh b'Av תטעה באב alternera begge Cantorerne med 3-Sångerne קיבות; likväl med undantag af hvad endast utaf Rabbinen föredrages.

Rabbinen äger, efter godtfinnande, att utesluta några af de vanliga Kinaus קינות.

S• 58.

Den icke-tjenstgörande Cantorn förrättar alla Psichaus Hooraun *

פתיהות הארץ.

§• 59•

Tjenstgörande Cantorn, som har sin plats på Tribunen בימה, skall Sabbath och Helgdagar vara klädd i sin Ornat, bestående uti svarta kläder, hvit halsduk, svart sammets-baret och en svart sidenkappa.

1 »Tilläggsbönen» på helgdagar efter Schachris (morgonbönen',.

s Middagsbönen.

a Klagosånger. Jfr sid. 10S, not 4.

4 Tabernaklets öppnau<le.s. 60.

Den Cantor, som på Sabbaih och Helgdag håller föreläsning utur Thora, skall uti den Seipher 1 ספר eller de Sphorim הפדיב som skola begagnas, föregående dag noga genomläsa och granska den afdelning deri som kommer att föredragas, till undvikande af hvarje hinder som vid föreläsningen eljest kunde uppkomma genom upptäckandet af skrift-fel. Vid denna granskning bör Thoran rul-las så, att ifrågavarande afdelning genast blir synlig.

$• 61.

Ingendera af Cantorerne må, utan giltigt skäl, försumma Guds• tjenst.

§• 62.

Förste Cantorn åligger, att uti de Sångstycken som vid Guds-tjensten skola utföras, undervisa och inöfva dem, som dervid böra biträda. Skulle han önska att andre Cantorn dervid är honom behjelplig, må denne sig icke sådant undandraga.

IX.

Om den offentliga Confirwationen.

S 63.

Den hittills brukliga Bar MizvohGeremonien בר כיצדה kan, enligt §. 33, äfven framdeles bibehållas; men må likväl gossar, om de än begått denna ceremonie, äfvensom flickor för hvilka den-samma icke är bruklig, först då anses såsom Confirmerade, sedan de undergått Religions-Förhör: emedan blott genom en sådan pröf-ning det ändamål kan vinnas, som åsyftas med Bar Mizvoh-Czxz-monien בד פלצרה.

§. 64•

Endast den får confirmeras, som uppnått I4:de året, hos Rab-binen inhemtat nödig Religions-kunskap, samt vid föregånget Stor-förhör, af honom, dertill blifvit godkänd.

§. 65.

Den offentliga Confirmationen äger årligen rum vid Pingst-tiden. De gossar som skola confirmeras, böra ifrån ceremoniens början, klädde med Talis Godaul 2'בכיית גדוכ, vara placerade emel-

1 Jlr sid. II?, not 6.

2 En stor bönesjal.lan Tabernaclet och Tribunen. Flick-confirmanterna intaga sina platser midt framför dem.

Skulle Confirmationen hållas på en dag då Thora-läsning äger rum, intaga flickorna detta deras ställe först efter det att Thoran blifvit åter inflyttad i Tabernaclet.

$. 66.

När Confirmations-Acten hålles på Pingstdagen börjar den med 29:de Psalmen, som sjunges af Choeuren och Confirmanterne. Under Sången uppgår Rabbinen i Predikstolen och förrättar efter Sångens slut en högtidlig Bön, hvarefter Choeuren och Confirman-terne sjunga 19:de Psalmen v. 1—7. Derefter hålles Predikan, till hvilken Rabbinen bör välja en Text, som har afseende både på Helgen och den förestående heliga Acten. Vid slutet af Predikan bör Rabbinen öfvergå till den egentliga Confirmationen. Sedan förhöret är slutadt, håller Rabbinen ett lämpligt Tal till Confirman-terne och detas anhörige; frågar de förre om de verkligen äro öfvertygade om sanningen af den Mosaiska Religionen; om de af hela sitt hjerta vilja blifva den trogne,.iakttaga den, lyda dess bud, o. s. v.; hvilket af Confirmanterne besvaras efter frågornas beskaf-fenhet. Derefter uppmanar Rabbinen dem att aldrig glömma det nu högtidligt, på detta heliga ställe gifna löfte, m. m.

Vid slutet af denna Act, sjunges Ps. 19. v. 8—14; hvarefter Rabbinen förrättar välsignelsen och slut-bönen. Choeuren upp-stämmer ett trefaldigt Amen, samt 19:de Psalmens sista vers, uti hvilken senare Confirmanterne och Församlingen deltaga.

Flickorna begifva sig nu åter till deras Bänk-afdelning; hvar-emot gossarne qvarstanna till Gudstjenstens slut.

X.

Om tillfälliga religiösa Högtidligheter.

A. Högtidligheter för Konung och Fädernesland.

§. 67.

Böner och Högtider, som af serskilta anledningar, allmänt på-bjudas för Hans Maj:t Konungen, den Kongl. Familjen eller Fä-derneslandet, skola äfven iakttagas inom Synagogan på ändamåls-enligt sätt.B. Om Vigsel.

$. 68.

Vigsel-Ceremonien קדושין sker sålunda: sedan Bönerne Mi Adir פרי אדיר och Boruch Elauheinu ברוך אלהינו af förste Can-torn blifvit afsjungne, håller Rabbinen ett lämpligt Tal till Brud-paret, läser Birc/iaus Irusin1 ברכות אירוסין, förestafvar Brudgum-inen den vanliga formeln Harei Ath* הדי את, medan denne sätter vigselringen på Brudens finger. Rabbinen uppläser Ksubo/13 כתובה och derefter Schevah Brochaus 4®בד ברבות och förrättar slutligen en Bön för äktenskapets lyckliga bestånd.

Brudens förande omkring Brudgummen, som hittills varit bruk-ligt, äge icke rum.

S- 69•

Vigsel kan förrättas såväl hemma som uti Synagogan; i hvilket senare fall Kyrko-Föreståndaren bör, fyra dagar förut, derom underrättas för att träffa nödiga anordningar. Det åligger honom då, att i Synagogan vara närvarande för att vaka öfver ordningen.

S• 70.

Vid början af Bröllops-måltiden förrättar Rabbinen Bönen Bir-chas Hamauzi5 ברכת הבלוציא och vid måltidens slut, vanliga Bordsbönen, jemte Scheva Brochaus בד ברכות®. Före Bordsbönen sjunges Dvaj Hoseir דוי הסד af förste Cantorn.

$• 71•

Det är Rabbinens åliggande att förständiga den som ombe-sörjer bröllopet, att måltiden måste vara Koscher6 בער. Denna tillsägelse bör noga efterlefvas.

C. Om Omskärelse.

$• 72.

Omskärelse-Acten förrättas hemma, efter i Synagogan slutad Morgon-Gudstjenst; vid hvilken på Söcknedagar Bönerne והוא

1 Innehåller en välsignelse över vinet, som avsmakas av brudgummen och bruden, och ett lovprisande av Herren, som stiftat lagarna för ingående av full-giltigt äktenskap.

5 »Du är helgad åt mig genom denna ring enligt Mose och Israels lag».

s Aktenskapskontraktet.

* »De sju välsignelserna». Herren pr.sas, som skapat allt till sin ära, män-niskan efter sitt beläte, festglädjen o. s. v.

h Välsignelsen öfver brödet.

6 — rituellt, d. v. s. efter den judiska lagens föreskrifter.רחום eller תהנה uteslutas, men läses 12:te Psalmen efter גוזבוור עזרי יום. Vid samma Gudstjenst böra ljusen uti kronorna vara påtände.

§••73•

Sedan Mauhl טוהר förrättat omskärelsen, läser Rabbinen Bö-nen öfver vinet, samt אג־הינו ואבהי אבותינו קייב את יכו׳, uti hvilken senare, Rabbinen gifver barnet namn och slutar acten med יברכך eller med någon annan passande Bön.

D. Om Barnsängshustrus Kyrktagning.

S• 74•

Det är en religiös pligt såväl för Barnsängshustru efter Iyck-ligt öfverstånden Barnsäng, som för dess man, att

inför den Allgode frambära tacksägelse. Barnsängshustrus första utgång bör således vara till Synagogan.

Skulle detta af hustrun icke kunna iakttagas, bör mannen lik-väl infinna sig i Synagogan, och vid dess uppträdande till Thora offra en gåfva under välsignelsen ®ברך מי.

I denna ®ברך מי skall det namn intagas, som den nyfödde sonen vid omskärelsen erhållit.

§• 75•

Om det nyfödda Barnet är en flicka bör hon erhålla namn på Hebräiska uti välsignelsen ®ברך מי med föregående uttryck ויקרא עטה ב יער א כי'. Den egentliga Tacksägelsen, som förrättas af Rabbinen, skall i denna händelse hållas hemma hos Föräldrarne. Vid detta tillfälle gifves barnet, utom det i Synagogan redan er-hållna namn1 (®הקדה C®), de namn, som derjemte skola införas i Kyrkoboken; samt den presterliga välsignelsen יברכך•

S 76.

Vid Barnsöl iakttages äfven hvad som i 71 §. är föreskrifvet.

E. Om Begrafning.

S• 77•

Vid likbegängelse skall härvarande Mosaiska Begrafnings-Sällskapets הברה קדיצא år 1S35 antagne, tryckte Stadgar, tjena till efterrättelse.

1 Jfr sid. :13, not io.